

★ OPENBARE BIJEENKOMST ★

Vrijdagavond, 10 Januari 1986

20.00 uur, buurthuis "Met Mekander"

Kockstraat 175.

spreker: Rinse Visser.

BESTRIJDT KAPITALEXPORT

DOOR LOONEISEN !

BESTRIJDT DE WAPENWEDLOOP

DOOR LOONEISEN !

BESTRIJDT DE ARMOEDE

DOOR LOONEISEN !

PARTIJ VAN
COMMUNISTEN IN
NEDERLAND

NAAR EEN SOCIALISTISCHE MAATSCHAPPIJ

EENHEID TEGEN FASCISME

VCN - Partij van Communisten in Nederland

Prins Hendrikkade 21 Amsterdam

LEES "MANIFEST"

Yayların çınması

Kuşun yarılar kuşu

Ben de buğurda gürdün

Sallan yosmanın kuşu

Aman gıy, cıllan kuşu

İm altın şıy, ben kormaz

Cıllan depler basını

İm pıl kıkla ben neyze

Asmadan gel armadan

Fıstık gıyır basmadan

Galle gıdelim serdizim

Devroşeler basmadan

[]

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"Ünlü düzenbazın biridir bu Gobseck. Ondan her şey beklenir, babasının kemiklerinden domino bile yapar." (s. 63) / Goriot, tazarlar-ken diplomat, uygularken askerdî (s. 119) / "Bu insan kitlesinin içine ya bir top güllesigibi girmeli ya da bir vesa gibi oraya sü- zülmeli" (s. 139) / "Zaten o insanlardan hiçbirî, aralarından biri- nin öne sürdüğü felaket ve dertlerin gerçek ya da yalan olup olma- dığını araştırmak zahmetine katlanmazdı ki. Hepsinin öbürlerine karşı, karşılıklı durumlarının sonucu olan güvensizlikle karışık bir ilgisizliği vardı. Birbirlerinin dertlerini hafifletmek gücün- den yoksun olduklarını biliyorlardı. Sonra da, acılarını, üzüntü- lerini anlata anlata karşısındakilere söyleyecek sözlerini tüket- mişti hepsi de. Tıpkı yaşlı karı-kocalar gibi, artık konuşacak hiç- bir şeyleri kalmamıştı. İşte böylece, aralarında sadece makine gibi bilinçsiz bir yaşayışın ilişkileri, yağı tükenmiş, gıcırtağı bir çark dönüşü kalmıştı. Bu yaratıkların hepsi de sokakta bir körün- jünden dindik geçiyor, bir felaketin hikâyesini hiç heyecanlanma- dan dinliyorlardı, ölüme de, en korkunç can çekişme karşısında, onları buz gibi ilgisiz biriken bir sefalet sorununun sonuçlanmasını görüyor olmalıydılar." (s. 24) Vauquer pansiyonunun sakinleri // Vauquer : "Olmayan bir şeyi yitirmesinin imkânsız olduğunu söyleye- bilirsiniz bane" (s. 225) // Polis şefi: "Yarın sabah Collin'i öl- dürmek için birtakım şiddet hareketlerine güveniyoruz. Böylece dava ikemesinden, koruma, besleme giderlerinden kurtulmuş oluruz, toplum da bir belayı başından atmış olur. Prosedürler, tanıkların ggetirtil- mesi, ödenekleri, cezanın infazı, bu haydutlardan kurtulmak için yapılması gereken bütün bu yasal işlemler , bizim alacağınız şu üç- bin franktan çok daha fazla tutar . Bir de zamandan tasarruf var." (s. 232) / Vautrin için: "Bir Türk gibi kuvvetlidir" (s. 238) // İhtiyar evsahibi, Kartaca harabeleri üzerindeki Maruis gibiydi (s. 262) / "Hiçbir şeyin yumuştamacağı gerçek bir cehennem zebani- sinden farksız şu mösyö Gobseck" (s. 279) / İtest üzücüydü, Başkal- dırma olanaksız ve mücadele belirsiz .. Rastignac, Vautrin'i çözüm- lerken böyle düşünüyor. (s. 300) / Goriot Baba ölüm döşeginde Protesto ediyorum. Babaları ayak altında kılkalırsa vatan mahvolur (s. 317) / Rastignac. Bu uğultulu kovana, belanı peşin peşin çeker gibi bir bakış fırlattı ve şu muhteşem sözleri söyledi: "Hadi beka- lım, hadri meydan! İşte başbaşayız şimdi!" (s. 330) // Goriot Baba, Sosyal Yayınlar, 1983 //

John Steinbeck: GAZAP ÜZÜMLERİ / Geçmişimiz olmadan kendimi tanıırsız? (s. 144) / İnsanın son, açık, kesin işlevi - çalışmak teyden kaslar, bir tek gereksinimin ötesinde yaratma özlemiyle ya kafalar - insan budur işte. Bir duvar yapmak, bir ev, bir baraj yapmak, eve, baraja Ben İnsan'den bir şeyler katmak; duvardan, evden, barajdan da Ben İnsan'a bir şeyler aktarmak; zıttı kaldırma işlemini yaparken sert kaslar edinmek, düşünürken de tertemiz çizgiler, biçimler çıkarmak. Çünkü insan, evrendeki örgensel ya da örgensel olmayan şeylerin tersine yaptığı işin ötesine geçer; kavradığı şeylerin basamaklarında yükselir, başarılarının ötesine atlar... Ve şunu iyice anlayın - Ben İnsan'ın bir insan uğruna acı çekip ~~istemesi~~ ölmek istemeyeceği zamanlardan korkun, çünkü bu tek nitelik, Ben İnsan'ı insan yapan temel niteliktir; ve işte bu tek nitelik evrende bir eşi daha bulunmayan insanın ta kendisidir. (s.242-243) //

Birleşen iki kişi, tek bir adam kadar yalnız ve şaşkın olamaz. Sonra bu ilk "biz"den daha tehlikeli bir şey çıkar ortaya: "Benim biraz yiyeceğim var" artı "Benim hiç yok." Eğer bu denklemin sonucu, "Bizim biraz yiyeceğimiz var," biçiminde çıkarsa, iş yoluna girmiş, eylem yönünü bulmuş demektir. (s. 244) //

Eski papaz Casy: "Kendini zengin saymak için bi milyon dönüşü olsun istiyorsa, bi adam beno öyle geliyor ki, gönlü çok yoksul olduğundan istiyordur bunu: bi adamın da gönlü yoksul oldu mu, milyonlarca dönüş toprağı ~~istese~~ olsa, gene de zengin olamaz; umutsuzluğu da belki, ne yaparsa yapsın, zengin olamayacağını bilmesindedir... Köstebek gibi mal mülk toplayıp da umutsuz olmayan kimseye raslemedim ben." (s. 332) / Sonra güneyde ağaçlardan sarken altın renkli portakallılar, koyu yeşil ağaçların üstünde, küçük altın portakallar görmüştür; kimse sıska çocuğuna portakal koparmaya kalkışmasın diye, ellerinde tüfekleriyle ağaç sıraları boyunca dolayan nöbetçiler görmüştür, fiyatları düştüğü zaman nize dökülecek olan o portakallardan koparmasın diye. (s.376-7) / Floyd: "Şerif, tutuklu başına günde 75 sent alıyormuş, ama tutukluları beslemek için bunun yirmibeş sentini harcıyormuş. Elinin altında tutuklu olmasa, kazanç sağlayamıyormuş. O söylediğim adam da bi hafta kimseyi yakalayamayınca, şerif ona adam tutukleyip getir, yokse şerif yardımcısı nişanını sökerim demiş. Bureya gelen herif de n'olursa olsun bir çıkarmaya kararlıydı işte." (s.438) / Ananın gözleri. Bir yontunun zamanı aşan gözlerindeki bakışlar (s. 453) / Tarlalar bereketliydi; açlıktan ölecek durumda kalan insanlar yollara dökülmüşlerdi. Buğday ambarları doluydu; oysa yoksulların çocukları reşitlik çocuklar olarak büyüyorlardı; bedenlerinin iki yanlarında pellegre yumruları beliriyordu. Büyük şirketler açlıkla öfke arasındaki çizginin kıl payı bir çizgi olduğunu bilmiyorlardı. Ücretlerin üstü-

ne eklenebilecek paralar gaz bombalarına, tüfeklere, gizli ajanlara, casuslara, kara listeler ve silahlı eğitime harcanıyordu. Karayollarında insanlar karıncalar gibi dolaşıp duruyorlar, iş arıyorlar, yiyecek arıyorlardı. Ve öfke mayalanıyordu. (s. 456-7) // Tuvaletin sifonunu çekip hırlattılar, şırıltılar gelince korkudan kaçıyor çocuklar.. Aleti bozduklarını sanıyorlar. Anaları bu "Baten böyle çalışıyor" deyince.. Bilgisizliklerinden duydukları utanç çok ağır gelmişti çocuklara. (s. 484) / Anax "Öyle zaman olur ki, insan nasi olduğunu kimselere belli etmez." (s. 487) / Ve çürüme kokusu sarıyor ülkeyi. Kahveyi gemilerde yakıt olarak yak. Isınmak için mısırları yak; harlı olur ateşin. Patatesleri ırmaklara dök, kıyıları da nöbetçiler dik ki aç insanlar yavaşça sudan çıkarmaya çalışmasınlar patatesleri. Domuzları kes, yere göm; bira kokusuyla demle demle sızsin toprağın içine. / Öyle bir suç ki tüm suçlemaları eşiyor. Öyle bir hüznün ki, bu gözyaşlarıyla anlatılamaz. Öyle bir başarısızlık ki, tüm başarısızlıklarımızı altüst ediyor. Bereketli topraklar, düzgün ağaç dizileri, sapasaglam ağaç gövdeleri, olgun meyvalar. Sonra bir portakaldan kâr elde edilemiyor diye kötü beslenmeden ölen çocuklar. Sağlık görevlileri ölüm belgelerini dolduruyorlar - kötü beslenmeden öldü - çünkü yiyeceklerin çürümesi, zorla çürütülmesi gerek. / İnsanlar, ellerindeki ağlarla patatesleri sudan çıkarmaya geliyorlar; nöbetçiler yaklaştırmıyor onları; toplamaya hurda arabalarıyla geliyorlar yerlere atılan portakalları; ama üstlerine gaz püskürtülmüş. Öylece durup patateslerin suyla birlikte onlarından skip gidişini seyrediyorlar; bir hendekte boğazlanan, sonra üstlerine sönmemiş kireç dökülen domuzların böğürtülerini duyuyorlar; portakal dağlarının çöküp yıkılışını, o pisletici sıvının içine gömülüşünü izliyorlar; insanların gözlerinden başarısızlık okunuyor; ağların gözlerindeki gazap büyüyor. İnsanların ruhlarında gazap üzümleri olgunlaşıyor, ağırlaşıyor, şişiyor, bağbozumuna hazırlanıyor. (s. 563) / Tom: Her yerde olacağım - nereye bakarsan orda. Aç insanlar, karınlarını doyurabilsinler diye nerde bi kavga olssa, ben orda olacağım. Nerde bi polis bi adamı dövmeye kalksa, ben orda olacağım.. akşam yemeginin hazır olduğunu öğrenen aç çocukların gülüğünde olacağım; insanlarımız kendi yetistirdiklerini yemeye, kendi elleriyle yaptıkları evlerde oturmaya başladıkları zaman - işte, ben orda olacağım. (s. 674) / İş yoksa, para da yok, yiyecek de yok. / Adamın bi çift atı olsa; toprağı sürmek, ekmek, biçmek için kullansa otları; iş olmadığı zaman ağılıktan ölmeye bırakmaz ki o atları. Onlar et - bisse insanız. (s. 697) / Steinbeck, yayıncının Rose of Sharon'un ağılıktan ölmek üzere olan adama mame verdiği son kesimin değiştirilmesi şüphesine karşı direndi: "Ben bu kitabı yasağı nasıl yasanıyorsa öyle yazmak istedim, roman yazar gibi değil." / Can Yayınları, 1983

GİRİŞ

Sömürge ekonomilerinin dünya ekonomisi içindeki yeri:

Bütün sömürgelerde olduğu gibi, Kürdistan'ın ekonomik ve sosyal yapısını belirleyen ve bugünkü formasyonu kazandıran etmenler, toplumun iç dinamizmi değil, aksine her geçen gün dahada belirginleşen dış etmenlerdir. Yani uluslararası kapitalizmin kanunlarıdır. Tüm sömürgelerde iç dinamizm yok edilmekte, bağımsız gelişmesi engellenmekte, toplum, kapitalist çıkarlar doğrultusunda yeniden biçimlendirilmektedir. Sömürge ekonomisi, dünya ekonomisinin bağımsız bir parçası değil, onun tamamlayıcı bir uzantısıdır. Her ne kadar, emperyalizm ulusal çitleri kırarak, kendi kendine yeten ulusal ekonomileri tarihe gömüyor, bütün ekonomik birimleri birbirine bağlı hale getiriyor, bu temelde bir dünya ekonomisi yaratıyorsa da, dünya ekonomisinin bir parçası olan sömürge ekonomisinin, yarı-sömürge ekonomisini ve gelişmiş kapitalist ülke ekonomisini bütün (dünya ekonomisi) ile olan ilişkilerini ve bütün içindeki konumlarının farklı olduğu tartışması doğrudur. Kapitalist temelde uluslararası işbölümünün ön şartı olan bu durumu yeri geldikçe açıklayacağız. Gelişmiş kapitalist ülkeler kapitalist dünya ekonomisinin tepesinde, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ekonomilerini kendi çıkarları doğrultusunda örgütleyen ve biçimlendiren emperyalist devletlerdir. Yarı-sömürgeler ve diğer bağımlı ülkeler, emperyalist devletlere ve tekellere bağlı ve onlar tarafından yönlendirilen, denetlenen bir ekonomiye sahiptirler. Bağımlı da olsa emperyalistlerce yönlendirilsede, yarı-sömürge veya bağımlı ülkelerin örgütlenmiş kendi ekonomileri vardır. Artık-değere el koyma, sermaye birikimi ve sermaye bileşimi, sanayinin nispi gelişimi, iş gücü ve meta dolaşımı, kendi iç dinamizminin etkilediği özgül kurallar içinde, sömürgelerden farklı bir şekilde gerçekleşmektedir. Sömürge ülkelerin, sömürgeci burjuvazi tarafından ilhak edilerek yeniden biçimlendirilen ekonomile-

ri, bizzat sömürgeci ülke ekonomisinin bir parçası, onun tamamlayıcı bir uzantısı durumundadır. Sömürge ülkenin ekonomisinin sömürgeci ülkenin ekonomisi ile olan bu zoraki bütünlüğün, kapitalist dünya ekonomisinin bir halkasını oluşturur.

Uluslararası mübadele ve dünya pazarı temelinde yükselen uluslararası ekonomik ilişkilerin bir tarafında sömürge ve bağımlı (yarı-sömürge bağımlılığı dahil) ülkelerin ekonomisi, diğer taraftan emperyalist ülkelerin ekonomisi bulunmaktadır. Bağımlı ekonomileri, özellikle sömürge ekonomileri biçimlendiren emperyalizmdir. Kapitalist dünya ekonomisi, bu farklı iki ekonomik yapı arasında emperyalistlerce yarattıran işbölümü üzerinde yükselmektedir. Bu işbölümü öyle ilişkiler temelinde kurulur ki, sömürgelerde kapitalist pazarlar açılır, bu pazarlar, sömürge ülkenin değil emperyalist ülke-

in iç pazarı durumuna gelir. Eşitsiz mübadele ve pazar ilişkileri içinde yeniden şekillendirilerek emperyalist egemenlik gerçekleştirilir ve dünya ekonomisi ile bütünleştirilir. Emperyalizm sömürgecilik politikası ile dünya ekonomisi içinde öyle bir işbölümü gerçekleştirir ki, kendi kendine yeten ve birbirlerini üreten birbirlerinin hem nedeni hem sonucu olan bir bütünlük oluştururlar. Bu noktadan hareketle, diyebiliriz ki emperyalizm tahlili salt gelişmiş "ulusal" kapitalizmin iç gelişiminin tahlili değil ve sadece gelişmiş kapitalist ülkelerin sosyo ekonomik tahlili değil, ve yine sadece sömürge ve bağımlı ülkelerin sosyo ekonomik yapılarının tahlili hiç değildir. Çünkü, tekelle aşamaya varmış kapitalist ekonomide, sömürge ve bağımlı ülkelerin ekonomileri de emperyalizmin ve sömürgeciliğin sebep ve sonuçlarındandır.

Dünya kapitalist ekonomik ilişkilerinin örgütlenmesini ve bu örgütlenmenin temellerinin doğru tahlilini yapmak zorunludur. Kapitalist dünya proleter devrimci geçinen bir çok çevrenin iddia ettikleri gibi, sömürge sahibi ülkeler ile, yani emperyalist devletler ile sömürgeler şeklinde sadece iki gruba ayırmak yalıştır. En bariz şekilde Halkın

Kurtuluşu-Parti Bayrağı'nın savunduğu bu anlayış emperyalizme bağımlılığın salt bir biçimini görüp her şeyi bu dar bakış açısı içinde izah etmeye kalkışmaktadırlar. Bu yazarlara göre, sömürge ile yarı-sömürge arasında ekonomik açıdan hiçbir fark yoktur, her ikisi de ekonomik olarak emperyalistlerce ilhak edilmiştir. Yâni bu mekanik mantığa göre, sömürge dışında kalan bütün ekonomik ve siyasi bağımlılık biçimleri, sadece yarı-sömürge statüsü şeklindedir. Onlara göre, sömürge ve yarı-sömürge olmayan ülkeler, bağımsız ve gelişmiş kapitalist ülkelerdir. Çünkü bu yazarlar dünyayı göremeyecek kadar bulutların üstünde dolaşmakta, tahlillerini orada yapmaktadırlar. Dolayısı ile, kapitalist dünyanın, bir taraftan emperyalist devletler diğer taraftan sömürge ülkeler şeklinde -yarı-sömürgelerin ekonomik olarak ilhak edilmiş ve sömürgelerden farklı olmadıklarını, diğer bağımlılık biçimlerinin yarı-sömürge olarak kabul edilmesi gerektiğini söylediklerine göre- iki gruba ayrıldığını öne sürmektedirler. Onlara göre, nisbi siyasi bağımsızlık, ekonomik temeli olmayan ve sadece aldatmaca olan bir olaydır. Bu yeni emperyalizm "öğreti"sinin teorisyenleri, bu anlayıştan hareketle, Türkiye ile Kürdistan'ın kapitalist dünya ekonomisi içindeki yeri ve emperyalist sistemle ilişkilerini bir ve aynı kefeye koyuyorlar. Türkiye'de Kürdistan da ekonomik olarak emperyalizmin sömürgesidir, diyorlar. (Parti Bayrağı s.5) Bu baylara göre, Türkiye sadece aldatıcı olan siyasi bağımsızlığı ile Kürdistan'dan ayrılmakta, bu siyasi otoritenin ekonomik temeli olmadığı gibi iktidarın ekonomik örgütlenme ve gelişmesi üzerinde hiç bir etkisi yoktur. Bu sakat görüşlerin derinliğine eleştirilmesini incelememizin sonuna bırakarak, şimdilik sadece doğru görüşü kısaca koyalım.

Ekonomik gelişmenin niteliği, üretim ilişkilerini denetleyen dolayısı ile siyasi iktidarı elinde tutan sınıfın niteliğine sıkı sıkıya bağlıdır. Politik gücün ekonomik gelişme üzerindeki rolünü inkâr etmek, proletaryanın iktidarı ele geçirmesi ile sosyalist ekonomiyi inşa edeceğini inkâr etmekle eşdeğerdir. Bu sorun, toplumun alt yapısı ile üst ya-

masını karşılıklı işlevleri, etkileri sorunudur da. Ekonomik temelde, gelişip güçlenen örgütlenen politik güç iktidarı e- le geçirmekle ekonomiyi, ekonomi politığın kanunlarına ters mek kaydıyla, kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirir, yeniden örgütler. Ancak bu yeniden örgütlenmenin dünya ekon- omisi içindeki yerinin ne olacağı sorusunun cevabı iktida- rı elinde bulunduran sınıfın niteliğine göre değişecektir. Başka bir deyişle bağımsızlık anlayışına bağlıdır. Tutarlı anti-emperyalist olmayanlar, ekonomide bağımsız gelişmeyi sağlayamazlar. Bağımsız gelişmeyi ancak proletarya iktidarı nın dünya sosyalist güçleriyle dayanışma içinde, emperyaliz- min denetim alanı dışına çıkmakla gerçekleştirilebilir. Bu konuda proletarya ile burjuvazi arasında temelde bir fark vardır. Ancak burjuvazi doğası gereği, dünya kapitalist ekono- misi içinde yer alacaktır. Bu ayrımın dışında, dünya kapita- list ekonomisi içinde yer almayı da ayrımlara tabi tutma- kapitalist dünya ekonomisi içinde yer almak, kaçınıl- maz olarak emperyalizme bağımlılığı getirecektir. Ne var ki, sistemin kendi içindeki çelişkileri, bağımlılığın birden faz- la çeşidini yaratmıştır. "Büyük devletlerin-diyo Lenin - dünyayı ekonomik ve siyasi bakımdan paylaşma mücadelesi de- mek olan finans-kapital ve onun dış siyasetini, bağımlı dev- letlerin bir kaç geçici biçimini ortaya çıkardığını belirt- memiz gerekir. Bu çağın tipik ülkeleri yalnız sömürge sahi- bi ülkelerle sömürgeler -başlıca iki ülke grubu- değildir; siyasi bakımdan resmen bağımsız olan, ama gerçekten mali ve diplomatik bağımlılık ağına takılmış kalmış olan, türlü bi- çimlerde (abç) ülkelerde tipiktirler". (Emperyalizm) Lenin, bağımlılığın "türlü biçimleri"nden olan yarı-sömürgelere Çin, İran, Türkiye (Osmanlı devleti) örnek olarak vermekte, "ticari sömürge" ciliğe Arjantin'i örnek olarak vermekte ve daha farklı bir bağımlılık biçimine de Portekiz'i örnek ola- rak vermektedir. Lenin'in gözden kaçırmadığı bu ince ayrıml- lar, günümüzde daha kaba ve bilimle tanışıklığı olan herke- sin görebileceği düzeydedir. Çünkü Lenin'in sözünü ettiği

"Türlü bağımlılık" biçimlerinin hemen hapsi, emperyalizmle i- ttifak içinde olan komprador burjuvazi ile toprak ağalarının emperyalizmle olan çeşitli bağımlılık biçimleridir. Kompra- dor burjuvazi, emperyalizmle, çeşitli düzeyde, örneğin, sömürge, yarı-sömürge "ticari sömürge" veya portekiz gibi farklılaş- sı ve mali diplomatik bağımlılık ilişkilerini geliştirebilir. Günümüzde komprador burjuvazi ile toprak ağalarının emperya- lizme bağımlılığın bu çeşitli biçimleri yanında, milli burju- vazi ile küçük burjuvazinin de çeşitli bağımlılık biçimleri yaratılmıştır. Bu farklılığın giderek çeşitlenmesinin temelinde, eski sömürge ülkelerin, milli burjuvazi veya küçük burjuvazinin önderliğinde siyasi bağımsızlıklarını kazanmasından sonra, dünya kapitalist cephesi içinde kalarak ve bunun zo- runlu sonucu olarak emperyalistlerle kurulan ilişkiler yat- maktadır. Emperyalistlerle kurulan ilişkiler kaçınılmaz ola- rak bağımlılığın bir biçimiyle sonuçlanacaktır. Bu bağımlılı- ğın biçimi ve düzeyini belirleyen faktörler çeşitlidir. Marx toplumlararası ilişkileri etkileyen faktörler hakkında sun- ları söylemektedir.

"Başka başka ulusların aralarındaki ilişkiler, bu uluslar- dan her birinin, üretici güçler, işbölümü ve iç çelişkiler bakımından içinde bulundukları gelişim evresine bağlıdır.

"Bu ilke, evrensel olarak kabul edilen bir ilkedir." (Kap. Ön. Eko. Biç. s, 78)

Toplamlar arası ilişkilerde belirleyici olan bu objektif etmenler yanında subjektif faktörler olarak da, proletarya hareketinin gelişmişlik düzeyi, iktidarı elinde bulunduran sınıfın niteliği, emperyalistlerin politikası sayılabilir. Bu şartların belirlediği farklı bağımlılık biçimlerinin sos- yo ekonomik formasyon üzerindeki etkisi de farklı olacaktır.

Kapitalist dünya ekonomisi içindeki yeri ve emperyalist sistemle ilişkilerinin farklı iki biçimi Türkiye ile Kürdis- tan somutunda görülebilir. Türkiye ile Kürdistan'ın bu fark- lı konumları 80-90 yıllık bir oluşumun ürünüdür. Türkiye ile Kürdistan'ın emperyalizme bağımlılığın farklı biçimleri i-

çinde olması, karşılıklı konumlarının farklı olması ve bu bağımlılığın ekonomik ve sosyal yapı üzerindeki etkisinin de farklı olmasını getirecektir. Dolayısı ile emperyalizm olgusunun toplum üzerindeki etkisi, bağımlılık ilişkileri çerçevesinde olacağı için Türkiye ve Kürdistan veya başka bağımlılık ilişkileri içindeki toplumlar üzerindeki etkiside farklı olacaktır.

Kürdistan, askeri, siyasi, kültürel, hukuki ve idari vs. alanlarda olduğu gibi ekonomik olarak da ilhak edilmiştir. Oysa Türkiye bütün bu alanlarda emperyalistlerce ilhak değil, bağımlı kılınmıştır. Türkiye bu bağımlılık ilişkileri içinde Kürdistan'ı ilhak etmiş, sömürgeleştirmiştir. Kürdistan'ın Türkiye ile olan ilişkileri, onun aracılığıyla emperyalizmle olan bağımlılığı, Türkiye'nin emperyalistlerle olan ilişkilerinden farklı olduğu için mutlaka farklı bir adlandırılması yapılmalıdır. Nicel ve nitel olarak farklı olans ilişkiler farklı isimlendirilmelidir. En uygun şekliyle, Kürdistan'ın kapitalist dünya ekonomisi içindeki yeri ilhak, Türkiye'nin konumu ise bağımlılık şeklinde ifadelendirmektedir.

Bağımlılık ile ilhak farklı şeylerdir. Bağımlılık ilişkisi iki şey arasında kurulur. İlhak ise, birinin, diğerinin varlığını tanımadan, iki şeyi zorla tek haline getirmek, birinin varlığını ortadan kaldırarak katmak anlamındadır. Bağımlılık ilişkisinde iki şey vardır. Her ikisi de birbirlerinin varlıklarını kabul eder. Ne var ki, birinin diğerine tabi olması söz konusudur. Türkiye, toprak ağalarıyla komprador burjuvazinin çıkarları doğrultusunda emperyalizmin denetiminde örgütlenmiş bir ekonomiye sahiptir. Yoksa, emperyalist devletlerin doğrudan ekonomik örgütlenmesi yoktur. Oysa, ilhaktaki Kürdistan ve bütün sömürgelerde görüldüğü gibi, kendi ekonomik örgütlenmeleri yoktur, ilhak eden ülkenin emmen sınıflarının ekonomik örgütlenmesi vardır. Bağımlılık ilişkileri içinde bütün ülkelerin, bağımlılık biçimleri ve düzeyleri farklıdır. Bağımlı da olsa, farklı düzeyde örgütlenmiş ekonomileri üzerinde siyasi örgütlenmelerini ger-

çekleştirirler. Sömürge ile yarı-sömürge statüsü arasında ki en önemli fark burada yatmaktadır. Türkiye'nin sözde siyasi bağımsızlığı vardır. Fakat ekonomik olarak Kürdistan gibi ilhak edilmiştir, yargısının yanılması şuradandır: Türkiye ekonomik olarak ilhak edilmişse, siyasi varlığının temeli yok demektir. Siyasi olarak ilhak edilmesi kaçınılmaz demektir. Alt yapıdan yoksun bir üst-yapı, en üst düzeyi ile iktisadi temeli olmayan devletin varlığı düşünülemez. T.C. emperyalist olmadığı gibi, emperyalist bir devletin doğrudan bir örgütlenmesi de değildir. T.C. bağımlı bir siyasi örgütlenmedir ve bağımlı ekonomik örgütlenmeye denk düşer. T.C. komprador burjuvazi ile toprak ağalarının çıkarları temelinde örgütlenmiştir. Komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının çıkarları emperyalist çıkarlar değil ancak emperyalist çıkarlara uyum sağlayan ve işbirliğini gerektiren çıkarlardır. İddia edildiği gibi Türkiye ekonomik olarak ilhak edilmemiştir. Ekonomik olarak emperyalistlerin denetimindedir. Başka bir deyişle bağımlıdır. Bu temelde siyasi bağımsızlık-daha doğrusu siyasi bağımlılık demek gerekir- elde edilmiştir. Oysa Kürdistan ve sömürgelerde ekonomik ilhak gerçekleştirdiği için buna denk düşen siyasi ilhaktaki gerçekleştirilmiştir. Bugün Kürdistan'da sömürgecilerin ekonomik ve siyasi örgütlenmesi dışında, toplumun içinde başka bir ekonomik ve siyasi örgütlenme yoktur.

Siyasi bağımsızlık mutlak suretle ekonomi üzerinde etkili olur. Ekonominin kanunları üzerinde insan iradesinin rolünü inkâr etmek kaderciliktir. Siyasi iktidarın ekonomi üzerindeki etkisini inkâr edenler, Kürdistan'ın geri kalmasının sebebini sömürgeci politika ile değil, farklı bir şekilde izah etmeye çalışmakta "Kürdistan'ın kötü kaderi" olarak göstermeye Türkiye'nin bölgesel dengesizliği biçiminde izah etmeye çalışmaktadırlar. (Halkın Birliği, Partinin Yolu 1, Parti Bayrağı 5) Oysa Kürdistan'ın geri kalmasının temelinde sömürgeci politika yatmaktadır veya Türkiye solu dayımıyla söyleyecek olursak "milli baskı politikası"

yatmaktadır. Politik güç kimin elinde ise ekonomiyi de kendi çıkarları doğrultusunda yönlendireceği açıktır. Ancak insan iradesinin, daha doğru bir deyimle siyasi iktidarın rolünü abartmak da yanlıştır. Ekonominin kanunları insan iradesinin dışında doğar ve hüküm sürer. Siyasi iktidar, bu kanunlara bilimsel uyum sağlayarak etkiler, kendi çıkarları doğrultusunda uygular. Türkiye siyasi iktidarı, Türkiye ekonomisi üzerinde şu veya bu metodla -özellikle devletçi politikasıyla- etkili olur, ekonomik gelişmeyi emperyalizmin denetiminde yönlendirebilir. Kürdistan'da böyle bir siyasi iktidarın varlığı sözkonusu olmadığı ve siyasi hakimiyet sömürgeciğin elinde olduğu için Kürdistan'da ekonomik faaliyeti sömürgeciler denetlemekte ve kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemektedirler. İnsan iradesinin toplumsal gelişme üzerindeki etkisini Stalin şöyle açıklamaktadır. Toplumsal düşünce ve siyasi kurumlar "bir kez ortaya çıktıktan sonra, toplumun maddi yaşamındaki gelişmenin koyduğu yeni görevlerin yerine getirilmesini kolaylaştıran çok önemli bir güç haline gelirler; toplumun ilerlemesine yardım ederler. İşte yeni düşünce ve teorilerin, yeni siyasal görüş ve kurumların, örgütleyici, devindirici, değiştirici rollerini bütün önemi o zaman kendini gösterir." (Leninizmin sorunları, s.666)

Nitekim, Kürdistan'ın Türkiye'ye oranla geriliği, "siyasi görüş ve kurumların" ekonomi üzerindeki etkisinin bir sonucudur. Çünkü bu "siyasi görüş ve kurumlar" geriliği savunan, sömürgeci "siyasi görüş ve kurumlar"dır. Kürdistan'ın geri kalmasının temelinde sömürgecilik olgusu yatar. Bu yargımla, toplumsal gelişme kanunlarının insan iradesinin bir sonucu olduğunu kastetmiyoruz, ne var ki, insan iradesinin toplumsal gelişmenin kanunları üzerindeki etkisini vurgulamak istiyoruz.

Özetlersek:

Türkiye'de siyasi iktidar varlığı, belli bir ekonomik temele dayanır ve bu ekonomik temel, emperyalistlere bağımlılık ilişkileri içinde oluşmuş, komprador burjuvazi ile toprak ağalarının çıkarlarını koruyan bir temeldir. Kürdistan'da ise

ekonomik ve siyasi ilhak sözkonusudur. Türkiye ve Kürdistan'ın Dünya ekonomisi içindeki yeri ve emperyalistler karşısındaki konumları farklıdır, ve emperyalizme bağlantılarının biçimleri de farklıdır. Bu farklılığın ortaya çıkmasında sömürgecilerin ekonomi politikasının-siyasi iktidarın ekonomi üzerindeki etkisinin-rolü büyüktür. Sömürgeci ekonomi-politikasının Kürdistan'ın sosyo ekonomik yapısı üzerindeki etkileri ve bu yapının temel özelliklerinin oluşumundaki rollerini ikiye ayırarak ele alacağız. Birincisi, sömürgecilerle, emperyalistlerin bugüne kadarki politikalarının Kürdistan'ın sosyo ekonomik yapısının bugünkü kesitini nasıl oluşturdu ve etkileri ne oldu? İkinci kısımda da Kürdistan'ın bugünkü sosyo-ekonomik yapısı ve sömürgeci politikanın bugünkü etkileri nasıl olmaktadır? İkinci kısım ilerde ele almak üzere birinci kısmı kısaca izah edersek:

Kürdistan'da geri yapının oluşmasının bir anlamı da, kapitalizmin gelişemeyişidir. Kapitalizmin gelişmesi önündeki engeller aynı zamanda toplumsal geriliğin sebepleri olarak ele alınmalıdır.

Kürdistan'da kapitalizmin gelişemeyişinin iç nedenleri yanında, sömürgecilerin oluşturdukları engeller esastır. Sömürgeci diktatörlüğün sosyo ekonomik yapı üzerindeki olumsuz ve yıkıcı etkileri bağımsız kapitalist gelişmeyi engellemiş, toplumsal dinamizmi yok etmiş ve bugünkü geri yapıyı oluşturmuştur. Sömürgeci politikanın üretici güçlerin gelişmesi üzerindeki etkilerini, İngilizlerin sömürgeci politikasının Hindistan üzerindeki etkilerinde görürüz. Bu etkiyi MARX özlü cümlelerle şöyle belirtiyor. "İngilizler, yerli toplulukları parçalayarak, yerli sanayinin kökünü kazıyarak, ve yerli toplumda büyük ve yüce ne varsa yerle bir ederek bu uygarlığı yıktılar. Bunların Hindistan'daki egemenliklerinin tarih sayfaları, bu yıkım ötesinde pek başka bir şey kaydetmiyor." (Kap.Ön.Ek.Biq.s.118). Serbest rekabetçi dönemde kapitalizmin henüz devrimci misyonunu yitirmediği bir dönemdi. Dolayısıyla kapitalizmin sömürge politikasının yıkıcı ve olumsuz etkisi yanında kapitalizmin ön şartları nı yaratan olumlu

yanı da vardır.

"İngiltere'nin Hindistan'da yerine getirmesi gereken ikili bir görevi vardır.-der Marx- biri yıkıcı ,öteki yenileyici asyatik toplumun ortadan kaldırılması,ve Asya'da batı toplumunun maddi temellerinin atılması""yenileme işi bu yıkıntı yığını arasından zar zor seçilebilir.Ama gene de başlamıştır." (Kap.Ön.Ek.Biç.s.117-118)

Kapitalizmin devrimci misyonundan doğan bu olumlu yönü emperyalizmle birlikte olumsuzlaştı,gericileşti.Kürdistan'ın diğer sömürgeleri içinde "bahtsızlığı" şurdan ki,serbest rekabetçi dönemde Kürdistan henüz feodal güçlerin,yani dünya karşı-devriminin sömürgeci idi.Kürdistan kapitalizmin sömürgeci durumuna gelirken de,kapitalizm çoktan devrimci misyonunu yitirmiş ve emperyalizm aşamasına girmiştir.Kürdistan yine dünya karşı-devriminin sömürgeci durumunu muhafaza etti.Dolayısıyla sömürgeci politika ,Kürdistan'da,Hindistan'dakinin aksine her zaman ve yalnızca yıkıcı olmuş "yıkıntılar arasında" yenilenme değil,harabeler görülmüştür.Sömürgeci politika,sosyo-ekonomik plânda,Hindistan'da olduğu gibi "Batı toplumunun maddi temelini" yani kapitalizmin ön şartlarını yaratamamış,aksine bu şartların doğmasını engellemiş,eski toplumsal yapıyı yıkarak sömürsünü sürdürmeye çalışmıştır.Sömürgeci politikanın,kapitalist gelişmenin önüne koyduğu engelleri ve ekonomik gelişme üzerindeki etkileri somut olarak ele alırsak:

Kapitalizmin doğup gelişmesi için gerekli olan ön-koşullar.

- 1-Her an sermayeye dönüşebilen para olarak servetin varlığı.
- 2-Emeğin meta haline gelmesi.Başka bir ifade ile emeğin toprağa bağımlı olmaktan kurtularak,istenildiği an satılabilen ve satın alınabilen "özgür" emeğe dönüşmesi.
- 3-Üretimin bilinmeyen pazarlar için yapılması,pazarların sınırsızlaşması.

Sömürgeciler,her zaman Kürdistan'da yaratılan zenginliklere el koydukları için,Kürdistan'da,sermaye birikimine meydan vermemişlerdir.Feodal sömürgecilik döneminde toprağına

el koydukları gibi,ürüne de vergi adına veya doğrudan angarya yoluyla el koymuşlardır.Bununla birlikte yağma ve talan gibi çapul metodlara da çokça başvurmuşlardır.Böylece parasal zenginliğin ülkeden dışarı akıtılması,yaratılan zenginliğin tekrar üretime sokulmayışı,genişletilmiş yeniden üretim haline gelmeden "daralmış" yeniden üretim halini alması basit ve geleneksel üretim,tekrar üretim halinde devam etmesi,toplumun olduğu gibi kalmasını,üretici güçlerin tahribi anlamına gelir.Bugün de sermayenin Türkiye'ye akıtılması, aynı tarihi rolünü değişik biçimlerde oynuyor.Bugün sermaye üretici güçtür ve buna sömürgeciler hakim oldukları için kendi çıkarları doğrultusunda kârın azami olduğu yere aktarılır.Yaratılan zenginliğin dışarı akması ve servet birikiminin önlenmesi kapitalist üretim ilişkileri için zorunlu olan diğer ön şartlar doğup gelişmesini de engellemektedir.Çünkü bu ön koşullar,aynı tarihi olgu içinde bir bütündürler.Sömürgeciler emeğin meta haline gelmesini,köylünün özgürleşmesini de engellediler.Köylünün topraktan kopmasını,kendi emeğini pazarlayabilecek şartların doğmasını da engellediler.-Emeği satın alabilecek sermaye yatırımı olmayınca,emek pazarı da doğmaz-Kürdistan'da feodalizmi canlı tutma politikasının ekonomik açıdan,aynı zamanda köylülüğü feodal bağımlılık ilişkileri içinde toprağına ve kişiye bağılı tutma çabasıdır da(X)

X Feodal sömürgeciliğin Kürt toplumu üzerindeki etkilerini,kapitalist gelişme önünde oluşturduğu engelleri KAVA s.1,sayfa 45-52 ile sayı 2,sayfa 30-40'da açıklamaktadır.Kürdistan'ın bugünkü sosyo ekonomik yapısının oluşumu ile yakından ilgili olmasına rağmen,konuyu toplu ve özlü tutmak için ilintili konulara sadece değinip geçmek zorundayız.

Kürdistan'da feodalizmin halâ canlılığını korumasının sebepleri Kürdistan'da kapitalizmin gelişmesi önündeki engellere tekabül etmektedir.Kürdistan'da feodaller her dönem sömürgeci hakimiyetin dayanak noktaları olmuşlardır ve bugün de sömürgeciler emperyalistler tarafından beslenip korunmaktadır.Feodalizmin sosyal örgütlenmesi aşiret biçimindedir,ekonomik temelini feodal toprak mülkiyeti oluşturmaktadır.Feodalizmin ekonomik yandaşı ve destekleyicisi,ticari,tefecî ve spekülatif sermayesidir.Bu ekonomik temelini tarihsel oluşumunu kısaca gözden geçirelim.

Kürdistan'da toprak mülkiyetinin dağılımını ve mülkiyet biçimini daha sonra ele almak üzere şimdilik toprak mülkiyetinin evrimini kısaca ele alalım:

Kürdistan,Osmanlılar ile İranlılarca sömürgeleştirildikten sonra,topraklar çoğunlukla devlet toprakları (miri topraklar veya bugünkü statüsü ile hazine toprakları) haline getirildi,geri kalan topraklar sömürgecilerle işbirliği yapan mütegalibeye özel mülk olarak bırakıldı.Miri toprak mülkiyeti üzerine sömürgeci örgütlenme gerçekleştirildi.18.yy.dan itibaren,köylülüğün feodalizme karşı mücadelesi,feodalitenin kendi içinde çatışması,merkezi feodal despotlukla mahalli feodalitenin çatışması ve kapitalizmin Avrupada başlayarak dünya ölçüsünde gelişmesiyle,dünya ölçüsünde feodalizmin temellerini sarsması,feodal hakimiyeti bünyesel değişikliklere ve evrimine yol açması,kaçınılmaz olarak feodal toplumun temel üretim aracı olan toprak mülkiyetinin de evrimini zorunlu kılıyordu.18 ve 19.yy boyunca,miri topraklar,giderek büyük feodal özel mülk haline geldi.Devlet para karşılığı,ya kullanım hakkını ya da mülk olarak,mahalli feodalilere,servet sahipleri tefeci tüccara devrediyordu.Elbette ki bu durum feodal sömürgeci hakimiyeti zayıflatıyordu.Ancak toprak mülkiyetinin biçimi değişmiyor yine feodal mülkiyet olarak el değiştiriyor ve güçlenen mahalli feodaller,özel mülklerini hem miri hem de küçük mülk sahibi aleyhine genişletiyorlardı.19.yy değişim ekonomisinin gelişmesi,devletin talan ve yağmasının sınırsızlaşması,vergilerin artması,kapalı

ekonominin yavaş yavaş yıkılması,ve küçük toprak sahibinin pazara bağlanması ve bütün bunlara bağlı sonuçların etkileri ile mahalli feodallerin baskıları küçük toprak sahiplerini tefecilerin kucasına attı ve büyük toprak ağaları küçük üreticilerin topraklarına el koyarak,daha az bir kesimineline,daha çok toprak geçti.1807 "sened-i ittifak" ile mahalli mütegalibenin,büyük feodal özel mülkiyeti,devlet saldırısına karşı garanti edildi.Böylece toprağın feodal temerküzü hızlandırılmış oluyordu.1838 Gülhane Hat-ı Hümayın,1856 Tanzimat Fermanı toprakta özel mülkiyeti,burjuva anlamda kutsallaştırarak,"adalet mülkün temelidir" burjuva şiarı yerleşmeye başlandı.Bu burjuva anlayış,1859 toprak kanununun temel esprisini oluşturdu.1860'larda başlayan özelliklerle,ticaret ve Medeni Hukuk alanındaki kanunlaşmalar,1876 Meşrutî hareket,Kürdistan'da,feodal mülkiyetini güçlendirdi.Toprak mülkiyetinin feodal temerküzü zorba mütegalibe tarafından zorla yoluya,icar yoluya,tefecilik yoluya,iltizam usulü ile,devlete uşaklığın (sömürgeciler açısından kahramanlık) karşılığı olarak sultanın verdiği yetkiyi kullanma yoluyla gerçekleşiyordu.Hamîşîye Alayları adına aşiret reislerine tahsis edilen veya bizzat bu alayların zorla aldıkları topraklarda toprak mülkiyeti dağılımını etkilemiştir.Ve yine,Ermeni katliamı sırasında sömürgecilerle birleşebilir,feodal ağalar,Ermenilerin topraklarına el koyma olayı Kürdistan'da toprak dağılımını büyük feodal mülkler lehine genişletmiştir.Balkan Savaşı,Birinci emperyalist paylaşım savaşı,kurtuluş savaşı şartlarında,boşalan köylere toprak ağalarının zorla el koyması yanında,savaş şartlarının yarattığı ekonomik sıkıntıdan da yararlanarak toprakları ucuz fiatla ele geçirmişlerdi.Bu dönemlerde,belirlenen miktar üzerinde toprağı olanlar askere alınmadığı gibi,bu kişilerin,sahip oldukları toprakları oranında artan sayıda kişiyi üretimi düşürmemek gerekçesiyle askerlikten muaf tutabiliyorlardı.Bu muafiyetten yararlanmak isteyen bir çok küçük toprak sahibi,büyük

feodallere, muafiyet karşılığı olarak toprağını devrediyor, veya toprağını ağaya terk ederek dağlara kaçıyor. Bu alt-üst oluş döneminde toprak ağaları topraklarını iyice genişlettiler. Türkiye devletinin kuruluşu döneminde Türk hakim sınıflarının sömürgeci diktatörlüğünü kabullenmeyen birkaç feodal bey dışındaki mütegalibe ile işbirliği gerçekleştirilerek sömürgeci hakimiyetin dayanakları yapıldı ve büyük feodal mülkler korundu. Bununla da kalmadı, 1924'de çıkan bir kanunla; daha önce Osmanlı devletince icara verilen veya "kaydı hayat" ile verilen veya mahalli feodallerce savaş yıllarında ve devletin savaş sonrası yıkılışını takiben fırsatı değerlendirerek el konulan özel küçük mülk topraklar veya miri topraklar "Evkaf" yani Vakıf topraklar büyük toprak sahiplerine mülk olarak verildi. 1924 kanunu, hazine arazilerini fiili olarak eski metruk (ölü)

ar ile sınırlanmış oluyordu. (X) Geri kalan hazine arazilerini ve köylünün gaspedilen toprakları feodallere mülkiyet olarak, gaspetmelerini meşrulaştırarak feodal toprak mülkiyetini genişletti, güçlendirdi. Büyük feodal toprak mülkiyetini devletin güvencesi altına aldı, tapularını verdi. Bununla şa siyasi amacı güdüyordu: Kürdistan'da, sosyal ve ekonomik hayata hakim olan mütegalibeyi, sömürgeci diktatörlüğe dayanak yapabilmek onların devletle bütünleşmesini sağlamaktı. O dönemde Kürdistan'da feodal toprak ağalarıyla aşiret ağaları dışında sömürgeciliğe başkaldırabilecek örgütlü başka bir sınıf yoktu ve toplumda hakim olan feodal toprak ağaları ile aşiret ağalarının sömürgeci diktatörlüğe boyun eğmeyen çok az bir kesimini katliamlarla adım adım ezdi. Geri kalan kesimini de devletle bütünleşmesini sağlayarak, Kürdistan'da sömürgeci

X Sömürgecilik için artık toprak kazanımı önemli değil sermaye önemli idi. Çünkü, hem temel üretim aracı toprağın yerini sermaye alıyordu hem de sömürü biçimleri ve sömürge örgütlenmesi hakimiyet araçları toprağa bağlı olmaktan çıkıyordu.

faşist diktatörlüğünü, feodalizmin karbacı, burjuvazinin militarizmin ile birleştirerek gerçekleştirdi. 1950'lerde Kürdistan'da toprak mülkiyeti dağılımında, toprağın miras yoluyla parçalanması ve devletçe "mecburi iskâna" tabi tutulan ailelerin topraklarının yakınlarına verilmesi dışında, toprak mülkiyeti dağılımında önemli bir değişiklik olmadı.

1950'lerden itibaren Kürdistan, toprak mülkiyetinin kapitalist temelde temerküzün hızlandığı gözlemlenmektedir. Pazar ekonomisinin hakim olması, kapitalist ilişkilerinin gelişmesi tefeci-tüccar sermayesinin güçlenmesi, küçük üreticinin elindeki toprağı modern girdilerle işleme imkanlarından yoksun olması, kredi mekanizmasının tefeci sermayesinin eline geçmesi küçük toprak sahiplerini iflase sürükledi. Köylülük içinde saf-laşma hızlandı, çoğu proleterleşti. Küçük topraklar yanında eskiden el koyamadığı hazinenin ölü (işlenmemiş) topraklarını da işletmeye başlayan büyük toprak sahipleri topraklarını iyice genişlettiler. Toprak ağaları, 1950'lerden itibaren tarımda makinalaşmanın başlaması ile daha az emekçi ile daha çok toprak ekmeye dolayısı ile hazinenin veya küçük üreticinin topraklarını da işleme imkanını bularak bu toprakları gasp etti. Bu gelişmeye, tarıma modern girdilerle, (tohum, gübre, ilaçlama, sulama tesisleri) girmesi te toprağı iyi bir sermaye biriktirme kaynağı haline getirmesinin rolü de büyüktür. Toprağın giderek ağaların elinde birikmesi, 1960, 1970'li yıllarda giderek daha üst düzeye ulaştı.

Kürdistan'da bugünkü toprak mülkiyetinin dağılımı, mülkiyetin biçümü, kapitalist temelde toprak temerküzü, bunun sosyal gelişme üzerindeki etkilerini, üretim ilişkileri içinde toprak mülkiyetinin yerini ilerde teferuatıyla ele alacağız. Şimdi, Kürdistan'da, tefeci-tüccar sermayesinin oluşumunu kısaca ele alalım. Çünkü sömürgeciliğin dayanağını oluşturan ve Kürdistan'ın sosya-ekonomik yapısına rengini veren öğelerden biri de tefeci-tüccar sermayesidir..

Tefeci-tüccar sermayesi, sınıflı toplumların her evresinde rastlamak mümkündür. Fakat, her evresindeki fonksiyonu da farklıdır. Tefeci-tüccar sermayesinin fonksiyonu, paranın fonk-

siyonu ile birlikte değişmektedir.Önce servet biriktirme aracı olan para,köleci ve feodal toplumlarda,tefecî-tüccar sermayesinin mevcut üretim ilişkileri temelinde sömürüyü yoğunlaştırmasını ve mevcut ilişkileri muhafaza etmesini zorunlu kılıyordu.Paranın dolaşım aracı rolünü oynaması tüccar sermayesinin gelişmesine ve kapitalizmin ön şartlarının doğmasına hizmet ediyordu.Ve paranın değer ölçüsü olması fonksiyonunu kazanması ise değişim değeri üretim şartlarında sermaye birikimi rolünü oynuyor ve tefeci-tüccar sermayesinde kapitalist bir nitelik kazandırıyor.

Bugün kapitalist bir kategori olan tefeci-tüccar sermayesi kapitalizmin Kürdistan'a girmesiyle oluştu.Değişim ekonomisinin gelişmesi,meta dolaşımının genel bir hal alması, köylünün paraya ihtiyaç duyması ve pazar için üretim gelişmesi, tefeci-tüccar sermayesine kapitalist bir nitelik kazandırdı.Bu sermaye yeni sömürü ilişkileri üzerinde gelişip güçlendi.1838 Ticaret anlaşmasını takiben Kürdistan'a meta akışı başladı ve Kürdistan'da yerli üretim çökerken,ticaret sermayesi bu "yabancı marka" malların dolaşımına aracılık yaptı.Diğer taraftan küçük üreticileri ve tüketicileri borçlandırmalar yoluyla kendi denetimine aldı.Tarımda da yönelerek "yabancı efendilerinin" ihtiyaç duydukları tarımda üretilebilen hammaddeleri sağlamak için tarımsal üretimi yeniden düzenledi.Aynı zamanda toprak spekülâtörlüğünü hızlandırdı.Tefeci-tüccar sermayesi aynı zamanda toprak ağaları ile de ittifak kurdu ve bizzat kendisi toprağa çeşitli yollarla hakim oldu.Tefeci-tüccar sermayesi Kürdistan'da feodalizmi çözmedi,çöremezdi,aksine feodalizmin güçlü bir destekçisi ve mütefiği oldu.Bu,onun ileride açıklayacağımız niteliğine,işlevine bağlıdır.Tefeci-tüccar sermayesi,yerli üretiminde can düşmanı idi ,çünkü,artık Avrupa sanayi üretimini 1900'lerden itibaren emperyalist sermayenin işbirlikçisi olmuştur.Onun için yerli sanayinin ve üretici güçlerinin gelişmesinin can düşmanı idi.Tefeci-tüccar sermayesinin hızla gelişmesi ve kapitalist

nitelikte sömürüsünün yoğunlaştırılması,Kürdistan'a demiryolunun girmesi ile oldu.1900'lerden itibaren,tefecî-tüccar sermayesi dev boyutlara ulaştı.1900'lerden itibaren, 1922'lere kadar süren sürekli savaş şartları içinde uygulanan savaş ekonomisi Ermenilerin yağmalanması spekülâtif faaliyetler,vurgunculuk,borçlandırma,Kürdistan'da da tefeci-tüccar sermayesinin gelişmesi için bol imkanlar yarattı.İkinci Dünya Savaşı yılları da aynı imkanlar yaratmıştır.Sömürgeciliğin kanatları altında palaslanan tefeci-tüccar sermayesi,1950'lerden itibaren,kendisine yeni imkanlar yarattı.Emperyalistlerin,özellikle ABD emperyalizminin yarı-açık pazarı durumuna getirilen Türkiye ile Kürdistan'da,emperyalist tekellerin bayiliklerini üstlenen kompradorlar,Türkiyede olduğu gibi Kürdistan'da da her şehrin hemen her köşebaşında bayilikler açtılar.Otomobilinden yedek parçalarına,gübresinden pulluguna,petrolünden boyasına,ilacından parfümüne,radyodan televizyona,çamaşır makinasından buzdolabına kadar,her malı sergileyen baş bayiler,bayiler şehirlerin ana caddelerinde mantar gibi türeyen mağazalar açtılar.Emperyalist tekellerle işbirliği imkanını bulamayan tefeci-tüccar ,spekülâtörlüğü başka alanlarda,yükselttiler.İşbirliğine giremeyen tefeci-tüccar sermayesi,otelcilik veya arsa,arazi ve inşaat spekülâtörlüğü,müteahhitlik,ulaşım,giyim-gıda dükkançılığı bankalarının,bankerlerin ulaşamadığı yerlerde ilkel tefecilik (borçlandırma) v.s.alanlarda kendilerine faaliyet alanları bulurlar.Kürdistan'da 1950,1960,1970'li yıllarda tefeci-tüccar sermayesi,oldukça gelişip güçlendi ve toplumsal hayatı alt-üst etti.Köylülük içinde saflaşmayı hızlandırdı.Topraksız,az topraklı köylüleri proleterleştirdi veya işsizleştirdi.Şehirleşmeyi hızlandırdı ve tarımda makinalaşmanın ön şartlarını yarattı,tarımda uzmanlaşmayı (monokültür) ve işbölümünü hızlandırdı ve aynı zamanda,Kürdistan ekonomisini sömürgecilerin ekonomileri ile bütünleştirdi ve başında emperyalistlerin bulunduğu kapitalist

dünya ekonomisinin girdabına derinliğine soktu.18.yy feodallerinin ve tüccarlarının ellerindeki servetler,19.yy yarısından itibaren,meta dolaşımına aracılık eden ticarî sermaye ile ilkel borçlandırma,gibi tefeci sermaye biçimini alıyor,çeşitli dönemin şartlarına uygun yollarla pazılanarak emperyalizm çağında,emperyalist tekellerin emrinde ticari ve spekülâtif faaliyetlerini arttırıyor,Türk burjuvazisinin yeniden örgütlenerek devleti "iha" etmeleri ile birlikte onların denetimi ve aracılığı ile gelişip faaliyet alanını genişletiyor,İkinci Dünya Savaşından sonra,sömürgecilerin icazeti ve emri ile,tefecilik,bayilik,komisyonculuk,montajcılık ve ticari ilişkiler içinde sömürgecilerin,emperyalistlerin ve tefeci-tüccar sermayesinin yararına yeni faaliyet sahaları,yeni sömürü ilişkileri yarattılar ve Kürdistan'ı bugünkü duruma getirdiler.Bugün Kürdistan ekonomisini biçimlendiren,ona rengini veren temel üretim aracı toprak ve sermaye (salt para sermaye değil, geniş anlamıyla sermaye) siyasi ve sosyal örgütlenme ilişkileri üzerindeki etkileri sömürgeci diktatörlüğün çıkarları ile ahenk içindedir.Fakat,toprak artık sömürgecilerin mülkiyetinden çıkmakta,onun yerini sermaye almaktadır ve hakim sermaye,bütün sömürgelerde olduğu gibi Kürdistan'da da sömürgecilere (resmî veya özel kuruluşlara) aittir,ve ekonomik ilhak sermaye hakimiyetini ellerinde tutmakla gerçekleştirmektedirler.Ekonomik hakimiyetleri ve çeşitli sömürü ilişkilerini sermaye aracılığı ile gerçekleştirmektedirler.Büyük toprak mülkiyeti ise,bu aracın (sermayenin) içerdeki köprübaşı rolünü oynamaktadır.Onun için sermaye bileşenini,etkilerini genişçe ele alıp incelememiz gerekmektedir.

Ülkemiz gibi sömürgelerin sosyo-ekonomik yapıları ele alındığında,kaçınılmaz olarak emperyalizm olgusundan hareket edilecektir.Şundan ki,emperyalizmin ilhakçılık potansiyelinin sonucu olarak,sömürge toplumlar özgül gelişme ve düzeyi yok edilmiş,her yönüyle olduğu gibi ekonomisi olarak da emperyalist çıkarlara uygun olarak yeniden

biçimlendirilmiş,bu biçimlenme,sömürgelere iradeleri dışında fakat emperyalistlerin politikaları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.Ancak bu biçimlendirme mutlaka kapitalist bir nitelikte olmaz.Genellikle eski toplumsal yapıyı muhafaza ederek ve feodal veya yarı-feodal üretim ilişkileri temelinde sömürüyü yoğunlaştırmak suretiyle olur.Bununla birlikte,sömürgeci ilişkiler düzeni,sömürge toplumda,içsel bir değişime yol açar.Şöyle:

Sömürgeleştirilen toplumun iç yapısının değişimi ilk plânda,militarist güçlerce,gerçekleştirilir.Sömürgeleştirilmeye karşı direnen politik güçlerin,yok edilip siyasi otorite ele geçirildikten sonra,başka bir deyişle siyasi ilhaktan sonra yine toplumun birikmiş ve biriktirilmekte olan zenginliğine kapitalizmin ileri tekniği ile silahlandırılmış güçlerini kullanarak zorla el koyar.Böylece geri halkların elinde birikmiş servetler,sömürgecilerin elinde sermayeleşerek üretime sokulur ve meta üretimi hızlandırılır.Yoğunlaşan meta üretimini ve genişletilmiş yeniden üretimi gerçekleştirmek için,mevcut pazarların genişletilmesi zorunluluğu,sömürge ülkelerin meta tüketim alanı haline getirilmesi sonucunu doğurur.Sömürge ülkelerin,yerli sanayisi,gelişmiş kapitalist sanayinin rekabeti sonucu çöker.Hatta denilebilir ki,sömürgeciğer ekonomik rekabeti kolay kazanmak için,ekonomik rekabetle birlikte sömürgelerdeki ekonomik örgütlenmeyi silahlı güçleriyle de tahrip ederler.Bu konuda,Hindistan'ı gözlemleyen Marx,durumu şöyle aktarıyor "Hint tezgahını parçalayan ve çıkarğını yok eden davetsiz gelen İngilizler olmuştur" (Kap.Oa.Ek.Biç.s.112) "İngiltere,henüz herhangi bir onarım belirtisi göstermeksin,Hindistan toplumunun tüm çerçevesini parçalamıştır.Yenisini kazanmaksızın kendi eski dünyasına böylece yitmiş olması,Hindunun mevcut sefaletine özel türden bir kasvet getirmekte ve İngiltere tarafından yönetilmekte olan Hindistan'ı bütün eski geleneklerinden ve geçmiş tarihinden ayırmaktadır." (a.g.e.s.110)

Marx,Kapital'in 3.cildinde sömürgelerden ticaretin çözücü etkisini birçok faktöre bağlamakta sömürgelerde toplumsal iç yapının sağlamlığı yanında,sömürgecilerin farklı politikalarını temel almaktadır.Bu konuda Çin ile Hindistan'ı karşılaştırmakta,sömürgecilerin politik güçlerini yerli sanayinin tahribi için ekonomik rekabet ile birlikte kalandığı takdirde ekonomik ilhakin daha çabuk gerçekleşeceğini kaydetmektedir.Özellikle ekonomik olarak güçsüz sömürgecilerin askeri ve politik güçlerini kullanmaları kaçınılmaz olmaktadır. "İngilizler,Hindistan'da ülkenin egemenleri ve sahipleri olarak bu küçük ekonomik toplulukları bozup parçalamak için,doğrudan doğruya kendi politik ve ekonomik güçlerini kullanma konusunda hiç vakit kaybetmemişlerdir." "...doğrudan doğruya politik güçle etkilenmedikleri Çin'de,bu parçalama daha da ağır gitmektedir."

Artık sömürgelerde kapalı ekonomi yıkılmış meta sürümü alanı haline getirilmiş,emperyalistlerin çıkarına işleyen pazar ekonomisi girdabına sokulmuştur.Sömürgelerin işlevi sömürgecilerin salıplık ettikleri metalleri satın almak, onlara hammadde ve tarım ürünleri sağlamaktır. Böylece Marks'ın bahsini ettiği işbölümü gerçekleşir. "Çağdaş sanayinin anamerkezlerinin ihtiyaçlarına uyan yeni ve uluslararası bir işbölümü ortaya çıkar ve dünyanın başlıca sınıai bir alan olarak kalan bir bölümünü beslemek üzere öteki bölümünü öncelikle tarımsal bir üretim alanı haline çevirir" (Marks,Engels,On Conoializm,aktaran Haldun Gölalp) İşbölümü,eşit olmayan değerlerin mübadelesi pazar ilişkileri üzerinde gerçekleşir ve işbölümünün gereği olarak, sömürge halklar kendi ihtiyaçları olan malları değil,sömürgecilerin istedikleri malları üretirler.Bu üretimin niteliği sömürgeciler açısından önemli değildir.Onlar için esas olan artı değer miktarıdır.Sömürgelerde elde edilen sömürü işbölümü, ilişkilerin düzeyine ve gelişkinliğine bağlıdır.Sömürge toplumunun içsel değişiminin -ki emper-

yalist çıkarlara uyumlu hale getirilmelidir- temelinde,işbölümünün yetkinleştirilmesi,geliştirilmesi,emperyalist ekonomiyi güçlendiren,tamamlayan bir uzantı haline getirilmesi ve eşitsiz mücadelenin geniştilmesi,kendi ekonomisinin iç pazarı durumuna getirilmesi yatmaktadır.Sömürge toplumunun bu içsel değişimi,feodalizmden kapitalizme bir değişim değildir.Bu değişim doğal ekonominin yıkılması,değişim (para) n ekonomisinin gelişmesi meta dolaşımının hızlanması,ticari sermayenin hızlanması,ticari sermayenin gelişmesi ve feodalizmle ittifak kurması v.s.dır.Bu içsel değişim,kapitalizmin ön şartlarını yaratabilir,ve bu değişim devrimci içeriktir,yoksundur.Çünkü bu değişimin sağlayan başlıca faktör,ticari sermayedir,ticari sermaye ise tarihin her döneminde gerici-dir, daima mevcut olanın üzerinde hakimiyet kurar ve mevcut olanı olduğu gibi korumak,değişimini engellemek durumundadır.Sömürge toplumlarda hakim olan ticari sermaye,kendisi üretici olmadığı ve bir değer yaratmadığı için,sömürge toplumlar için kapitalist bir katagori,bir üretici güç değil,ancak sömürgeci ülke için üretici gücün bir parçasıdır,ve artı değer in gerçekleştirilmesinin, genişletilmiş-yeniden üretimin dolaşım safhasını oluşturmaktadır.Bu sömürgeci ülkenin çıkarına işleyen bir mekanizmadır.Bu mekanizma üzerinde dünya ölçüsünde gerçekleştirilen,sömürgeci ülke ile sömürge ülke arasındaki işbölümü,kapitalist dünya ekonomisi içinde kendi kendini besleyen bir süreçtir.Ne var ki, bu sürücü besleyen ilişkileri bozan,zıddına dönüştüren,öğeler de vardır.Dünya ölçüsünde gerçekleştirilen işbölümü, artık dünya kapitalist ekonomisi içerisinde,eşitsiz bir işbölümü değil,dünya sosyalist ekonomisi içinde eşit ilişkiler temelinde işbölümü/gerçekleştirecek dinamizmi içinde taşır.

Sömürge ekonomisini sömürgeci ülkenin ekonomisinin tamamlayıcı bir uzantısı (işbölümü) haline getirmenin diğer bir faktörü sermayenin uluslararası planda,ucuz işgücü,hammadde ve pazarları tek bir üretim süreci içinde bütünleştirip egemenliği altına almasıdır.Bu aynı zamanda tekelci hakimiyetin doğasıdır.Çünkü tekellilik sadece üretimde,sadece sanayide

tekellilik demek değildir. Aynı zamanda sömürgeler (ucuz-ışgücü ve tüketim alanı, yatırım alanı) üzerinde de tekellilik demektir. Tek bir üretim faaliyeti, sömürgeler ve sömürgeci ülkeyi kapsıyacak ölçüde yaygınlaşması ve bu üretim faaliyetinin tüm aşamalarının sermaye ile özgür emeğin birleştirilmesi, metanın üretilmesi, (artı değerın yaratılması) metaların dolaşımına sokulması (ve artı değeri gerçekleştirerek genişletilmiş yeniden üretime sokulması) bir tekelde bütünleştirilmesi ve dünya ekonomisinin ve işbölümünün gerçekleştirilmesinde etkilileyici rol oynamaktadır.

Tekel, sömürge ülkelerin gelişmesinde köstekleyici rol oynar. Sömürge ülkelerin durağan yapısını korur. Bu tekelliliğin bir doğasıdır. Çünkü tekel, tekelliler karlarını azami düzeyde tutmak için üretimi kısımak, fiyatları arttırmak, ücretleri düşük tutmak ve angaryadan, feodal kırıbağtan yararlanmak istemektedir. Bundan dolayıdır ki, tekellilik gerici ve durağanlığı temsil eder ve feodalizmle ittifak kurar. Sömürge toplumun gelişmesi önüne set çeker. Kapitalizmin gelişmesini, ve kapitalist temelde sınıf ayrışmasının oluşmasını engellemek ister.

Emperyalizm çağında, sömürgelere sermaye ihracının toplumun gelişmesi üzerindeki etkisine gelince: Lenin sermaye ihracının etkisini şöyle açıklar: "sermaye ihracı, sermaye ihraç eden ülkelerde gelişmeyi bir ölçüde durdurur da bunu ancak kapitalizmin dünya çapında gelişmesini yaygınlaştırarak ve derinleştirerek gerçekleştirebilir" "sermaye ihracı, sermayenin ihraç edildiği ülkelerde kapitalizmin gelişmesini etkiler ve büyük ölçüde hızlandırır" Lenin'in bu sözünü dogmatikçe kavramamak gerekir. ihraç edilen sermaye, ihraç eden ülkede ki işlevi ile ihraç edildiği ülkede ki işlevi farklıdır. Dolayısı ile gelişmiş kapitalist ekonomi tarafından ihraç edilen sermaye sömürgelerde de gelişmiş kapitalist ekonomiyi yaratmaz, aksine bunu engeller. Sermayenin işlevi içinde bulunduğu toplumsal şartlar tarafından belirlenir. Lenin'in bahsini ettiği, ihraç edilmiş sermayenin ge-

liştireceği kapitalizm sanayi kapitalizmi değil, komprador kapitalizmdir. Şunu da belirtelim ki, yarı-sömürge ile sömürgelere sermayenin ihracı da farklıdır. Buna ileride değineceğiz. Sömürge ülkelerde gelişen komprador kapitalizmi, toplumsal ilerlemeyi değil, toplumsal geriliği savunur ve feodalizmle iç içe kaynaşarak gelişir. Sanayileşmenin önünde en büyük engeli oluşturur. ihraç edilmiş sermaye bu iç gerici olguyu yeşerterek onunla birlikte bir bütünlük oluşturur. Bu bütünlük hem tekel içinde, hem sömürgeci-sömürge ülkeler içinde, hem dünya ölçüsündeki bütünlüktür. ihraç edilen tekelliler sermaye, sömürge ülkelerde genellikle tekellilere hammadde ve ucuz işgücü sağlamaktadır. Onun için sermaye, bir sanayi yatırımı değil, madencilik ve sanayinin ihtiyaç duyduğu tarımsal işletmelere (pamuk v.s. gibi) yatırırlar. Bu yatırım, emperyalist ülkelere rakip bir yatırım değil, onun ekonomisini ihtiyaçlarını gideren, tamamlayan onun uzantısı bir yatırımdır. ihraç edilmiş sermayenin tekelliler niteliği, hem sömürünün katmerleşmesini hem de iç birikimin önlenmesi, hem de "değişimler yaratabilecek yeni " sanayi yatırımlarını engellenmesi sonucunu doğurur. Tekelliler sermayeye rağmen oluşan iç sermaye birikimi veya ticari sermayenin, kârın eşitleniş kanunu gereği sanayi yatırıma yönelse bile korkunç ekonomik ve siyasi engellerle karşılaşır, ayrıca zaten sınırlı olan sömürgelerin mamul meta pazarı üzerinde kurulmuş, tekelliler hakimiyeti kırması düşünülmaz. Dolayısı ile sömürgelerin pazarları kendisi için bir iç pazar değil, sömürgeci ülkelerin bir iç pazarıdır. pazarı etkileyen faktörler, sömürge ülkenin ekonomisinden değil, sömürgeci ülkenin ekonomisinden kaynaklanırlar. Örneğin, Kürdistan'da hakim ekonomiyi etkileyen faktörler Türkiye ekonomisinden kaynaklanır ve Kürdistan'ın hakim ekonomisi Türkiye ekonomisinin tamamlayıcı bir uzantısıdır. (Aynı olması düşünülmemelidir) Bu durum, sömürge ülkelerin, hammadde, tarım ürünleri ucuz işgücü veya yatırım

alanları sunan ve mamul madde alan ülkeler durumundan kurtulmayı getirir. Bu da, daha önce kurulmuş işbölümünü (daha-doğru bir deyimle aynı ekonomik örgütlenme biçiminde, yani "haklılık temelinde ki ilişkiler) pekiştirilmesi demektir.

Sömürgecilik, dünya kapitalist ekonomisi arasındaki işbölümü ve bunun şartı olan uluslararası mübadele ile bir bütünlük oluşturur. Ekonomik bağımsızlık, bu bütünlüğün (emperyalizmle bütünlüğün) dışına çıkmakla mümkündür.

Sömürgelerde gericiğin ekonomik temeli iç ve dış faktörlerce oluşmaktadır.

Sömürge ülkenin iç yapısı durağan, gelişmenin yollarını tıkayan faktörler çeşitlidir ve sömürgeci ülkeninkinden de niteliksel olarak farklıdır. Her şeyden önce birikim alabildiğine sınırlıdır; çünkü yaratılan zenginliğe sömürgeci-lerce el konulmaktadır. İkincisi, buna rağmen süreç içinde

birikimin sermaye yatırıma dönüşmesi hem sömürge-cilerin ekonomik ve politik karşı koyuşuyla karşılaşılıyor, hem de toplumsal yapı sermayenin işlevini yerine getirmesi için gerekli şartlara sahip değildir. Sömürge toplumlar feodal ve yarı-feodal üretim ilişkileri temelinde, yarattıkları ekonomik değerlere sömürgecilerle birlikte toprak ağaları, tefeciler ve tüccarlar el koymaktadır. Doğrudan sömürgeci-lerin yatırımı olan küçük sanayinin yarattığı artı-değerin hemen tümüne denilebilir ki, sömürgeciler el koyuyor. Sömürge ekonomisi ve kapitalizmle ilişkileri tüccarlar aracılığı ile gerçekleştirdiği için, tarımda yaratılan artığa da büyük ölçüde tüccarlar el koyar. Bununla birlikte, sanayileşmesinin önlenmesi dolayısı ile tüccar, tefeci ve toprak ağalarının elinde biriken sermaye, sömürgeci ülkelerde en güçlü bağlantı olan ve dolayısı ile sömürgeci hakimiyetin giderek pekişmesi sonucuna getiren tüccar sermayesine dönüşür ve güçlenir. Bu sömürgeci hakimiyetin dayanaklarının güçlenmesi demektir. Sömürgeci ülkenin sanayisinin emrinde olan ticaret sermayesinin hakim olduğu yapıya kendi yandaşlarını, spekülâtif sermayenin her çeşidinde hayati şart-

ları yaratır. Örneğin, tefeci sermayesi gibi, bir bütün olan varlık şartlarını sömürge yapıdan ve feodal-yarı feodal ekonomiden alan ticaret ve spekülâtif sermayeyi ellerinde bulunduran kompradorlar, toprakları ellerinde bulunduran toprak ağaları ve sömürünün her biçiminden aslan payını alan sömürgeciler, toplumsal geriliğin ve sömürge yapının devamı noktasında çıkarları çakişmaktadır. Ortaya yarı-feodal ve sömürge yapının devamında birleşen ve bu düzenin korunmasında kendisini adan sömürgeciler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarından oluşan ekonomik, siyasal ve toplumsal bir koalisyon ortaya çıkar. Bu koalisyon karşı devrimi temsil etmektedir.

Sömürgecilerin, sömürgelerde feodalizmle ittifakını, siyasal nedenlere indirmek yanlıştır. Sömürgeciler sömürgelerde gerici eksen sınıfları kendilerine siyasal ve sosyal dayanak yapar ve feodalitenin elindeki kırbağı kapitalist çıkarları için kullanır. Ancak sadece feodal kırbağı kitleler üzerinde kullanmak için ittifak kurmaz. Feodalizm, emperyalizmle sömürgecilikle çelişmediği uyum sağladığı için feodal hakimiyet sömürgecilerin dayanağı durumuna gelir. Burjuvazinin çağımızda gericileşmesi ve feodalite ile uyum içinde girmesinin temelinde ekonomide çıkar birliğinin gerçekleşmesi yatar. Her şeyden önce, sömürgeciler, sömürgelerde bağımsız ve rakip gelişmeyi kesinlikle önlemek isterler, çünkü bu gelişme sömürgecilik ilişkilerinin koparılmasına kadar varabilir ve sömürgecilerin elde tuttıkları pazarlar milli burjuvazinin denetimine girer. Yine sömürgecilik, halk yığınlarının sömürü ve baskıya karşı kıpırdanışını veya ucuz işgücü imkanlarını elde tutmak için her türlü gelişmeye karşı koyarlar. Mevcut yapıda sömürünün bir ortağı olan toprak ağaları da bağımsız kapitalist gelişmeye karşı direnirler. Çünkü bağımsız kapitalist gelişme feodalizmin tasfiyesi demektir. Feodalizm hakimiyeti sürdürdükçe bağımsız kapitalist gelişme kesinlikle engellenmelerle karşılaşır. Yine halk kitlelerinin, feodalizmin ve sömürgecilerin sömürü ve tahakkümüne, köylülüğün "kisisel özgürlük"le-

rine kavuşmasına -ki feodalizmin sömürü şartı köylünün ki-
-ni olarak ağaya, üretici olarak toprağa bağlı ve özgür ol-
-ması gerekir-karşı çıkar. Dolayısı ile mevcut statükonun
istikrarı yarı-feodal ve sömürgeci hakimiyetin devamı için
kendisini adar. Sömürgecilerle sömürgeler arasındaki ekono-
mik bağlantı eşitsiz mübadele, sermaye ihracı ve emek dola-
şımı aracılığıyla kurulur. Bunların her biri kendi başına
katı feodal üretim ilişkilerini etkilemesine rağmen kapita-
list gelişmeyi sağlamak için yeterli şartları oluşturmazlar.
Herşeyden önce sömürgelerde toplumsal emek, toplumsal serma-
ye ile birleştirilmemiştir. Emegın kapitalist üretime sokul-
ması daha doğru bir deyimle emek ile sermayenin özgürce bir-
leştirilmesi ancak emegın topraktan koptuğu kapitalist geliş-
menin olduğu sömürgeci ülkelerde mümkündür. Onun için emegi
ile geçinmek isteyenler, sömürgeci ülkelere göçetmek zorun-
da kalmıyorlar. Denilebilir ki, sömürge ülkelerle sömürgeci ül-
keler arasındaki tek yanlı emek dolaşımı ve sömürgelerde
topraktan kopan köylünün özgürleşmesi ve özgür emegın do-
ğuşu kapitalistleşme anlamına gelmez. Çünkü, emegın sermaye
ile birleşmesi gerekir ki, sömürgelerde bunun şartları yara-
tılmamıştır. Dolayısı ile sömürgelerde ürettiler kitlesi
jeğil işsizler yığını yaratılmaktadır. Bu kapitalizmin geliş-
mesi ve feodalizmin tasfiyesi anlamına gelmez. Ancak bunun
ön şartlarını yaratır. Sonuç olarak diyebiliriz ki, sömürge-
ler ile sömürgeci ülkeler arasındaki ekonomik bağlantılar-
dan birini oluşturan emek dolaşımı, sömürgeci ülkeler açısın-
da kapitalizmin gelişmesi anlamına geliyor, ancak sömürge
ülke açısında kapitalist gelişme anlamına gelmez. Dolayısı
ile feodalizmle sömürgeciliğin ittifakinin ekonomik temeli-
ni yokmaz, olsa olsa bunun ön şartlarını yaratır. Ama emegın
özgürleşmesi diğer şartlarla örneğin, sermaye ve pazarla bü-
tünleşince kapitalist gelişmeyi yaratır. Kürdistan'da bunun
ne oranda gerçekleştiğini daha sonraki bölümlerde göreceğiz.
Sömürge ülkelerle sömürgeci ülkeler arasındaki ekonomik

bağlantının bir noktası da eşitsiz mal mübadelesidir.
Eşitsizlik şurdan gelir. Sömürgelerde elde edilen meta-
nın içerdigi toplumsal emek dolayısı ile değişim değe-
ri, sömürgeci ülkenin ihraç ettiği metadaki toplumsal
emekten dolayısı ile değişim değerinden daha büyük ol-
masına rağmen mübadele şartlarını belirleyen sömürgeci-
lerdir, onun için mübadele her zaman sömürgeci ülke le-
hine sonuçlanmaktadır. Hatta sömürgeciler politik haki-
miyeti aracılığı ile sömürge toplumun ürettiği mallara
dazolla sahiplik etmektedir. Mübadelenin eşitsizliği,
sömürgecilerin ekonomik ve politik üstünlüklerin kay-
naklanır. Mübadele meta dolaşımını hazırlar. Meta do-
laşımının genelleşmesi meta üretiminin genelleşmesi an-
lamına gelmediği için kapitalizmin gelişmesi anlamına da
gelmez. Olsa olsa ticari sermayenin hakimiyeti anlamına
gelir. Meta dolaşımına tüccarlar aracılık etmekte ve bu
aracılık işlevini feodalizmle ittifak içinde yapmakta
süreç içinde feodallerin kendisi de tüccar tefeci olup
çıkılmaktadırlar. Meta dolaşımının genelleşmesi sömürgeci-
ler için yeni pazarlar açmaktadır. "u pazarlar üzerine
kurulan sömürge tekelciliği pazar içinde milli kapita-
lizme hayat hakkı tanımaz ve milli kapitalizmde kendisi-
ne sömürge tekelciliği ile rekabet edecek veya yeni pa-
zarlar açabilecek güçte değildir. Meta dolaşımı bağımsız
bir sanayinin emrinde, onun yeniden üretimin bir safhası-
nı oluşturmadığı sürece, feodalizmle ittifak halinde em-
peryalizme hizmet eder. Meta dolaşımını genelleştiren ti-
cari sermayenin, feodalizmle ittifak halinde sömürgeci
hakimiyeti perçinlemesinin ekonomik temeli, ticaret ser-
mayesi ile sanayi sermayesinin karşılıklı konumların-
dan ileri gelir.

1840'lardan itibaren hızla gelişen sanayi, tüccar
sermayesine bağımlı olmaktan kurtulup, onu kendi dene-
timine aldı. Bundan böyle dünya ölçüsündü, ticari serma-
ye sanayi sermayesinin emrinde, üretimde bağımsız olma

niteliğini yitirerek,yeniden-üretimin sir safhasını oluşturmaktadır.Sanayinin hızla gelişmesi,tekellerin oluşması sanayi sermayesinin banka sermayesi ile birleşmesi,emperyalistlerin söürge politikası ile bütünleşince yaratılan dünya ekonomisinin en ücra köşelerinde bile Avrupa'nın sanayi sermayesinin-emperyalizm döneminde finans-kapitalin - hakimiyeti ferçekleşti,dünyanın her yerinde,üretimden kopuk fakat "sanayiye" hakim ticaret sermayesi,Avrupa sanayesinin emrine alınarak üretime tabi kılındı.Bu sermayenin yeniden üretim içindeki yeri, dolaşım safhasıdır.

"kent sanayi, kent sanayi olarak tarımsal sanayiden ayrılır ayrılmaz,ürettiği ürünlerin daha işin başında met a olmaları ve bu yüzden de, satışları için ticaretin aracılığına gerektirmeleri eşyanın tabiatı gereğidir"(Kapital alt 3) Sanayi sermayesinin yeniden-üretime girebilmesi

eldeki metaların pazarda satılması gerekecektir.Onun için dolaşım,yeniden-üretimin bir safhasını oluşturur. ne var ki, sanayi sermayesi,bizzat metalarını donyanın herhangi bir ülkesinde pazarlaması kapitalist ekonominin toplumsal işbölümünün gereklerine ve üretimin sürekliliğine ters düşer,bundan dolayı sanayi sermayesinin yeniden üretim için ticaret sermayesi ile işbölümü yapması zorunludur.Y eniden-üretimin her safhası değişik ülkelerde gerçekleşebilir.Ticaret ise üretime dayanmak zorunda olduğuna göre ticaret ile sanayi arasında sanayi sermayesi lehine bir bütünlük oluşmaktadır.

Bu sebeple bağımsız sanayisini gerçekleştiremeyen ülkelerde ticari sermaye yabancı emperyalist sermaye ile bütünlük ve işbölümü oluşturacağı için milli ticaretten bahsedilemez.Ticaret milli sanayinin yerli üretimin emrinde olduğu takdirde millidir.Ticaret sanayinin emrindedir,Ancak hangi sanayinin emrinde olduğu önemli bir noktadır. Milli sanayi yoksa ve iç pazarı doyurabilecek düzeyde değilse ticari sermaye emperyalist finans-kapitalin emrindedir ve yabancı siyasi hakemeyitin sömürgeciliğin eko-

nomik temelini oluşturur.Çünkü,ekonomik olarak finans kapital ile etle-tırnak gibi kaynaşmış varlığını bu kaynaşma topluma yabancı ve toplum üzerinde yıkıcı etkisini göstermiştir. "Egemen bir duruma ulaştığında tücar sermayesi her yerde bir yağma düzeninden yanadı,ve bu nedenle,eski ve yeni zamanlarda tüccar uluslar arasında gösterdiği gelişme,daima yağma ile,korsanlıkla,köle hırsızlığı ile ve sömürgelerin ele geçirilmesi doğrudan doğruya el ele gitmiştir." (marks.hap.kk On.eko.bic.s.168)

Sömürge ülke ile sömürgeci ülke arasındaki ekonomik bağlantının bir başka biçimi de sermaye ihracıdır.Emperyalizmin genel ve ayırdedici bir özelliği olan sermaye ihracı,meta ihracının önüne geçmez onu engellemez aksine meta ihracını hızlandırır.İhraç edilen sermayenin işlevi ise ihraç edildiği ülkemin toplumsal şartlarınca belirlenir,Sömürge şartlarındaki ülkeye ihraç edilen sermaye ekonomik ilhakı ve sömürgeci siyasi hakimiyeti pekiştirir. Komprador bu rjuvazi ile feodalite ile ittifak kurar. Lenin'in sermaye ihracı sonucu bahsini ettiği kapitalist gelişme komprador kapitalizminin gelişmesidir.

Özetlersek:

Sömürgecilik ekonomik yapıyı etkiler,eskiyi katı feodal yapıyı etkiler,yeniden biçimlendirir,kendisine yeten doğal ekonomiyi yıkar,meta dolaşımını hızlandırır,ancak kapitalizmin bağımsız gelişmesini engeller ve yeni politik güçler ve ittifaklar yaratarak karşı-devrimci koalisyonu oluşturur.

Kürdistan'ın sosya-ekonomik yapısı dünden bugüne oluşmuş,bağımsızlık,demokrasi,sosyalizm mücadelesi bu temel üzerinde yükselmekte ve sosyalist ekonomi bu temel üzerine inşa edilecektir.Doğru devrimci mücadele perspektifini,toplumun sosya ekonomik yapısının doğru tahlil edilmesinden geçer.

Genel hatlarıyla bakıldığında,Kürdistan'ın sosya-ekonomik yapısının şu temel özelliklerini görebiliriz.

Kürdistan'da,meta üretimi,meta dolaşımının gerisindedir. Meta dolaşımının genelleşmesi,meta üretiminden bağımsız gerçekleşmekte,meta üretiminde küçük üretimin yeri büyüktür.Sanayisi yok denecek kadar cılızdır,var olan yatırımlar Türk ekonomisine hammadde sağlama amacına yöneliktir.Sömürgecilerle işbirliğini gerçekleştirmeden bağımsız olarak sermaye birikimi veya yatırımı mümkün değildir.Sermaye üretici değil, spekülatif sermayedir. Bu sermaye içinde ticari sermaye ağırlıktadır.Toprak mülkiyetinin dağılımı,toprak ağalarının lehinedir ve kapitalizmin hızlı gelişmesi önünde engeldir.Köylünün şehirleşmesi Mürci tamamlanamamış,feodal üretim ilişkileri canlılığını korumaktadır.Ticari kapitalizm kırsal alanda çözücü etkisini gösterip göç olgusunu hızlandırırken,şehirleşme oranı yükselmekte fakat bu şehirler birer merkezleri olmadığı için işsizlik,gırtlı işsizlik her gün daha da artmaktadır.Son yıllarda,tarımda modern girdiler kullanılmay a başlanmış,kırsal kesimde monokültüre,uzmanlaşmaya doğru gidilmekte,Türkiye ekonomisi ile bu temelde işbölümü ve ekonomik bütünlük sağlanmaktadır.Fakat aynı zamanda,Kürdistan'ın dört bölgesi arasında da sermaye,meta ve işgücü akışı,bütün Kürdistan çapında özgül bütünlüğünü oluşturmuştur.Kapitalizmin kompador niteliği,feodilizmle canlı ittfak kurması,sonucunu getirmiştir.Kapitalizmin gelişme biçimi,prusya tipi gelişme biçimidir.Toplunun,geleneksel sosyal örgütlenmesi çözülmesine rağmen,hala aşiret örgütlenmesi etkindir.Mo-sin sınıf saflaşması belirginleşmeye başlamıştır.Gelecekte toplumunu yaratma mücadelesi bu saflaşma temelinde yükselmektedir.

Kürdistan'ın sosye-ekonomik yapısının bu temel özelliklerini tek tek ele alıp inceleyelim:

ULUSUN TANIMI:

"Ulus tarihsel olarak oluşmuş, kararlı bir dil, toprak iktisadi yaşam, ve kendini, kültür ortaklığında dile getiren ruhsal biçimlenme birliğidir" (Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu. S.15)

Stalin'in bu tanımı tartışmasız olarak kabul edilmektedir. Bu tanım özlü ve bir ulusu belirleyen tüm nitelikleri içeren eksiksiz bir tanımdır.

Bir ulusu belirleyen bazı nitelikler, kapitalizm öncesi dönemde de vardır. Ancak, iktisadi yaşamı birliği ile, kendini kültür ortaklığında gösteren ruhi şekillenme birliği ancak kapitalizm şartlarında gerçekleşir. Kapitalizm öncesi dönemde bu iki nitelik bulunmadığı için diğer nitelikleri (tarihsel olarak oluşmuş istikrarlı, ortak bir dile sahip, birlesik ve ortak toprağa sahip topluluklar ulus değil, milliyet olabilirlerdi. Ulus olabilmesi için, Stalin'in ulus tanımında belirttiği beş niteliğin bir arada olması gerekir. Aynı yerde Stalin şöyle devam etmektedir.

"Sözü edilen göstergelerden hiç birinin, tek başına alındığında, ulusu belirlemeye yetmediğini belirtmek gerekir. Dahası: bu göstergelerden bir tekinin bile yokluğu, ulusun ulus olmaktan çıkması için yeter "Kapitalizm öncesi dönemde bir toplum, dil birliği, toprak birliği ve tarihi olarak oluşmuş raslansal ve geçici olmayan kararlılık nitelikleri bünyesinde bulundurabilir. Ama bu göstergeler iktisadi yaşamı birliği ve ruhi şekillenme birliği ile bir arada bulunmadığı için hiç bir etkinliğe, toplumu biçimlendirme özelliğine sahip olmazlar sadece potansiyel olarak var olurlar. "kuşkusuz, ulusun ögele ri-dil, toprak, kültür birliği v.b. Gökten düşmemişlerdir. Ve dahası, kapitalizm öncesi dönemde yavaş yavaş oluşmuşlardır. Ama bu ögeler o zaman henüz embiryon halinde idiler.Ve en elverişli durumda, uygun belirli koşulların varlığıyla gelecekte oluşacak olan ulusun ancak potansiyel etkenleri sayılabilirler. Bu etkenler ancak ulusal pazarlarıyla, iktisadi ve kültürel merkezleriyle yükselen kapitalizm dönemindegerçeğe dönüşebilmiştir"(Stalin, a,g,e,s.314)" Kapitalizm öncesi dönemde, henüz ulusal pazarlar bulunmadığı için, iktisadi ve kültürel

merkezler olmadığı için ve belli bir ulusun ulusal bakımdan parçalanmasına karşı etki yapan etkenler olmadığı için uluslar yoktu ve olamazdı "(a.g.e.) Kapitalizm-öncesi dönemde ulusu belirleyen öğelerden bazıları var olsalar bile, sosyal yapı üzerinde etkili olamazlar. Ancak beş şart bir arada bulundukları takdirde, bir bütünlük oluşturur ve toplumsal etkiye sahip olabilirler. Örneğin, kapitalizm-öncesi dönemde siyasi, sosyal örgütlenmede dil birliğinin etkisi yoktur, vedevletin resmi dili diye bir sorunda yoktur, feodal hakimiyet altında her dil serbestçe konuşulabiliyordu. Ancak ulusal devletin, resmi dili vardır. Ve dil pazar ilişkilerinde vaz geçilmez bir araç durumuna geliyordu. Ayrıca pazar birliğini sağlayan bir unsur haline'de geliyor. Ayrıca, kapitalizmin gelişmesi sonucu, yoğunlaşan sosyal ilişkilerde dilin önemi elbette. daha da artıyordu. Dolayısı ile dil, ulusal varlığın vaz geçilmez bir unsuru, yakınlaşmayı ve kaynaşmayı sağlayan, pazar ilişkilerini bir öge durumuna geliyordu.

Kapitalizm, feodalizme oranla, ekonomik, siyasi, hukuki, sosyal ve kültürel v.b. alanlarda yoğunlaşma, merkezileşme, demektir. Feodalizmin parçalanmışlığına, kendi kendine yeten kapalı bölgelere karşılık kapitalizm, bölgeler arası iş bölümüne, uzmanlaşmayı, gerektirir, tek tek bölgeleri bir tek "ulusal" pazar bağlar, birbirine muhtaç hale getirir. İç gümrükleri kaldırır, meta dolaşımı genelleşir, emek bir bölgede kişiye ve toprağa bağlı olmaktan çıkıp, serbest dolaşım özgürlüğü içinde ülkenin herhangi bir bölgesinde serbestçe pazarlanır, bölgeler kaynaştırılır, iktisadi yaşantı birliği tecrit edilmiş bölgeler sevinde olmaktan çıkıp ulusal çapta gerçekleşir. Böylece iktisadi yaşantı birliği gerçekleşir.

Yoğunlaşma ve merkezileşme her alanda olduğu gibi, kültürel alanda da gerçekleşmektedir. Egemen sınıf (burjuva uluslarda burjuvazi) kendi sınıf kültürünü ulusun diğer sınıf ve tabakalarına, ortak kültür olarak empoze edip benimsetmeye çalışmaktadır. Özellikle günümüz kitle haberleşme araçları-tv, radyo, telefon, teleks hatta uzaya fırlatılan uydular, gazete, dergi ve diğer yayınlar, eğitim ve ulaşım araçları- "ortak kültür"ün yaygınlaştırılmasını, ortak ruhi şekillenmesi yaratıl-

maktadır. Kapitalizm üretim biçimi şartlarında varolabilen, ulusu belirleyen öğelerden iktisadi yaşantı ile ruhi şekillenme birliği diğer öğelerle bir araya gelince, toplumu etkileme, ulus olarak biçimlendirme yeterliliğine kavuşmaktadır.

Milli meselenin tarihi, kapitalizmin tarihine sıkı sıkıya bağlıdır. Feodalizmin kendi kendine yeten, ekonomik alanları, kapitalist ilişkiler tarafından yaratılan ülke "ulusal" pazarları girdabına sokularak parçalandı ve bu kendi kendine yeten ekonomik ilişkiler temeli üzerinde gerçekleşen ve başında derebey, ağa bulunan aşiret örgütlenmesinde dağılmaya başlandı. Böylece, ulusal pazar çerçevesinde iktisadi yaşantı birliğini gerçekleştirdi. Kapitalist çıkarların örgütlenmesi "ulusal" pazarlar temelinde ulusal seviyede gerçekleşti. Burjuvazinin ekonomik çıkarı feodal bölünmüşlüğü ve aşiret örgütlenmesinin yerinin, ulusal bütünlüğe ve ulusal devlet örgütlenmesindeydi. Birbirinden tecrit edilmiş her biri derebeyin hakimiyet alanı olan yöresel birimler arasında büyüyen değişim, meta dolaşımının genelleşmesi, bölgeler arasındaki ticaretin yaşam için vazgeçilmez bir duruma gelmesi, işgücünün serbest dolaşımı ve emeğin bölgeler arasında pazarlanması ve iç göçün önlenemez olması, iktisadi değerlerin yerel olmaktan çıkarak ülke çapında etkinliğini göstermeleri ülke çapında tek bir pazarın, ulusal pazarın doğması sonucunu doğurmuştur. Modern burjuva ulusların doğuşu bu temel üzerinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmenin öncüsü olan burjuvazi ulusal pazar temelinde ulusal örgütlenmeyi gerçekleştirmek, iç gümrüklere karşı, metaların serbest dolaşımını, özgür emek pazarı, önünde engel teşkil etmek pazarı, önünde engel teşkil eden, toprak ve kişiye bağımlılığa (serflik) karşı kişisel özgürlüğü, iç pasaporta karşı, emeğin serbest dolaşımını sağlamak amacıyla gezi özgürlüğünü, siyasi otoritenin merkezileşmesini savundu. Bütün bunlar feodal topluma özgü birbirinden tecrit edilmiş, ekonomik ve sosyal örgütlenmeler içine hapsedilmiş, bireylerin, bölgelerin, kaynaşmalarını ve ulus şeklinde örgütlenmenin ön-şartlarını yarattı. "ulusal birlik"nin temeli, feodal örgütlenmenin parçalanıp, bölgelerin ve bireylerin kaynaşmasıdır. Lenin kaynaşma ile ilgili olarak;

ile ilgili olarak, "bölgeler arasındaki artan değişim, metallerin adım adım büyüyen dolaşımı ve küçük yerel pazarların bir tek tüm Rusya pazarı halinde toplanması ile sağlanmıştır. Bu sürecin önderleri ve efendileri tüccar kapitalistler olduğundan bu ulusal bağların yaratılması, burjuva bağların yaratılmasından başka bir şey değildir." (Halkın Dostları Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşılır. S.33)

"Ulus yalnızca tarihsel bir kategori değil, ama belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının tarihsel bir kategorisidir. Feodalizmin tasfiyesi ve kapitalizmin gelişme süreci, aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluşu sürecidir de" (Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu.S.20)

Uluslaşmanın başlangıcı olarak 1789 Fransız burjuva devrimi alınabilir. Bu tarih, burjuva demokratik devrimleri ve ulusal nitelikte bir çok ayaklanmanın başlamasının da tarihidir. 1871 Paris ayaklanmasına kadar, Batı Avrupa feodal parçalanmışlığa, feodal bağımlılık zincirlerine karşı burjuva önderliğinde bir çok ayaklanmalar oldu, toplumsal alt-üst oluşlar içinde, İtalya, Prusya, İngiltere'de ulusal birleşmeler, avrışmalar oldu. 1871 den itibaren burjuvazinin artık feodalizme karşı ulusal ve devrim bayrağını "geminin bordosundan denize atması" ile birlikte ulusal hareketler için yeni bir dönem başladı. 1871'e kadar Batı Avrupa'daki ulusal hareketler ulusal devletlerin kurulması ile sonuçlandı. "Bu dönem sona erdiği zaman, Batı Avrupa, genel kural olarak ,aynı ulusu içeren kararlı burjuva devletler sistemi haline geldi." (Lenin, U.K. T.H.S.66) Bu dönemde ulusal hareketin varacağı zorunlu hedef, ulusal devletin kurulması idi. Çünkü, burjuvazinin sınıf çıkarları icabı kapitalizmin en hızlı ve özgürce gelişeceği ortam ulusal devletin kurulması ile gerçekleşebilirdi. Burjuvazi için temel sorun pazar sorunu idi. Ulusal hareketlere burjuvazinin önderliği sözkonusu olduğu için, Milli meselenin özünü, pazar meselesi oluşturuyordu. "vatan'ı kendi pazarı haline getirmek için, bir bütün olarak ulusa"

hitabederek kendi sınıf çıkarlarını tüm ulusun çıkarları gibi göstererek "vatanı kurtarma" mücadelesinin başına geçti. Bu dönemin tipik özelliği, "genel olarak siyasal özgürlük özel olarak ulusal haklar uğruna savaşım için ulusal hareketlerin uyanması ve nüfusun en kalabalık ve en "uyuşuk" bölümünü oluşturan köylülerin harekete çekilmesidir". (Lenin.U.K.T.H.S.66)

Kapitalist ilk birikim ve serbest rekabetçi dönemi kapsayan bu dönemdeki ulusal hareketler, feodalizme karşı burjuva demokratik muhtevaya sahip olduğu için devrimci idi. İstisnai olarak çarlığın desteğinde ulusal görünüm altında feodallerin önderliğinde gerici ayaklanmalar olmuştur. Ne var ki, bunlar dönemin tipik özelliği değildir. Bu dönemde komünistler önlerine ulusal hareketleri destekleme görevini koymuşlardır. Çünkü, ulusal hareketler dünya karşı-devrim cephesine, feodalizme karşı devrimci ve demokratik muhtevaya sahiptirler. Proleter devrimcilerin, ulusal hareketleri destekleme tavrı, burjuvazinin feodalizmle ittifaka girmesine kadar doğru idi. Kapitalizmin, son aşamasına ermesi, burjuvazinin karşı devrimin kanlı bayrağını feodalizmden devralması ile dir ki, M-L'ler ulusal sorun ve ulusal hareketler konusundaki tavırlarını gözdengeçirdiler.

Birinci dönemde, burjuvazinin, feodal baskı ve hakimiyete karşı, "genel olarak siyasal özgürlük özel olarak ulusal haklar uğruna savaşım"ı aynı zamanda işçilerin ve köylülerinde yararına idi. Ulusal sorun konusunda proletaryanın tavrını belirleyen temel ölçü feodalizme karşı olup olmaması idi. Bu dönemde ulusal sorun Marx ve Engels tarafından, burjuva demokratik devriminin ve burjuva demokrasisinin genel bir sorunu, bir parçası olarak ele alınıyordu. Marx ve Engels'in bu tavrı polonya örneğinde somutlaşıyordu. Marx, 1863 Polonya ayaklanmasının desteklenmesini, "Batı Avrupa demokrasisinin ve Özellikle sosyal-demokrasinin görevi saymıştır...Polonya'nın aristokratik kurtuluş hareketi yalnızca Rusya bakımından değil yalnızca Slavlık bakımından değil, bir tüm olarak Avrupa demokrasisi bakımından da pek büyük bir önem taşıyordu." Ulusal sorunun birinci tarihi evresinde doğru olan bu tavır, 20.yy. baş-

larında artık doğru olmadığını, belirtilenin bir taraftan, ulusal hareketin başını çeken polonya burjuvazisinin, çarlık- la uzlaşma pozisyonuna girdiği ve "istisnai devrimci önemin i diğer taraftan Rusya'da "bağımsız demokratik hareketler, hat- ta bağımsız proleter hareketler ortaya çıktığı"nı, bu neden- e, Polonya'nın avrılmasının, artık proleterya desteklenme- mesini belirtmektedir. (U.K.T.H.s.98)

Ulusal sorunun birinci tarihi evresinde yani 1871 ulu- sal sorun henüz bir devletin iç sorunuymuş ve sorunun özü esas olarak, pazara sahip olma mücadelesiydi Ulusal hareketin ama- cı ise, burjuvazinin önderliğinde ulusal bir devletin kurul- masıydı.

Ulusal sorunun, bu konumunda, ulusların kaderlerini tavin hakkı ilkesinin muhtevasını da kaçınılmaz olarak bu çer- çevde ele alınıyordu ve siyasi iktidarın, ezilen ulusun bur- juvazisinin eline geçmesi anlamına geliyordu. Bu durum, ikti- dar, feodaliteden, burjuvaziye karşı-devrimcilerden, devrim- cilerden, demokrasi cephesinin genişlemesi, devrimci an- laşım geliyordu.

Birinci dönemde, ulusal sorun Avrupa'ya özgü idi. Ulus- laşma sürecinin saf ve klasik örneğini Batı Avrupa vermiştir. "Doğu Avrupa'da gelişme daha farklı olmuştur. Bu farklılık, eski toplumun farklı örgütlenmesinden ve kapitalizmin daha sonraki tarihi dönemi içinde farklı gelişmesinden kaynaklan- maktadır. Batı Avrupa uluslaşma sürecinin burjuva demokratik devrimi tamamlayıp, ulusal devletlerin kurulması ile, nokta- lanırken, Doğu Avrupa hâlâ uluslaşma sürecini ve burjuva de- mokratik devrimlerini tamamlayamamış, çok uluslu devletler halinde örgütlenmiş, ulusal çatışmaların, ulusal baskının ana vurdu olmuştur. Doğu Avrupa'da, ve Osmanlı Devletinde devletin elinde tutan milliyet, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte, siyasi olarak hakim ulus durumuna geliyor ve eski devletin hakimiyeti altında bulunan halklar hakim ulus tara- fından ulusal baskı altına alınarak, ulusal hareketlerini şiddetle bastırıyor ve çok milliyetli devleti, çok uluslu devlet olarak sürdürme ve böylece ezilen ulusların pazarla- rını elde tutmaya çalışmaktadır. Bu oluşumu Stalin şöyle açık-

lamaktadır. "Batıda uluslar devletler biçiminde gelişirler- ken, Doğuda, çok uluslu devletler, kurulmuş bulunuyordu... Devletlerin bu özel kuruluş biçimi ancak henüz tasfiye edil- memiş feodalizm koşullarında, belli belirsiz gelişmiş bir ka- pitalizm koşullarında, geri plana itilmiş bulunan milliyet- ler, uluslar biçiminde kurulmak üzere henüz iktisadi bakımdan sağlamlaşmaya vakit bulamadıkları zaman görülebilirdi." (M.U.S.S.S. s. 21)

Ne varki, birinci dönemin sonlarına doğru, Doğu Avru- pa'da, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Rusya ve Osmanlı İmparatorluğunda da kapitalizm gelişmeye başlar ve hakimiyet altındaki milliyetlerin durgun "yaşamına birden bire giren kapitalizm, onları etkiler ve harekete geçirir" Ne var ki "kendine özgü bir yaşamın bilincine varmaya başlamış bulunan ezilmiş uluslar, henüz bağımsız ulusal devletler biçiminde örgütlenemezler : Yolları üzerinde, egemen ulusların, artık uzun zamandan beri devletin başına geçmiş bulunan yönetici katmanlarının sert direnci ile karşılaşır- Artık çok geç!.. "(Stalin, a.g.e.s.21) "Artık çok geç!.. "Çünkü çok uluslu devletlerde ezilen ulusun burjuvazisi artık kendi proleter- yasından dolayı ezen ulusun burjuvazisi ile uzlaşma zeminini kaybetmek istememektedir. Çok geç, çünkü; egemen ulus burju- vazisi, hem batı burjuvazisi ile hem de başını Rus Çarının çektiği Feodalizmle uzlaşmış, ezen ulus burjuvazisi çaşkın ve uluslararası alanda burjuva cephesinde mütefiksiz kalmış feodalizme karşı burjuvazinin desteğini alma imkanını yitir- miştir. Çok geç çünkü, emperyalizm çağı belirlemiştir, burjuva- zi devrimci misyonunu yitirmiştir. Artık ulusal kurtuluş, ancak proleter devrimle gerçekleşebilir olmuştur.

Çok uluslu devletler içinde ezilen bağımlı uluslar ol- duğu gibi, sömürge uluslarda bulunmaktadır. Ancak hakim ulus ile ilişkisi, feodal çıkarlar temelinde değil kapitalist çı- karlar temelinde gelişmektedir. Çok uluslu devletler içinde hem ezilen ulus, hem de sömürge ulusun bulundugunun örneği çarlık rusyası ile Osmanlı İmparatorluğudur. Feodal bağımlı- lık veya feodal sömürgecilik ilişkileri, hakim ulus burjuva-

zisi tarafından, kapitalist çıkarlara uyumlu hale getirilerek mirası sürdürülmektedir. Geçen sayılarımızda, feodal sömürgecilizin, kapitalist sömürgecilğe, feodal sömürgecilikten kapitalist bağımlılık ilişkisi için ezilen ulusa dönüşümleri ve bu temelde çok uluslu devletlerin oluşumunu incelemistik. Ulusal meselenin çözümü bölümünde konuyu ayrıca değineceğiz.

Kapitalizm yükselme ve milli meselenin birinci evresinde Batı Avrupa'da ulusal baskının olmadığı devletlerin kurulmasına rağmen, Doğu Avrupa'nın vatani olmasının nedeni, feodalizmin Doğu Avrupa'da, hâlâ tasfiye edilmemiş olması, Burjuva demokratik devrimin tamamlanamamış olmasıdır. Serbest rekabetçi dönemde milli baskının ekonomik ve sosyal temeli feodalizm idi. Kapitalizmin devrimci bir şekilde gelişmediği, dolayısıyla feodalizmin devrimci bir şiddetle ezilmediği ülkelerde, ulusal baskı feodalizmden aldığı güçle en iğrenç şekillere bürünmüştür. "kısacası, ülke ne kadar demokratikse, ulusal baskı o kadar güçsüz ülke demokrasiden ne kadar uzaksa, ulusal baskı da o kadar güçlüdür... eski toprak soyluluğu iktidara ne kadar yakınsa - eski çarlık Rusyasında olduğu gibi-, baskının o kadar güçlü ve baskı biçimlerinin de o kadar tiksinti olduğu söylenebilir" (age.s 82) Feodalizmin varlığından kaynaklanan ulusal baskıya karşı kapitalizmin sınırları içine mücadele ve olabildiğince çözümü tutarlı demokratizm ve sivası demokrasi şartlarında mümkündür. "başka bir deyimle burjuva demokratik devriminin başarısına bağlıdır. Onun içindir ki, milli mesele tarihi gelişiminin birinci evresinde burjuva demokratik devriminin bir parçası olarak ele alınmıştır.

EMPERYALİZM VE PROLETER DEVRİMLER ÇAĞINDA MİLLİ MESELE

Milli meselenin tarihi gelişimi ele alındığında görülecektir ki, 1789'dan 1871'e kadar, ulusal hareketler ve ulusal meselenin genel sorunları aynı niteliktedir. 1871 Paris Komünü deneyimi, burjuvaziyi ürküttü ve feodalizme karşı mücadelede yerine, statükoyu savunmaya başladı. Ekonomik alanda tekeller belirlemeye başladı. Sanayii sermayesi banka sermayesi ile iç içe geçmeye başladı. Bu gelişim 1900'lere gelindiğinde artık hayatın her alanında hakim oldu. 1871-1900 arası

bu dönemde burjuvazinin feodalizme karşı ihtiyatlı davrandığı, ulusal hareketlerin durgunlaştığı dönemdir. Fakat bu durgunluk, ulusal uyanışları ve toplumsal alt-üst oluşları bünyesinde olgunlaştıran "kapitalizmin çöküşünün öngünü diye adlandırılabilirdiğimiz" bir dönemin kavga öncesi sessizliği idi.

1900'lerde, üretici güçlerin devasa geliştiği, üretimin büyük ölçüde merkezileşip toplumsallaştığı sermaye bileşiminin değişip finans kapitali yarattığı uluslararasılaşarak dünya pazarı yarattığı toplumsal hayata damgasını vuran tekelciğin küçük ve orta üretimi yuttuğu, üretimi, ülke ekonomisi ve maliyeyi kontrolüne aldığı ve kapitalizmin bünyevi çelişkilerinin keskinleştiği ve yeni gelişmelerin yaratıldığı en yüksek ve son aşamasına girdiği dönem oldu. 1

"İkinci dönemin tipik özellikleri, yığınsal burjuva demokratik hareketlerin bulunmayışı, gelişmiş kapitalizmin, ticari ilişkilere tam olarak sürüklenmiş olan ulusları bir araya getirirken, bunların her geçen gün artan ölçüde birbirlerine karışmalarını sağlarken, uluslararası ölçüde birleşen olan sermaye ile uluslararası işçi hareketi arasındaki gelişmez ilişkiyi ön plana çıkarmasıdır." (Lenin, U.K.T.H. 461)

Fakat, emperyalizm sadece, uluslararası işçi hareketi ile uluslararası sermaye arasındaki uzlaşmaz ilişkiyi ön plana çıkarmakla kalmadı. aynı zamanda, sömürgeci politikanın bir sonucu olarak, ilhak ettiği sömürgelerde uzlaşmanın şartlarını yarattı ve tarih sahnesine yeni güçler çıkardı. Sömürgeci emperyalistler ile sömürge uluslar arasındaki ilişkiyi de ön plana çıkardı ve uluslararası işçi hareketi, yeni bir müttefik kazandı. Onun için Marx ve Engels'in formüle ettikleri "Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz" stratejik siarı, Lenin tarafından çağın gereklerine uygun olarak "Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birlesin" şeklinde yeniden formüle edildi. Emperyalizm ilhakçılık demektir. Sermaye birikiminin büyük boyutlara varması ve sermaye "fazlası"nın oluşması, yeni yatırım alanlarını bulma eğilimi yaratılıyordu. Meta ihraç alanları bulmak, ucuz iş gücü ve hammadde bulmak, rakip tekellerin veya devletlere karşı sömürü

alanlarını ve sömürge yollarını korumak ve rakiplerini zayıflatmak, geleceğe ait potansiyel ekonomik değerleri denetimine almak için, uyguladığı sömürgeci politika, 1900'lerde övle bir aşamaya vardı ki, dünyanın paylaşılma emperyalizminin hakimiyeti altına girmeven toprak parçası kalmadı. Dünyanın bütün ülkeleri ve ulusları, emperyalist hakimiyet altına sokulmuş, ekonomileri dünya ekonomisinin bir halkası haline getirilmiş ve dünya ölçüsünde yeni bir uluslararası iş bölümü yaratılmıştı. Emperyalist tekel ve devlet guruplarının dünyanın ekonomik olarak aralarında güç oranına göre paylaşıp, ilhak etmeleri, kaçınılmaz olarak siyasi ilhakı da birlikte getirdi ve emperyalist devletler, çeşitli ülkeleri ve toprak parçalarını siyasi olarak da ilhak ederek sömürgeleştirdiler. İhraç edilen sermaye ve meta sömürgelerde kapitalizmi varattı ve sömürge halklarını tarihin derinliklerinden alıp, dünya sahnesine ulus olarak çıkardı. Böylece Avrupa'nın eski türdeş ulusal devletleri çok uluslu devletler durumuna geldiler. Aynı dönemde Doğu Avrupa'da yine tersine bir gelişme oluyordu : Emperyalizmle birlikte, Doğu Avrupa'nın eski çok uluslu devletleri parçalanmakta ve türdeş ulusal devletlerin doğmasının şartları doğmakta idi. I. Paylaşım savaşı bu süreci tamamlayan olay buradan oldu ve ulusal devletler doğdu.

Stalin ikinci dönem hakkında şunları söylüyor :

"Ulusal baskının gelişiminin ve ona karşı savaşım araçlarının ikinci dönemi, kapitalizmin, pazar, hammadde, yakıt ve ucuz bir emek gücü peşinde, sermaye ihracı ve büyük demir ve deniz yollarını güvenlik altına alma savaşımı içinde,.... (Stalin. M.U.S.S.S.s.126) 2.

Emperyalizm döneminde milli mesele konumu muhtevası ve çözümü açısından yeni özellikler ve değişik boyutlar kazandı. sıralarsak ;

1- Ulusal sorun, devletin bir iç sorunu olmaktan çıkıp uluslararası bir durum kazandı.

2- Ulusal sorun sömürgeler genel sorunu haline geldi.

3- Ulusal mesele burjuva demokratik devrimin bir par-

çası olmaktan çıkıp, proleter devrimlerin bir parçası haline geldi. Ulusal sorunun özü pazar sorunu olmaktan çıkıp köylü sorunu oldu.

4- Sömürgeler, emperyalizmin yedek gücü olmaktan çıkıp, sosyalist ülkenin ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin yedek gücü durumuna geldiler.

5- Ekim devrimine kadar, geçici bir olgu olan yarı-sömürge, Ekim devriminden, özellikle II. Emperyalist savaştan sonra çağın karakteristik özelliği halini alması ve ulusal sorunun aynı zamanda sömürgeler genel sorunu ile birlikte yarı-sömürgeler, bağımlı ülkeler sorunu olması.

Emperyalist dönemin ulusal soruna kazandırdığı bu özellikleri tek tek ele alalım.

Ulusal sorun, emperyalizm öncesi dönemde İrlanda ve Doğu Avrupa'ya özgü idi. Dünyanın diğer bölgelerinde halklar henüz ulus öncesi aşamada idiler ve ulusal sorunları yoktu. Doğu Avrupa'da kapitalistleşen "uygar uluslar"ın feodal dönemden devralınan feodal imparatorluğun çok uluslu devlet haline gelmesi ile hakim ulusun uyguladığı milli baskıya karşı savaşımı sorunu olarak ortaya çıkıyordu ve devlet içi bir sorundu. Emperyalizmin ilhakçı politikası, sömürgeci-milli baskı politikasını dünya ölçüsünde yaygınlaştırdı ve ulusal meseleyi Avrupa dışına taşıdı. Böylece milli mesele uluslararası bir mesele haline geldi. Ulusal hareketlerde uluslararası ölçüde gelişerek emperyalizme karşı bir güç haline geldi. Milli meselenin uluslararası mesele haline gelmesinin anlamı her şeyden önce, ulusal sorunun dünyanın bütün alanına yayıldığı ikincisi başka ulusları sömürgeleştirip, ulusal boyunduruk altına almak için, dünya ölçüsünde emperyalistler arasında rekabetin sürdüğünü, üçüncüsü, uluslararası sermayeye karşı, uluslararası işçi sınıfı hareketinin mücadelesini dünya ölçüsünde etkilediği milli meselenin çözümünün artık bir devletin iç koşullarına bağlı olarak değil, iç ve uluslararası konjoktörlerin bileceği ile olgunlaşan şartlara bağlı olarak su veya buyüde geliyordu. Artık ulusal sorunun Dünya devrim ve karşı devrim güçlerinin mevzilenmesi içinde ele alınıyordu.

Stalin şöyle diyor :

"... ikinci dönemde ulusal sorun devletin iç sorunu olmaktan, bir çok devleti ilgilendiren sorun durumuna tüm haklarından yararlanamayan milliyetleri boyunduruk altında tutmak, Avrupa dışındaki yeni halklar ve asiretleri kendi etkileri altına almak isteyen emperyalist devletler arasındaki savaş sorunu durumuna dönüşür. Böylece eskiden yalnızca farklı ülkelerde bir önem taşıyan ulusal sorun, bu dönemde iletici niteliğini yitirir ve genel sömürge sorunu ile kaynaşır." (a.g.e.s.127)

Ulusal sorunun uluslararası bir sorun haline gelme sürecinin diğer yönünde ulusal sorunun genel sömürge sorunu ile kaynaşmasıdır. Bunun anlamı, sömürge halklarının uluslaşmaya başladığı ve eski sömürge sorunlarına yeni sorunların ulusal sorunların eklendiği sömürgeci baskı ile milli baskının iç içe geçtiği sömürgeci ayrılık, bağımsız devlet kurma hakkını elde ettikleri ve bu uğurda mücadeleye atıldıkları eskiden Doğu Avrupa'ya özgü ulusal sorunların artık sömürgeci de de görülmeye başlandığıdır. Sömürge sorununun ulusal bir nitelik alması, emperyalizmin sömürgeci politikasının sonucudur. ve sömürge halklarının ulus olarak örgütlenmesini yaratan kapitalist gelişmeye bağlıdır.

Sömürge halklarının ulus olarak şekillenmesi bilinenlerden daha farklı bir şekilde gerçekleşti. Öncelikle sömürge toplumu, kendi iç dinamizmi ile değil, dış dinamiklerle sömürgeci politikanın sonucu olarak, tarihinden koparılarak, kapitalist dünya ekonomisi girdabında yeniden biçimlendirildi. Artık toplum bu yeni temel üzerinde yol alıyordu. Burjuva kurumlar ve yönetim biçimi oluşturuldu. Proleterya-Burjuvazi doğdu. Sömürgecilik karşı mücadele bölgesel olmaktan çıktı. Ulusal düzeyde sürdü. Parçalanmış halk arasında, iletici, kültürel ve siyasi bağlar gelişip güçlendi ve ulusal sorunun bir temel özelliği bir arada oluştu. Marx'ın Hindis- tani'de hakkında, bahsini ettiği "ufukta" görünen olumlu yanlar bu gelişmedir. Sömürge uluslar, emperyalizmin yarattığı temel üzerinde, emperyalizme karşı mücadeleye atıldı. Bir burjuva yazar olan Muhammed Harbi, Cezayir'de bu durumu doğru olarak gözlemliyor. "Tıpkı sömürge halkları gibi cezayir

halkıda, sınıfları bütünü içinde, kendi öz kurumları yıkılıp, arazisi işgal edilir edilmez yeni bir hayat kurma problemiyle, karşı karşıya gelecektir ve bu yeni hayatın, sömürgecilik şokunun toplumu sürüklediği durum temel alınarak kurulması gerekmektedir" "Gerçek sömürgeciliğin Cezayir'e damgasını vurduğudur. Hemen fetih ertesinde perişan olan şehirli sınıflar (yazar feodal topluma özgü şehirli sınıftan bahsediyor) maddi ve kültürel temellerini kaybetmiş durumdadırlar. İki dünya savaşı arasında bu sınıflar (Kapitalist temelde-K) yeniden meydana geleceklerdir. Ama nasıl? Geleneksel ekonomilerinin, sömürge sisteminin ekonomisi ve yönetim düzeni içinde çözülüp çürümesi temeli üzerine" (Sosyalizm ve Köylüler. s.10-11)

Sömürgeci uluslaşma böyle başladı ve ulusal hareketler bu temel üzerinde gelişti. Dünyanın siyasi çehresini değiştiren devrimci akım böyle doğdu. Artık ulusal-Sömürgeci sorun dünya çapında bir sorun olmuştu. 3

Sömürgeci uluslaşma sürecinin başlaması, dünyadaki siyasi gelişmelerle birleşince, normal gelişme seyri sıçramalı olarak gelişti. Sömürge-Ulusal sorunu sıçramalı olarak geliştiren olaylar I. Emperyalist paylaşım savaşı, Ekim Devrimi Osmanlı Devletinin parçalanması ve buna karşı savaşta T.C. kurulması, II. Emperyalist paylaşım savaşı ve dünya demokrasi cephesinin zaferi gibi çağa yön veren olaylardır. Özellikle Ekim Devrimi ve II. Emperyalist paylaşım savaşında başında SSCB'nin bulunduğu dünya demokrasi ve barış cephesinin zaferi ulusal-sömürgeci sorunu yeni boyutlar kazandırdı.

Ulusal sorunun sömürgeci sorunu ile kaynaştığını göremeyen, oportunistler, hala ulusal sorun deyince Doğu Avrupa'da ezilen birkaç uygar ulusun sorunu olarak görüyor, sömürgeci bu dar görüşlülerin görüş alanı dışında kalıyordu. Onlar hâlâ, serbest rekabetçi döneme özgü şekli ile ele alıyorlardı. Özellikle Lenin'in ulusların kaderlerini tayin hakkı konusundaki tezlerine saldırıyorlardı. Onlar sömürgeci sorununun, ulusal sorunun kapsamı dışında tutuyor, UKTH ilkesini Avrupalı uygar uluslara layık görüp sömürgeci bu hakkı kullanabilecek durumda olmadıklarını ve bunun ekonomik ola-

ak gerçekleştiremeyeceğini (Kievski), hâlâ ulusal sorunun, burjuva demokratik devrimin bir parçası olarak ele alınması gerektiğini, UKTH ilkesini "kültürel özerklik" derecesine indiriyor (Springer ve Bauer) sömürgelelerin muazzam milli-devrim potansiyelini küçümseyip elinin tersi ile iterek, Doğunun ezilen ulusları ile uluslararası proletaryanın mücadelesi arasındaki organik bağı görmediler. Bütün ilk olarak oportunist-revizyonist tutumlara karşı doğru tahlilleri koyan Lenin, ulusal sorun konusunda da oportunist ve sosyal-şovenizmi mahkum etti. 11. Enternasyonalin önceki önderi Kautsky'nin sosyal-şoven ve ihanetçi tavrını mahkum etti, Rosa Lüxemburg ile Kievski ile polemiklerinde oportunist ve sosyal-şoven görüşlere karşı proletaryanın M-L görüşlerini koydu. Çağımızda, ulusal mesele, burjuva demokratik devrimler parçası olmaktan çıkıp, proleter devrimlerin bir parçası olarak ele alınmalıdır. Burjuvazi milli meselenin çözümünde iflas etmiştir.

Emperyalist dönemde, burjuvazi her yerde tarihi olarak devrimci misyonunu yitirdi, feodalizmle ittifak kurarak geriletti. Ulusal kurtuluşu gerçekleştirmek şöyle dursun ulusal kurtuluş mücadelelerine daima ayakbağı oldu. Dünya ekonomisine hakim olan tekelci burjuvazisi ise, yalnız ulusal hareketlere değil her türlü gelişmeye amansız karşı koyar ve dünya karşı devriminin başına geçti. Burjuvazinin geriletilip, feodalizmle ittifak kurmasının temelinde, emek-sermaye çelişkisinin keskinleşmesi, azami kâr hırsı ve hakimiyeti devam ettirme güdüsü yatmaktadır. Dünya ölçüsünde milli baskının baş uygulayıcısı olan emperyalizme karşı burjuvazinin tutarlı mücadelesi esyanın tabiatına aykırıdır. Ulusal sorunun çözümü, sömürgeci-ulusal baskıyı uygulayan emperyalizme karşı tutarlı mücadele verilmeden çözümü mümkün olmadığı için Burjuvazinin ulusal sorunu çözmesi mümkün değildir.

Ekim devrimi, dünya emperyalist sistemine karşı, uluslararası proletaryanın bayrağını açtı. Dünya halklarının ve ezilen uluslarının önüne bir ikilem koydu. Ya ulusal kurtuluş mücadelesini proletaryanın önderliğinde vererek, SSCB yanında yer alacak ve ulusal kurtuluşunu gerçekleştirecek

ya da burjuvazinin kucağında yürüyecek, emperyalistlerin dalgalandırdığı beyaz bayrağın altına sokulacak, ulusal sömürü ve baskı, ulusal savaşlar ve sınıf baskısı-sömürüsü devam edecek, Bunun dışında bir "üçüncü dünya" yaratamayacaktır. Ulusal sorunun çözümünü kapitalizmin sınırları içinde arıyanların yolu kaçınılmaz olarak emperyalistlerin ulusal baskı yapan devletlerin zindanlarına gider. Ulusal kurtuluş mücadelelerinin pratiği bunu kanıtlamıştır. Kapitalist sistem içinde kalmak, ulusal boyunduruğu başka bir biçimde kabul etmek demektir. Sömürge uluslar burjuvazi önderliğinde "bağımsız" ulusal devletlerini kursalar bile, "özel mülkiyet ve sınıf eşitsizliğine dayanan yeni ulusal devletler: a) ulusal azınlıkları baskı altında tutmaksızın, ... b) topraklarını konsulların zararına genişletmeksizin... c) mali, iktisadi ve askeri bakımdan "büyük" emperyalist güçlere boyun eğmeden yaşayamazlar" (abç) (Stalin.M.U.S.S.S.s.114) Kapitalizmin sınırları içinde aranılan çare, çaresizliktir. Ve ulusal baskının devamı demektir, ulusal baskının uygulayıcıları ve destekleyicileri feodallere ve emperyalistlere teslimiyettir. Onun için burjuva toplum ulusal sorunu çözemez "Sermayenin, üretim araçlarının özel mülkiyetinin egemenliği altında, ve sınıfların varlığı ile birlikte, milliyetlerin eşitliğinin güvencesi altına alınamayacağı; sermayeiktidarı var olduğu sürece, üretim araçlarının sahipliği için savaşım sürdüğü sürece milliyetler arasında hiç bir eşitsizlik olamayacağı, bunun gibi, ulusların emekçi yığınları arasında da hiç bir işbirliği kurulamayacağına tanıtlanmasına pek gerek yok. Tarih, bize ulusal eşitsizliği yok etmenin tek yolunun ezilen ve ezilmeyen halkların emekçi yığınları arasında kerdesçe bir işbirliği rejimi kurmanın tek aracının, kapitalizmi kaldırmak ve sovyet düzenini kurmak olduğunu söylüyor. (M.U.S.S.S.s.128) "Burjuva toplum, ulusal sorunun çözümünde tamamen hileli müflis çıkmıştır. "(a.g.e.115)

Bundan böyle, burjuva demokratik devrimi ile çözülmesi gereken sorunlar, proletaryanın önüne konuyar ve proletaryaya bu sorunların çözümünü gündeme alarak, bağımsızlık ve demokrasiyi gerçekleştirmek görevini, sosyalizm mücadelesine

hizmet eder şekilde üstlenir. Böylece ulusal sorun proleter devriminin bir parçası olarak ele alındı. Ulusal meselenin proleter devrimlerinin bir parçası haline gelmesinin anlamı; "ulusal - sömürgeci sorun ile sermaye iktidarı, kapitalizmin yıkılması, proleterya diktatörlüğü sorunu arasındaki bağın, organik bağın ortaya konmasıdır. "(a.g.e.s.142) Ulusal sömürgeci sorun ile proleter devrim sorunu, öyle bütünleşti ki, ulusal sorun kökten çözülmeden proleter devrim başarıya ulaşamaz. Bunun terside doğrudur. Kapitalizmin hakimiyeti yıkılmadan, proleter devrim zafer kazanmadan ulusal sorun başarıyla çözülmez. 4.

Ekim devrimi bu çözümün örneğini dünya halklarına sundu. Ekim devrimi ile proleter devrimi gerçekleştiren proleterya, sömürgelerin, yarı-sömürgelerin ve bağımlı ulusların, ulusal sorunlarını kökten çözmek için, bütün gücü ile destekledi. Emperyalizme karşı, dünya devrimci akımlarının uluslararası işçi sınıfı hareketi ile Doğunun ezilen uluslarının ulusal kurtuluş hareketleri arasında canlı birliği oluşturdu. Ulusal sorunun, proleter devrimlerin bir sorunu haline geldiği gerçeğinden hareketle ulusal kurtuluş hareketlerinin hedefi olarak, salt siyasi bağımsızlığı gerçekleştirmek değil, ekat avnı zamanda iktidarın ezilen ulusun emekçilerinin line geçmesi olarak belirlendi. Dolayısıyla ulusal sorun öte emekçi halkın kaderine, hatta kapitalizmin nispeten geldiği ülkelerde proleteryanın kaderine, uluslararası düzey e ise, ulusal kurtuluş hareketlerinin en büyük destekleyicisi SSCB'nin yaşamasına, yani proleter devriminin zaferine andı. Ekim devrimi dünyanın her yerinde emperyalizme alternatifini yarattı.

Emperyalizm, sömürgeci politikası ile sömürü ve nüfus anlarını genişletti dünyayı ekonomik ve siyasi olarak ilhak etti.

Ekim devrimi bu gelişmeye alternatif olarak, "ulusal sorunu, ulusal boyunduruğa karşı savaş gibi, özel bir sorun olmaktan çıkarıp, ezilen halkların, sömürgelerin, yarı-sömürgelerin, emperyalist sömürden kurtuluşun genel sorunu haline getirerek bunun alanını genişletilmiştir."(M.U.S.S.S.s.99)

Emperyalist hakimiyetin genişlediği kadar.

Emperyalizm, sömürge ve yarı-sömürgelerde, yerli işbirlikçileri kendisine dayanak yaparak, halkın bağımsızlık ve demokrasi istemlerini geniş imkanlarını seferber ederek en kanlı şekilde bozmaktadır.

Ekim devrimi, sömürge ve yarı-sömürge halklarına, emperyalistlerin geniş imkanlarına karşı yeni imkanlar yarattı, güçlü destek sağladı.

Emperyalistler devrim cephesini bölmek için, sömürge yarı-sömürge halklarının ulusal kurtuluş hareketleri ile Batının proleteryanının birliğini önlemek için, işçi aristokrasisi yaratarak Batının proleterleri içinde destek buldu.

Buna rağmen emperyalizme karşı bu birliği kurdu, Doğunun ulusal kurtuluş hareketleri ile batının işçi sınıfı arasında güçlü ve canlı ittifak gerçekleştirildi.

Ekim devrimi ile uluslararası proleterya, emperyalizm tarafından yaratılan temel üzerinde gerçekleşen uluslararası saflaşmayı hızlandırdı ve dünya devrim güçlerinin önderliğini fiilen üstlendi. Dünya iki kampa ayrılmıştı. Bir tarafta emperyalist devletlerin başını çektiği dünya karşı-devrim kampı, diğer taraftan, Ekim devrimi ile uluslararası proleteryanın başına geçtiği dünya devrimci kampı 1920'de Lenin şöyle divordu : "Emperyalizmin ayırdedici özelliği, gördüğümüz gibi, bütün dünyanın şimdi, boyunduruk altında olan çok sayıda ulusla, müthiş bir serveti ve güçlü bir silahlı kuvveti elinde bulunduran az sayıda ulusa bölünmüş olmasıdır.. dünyanın... toplam nüfusunun yüzde 70'i boyunduruk altındadır. "(Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları.s.403) "....dünya nüfusunun yüzde 70'inin, sömürülen bu emekçi yığınının gittikçe daha çok temsilcisi ve savunucusu haline geliyoruz "(a.g.e.s.400)

Emperyalist paylaşım savaşı sırasında sömürgelerdeki kaynaşmalar, emperyalist ordular oluşturmak için silahlandırılan sömürge halkları, emperyalizmin yedek güçleri duruma geldi. Emperyalistlerin verdikleri silahlar, emperyalistlere yöneltildi. Bunun anlamı herşeyden önce, sömürgelerde kurtuluş hareketlerinin yükseldiği ve emperyalizmin yedek

deñil, emperyalizme karñ bir pñç olduğudur. İkcinci,ulusal kurtuluşhareketlerinin emperyalizme vurduğu darbeler ÷lçüsün- de uluslararası proletaryanın devrim mücadelesini katkıda bul- unduğudur. Üçüncüsü, sömürgelerin, bağında uluslararası pro- letaryası ile ezilen uluslar arasında SSCB önderliğinde do- al ittifakların oluştuğudur. Sömürgeler sömürgeci ÷lke bur- juvazisinin yedek pñcü olmaktan çıkıp, proletarya hareketin- in yedek gücü olduğudur "Batı ve Doğu'daki, dünya kapitaliz- minin bağıca cephe gerisini oluşturan yedeklerinde, bu yed- eklerin büyük bölümünde, çalışmalarımızı sürdürmeye giriştik. Ulusal sorun incelendiği zaman sözkonusu olan, iste bu yedek- lerdir, bu yedeklerin büyük bölümüdür" (M.U.S.S.S.S.183)

İste bu yedekleri emperyalizmin cephe gerisi olmaktan çıkarıp, proletarya devriminin emperyalizme karñ yedek gücü haline getirilmeli idi. İste ilk sosyalist devrim bunun volu- nu açtı ve proletarya ilk olarak sermayenin yedek güçlerini kazanmak için mücadele bayrağını yükseltti, sömürgelerde SS- CB ile dostluk politikası temelinde ulusal kurtuluş hareket- leri hızla gelişti,emperyalizme darbeler vurdu, uluslararası proletarya ile güçlü, canlı organik ilişkiler temelinde dün- ya devrimci güçlerinin birliği doğdu.

Ulusal sorunun uluslararası bir sorun, genel sömürge- ler sorunu, proleter devrimlerin bir parçası haline geldikten sonra, özünde değişti.Burjuvazinin ulusal baskıya karñ mücade- le ettiği serbest rekabetçi dönemdeki gibi artık, ulusal so- runun özü pazar olmaktan çıkıp, köylü sorunu haline geldi.

Bu neden böyle oldu?

Burjuvazi gericiiletti, ulusal kurtuluşun bayrağını ye- re çaldı. Proletaryanın mücadeleye atılmasından korkup emper- valistlerin etekleri altına sığındı. Emperyalistlerin gasp- ettiği kendi pazarlarına sahip çıkma mücadelesi yerine ona or- tek olma mümkünse tercihini seçti. Milli burjuvazinin, amacı- ğe kendi pazarlarına sahip çıkmaktır. Ne var ki, milli bur- juvazi, dünya ölçüsünde oluşan, emperyalist burjuvazinin baş- ında bulunduğu kamp ile proletaryanın başında bulunduğu sos- yalizmin güçleri kampı arasında bir üçüncü cepheyi oluşturma- ı imkansızdır ve bir tarafa teslim olma zorunluluğu onu ulu-

sal kurtuluş hareketlerine kendi damgasını vurmaya alıkoymak- tadır. Halk yığınları, milli burjuvazinin değil, proletarya- nın bayrağı altında toplanmakta, milli burjuvaziye de bir ikilem yapmakta, ve sosyalizmin safına, ya da emperyalizmin safına. Kısacası burjuvazinin pazar hakimiyeti, pazarları el- de tutma isteğinin gerçekteleme şartları yoktur. Artık, kapi- talizmin insiyatifi altında, pazarlara sahip olma mümkün ol- madığı gibi, ulusal meseleyi de çözemez. Ancak proletaryanın önderliğinde, proleter devrimin zaferi ile ulusal sorunda çö- zülmüş olur. Milli meselenin özü, pazar sorunu olmaktan çı- kıp köylü sorunu haline gelmesinin temelinde emperyalist yaė- manın ve baskının, sömürgelerde, yarı-sömürgelerde ve bağım- lı ÷lkelerde emekçi halkın tümüne yakın bölümünü oluşturan köylülere yönelmesidir. Bu gerçekte feodalizmin canlı varlığı- nı sürdürdüğü, kapitalizmin -sanayi kapitalizminin- gelişme- diėi ÷lkelerde geçerlidir. Kapitalizmin geliştiği, şehirleş- menin yoğun olduğu nüfusun büyük çoğunluğunun proleterleşi- ği, dolayısı ile sömürünün kapitalist temelde gerçekteleşi- ği ÷lkelerde ulusal sorunun özü köylü sorunu değildir. Ekle- mek gerekir ki, bugün ulusal baskının bulunduğu, ulusal so- runlarını halletmemiş olan ÷lkelerde feodalizmin varlığını korumakta, kapitalizmin az gelişmiş ve nüfusun büyük çoğun- luğunu köylülük oluşturmaktadır. Emperyalizm, sömürüyü, her halükârda kapitalist temelde değil, girdiği zaman hazır bulduğu temeller üzerine gerçekteleştirir. Dolayısı ile feoda- lizmle ittifak halinde, hala nüfusun çoğunluğunu oluşturan köylüleri sömürerek ulusal ve sınıfsal baskı uygular. Köylü- leri emperyalizme karñ proletaryanın safında mücadeleye iten ve ulusal kurtuluş hareketlerinin temel gücünün köylülerden oluşmasını sağlayanda budur. Ulusal sorunun köylü sorunu haline gelmesinin anlamıda budur.

Stalin, 1925'de şöyle der :

"Bugün ulusal sorunun özü, sömürge ve bağımlı mil- liyetler halk yığınlarının mali sömürüye karñ, bu sömürge- ler ve bu milliyetlerin, egemen milliyetin, emperyalist bur- juvazisi tarafından siyasal köleleştirilmesi ve kültürel ki-

İhtisazla: tirilmesine karşı savaşımdadır. Ulusal sorun bu çimde konduktan sonra, çeşitli milliyetler burjuvaları arasındaki rekabet savaşının ne anlamı olabilir?... Ekemen milliyetin emperyalist grubun temel yığınlarını sömürüp ezme- ve onları ezip sömürürken, böylece onları emperyalizme karşı savaşıma sürükleyip proleter devrimin müttefikleri durumuna getirmesi olgusunun söz konusu olduğu açık" (a.g.e.s. 4)

Milli meselenin özü pazar sorunu olduğu dönemlerde burjuvazi feodalizme ve yabancı hakimiyete karşı burjuva demokratik devrimin zaferi pazarlarına hakim olur ve milli mesele zümlelenmiş olurdu. Milli meselenin özü köylü sorunu olduğu günümüzde, çözümde değişmiş, sermaye bağımlılığına, emperyalist tahakküme karşı mücadele ile proletarya iktidarının kurulması ile çözülebilir.

Milli meselenin özü köylü meselesidir. Denilirken, milli mesele köylü meselesidir şeklinde anlaşılmamalıdır. Milli meselede devlet kurma hakkı ve köylü meselesi olmadığı gibi köylü meselesi olan gübreleme, sulama v.s. sorunları da milli mesele değildir.

Milli meselenin emperyalist çağda kazandığı bu yeni telikler ve boyutları gözönünde bulunduran komünistler, ulusal hareketler karşısında proletaryanın tavrını da yeniden belirlediler. İlk olarak Ekim 1916'da, "ulusların kaderini tavin hakkı üzerine bir tartışmanın özeti" adlı makalesinde Lenin devrimci proletaryanın, ulusal hareketler karşısındaki tavrını formüle etti.

Milli meselenin emperyalizme karşı savaşımın bir sorunu haline geldiği emperyalizm ve proleter devrimler çağında milli kurtuluş hareketleri elbetteki, hâlâ burjuva demokratik devrimlerin bir parçası olarak ele alınamaz. Serbest rekabetçi dönemde, proletaryanın ulusal hareketler karşısındaki tavrını belirleyen ölçü, feodalizme karşı genel savaşımın bilançosu idi ki bu da hareketlerin programlarına koydukları feodal istibdata karşı demokrasi, feodal monarşiye karşı cumhuriyet, feodal ilhaka karşı bağımsızlık talepleri üzerine mücadele esas alınarak ulusal hareketlere karşı pro-

letaryanın tavrı belirleniyordu. Fakat emperyalizm çağında artık dünya gericiliğinin başını feodalizm değil, emperyalizm çekiyor, Ulusal meselenin kaynağında emperyalizmin ilhakçı politikası yatmaktadır. Bu şartlarda ulusal hareket, burjuva demokratik devrimin bir parçası olarak değil, proleter devrimlerin tamamlayıcı bir parçası haline geldiği açıktır. İlk olarak Lenin, Kievski ile olan polemğinde (Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm) Polonya Sosyal Demokratlarına yönelttiği eleştirilerinde (U.K.T.H.s.163) genel olarak demokrasi ile emperyalizm arasındaki ilişkiyi koyup, emperyalizm şartlarında demokrasinin istisnai olarak gerçekleştirilebileceğini tamamen inkar etmenin teorik yanlışlığını ortaya koydu. Emperyalizm demokrasinin inkarıdır. doğru önermesinden hareketle yanlış sonuçlara varan Kievski ve Polonya Sosyal Demokratlarını eleştirmektedir. Emperyalistlerin, sömürgelerde reformcu burjuvaziyle işbirliği yaparak, demokratik görünüp altında çıkarlarını koruduğu ulusal baskı ve sömürünün devamını sağladığı çok görülmüştür. Ulusal sorunun tarihi evrimi yarı-sömürgeleşen sömürgelerdeki gelişmeler Lenin'i doğrulamaktadır. Proletarya ulusal kurtuluş hareketlerini, dünya sosyalizminin güçleri arasında proleter devrimlerin yedek gücü olarak, ele almakta ulusal sorunu da emperyalizme karşı savaşımın bir parçası olarak değerlendirmektedir. "Ulusal hareketlerinin biçimsel demokrasi bakımından değil, emperyalizme karşı genel savaşım bilançosundaki gerçek sonuçları bakımından, yeni soyutlanarak değil, dünya ölçüsünde değerlendirilmesi gerektiğini söylerken haklıydı" Lenin. (Stalin M.U.S.S.S.s.239) "Bir ülkedeki cumhuriyetçi hareket bir başka ülkenin entrikalarının aleti olabilir ve bu işe kilise, ve mali çevreler ya da kralcılar katılabilir; biz o zaman bu somut hareketi desteklememekle görevliyiz. "Lenin.U.K.T.H.s.182) Burjuva demokratik hareketler reformcudalabilecekleri emperyalizmle uzlaşmayı savunacakları için "milli" hareketleri devrimci milli hareketlerden ayırmak gerektiği açıktır. 1920'de desteklenmesi gereken ulusal hareketleri için "burjuva demokratik" terimi yerine "milli devrimci" teriminin kullanılması kararlaştırılmış, emperyalizme

karsı savasan milli hareketlerin demokratik ve cumhuriyetçi, programına bakmaksızın devrimci proleterya partisinin faaliyetlerini engellemek kaydıyla desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu yeni proleter devrimci tavır doğrultusunda III. Enternasyonal ile SSCB emperyalizmi zayıflatan Afgan Emirinin kraliyetçi programına rağmen desteklemiştir. Sorunu ulusal hareketin demokratik ve cumhuriyetçi programına göre değil, emperyalizme darbe vurup vurmamasına göre ele alınıp değerlendiriliyor.

Kaydetmek gerekir ki, demokratik olup da emperyalizmin güdümünde olan veya anti-emperyalist olup da demokratik olmayan ulusal kurtuluş hareketleri çağımıza özgü istisnai olgulardır. "Kuşkusuz, her ulusal hareket ancak burjuva demokratik bir hareket olabilir" (Lenin. U.K.T.H.s.222) Ancak her ulusal hareket tutarlı anti-emperyalist yani devrimci olmaya desteklenmesi gereken ulusal kurtuluş hareketleri bu sınırları içinde ancak milli devrimci yani anti emperyalist hareketlerdir.

Milli meselenin kazandığı bu yeni boyutlar karşısında, milli meselenin çözüm yolları ve ulusların kaderlerini tayin hakkı ilkesinin Marksist yorumu ezen ve ezilen ulus proleter devrimcilerinin ulusal sorun içindeki yeri tavrı ve görevleri de farklılaşarak yeni boyutlar kazanmıştır. İncelemeye devam edelim.

Dip Not :

- 1- Sömürgecilik - Milli Mesele, açısından Emperyalizme, KAWA 2 ve 3 sayılarında açıklamıştık.
- 2- Stalin bundan sonra, Ulusal meselenin 3. tarihi döneminin Sovyetik (Sosyalist Dönem)'i belirtip açıklıyor. Konumuz dışında tutuyoruz.
- 3- Kürdistan'da bazı küçük burjuva milliyetçi çevreleri, sömürgelerde uluslaşma sürecinin objektif ve subjektif şartlarını karıştırarak, yeni teoriler icat etmeye çalışıyorlardı. Bunlara göre sömürgelerde uluslaşma, modern sınıfların doğması ve kapitalizmin yarattığı objektif temel üzerinde değil, kabilelerin sömürgeci zulme karşı

ortak direnme bilincinin doğması temelinde geliştiğini dolayısı ile Stalin ve Lenin'in uluslaşma teorilerinin sömürgelerde geçersizdir. Bu dar kafalılığın anlaması gereken nokta budur. Ortak direnme bilinci, kapitalizmin kabile ve aşiret ruhunu zayıflatıp, onları, siyasi, kültürel ve ekonomik olarak kavnaştırması, ortak iktisadi yaşantıyı yaratması temelinde doğmaktadır. Ve bu temelde "ruhi şekillenme birliği" başka bir devimle kabile karakteri yerine "ulusal karakter gelişmektedir. Bu bavların deyimivle ortak direnme bilinci ruhu da, bu temel üzerinde gelişmektedir. Sömürgecilerin zulmü subjektif bir etkindir, objektif şartlar olduğu takdirde olumlu etki yapar, aksi takdirde

- 4- Özel mülkiyet insanları bireyleştirir, toplumu bencilleştirir; ve böler, ulusal düşmanlığı körükler, kollektif mülkiyet insanları ve toplumu kavnaştırır. Küçük burjuvazi ve köylülük burjuvazinin önderliğinde, dar milliyetçi ön yargıları, tehlikeli hal alır, şövenizm ve ulusal çatışmalar kaçınılmaz olur. Proleteryanın önderliğinde bu kesimlerin milliyetçi ön yargıları körelir. Ulusal savaşlar ve ulusal baskılar son bulur.

Devamı gelecek sayıda.

MAO ZEDUNG"UN FELSEFİ ANLAYIŞI VE DÜŞÜNCESİ DİYALEKTİK MATERİYALİST FELSEFENİN REDDİDİR.

Mao Zedung'un felsefi anlayışı hiç şüphesiz onun düşüncesinin temellerini oluşturmaktadır. Eğer genel anlamda "Mao Zedung Düşüncesi" revizyonist-milliyetçi burjuva ideolojisinin bir türünü meydana getiriyorsa ve artık devrimciler için ayan beyan görülebildiği ve kavranabildiği gibi o diyalektik materyalist felsefeye değil ama idealist Metafizik felsefeye dayandığındandır. Çünkü her ideolojinin dayandığı bir felsefe vardır ve işte "Mao Zedung Düşüncesi"de Idealist Metafizik Felsefeyi kendisine temel almakta ve ondan kaynaklanmaktadır.

Bugün bazı anlayışlar "Mao Zedung Düşüncesi"ni kavramaktan uzak olarak onu hak ettiği yere oturtamamaktadırlar. Böylece Revizyonizmin özel bir türü olan Çin Revizyonizminin tarihi köklerine inemiyor ve onu açıklayamıyor, sonucta kaçınılmaz olarak onun gerici propagandasının etkisinin kendi üzerlerindeki etkilerin sürmesine hatta bazılarında pekişmesine yol açmaktadır. Her şeyden önce bu anlayışlar doğru bir yaklaşıma sahip değildirler. Çünkü "Mao Zedung Düşüncesi"nin su veya bu yanını ya karanlıkta bırakmakta ya da onun felsefe anlayışını eleştirmede soyut kavrayışlar içine girdikleri için bir çözümlemeye de gidememektedirler. Bu yüzden de ondan kurtulamıyorlar, üstelik bu kurtulamama ve gerici propagandasında etkisiyle "Mao Zedung Düşüncesi"ni mahkum edenleri Sovyet Modern Revizyonizmiyle aynı davranışlar içinde görüyorlar. Doğru yaklaşımın kavranamaması onları zorunlu olarak bu noktada gericiliği savunmalarına götürüyor. Şüphesizki doğru yaklaşım sonucu, sadece "Mao Zedung Düşüncesi"nin felsefi anlayışının derinlemesine incelenmesi ve ortaya çıkarılması değil ama aynı zamanda onun diğer revizyonist akımların yanı sıra Sovyet-modern revizyonizmiyle de çakıştığı açıkça görülebilir.

"Mao Zedung Düşüncesi"nin her yanıyla derinlemesine mahkum edilmesinin kaçınılmaz bir şartıdır

bizce onu çeşitli revizyonist akımların bir türü olduğu doğru savından hareketle diğer revizyonist akımlarla olan devrimin yolunu saptırıcı, Marksizmi-Leninizmi tahrif edici ve kapitalist emperyalizmi süsleyip püslemek ve çelişmeleri yumuşatmak ve örtbas edici, birlikteliğinin açığa çıkarılmasıdır. Bu onun, aynı zamanda her kokuşmuş revizyonist akım gibi kokuşmuşluğunu ve çürümüşlüğü örtbas etmeye ve şekere bulayıp şirin göstermeye çalışan gerici propagandanın sadece teşhirini kolaylaştırmakla kalmayacak etkisiz hale de getirmesine yardımcı olacaktır.

Çin Revizyonizminin dayanağını oluşturan ve mimarlarından olan Mao Zedung her ne kadar zıtlardan, diyalektik gelişmeden, çelişmelerden ve özellikle zıtların birliğinden bahs ediyorsada hatta kendisini haklı çıkarmak için Marksist-Leninist alıntılara başvuruyorsada aslında meseleleri diyalektik Materyalist tarzda koymaktan ve kavramaktan uzaktır.

Bütün bunlar bir yana, üstelik sadece gerici Çin propagandası değil Mao Zedung, bizzatıhi kendisi dahi Materyalist -Diyalektik geliştirdiğini ve ona katkıda bulunduğunu söylemektedir. Çelişmeler konusundaki düşüncesi özellikle bazılarınca övgüyle karşılanmakta ve övülmektedir. Oysaki gerçekler hiçte onu ve onun gerici düşüncesinin propagandasını soysuzca yürütenleri doğrulamıyor. Hatta Marksist-Leninist alıntılara başvurması dahi onu ne yazık ki görülen yüzünün devrimciler tarafından ne görülmesini ve nede mahkum edilmesini engelleyememektedir. Mao Zedung diyalektik temel yasalarını kavramaktan uzak olmakla kalmıyor onları inkar ediyor. Diyalektik biricik temel yasası olarak kabul ettiği "Zıtların Birliği" yasasını dahi kavramaktan yoksundur. Zıtlara dış olgular olarak bakmakta, onların dönüşümleri basit yer deyişimi olarak ele almakta ve kavramaktadır. Ebedi zıtları kullanmakta, nesnelerin ve olayların iç çelişmelerini red etmekte, gelişmeyi, basit bir tekrardan başka bir şey olarak görmemektedir. Tüm bunlara ilişkin olarak o incelendiğinde konumu açıklık kazanmaktadır.

Burada biz genel anlamda diyalektiği işlemeğe çalışacağız.Fakat özellikle Mao Zedung'un felsefi anlayışının"İttihatin Birliği"yasası etrafında dönüp dolaştığı için biz özellikle bu yasa üzerinde durmaya çalışacağız.

Her şeyden önce diyalektik felsefeyi tanımlamak gerekiyor.Diyalektiği tanımlamak gerekirse:Gelişimin en kapsamlı ve en derin öretisi ve içeriği, yada genel olarak dış dünya,doğa ve toplum için hareketin genel yasalarının bilimidir denir.Ayrıca Marks insan düşüncesi için diyalektiği şöyle tanımlıyor:"dış dünya için olduğu kadar insan düşüncesi içinde hareketin genel yasalarının bilimidir."

Başka bir ifadeyle tanımlamak gerekirse şöyle denebilir:"Kesintisiz var oluş ve yok oluş süreci" ve bu sürecin düşünen beyindeki yansıması diyalektik felsefenin kendisidir.Engels daha derli toplu tanımlamayı yapıyor:"Gerçekte diyalektik, insan toplumunun ve düşüncenin genel hareket ve gelişme yasaları biliminden başka bir şey değildir."(Anti-Dühring,sy.240-241)Lenin şöyle yazar:

"Genel olarak diyalektik,"düşüncenin,kavramlar içinde saf hareketidir"(Yani,idealizmin mistiğine düşmeksizin konuşursak:hareketsiz deyildir İnsan kavramları,sürekli hareket halindedirler,birbirlerine geçer,birbirlerinin içine akarlar,bunsuz yansıtamazlar canlı hayatı.Kavramların çözümlenmesi,incelenmesi"onların kulanma sanatı"(Engels),kavramların hareketinin,bağlarının,karşılıklı birbirlerine geçişlerinin incelenmesini gerektirir daima.)

"Özel olarak,diyalektik,"kendinde şey(an-sich)ile özdayanak,töz ile,-fenomen,"başkaları için-varlık"arasındaki karşıtlığın incelenmesidir.(Birbiri içine geçişi,akışı,burada da görmekteyiz:öz fenomenleşiyor.)

"Öz anlamında ise diyalektik,çelişkinin,doğrudan nesnelerin özü içinde incelenmesidir:geçici,devringen,kaygan,itibari sınırlarla birbirinden ayrılmış olanlar yalnız fenomenler deyildir,şeylerin özlerinde böyledirler.(Felsefe defterleri,Lenin,sy.206(a.ç.Lenin)) 56

Diyalektik böyle kavranmadığı zaman gelişme ve hareket ve onları meydana getiren olgular kavranamaz.dolayısıyla ne nesnel gerçek ve nede ona hareket ve gelişimi kazandıran çelişmeyi izah etmek mümkün olamaz.Diyalektiğin bu noktada kavranması aynı zamanda hareketin ve gelişmenin izahını da gerektiriyor.Öyleyse hareket nedir?Engels hareketi kısaca şöyle tanımlar:"Hareket maddenin varoluş biçimidir."(Anti-Dühring,sy.127) Hareketi ancak madde olanla kavrayabilir ve izah edebiliriz.Maddesiz hareket olamaz.Aynı şekilde hareketsiz madde olamaz.Hareket madde den bu yüzden ayrılmaz,onun kendinden ayrılmaz bir özelliğidir.Ve diyalektikçi materyalistler bunu böyle kavramakla kalmazlar,aynı zamanda basit,sadeleştirilmiş hareket anlayışınada şiddetle karşı çıkarlar.Çünkü böyle bir şey hareketi ve onun yasalarını kavramaktan uzaktır.Böyle bir anlayış nesnel olan şeyleri cansız,hareketsiz,birbirinden kopuk yan yana ele aldığı için onlardaki hareketi ve çelişmeleride kavrayamaz.Bu yüzden metafiziğe varmak zorundadır.

"Ama şeyleri (nesnel gerçekleri)hareketleri,değişimleri,hayatları,birbirleri üzerinde karşılıklı etkileri içerisinde ele alır almaz,du-rum oldukça farklı bir nitelik kazanır.O zaman hemen çelişmelerle karşılaşırız (a.b.ç.) Hareketin kendisi bir çelişmedir:basit bir mekanik yer değiştirme bile,bir cismin bir ve aynı zaman anında hem bir yerde hem başka bir yerde bulunması,bir ve aynı yerde hem bulunması ve hem de bulunmaması ile ortaya çıkar. Bu gelişmenin sürekli olarak kendini göstermesi ve aynı zamanda çözümü:İşte hareket kesinlikle budur."(Engels,Anti-Dühring)

Hiç şüphesiz diyalektik olan için hareket kavranamaz değildir.Yeterki hareketi nesnel bütünlük içerisinde ele alalım.Onu nesnel gerçekle karşı karşıya koyan ve onun biçimlerini kavrayamayanlardan elbette hareketi kavramaları beklenemez.Stalin hareketin biçimlerinden bahs ederek şöyle der.

"Açıktır ki,hareket farklı biçimlere bürünmektedir.Ve bu yüzden,diyalektik yöntem,hareketin ikibiçimi olduğunu söyler:evrimci ve dev-

rimci."(Anarşizm mi sosyalizm mi? sy.16)
Aynı eserinde gene şöyle demektedir:

"Oysa,diyalektik yöntemle göre,evrim ve devrim,niçel ve nitel değişimler aynı hareketin zorunlu iki biçimidir.(sy.23 A.g.e.)

Hareketin biçimlerini Stalinist tarzda ele almak-tan yoksun olanlar oportünizme düşmek zorundadırlar.Çünkü o zaman toplumsal gelişmeyi,işçi sınıfının ve emekçi kesimlerinin hareketlerini kavrayamazlar.Toplumsal gelişme içerisinde sınıfların durumunu ve özellikle işçi sınıfı ile onunla muazzam bağlara sahip olan diğer emekçi kesimlerin hareketleri evrimsel ve devrimsel gelişmeler yada nicel veya nitel değişimler bir bütünlük içinde kavranılarak red etmeye varılacaktır.Bu haliyle ya evrimsel veya nicel gelişim red edilerek sadece devrimsel veya nitel gelişimi esas alanlar zorunlu olarak Anarşizme düşeceklerdir.Bunun aksini yapanlar yani niteliksel veya devrimsel gelişmeyi red edip-te niceliksel veya evrimsel gelişmeyi esas alanlar ya sağ oportünizme,revizyonizme ve reformizme düşerler.

anlayışta diyalektik değil metafiziktir ve karşı devrim cephesinin birer neferi olmak zorundadırlar.

Şuna da değinmek gerekirkî madde nasıl sonradan yaratılıp veya yok edilemese harekette aynı şekilde yaratılıp yok edilemez.Harekette tıpkı nesnel gerçeklikler gibi irademiz dışında var olan ve cereyan eden gerçekliktir.Maddenin var olduğundan beri vardır.vetıpkı maddenin sonsuzluğu ve mutlaklığı gibi harekette sonsuz ve mutlaktır.Maddenin kesin sınırları olmadığı gibi hareketinde kesin yani mutlak sınırları yoktur,sınırları göreceli ve değişkendir.

Engels şöyle diyor:

"Hareketsiz madde,maddesiz hareket kadar akıl almaz bir şeydir.Öyleyse maddenin kendisi gibi hareketin yaratılması ve yok edilmesi de olanaksızdır."(Anti-Dühring.sy.128)

Devrimci olmayan anlayış hareketi kavrayamadığı için onun suni bir şekilde yaratılamayacağını da örneğin Anarşist anlayış bu durumu kavrayamaz.Aynı şekilde gerek burjuvazi ve gerekse onların so-

ysuz savunucuları olan revizyonist-reformistler devrimci hareketi yok edeceklerini sanıyorlar.İnsan iradesi hareketi yavaşlatabilir(veya hızlandırır) ama ortadan kaldıramaz.Çünkü madde gibi hareketide yaratan insan iradesi değildir.

Aynı zamanda hareketi her şeyden önce olanaklı kılan sürekliliktir.Lenin bu konuda şunu söylüyor:

"Hareket,zamanın ve mekanın özüdür.İki temel kavram dile getirirler bu özü :Süreksizlik (...)(sonsuz süreklilik,kesiksizlik)ve "zamanındalık"(yada,anı anına oluş ,"ponctualté")(-sürekliliğin olumsuzlanması,süreksizlik) Hareket,(zamanın ve mekanın)sürekliliğinin ve(zamanın ve mekanın süreksizliğinin birliğidir.Bir çelişkidir hareket karşıtların birliğidir."(Felsefe defterleri.sy.211)

Hareketinde sürekliliği onun sonsuzluğundan ileri gelir.Bunu sağlayan şeyde hareketin kendisinin bir çelişki olmasındandır.Çelişki ona hayat verir.Lenin,Hegel'in"Mantık bilimi"ni incelerken ondan şu aktarmayı yapıyor:

...Çelişki,her türlü hayatın ve her türlü hareketin kökü'dür:birşey olarak,kendi kendine bir çelişkisi olan bir şey olarak hareket edebilir ve gene ancak böylece bir iç tepkiye ve bir etkinliğe sahiptir"(Felsefe defterleri.sy.113)(a.c.Lenin)

Metafizikçiler hareketlerdeki çelişkileri örtbasetmeye büyük gayret sarf ederler.Onlar çelişkiyi var olan nesnel gerçekliklerden uzaklaştırmaya çalışarak,çelişik bir şey olmadığını ileri sürerler. Oysa yukardaki alıntıda da görüldüğü gibi gerçekten hayatın ve hareketin olması zaten çelişkinin olduğunu gösterir .Ama işte metafizik aynı zamanda hem hayatın ve hemde hareketin inkarı saçmalığıdır.Çağımızın-ki çağımız büyük Lenin'in ortaya koyduğu gibi Emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır - çelişkilerini örtbas etmeye ve yumusatmaya çalışan devrimci harekete sızan burjuva ajanlarına gericici, oportünist derken bundandır.Onlar bugün daha azgın bir şekilde çelişkileri örtbas etme ve kapitalist-revizyonst emperyalizmin ömrünü uzatma gereğini duyuyorlar.

Çelişki sadece hareketin değil ama aynı zamanda

gelişimin de ilkesidir. Gelişim her ne kadar harekete bağlıysa, çelişkiye ve çelişkinin çözümüne de bağlıdır. Diyalektikğin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır bu, hatta diyalektik gelişimde demektir. Gelişim nesnenin sürekli kesintisiz gelişmesidir. Şurada burada ortaya çıkan basit sadelik ve anormallik olarak görülmeyeceği gibi gelişim basit bir değişimde değildir. Gelişim maddenin basit görünüş biçimlerinden farklı olarak karmaşık ve daha üst düzeydeki, olgun bir olgudur. Gelişim kısaca budur. Lenin şöyle der:-

"XX. yüzyılda (ve hatta XIX. yüzyılın sonlarında) "gelişim ilkesini" kabul etme konusunda "herkes fikir birliği halinde "dir. Ama bu yüzeysel, iç düşünmeye dayanmayan, rastgele, iki yüzlü "uzlaşım", sadece hakikatı boğmaya ve bayağılaştırma-ya yarayan cinsinden bir uzlaşım"dır. Eğer her şey geliyorsa, her şeyin birinden öbürüne geçtiği anlamına gelir bu: çünkü besbelidir ki gelişim basit, evrensel ve sürekli bir büyüme yada artma (yada eksilme), vs... değildir. Eğer bu böyleyse, o vakit 1. evrimi, daha doğru bir şekilde, her şeyin doğuşu ve yıkılışı olarak, karşılıklı geçişler olarak anlamak gerekmektedir. Ve 2. Eğer her şey geliyorsa, düşüncenin en genel kavramları ve kategorileri içinde geçerlidir bu? Sorunun cevabı hayırsa, bu, düşüncenin varlığa bağlı olmadığı anlamına gelir. Öyleyse, kavramlarında ve bilgininde nesnel anlam taşıyan bir diyalektik var demektir. (felsefe defterleri, sy, 208-209) (a.ç. Lenin)

Alıntının birinci şıkında görüldüğü gibi gelişim metafizikcinin algıladığı "basit, azalış veya artış" ve ayrıca bir dairenin etrafında tekrarlanan bir süreç olarak kavranamaz. Gelişim, diyalektikçe göre ilerleyen bir sarmal biçiminde olduğudur. Gelişim nesnel gerçeklerin kesintisiz değişmesidir. Oysa metafizikçi bunun aksine yukarıda değinildiği gibi gelişmeyi basit tekrarlama olarak, içinde aynı zıtların ve bu zıtların kendi aralarındaki değişmez ilişkilerini yansıtan durum olarak görür. Aynı şey insan düşüncesi içinde geçerlidir. Çünkü düşünce maddenin ürünüdür ve her bakımdan ona bağlıdır. Bu yüzden düşünce alanında gelişim nesnel gerçekliklerdeki gelişime bağlı ve onları yansıtmakla kal-

maz aynı zamanda nesnel gerçekliklerdeki gelişimin diyalektikliğini kendinde taşır. Maddenin sonsuzluğu gibi düşüncede sonsuzdur, düşüncenin nesnel gerçekliklere yaklaşması bilgiyi oluşturur. Doğanın ve toplumun insan düşüncesindeki yansıması da metafizikcinin kavradığının aksine ölü, soyut çelişkisiz ve hareketsiz değildir. Aksine sonsuz bir hareket ve çelişkilerin sonsuz bir doğuş ve çözümüş sürecidir. Gene Lenin gelişim için şunları söylemektedir:

"Gelişim karşıtların "mücadelesi"dir. Gelişimin (evrimin) iki temel (yada iki olası? yada tarihsel olarak gözlemlenebilen iki?) kavramı şunlardır: azalış ve artış olarak, yineleniş olarak gelişim ve karşıtların birliği olarak gelişim (bir birliğin karşılıklı olarak birbirlerini dıştalaya karşıtlara bölünmesi ve onların karşılıklı ilişkileri). "Birinci kavrayış, cansız, soluk ve kurudur. İkincisi canlıdır. Yalnız ikincisi, var olan her şeyin "kendi kendine hareketinin" anahtarını verir yalnız o, "sıçramaların", "sürekliğin kesintiye uğramasının", "karşıtlara dönüşmesinin", eskinin yıkılmasının ve yenisinin doğuşunun anahtarını verir." (Materyalizm ve ampiryokritisizm. sy. 413)

Burada ortaya konan şey gelişimle ilgili olarak iki felsefi anlayıştır. Birincisi Metafiziktir. İkincisi ise Diyalektiktir. Birincisinde anlayış bilimsel olmaktan uzaktır. Ona göre gelişim büyüme yada küçülmedir. Dıştan yapılan etkiyi hareketin nedeni olarak gösteriyor ve onunla gelişim izaha çalışılıyor. Böylece hareketin asıl itici gücü, kaynağı ve nedeni karanlıkta bırakılır. Bundan dolayı bu kavrayış yakandan bakıldığında onun gelişim öğretisiyle uzaktan yakından alakası olmadığı görülebilir. Oysa ikinci anlayış gelişim anlam vermeninde ötesinde onu tamamiyle kavramadan ve çözmeden bırakmayan diyalektik anlayıştır. Bu anlayışı kavrayış hareketin kaynağına ve onun bilgisine yöneliştir. Diyalektik şüpesizki gelişim teorisidir. Ama onu evrim teorisile karıştırmamak lazım. Diyalektik teori evrim teorisinden öz bakımdan ayrılır. Evrim teorisi doğanın

ve toplum tarihin sıçramalar yoluyla ilerlemedikleri dünyadaki tüm Değişmelerin yalnız ve yalnız derecelenme yoluyla nicel olarak yani göreceli olarak gerçekleştiğini söyler. Tamamıyla diyalektikğin aynı zamanda reddi olan bu teori her türlü revizyonist ve reformistlerin en önemli dayanağını oluşturur. Diyalektik felsefise gelişimi yukarıdaki alıntıdan da anlaşılacağı gibi geçici evrimsel yani nicel gelişme dayandırmaz, onu red etmemekle birlikte esasta devrimsel yani nite gelişme dayandırır. Doğru, devrimci olan işte budur. Ve ancak bu Felsefe toplumsal gelişmeyi çözüp kavrayabilir. Ama sadece bunu bilmek yetmez. Önemli olan nesnel gerçeklikleri hareketleri ve gelişimleri içinde kavramak yani doğuşları, birbiriyle olan ilişkileri, gelişmeve yerlerini bir başkasına bırakmayı eksiksiz ve kuşku bırakmayacak şekilde izah edebilecek en temel yasalar olan, nesnel gerçekliklerin birbiriyle olan ilişkileri karşıtların birliği ve mücadelesi, nicel ve nitelikli değişimler ve inkarın inkarı yada olumsuzlaşma, olumsuzlanma, yasalarını kavramaktır. Gelişimi ve hareketi ancak bu yasalarla bilebiliriz. Bu yasaları kavramadan ne toplumsal gelişim ve hareketi ve nede doğa olayları izah edilemez. O halde şimdi de yasa nedir? ona bakalım? Lenin yasayı şu şekilde tanımlar:

"Ergo (Demekki-bizim) yasa ve öz homojen (aynı takımdan, aynı sınıftan), daha doğrusu aynı düzeyden kavramlarıdır: ve insanın, fenomenler, evren vs hakkındaki bilgisinin derinleşmesini dile getirir." (Felsefe defterleri sy. 123)

Yasaların öğrenilmesi için fenomenlerin (olayların) özüne inmek gerekiyor. Lenin yasa ve özün aynı şey olduğunu söylerken bunu kast ediyordu. Fenomenlerin ve nesnelerin çok yönlü ve karmaşık dış görünüşleri kesinlikle özü yansıtmaz. Özü bize vermeyen de yasa'yı veremez ve insan bilgisinin derin ve kapsamlılığından o zaman bahs edilemez. Toplumsal gelişmenin özü ne kadar çok kavranırsa, onu yansıtan yasalarda o kadar çok kavranmış olunur: dolayısıyla insan bilgisinde o derece derinlik ve kapsamda anlamalık kazanır. Marksizmin tarihsel başarılarının en önemli nedenlerinden biri, tıpkı doğanın

yasaları gibi toplumsal gelişiminde yasaları içerdiklerini ve onlara bağlı olduğunu Marks ve Engels'in keşfetmelerindendir. Marksizm-Leninizmin ustaları toplumsal gelişmeyi sağlayan yasaları sadece keşfetmekle kalmadılar, ama onları büyük bir titizlikle, her türlü geriçi engeli yerle ederek, izah ettiler. Ve zaten Marksizm-Leninizmin gelişmesini sağlayan bilimsel özün bir yanını da bu olgu oluşturmuyormu? Böyle olduğu için de "insan bilgisinin derinleşmesini dile getiriyor" Şüphesiz. Marksizm-Leninizmi yücelten bir olguda budur. Ayrıca onlar bu gelişmenin yasaların insan iradesi ve amaçlarından bağımsız olarak gerçekleştiğini ve sürdüğünü belirterek bu olguya doğru bir biçimde işaret ettiler. Burjuva düşünür ve her türden felsefecileri ise bunun tam tersi olarak irade ve amaç toplumsal gelişmeyi ve onların yasalarını belirledikleri saçmalığını idda edip duruyorlar. Marksist-Leninistler toplumsal gelişmenin nesnel yasaları derince, toplumsal olaylar arasındaki genel, zorunlu ve öz ilişkileri anlarlar. Ve onları tarihsel sürecin ancak bu yasalarla gerçekleştiğini ve yürüyeceğinin bilinmesinin proletarya için tarihsel görevlerini kavranması ve yerine getirmesi açısından büyük öneme sahip olduğunu önemle kavramak zorundadırlar. İşte bu yüzden Marksizm-Leninizmin ortaya çıkardığı yasaanlayışı sürekli olarak burjuva ideologlara ve gene onların yeminli soysuz her türden revizyonist ve milliyetçi savunucularının şiddetli saldırılarına uğramıştır ve hala da daha şiddetli uğramaktadır. Onlar geçmişten kalma ne varsa hepsinin savunulması uğruna binbir renge girerler. Ama ne yazık ki ne geçmişte ve nede bu gün bu çabaları başarıya ulaşamadı. Çünkü toplumsal gelişme önüne geçilmesi imkansız bir zorunluluğu meydana getirir ve yasaları ne keyfi olarak yeniden yaratılabilir ve nede yok edilebilir. Marksist-Leninistler felsefenin ortaya koyduğu yasaları inkar edenler toplumsal gelişmeyi sağlayan sınıf mücadelesini kavrayıp çözümleyemezler. Ancak bu yasalar ve bu yasaların ortaya koyduğu yasaları tarihsel zorunluluk diyalektikğin temel yasalarıyla kavranabilir. Bu olmaksızında amaçlanan hedefe var-

mak mümkün olmaz. Diyalektiğin yasalarını Lenin şöyle izah eder.

"Zaten geçmiş olan aşamaları adeta yineleyen(yadsımanın yadsıması) ama onları farklı bir yoldan daha yüksek bir temel üzerinde yineleyen (yadsımanın yadsıması)bir gelişme: düz bir çizgi boyuna değilde deyim yerinde ise sarmal bir yolda olan bir gelişme: sıçramalarla, alt üst oluşlarla, devrimlerle olan bir gelişme: "sürekliliğin kesilmesi" niceliğin niteliğe dönüşmesi: belirli bir cisim üzerinde, yada belirli bir görüngü içinde yada belirli bir toplum içinde etki eden çeşitli eğilim ve kuvvetlerin çelişkili ve çatışmasının doğurduğu , gelişmeye doğru iç itilimler: her hangi bir görüngünün bütün yönleri (tarih sürekli olarak yeni yönler çıkarır ortaya) arasında karşılıklı bağımlılık ve en yakın ve çözülmez bağ, belirli vasıtalar izleyen hareketin düzgün ve evrensel sürecini sağlayan bir bağ-bunlar, gelişme öğretisi olarak , geleneksel olandan daha zengin olan diyalektiğin özellikleridir."(marks-Engels-Marksizm, sy. 23)

Engelste Lenin'den çok önceleri diyalektiğin en temel izelliklerini şöyle sıralamıştı:

"Diyalektiğin yasalarının çıkarılacağı yer doğanın ve insan toplumunun tarihidir. Çünkü bunlar, düşüncenin kendisini olduğu kadar tarihsel gelişiminin de iki yönünün en genel yasalarından başka bir şey değildir. Gerçekte bunlar esas olarak üçe indirgenebilir: Niceliğin niteliğe ve niteliğin dönüşümü yasası: Karşıtların birbirlerinin içine girme yasası: Olumsuzlanmanın olumsuzlanması(yadsımanın yadsınması) yasası(doganın diyalektiği sy. 26)

Şimdi gelelim Mao Zedung'un diyalektiğin esas yasaları ile ilgili görüşlerine Aşağıda göreceğimiz gibi o kesinlikle ve aynı açıklıkla yukarıda Engels'ten ve Lenin'den yaptığımız alıntılarda yansıyan Marksizm-Leninizmin savunmak zorunda olduğu bilimsel diyalektiğin esas yasalarını inkar etmektedir ve bununlada kalmayarak ona karşı çıkmak-

tadır. İşte o şöyle demektedir:

"Engels üç katagoriden söz etmişti ama bana sorarsanız ben bu katagorilerin ikisine inanıyorum.(zıtların birliği en temel konudur: nicelik ve niteliğin birbirine dönüşmesi, yadsımanın yadsıması ise hiç yoktur.) Nicelikle niteliğin birbirine dönüşmesini , yadsımanın yadsımasını ve zıtların birliği kanunu aynı düzeyde yan yana koymak, "tekçilik(monizm)değil, "üççülük"tür. En temel şey zıtların birliğidir. (a.b.ç.) Nicelikle niteliğin birbirine dönüşmesi nicelik ve nitelik zıtlarının birliğidir. Yadsımanın yadsıması, diye bir şey yoktur. Olumsuzlama, olumsuzlama...şeylerin gelişmesinde, olaylar zincirinin her halkası, hem olumsuzlama hemde yadsımadır."(mao Zedung yayınlanmamış yazılar 179) Peki mao Zedung'un yukarıdaki anti-Marksist-Leninist görüşlerine rağmen onun materyalist diyalektik felsefeyi savunduğu söylenebilir mi? Gene o başka bir makalasende şunları yazmaktadır:

"Şeyler içindeki çelişkinin yasası, yani karşıtların birliği yasası materyalist diyalektiğin temel yasasıdır."(teori ve pratik Burada da aynı şekilde görüldüğü gibi o, bilimsel tarzda daha önceleri idealist metafizik felsefeye karşı ortaya konulup savunulan ve bu kanuda büyük mesafeler kateden materyalist diyalektiğin temel yasalarını inkar ederek sadece bire indirliyor. Ve böylece bu görünüm altında kolaylıkla materyalist diyalektiğin temel yasaları üzerine bir çizik atabiliyor. Diyalektiğin yasalarının inkarı basit ve önemsizmiş gibi görünebilir, ama işte tamda bu noktada bölle bir şey görüldüğü gibi kolay ve önemsiz değildir.Dünyayı tanımak ve değiştirmek isteyen, sömürsüz,baskı ve zulüm olmadığı bir dünya isteyenler yani kimsesiz gerçekten devrim yapmak isteyenler diyalektige ve onun temel yasalarına dört elle sarılıp onu kavramak ve özümlemek zorundadırlar. Büyük devrimci ve öğretmen J.Stalin şunları söylüyor

"Diyalektik yöntemin ilkelerinin toplumsal

yaşamın incelenmesi alanına, toplum tarihi nin incelenmesi alanına genişletilmesinin ne büyük bir önem kazandığını, bu ilkelerin toplum tarihine, proleterya partisinin pratik eylemine uygulanmasının ne kadar büyük bir önem taşıdığını anlamak güç değildir." (Leninizmin Sorunları. sy. 657)

niyoruz bu alıntı diyalektigin yasaları (ilkele) konusunda ve onların bizim için büyük önem verdiği hakkında açıklıkla bir fikir verebiliyoruz. Ama işte herkes için bu, bu kadar açık değildir. Ve ne yazık ki Mao Zedung'da, diyalektigin yasalarının proleterya ve onun partisi için büyük öneme sahip olduğu gerçeğini kavradığı söylenemez. Çünkü o, her halde böyle bir şeyin önemini farkında değildi ki diyalektigin temel yasalarını inkar edebiliyor. Böylelikle hareketi ve gelişmeyi ve onların kavranmasında anlamsızlaştırdı. Çünkü diyalektigin yasaları olan nicelik değişimleri, zıtların birliği ve yaşamın yadsınması yasaları hareketin ve gelişimin nesnel yasalarını oluştururlar. bunlardan herhangi birinin reddi hareketi ve gelişmeyi doğru tarzda tanımlamayı olanaksızlaştırır. Zaten Mao Zedung'un bir çok temel meselelerde revizyonist-milliyetçi görüşler savunması, toplumundine has hareketlerini ve gelişmelerini açıklayacak çözüme götürecek olan diyalektigin bu yasalarını redetmesine bağlamak gerekir. Tabii kiyle bir durum onun materyalist diyalektigi ve a dayanan Marksizm-Leninizmi kavranmasını belsaglayamazdı.

NİCEL VE NİTEL DEĞİŞİMLER KONUSUNDA MAO ZEDUNG EVRİMÇİ GÖRÜŞE SAHİPTİR?

Doğada ve toplumda çeşitli ve farklı gelişim değişimin olduğunu her insan gözleyebilir. Birandan tüm nesnel gerçekliklerin ve olayların üretili olarak nicel değişimler gösterdiği ve e yandan ise yeni nesnel gerçeklik ve olaylar süreçler ortaya çıktığı, eskilerin yok olup gittiğini yenilerin ortaya çıktığını ve böylece tel değişim ve gelişimi meydana geldiğini test edebiliriz. Ancak bu iki tür gelişim ve de

ğişim ve onların birbirleriyle olan ilişkilerini birliğini ve bütünlüğünü bize yalnız ve yalnız materyalist diyalektigin nicelikten nitelike ve nitelikten nicelike değişimlerin ve gelişimlerin dönüşüm yasası verebilir. Bu yasa maddenin nitelikce farklı olan hareket biçimlerini ve onun deşik gelişim basamaklarını birbirinden ayırt et tigi gibi her gelişmenin niceliksel ve niteliksel değişimlerin beraberliği ve bütünlüğü olduğundan ortaya koyar. Ve nicel ile nitelin birbirlerine bağıllığı nasıllı bir zorunluluğu yansıtıyorsa ki öyledir, aynı şekilde evrenselliğide yansıtıy orlar. Ama her renkten revizyonist-milliyetçi anlayış niceliğin ve niteliğin birliğini ve evrenselliğini red ettikleri için onları birbirlerinden ayırıp anlamsızlaştırma yolunu seçerler. Nitelik denince nesnel gerçeklikler ve olayların özüne ilişkin özellik anlaşılır. Bu diğer özellik lerinin olmayacağı anlamına gelmez şüphesiz. Lenin niteliği şöyle tarif ediyor:

"...bir belirlenimdir nitelik, kendi için bir belirlenimdir, ortaya konmuş bir birliktir. "(felsefe defterleri. sy. 95)

İşte niteliğin ortaya çıkarılıp kavranabilmesi için özünü yani niteliği meydana getiren birliği ve ona bağlı diğer özellikleri açığa çıkarıp belirtmek gerekir. Şunu da belirtmek gerek ki belli bir nitelikte her gelişim ve değişim onun özünün değişmesi demek değildir. Örneğin kapitalizmin, sömürü ve baskının sınırları içinde bir çok reformlar yoluyla değişimler olabilir. fakat bu kapitalizmin baskı ve sömürünün özünde değişmesi demek değildir. Lenin Hegel'in diyalektiginden ö gretici olan şu alıntıyı yapıyor.

"Özü bakımından değişme bir niteliğin başka bir nitelike geçişidir. yada daha soyut bir söyleyişle bir varlığın varlık olmayana geçişidir. Derecelilikten daha başka bir belirle nim vardır bu süreçte: derecelilik, bir eksilmeden yada artmadan ve büyüklüğü tek yanlı saplanımdan başka bir şey değildir. "(Felsefe defterleri. sy. 100)

Bu aynı şekilde bize nicelinde ne olduğu konusunda bir fikir vermektedir. Lenin ayrıca her geçi-

şin bir ve aynı olmadığı konusunda bize şu kısta sı vermektedir:

"Diyalektik bir geçiş diyalektik olmayan bir geçişten ne ile secilip ayırıt edilir? Sıçrama ile. Gelişme ile. Tedriciliğin kesikliğe ugraması ile varlıkla varlık-olmayan birliği (özdeşliği) ile." (Felsefe defteri 232)

Bu kıstas aynı şekilde devrim ile reform alanında a birbirinden ayırmaya bize yardımcı olmanında ötesinde yol göstericidir. Sadece nitel olanı kavramak için nicelinde göz önüne almak ve onuda hesaba katmak zorunludur. Çünkü belli bir nitelik her zaman belli bir niceliğe bağlıdır. Nicelik belli bir büyüklüğü, artışı, dereceliliği ifade eder. Her büyüme artış ve derecelilik bir niceliği gösterir. Niteliğin yeni bir niteliğe dönüşümü için birçok niceliğin birikimi gerekmektedir. Bu niteliksel değişimler niceliksel değişimlerin sonucu olarak ortaya çıkarlar. Fakat kendi başlarına nicelikler bir şeyi açıklayamazlar. Ancak niteliğin niceliğe bağlılığı ne kadar doğru ise "dereceliliğin(niceliğin-bizim)sıçramalar(nitel değişimler -bizim) olmayacağı da aslında o kadar doğrudur. Bir doğuş yada ölüm(vitişi)değişimin niceliğiyle (dereceliliğiyle) anlatmaya kalkmak tamamen anlamsızlık olur. Böyle bir anlamı doğanı yada öleni önceden tamamlanmış olarak ve değişmeye "dış ayrımın dönüşümü"(Hegem)olarak kabul etmeye varır ki buda saçmalıklardan öteye gidemeyen, bilimsel olmayan bir izah tarzı olur. Asıl meselo, herhangi bir şeyin genel olarak kendi karşısına niteliksel(sıçramalı) geçişini bir zorunluluk olarak tanımak ve tanımlamakta yatar. Stalin şunları söylüyor:

"Diyalektik metafizik tersine, gelişme sürecini, nicel değişimlerin nitel değişimlerle sonuçlanmadığı basit bir büyüme süreci olarak düşünmez ama önemsiz, gözle görülmeyen, içi için değişimlerden göze çarpan, kökten değişimlere nitel değişimleri geçen, nitel değişimlerin kademeli olmadığı, ama hızlı, ani oldukları bir durumdan öteki duruma sıçramalarla geçerek gerçekleştikleri bir gelişme olarak ele alır: bu değişimler birikiminin olum

sal(olabilir yada olmayabilir)değillerdir zorunludur: farkına varılmayan ve dereceli, hissedilmeyen ve nicel değişimlerin birikiminin sonucudurlar. (Leninizmin Sorunları 654)

Bu konuda genel Marksist-Leninist diyalektik anlayış budur. ve şunu açığa çıkarmıştır: doğada ve toplumda sıçramaların olduğu, genel olarak nesnel varlıkların ve fenomenlerin(olayların) dönüşümleri büyüklükten bir başka büyüklüğe geçiş değildir: nicelikten yani birikimin dereceliliğinden, niteliğe yani sıçramaya veya nitelikten niceliğe bir başka şeye varmaktır: dereceli olanın kopmasıyla önceki nesnel varlığa ve fenomene oranla bir niteliksel nesnel varlığın ve fenomenin ortaya çıkma zorunlulugudur. İşte bu yasa Marksist-Leninist dünya görüşünün ve dünyayı tanımak ve değiştirmek isteyen proleter partilerin devrimci teorisi ve pratiklerinin vaz geçilmez önemli dayanaklarındandır. Bu yasa sayesinde evrimsel ve devrimsel gelişmeler ve değişimler kavranabilir. Bu yasa Stalin'in dahiyane aşağıdaki teorisiyle bize şunları öğretmektedir:

"yavaş nicel değişimlerin, hızlı ve ansızın nitel değişimlere geçişinin gelişimin bir yasası olduğu doğru ise, ezilen sınıfların yaptıkları devrimlerin kesinlikle doğal ve kaçınılmaz bir olay oldukları açıktır.

"Dolayısıyla, kapitalizmden sosyalizme geçiş ve işçi sınıfının kapitalist boyunduruğundan kurtuluşu yavaş değişimlerle değil reformlarla da değil ama bir tek yolla. kapitalist düzenin nitel bir değişimi ile devrimle gerçekleştirilir." (Leninizmin sorunları 658).

Peki bu yasayı çok kolay bir şekilde red edenler ve "Mao Zedung düşüncesi" bu dahiyane teorik görüşleri kavrayabilirmi ve pratikte devrimi savunabilirmi? Zaten gelişmeyi Stalin'in kavradığı gibi kesinlikle kavramamaktadır. Enver hoca Yol daş şunları söylemektedir:

"Mao Zedung: ilerleyen gelişimin normal bir biçimde olduğunu söyleyen materyalist diyalektik tersine, gelişimin devri bir biçim gösterdiğini bir dairenin çevresinde dönen bir hareket halinde dengeden dengesizliğe ve yeniden dengeye, hareket durgunluğa ve

yeniden harekete yükselişten düşüşe ve yeni den yükselişe, ilerlemeden gerilemeye ve yeniden ilerlemeye dönüşen v.b. dalga biçiminde bir süreç olduğunu savunmaktadır." (Emp-eryalizm ve Devrim. sy. 296)

Zedung diyalektik ve niceliğin niteliğe dönüşmesi yasasını red ettiği için elbetteki o herhangi bir nesnel gerçeğin doğması ve yok olması yeni bir nesnel gerçekliğin meydana gelmesine yol açmayan aynı nesnel gerçeklik içinde basit bir değişiklik olarak görüp kavrayacaktı. Böylece onun için niceliğin niteliğe dönüşmesi yasasının, yeni bir nesnel gerçekliğin meydana gelişini kabul etmediginden dolayı anlamında olamazdı şüphesiz. O bir makalesinde şunu söylüyor:

"Her yıl, birikim ile tüketim arasında uygun bir oran saptanacak ve üretim ile toplumun gereksinimleri arasında bir denge kurmak için ülkemizde bir ekonomik plan yapılmaktadır. Burada "denge" sözü ile, karşıtların çarpışması sonucu bozulmakta, ulaşılan birlik değişikliğe uğramakta dengede dengesizlik birlik ayrılık halini almakta ve gelecek yıl için yeni bir denge ve birlik kurulması gerekmektedir." (Teori ve Pratik. sy. 85)

Sanıyoruz bundan daha açık bir ifade tarzı kullanılamazdı, ve söylenen hiç bir yere çekilmeyecek kadar açıktır. İşte Mao Zedung için bugün uluslar arası komünist hareketin önderi durumundaki Enver Hoca'nın Marksist-Leninist, tamamen haklı görüşleri böylece burada da doğruluğunu kanıtlamaktadır. Görüldüğü gibi Mao Zedung'ün çözümünü aynı nesnel gerçeklik içinde zıt kutupların basit yer değiştirmesi olarak gördüğü yeni bir nitel değişimide kabullenmemektedir. Hareketten ve gelişmeden anladığı da budur yani "izlenen yolun basit bir yinelenmesi" Ayrıca içinde kapitalizmin o şartlarda da at oynattığı sırada üretimle toplumun gereksinimleri arasında denge siyaseti uygulamak tamamen emekçi halkın çıkarlarına olmazdı. Çünkü denge siyaseti uyum demektir: ve her zaman geçici olsa kısada olsa karşıtlar arasında denge olmaz, bu tamamen gerçek hayatın kendisine ters düşer. Stalin bu konuda şunları söylemektedir.

"... diyalektik yöntemle göre, gelişme süreci dairesel bir hareket olarak izlenen yolun basit bir yinelenmesi olarak anlaşılmamalıdır. tersine durmadan ilerleyen ve yükselen bir hareket olarak, eski nitel durumdan yeni bir nitel duruma geçiş olarak yalından karmaşığa, aşağıdan yukarıya doğru giden bir gelişme olarak anlaşılmalıdır." (Leninizm sorunları. s y. 654)

Sanki bu sözler özel olarak mao Zedung için söylenmiştir. Peki bu durumda biz Stalin ve onun fedakar savunucusu Enver Hoca'ya karşılık olarak Mao Zedung'u ve Marksizm-Leninizme karşılıkta revizyonist-milliyetçiliği nasıl savunabiliriz. Bu durumda onun kendisini ve düşüncesini kesinlikle mahkum etmek bir zorunluluğu değilmi? Çünkü oda diğer çeşitli renkten reformist?revizyonist gibi evrimsel anlayışı Leninist devrim teorisi önüne çıkarmakta ve zararlı fikirler savunmaktadır. O gelişimin evrimsel yanını mutlaklaştırarak kapitalizmden sosyalizme geçişin zorunluluğunu kabul etmediği gibi sadece evrimi dikkate alıyor ve reformizme bakıyor kaçınılmaz olarak. Reformizm bilindiği gibi devrime düşmandır. Çünkü o aslında bir burjuva anlayışıdır. Bu anlayışa göre toplum sal dönüşmeler devrimsiz gerçekleşebilir. Böylece bu anlayış işçi sınıfı ve emekçilere ve halklara kapitalizme karşı mücadeleyi zayıflatma amacıyla çeşitli fikirler aşılamaya çalışmaktadır. Lenin reformistleri mahkum ederken şöyle diyor?

"Revizyonistler, "sıçramalara" ilişkin ve işçi sınıfı hareketinin ilke olarak eski toplumun tümüne karşı düşman olduğuna ilişkin tüm düşünceleri laf ebeliği olarak görürler? "(Bunlar reformları sosyalizmin kısmen gerçeğe yaklaşması olarak görürler. "(Marks-Engels-Marksizm sy. 293)

Oysa Lenin'in söylediği gibi:

"kapitalizm kendi mezar kazıcılarına yaratır yeni bir sistemin öğelerini bizzat yaratır. ama aynı zamanda da bu tek tek öğeler, bir "sıçrama" olmaksızın genel gidişte hiç bir şey değiştirmez ve sermayenin düzenini etkilemez (a.g.e. 292)

Görüldüğü gibi yeni bir sistem ancak "sıçramalar

yani nitel, yani devrimsel geçişlerle mümkün ola bilir. Daha aşağıda göreceğimiz gibi "Mao Zedung düşüncesi" örneğin demokratik devrimden sosyalis t devrime geçiş ile ilgili reformist evrimci an layışa sahiptir. Tamsa o Lenin'in bahs ettiği gi bi" sıçramasız bir geçiş önermektedir. Oysa bu sosyalist devrime karşı çıkmanın onu engellemeni n başka bir yoludur. Lenin başka bir makalesinde de reformizmin niteliği üzerinde şunları söyle mektedir:

"...devrime karşı reform burjuva düzenin dev rimci yolla alınması edilmesi ne karşı çalışa n sınıfı bölmek ve zayıflatmak ve burjuvaçı nın egemenliğini sürdürmek amacıyla yıkılmas ı kaçınılmaz olan düzenin kısmende olsa onrı lması." (Marks-Engels-Marksizm. sy. 304 Lenin tate "sıçramalı" gelişimi nitel geçişleri yani, imleri red eden karşı-devrimci revizyonist- reformist görüşlerin niteliği bunlardır. Öte yan dan nicel birikimleri yani devrimci değişimleri red eden, küçümseyen anarşist maceracı "sol" an layışta reformist-revizyonizm kadar aynı derece de karşı devrimci ve anti-diyalektiktir. Onlarda sosyal hareketin gelişiminin bir yönünü dikkate alarak nitel değişimleri yani devrimci nicel de gismelerle yani evrimsel değişimlerle hazırlama zorunluluğunu inkar ederler. Devrimin irade zorla masıyla nesnel ve ön koşullardan bağımsız olarak kitleler arasındaki uzun zahmetli ve sabırlı po litik çalışmaların gerekliliğine mahal vermemesi zin yapılabileceğini hayal ederler Şartları di kkte almadan devrim istemek devrimi imkansızla ştırır. Lenin bu konuda şunları söylüyor:

"Anarko-sendikalılar (anarşistler-bizim)"kü- çük işleri" özellikle parlamento kürsüsün den yararlanmayı red ederler. Pratikte bu so nucu taktikler, büyük olaylar yaratacak olan güçleri toparlama yeteneksizliği ile birlikt e "büyük günler" bekleyip durmaya varır." /Ma rks-Engels-Marksizm. sy. 293)

Ve dikkat edilirse aslında reformist-revizyonizm ile anarşizm maceracılık Marksizm-Leninizme kar- şı ve burjuvacının bası ve sömürüsünü uzatmak i çin devrimi boğma karakterleriyle aynı kapıya çı

ktıkları için kolaylıkla görülebilir. Lenin he r iki karşı-devrimci anlayış için ayrıca şunları söylemektedir.

"Bunların her ikisinde en önemli en acil olan şeyi yani işçileri her türlü koşullarda iyi, işlerliği olan sınıf mücadelesi ruhuyla dop- dolu amaçlarını kavramış ve gerçek marksist, dünya görüşü ile eğitilmiş büyük güçlü, çok iyi işleyen örgütlerde birleşmeyi engellerle r." (Marks-Engels-Marksizm. sy. 293)

Anlaşılabacağı gibi hem evrimci reformist-revizyo- nizm ve hemde anarşizm ve maceracılık devrime karşı pratik ve teorik planda karşı çıkmakla kal mazlar ama bu çabalarını özellikle proleteryanın ve emekçilerin örgütlenmesine de yöneltirler, on ların örgütlenmeleri ve birlikleri önünde en bü- yük engellerden birini oluşturmalar. Ama Stalin' in şu aşağıdaki görüşleri her noktadan oportünist görüş ve anlayış yerle bir edecek kadar bilims- elliğiyle ulu ve güçlüdür:

"Evrin devrimi hazırlar ve ona ortam yaratır devrim, evrim sürecini tamamlar ve onun daha ileri faaliyetini kolaylaştırır." (Anarşizmi Sosyalizm mi? sy. 16)

Peki Mao Zedung neyi savunuyor? gerçekten devri- mimi savunuyor? Ama hayır onun devrimi savundu- gu söylenemez. Gerek Çin pratiğinin gösterdiği, kanıtlar ve gerekse Mao Zedung un eserleri ince- lendiğinde görülecek olan teorik kanıtlara rağ- men onun sosyal mücadelesini ve devrimi savunduğu iddia edilemez. Çünkü o herşeyden evvel devrimi

izah edebilecek ve devrimi yapacak olan proleta rya partisinin strateji ve taktiğine temel olus- turacak ve ona yön verecek olan materyalist diy- alektiğin temel yasalarından olan niceliğin nite lige, niteliğin niceliğe geçişi yasasını kavramı yarak redetmektedir. Bu yasayı red edenlerden to plumsal gelişiminin doğru tarzda kavranması ve ge lişiminin varacağı zorunluluğu kabul etmesi bekle- mez herhalde. O, nitelik ve nicelik değişimleri zıtların birliği yasası içinde görerek varlıklar- ını inkar etmektedir. O şöyle demektedir:

"Nitelikle niceliğin birbirilerine dönüşmesi nicelik ve nitelik zıtların birliğidir." (Yayı nlanmamış yazılar. sy. 179)

Oysa zıtların birliği, mücadelesi ve birbirlerinin dönüşmesi olgusu nesnel gerçeklik ve olayların içindeki çelişkiler yasasıyla ilgilidir. yani bu yasa hareketin ve gelişmenin itici gücünün nede-nini gösterir. Ama nicelikten niteliğe geçiş ya-sası ise doğa ve toplumdaki mutlak olan hareket-in ayrı ayrı izelliklerini açıklamaktadır. Nice-lik ve nitelik değişikler hareketin biçimlerini oluşturmaktadırlar. İste bu yüzden nicelik ve ni-telikeyası zıtların birliği yasasıyla aynileşti-rilemeyeceği gibi onun içinde hiç görülmez. Böy-le bir şey tamamen saçmalık olur ve Mao Zedung böylesine basit bir saçmalığa düşüyor. Enver Ho-ca Yoldaş, Mao Zedung'un evrimci olduğunu şöyle belirtmektedir.

"Mao Zedung yazılarında sık sık toplumun gel-işme sürecinde devrimin rolünden söz etmekte-ysede, özünde metafizik ve evrimci bir görü-şe bağlı kalmaktadır."(Emperyalizm ve Devrim sy. 296. yıldoz yy.)

onun evrimci reformist"sıçramaları" rededen görüşlerinden bir alıntı:

"Ülkemiz savaştan geçmiştir ve şimdi de yeni demokratik reformlardan geçmektedir: ileride ekonomimiz ve kültürümüz serpilip boy attığı nda, koşullar olgunlaştığında ve geçiş ulu-sumuz tarafından tamamen uygun görülüp onay-landığında, ülkemiz telaş etmeden ve uygun, düzenlemeleri yaparak yeni sosyalizm dönemi-ne girecektir."(S.E.C.5,sy.4I)

Bu alıntıdan geçtiği makale 1950 yılında yeni Çi-n'de burjuva demokratik niteliktede olsa devrim olduktan sonra yazılmıştır. Onun eserleri inceli-

ğinde bundan çok öncelerinde bu tür görüşler ya koymuş olduğu görülür. Ancak, bu görüşler aslında Mao Zedung'a ait değil ama II. Enternas-yonal oportünist karşı-devrimcilerine aittir.Çün-kü onlar çok önceleri Marksist-Leninist devrim teorisine karşılık bu tür görüşler öne sürmüşler dir. Onlar burjuva demokratik devrimden sosyalis-t devrime geçişin ancak burjuvzinin kapitalizmi geliştirmesine ve devrimin koşullarının hazırlan-masını gerektiren uzun bir zamana ihtiyaç olduğu safsatası ninnisini söylüyorlardı. Böylece onlar

kapitalizme gelişme olanağı tanımadan sosyalizme geçileceğini iddia ediyorlardı. İşte tıpkı onlar gibi Mao Zedung'da şunları söylüyor:

"Yeni demokratik birleşik devlet var olmadan ...özdekapitalist ekonomi geliştirilmeden sö-mürge yarı-sömürge ve yarı-feodal düzenin yı-kıntıları üzerinde sosyalizmi kurmaya çalış-mak tam anlamıyla bir ütonya olurdu."(S.E.C.4.sy. 366 Arnavutluk baskısı-a.b.c.)

"Çin'de modern sanayisinde ikinci yeri tutan özel kapitalist sanayi, ihmal edilmemesi ge-reken bir güçtür."

"...Çin'in ekonomisi hala geri olduğu için devrimin zafere ulaşmasından sonrada oldukça uygun bir süre boyunca, şehirlerdeki ve köy-lük bölgelerdeki özel kapitalizmin olumlu ni-teliklerinden milli ekonominin geliştirilmesi, uğruna mümkün olduğu kadar yararlanmak gerek-ecektir...Bu yalnızkaçınılmaz değil, aynı za-manda iktisadi bakımdan gereklidir de."(S.E.C. 4 sy.395-396. a.b.c.)

Mao Zedung her ne kadar özel kapitalizmin sınır-landırılmasından bahs ediyorsada aslında bu söy-levler lafta kalmaktadır. O şunu söylüyor:

"Bununla birlikte tüm milli ekonominin çıkar-ı ve işçi sınıfının ve bütün emekçi halkın şimdiki ve gelecekteki çıkarları açısından, özel kapitalist ekonomiyi çok fazla yada çok katı bir şekilde kısıtlamamalı ona halk Cum-Huriyetinin iktisadi siyasi ve planlaması Çe-rçevesi içinde varlığını sürdürmesi ve geli-şmesi için yer bırakmalıyız."(Aynıyerden Abc)

Tabiki bütün bunlar ona göre sosyalizme geçmek sosyalizmi kurmak için gerekliydi. Ama Marksizm Leninizm bize öğretiyorki aslında hangi biçimler altında ortaya çıkarsa çıksın bu tür görüşler so-syalizme geçisi engellemenin ta kendisidir. Bu gün bazı karşı devrimci mihraklar ve onların ge-rici propagandasından etkilenecek devrimcilere tavır alanlar, Mao Zedung'u elestirmenin, onu ma-hkum etmenin Brevnejcilik olduğunu, sovyet-sos-yal emperyalistlerinin dümen suyuna girmekle ayn-ı olduğunu abuk abuk bağırırmaktadırlar. Oysa ger-çekler bu tür yalanları yere çalmaktadır. Aslınd-a böylesine zavallı iddialarda bulunmaları onla-

rın oportünist açizliklerinin çarpıcı bir örneği dir. Geçici bir propağandanın tesirinde kalanlar acaba sovyet modern-revizyonistlerinin bir çok meselede gerek Mao Zedung ve gerekse ÇKP ile aynı dili kullandıklarını biliyorlarmı? Hiç araştırma zahmetine katlandılarmı? Onlar biliyor ki revizyonist bunalımın revizyonist cepheleer yarat tığını ve bu cepheleerden sadece Marsizm-Leninizm ve devrime karşı değil ama birbirlerine karşıda amansızca saldırılarda bulunduklarını.(Elbetteki buolgu kapitalist-emperyalizmin iç bünyesindeki çelişkilerin bir ürünü ve devamadır.) Biz onların birbirlerine karşı saldırılarından dolayı, her hangi birisinin haklı olduğunu saçmalığını varamayız. Mao Zedung'un sosyalist devrime ve sosyalizme ilişkin yukarıdaki evrimci görüşüne tıpatıp uyan Sovyet modern-revizyonistlerinin görüşleri şunlardır:

"Ulusal Kurtuluş devrimine gelince, Sosyalist dönüşümler bu devrimlerinivedi amaçları ol arak ağırlık taşımazlar. Bu noktaya yavaş yavaş belli zorunlu bir düzen içinde, sosyo-Ekonomik ve siyasal etkenlerin yeterince olgunlaşması sonunda varılır."(Çağımızda Ulusal Kurtuluş savaşları ve Üçüncü dünya. Marksçı Leninici açıdan. sy. 22I. Konuk yayınları)

"Bu gün bağımsızlığını kazanmış ülkelerin içinde bulunduğu birinci aşamanın en belirgin özelliği sınıfsal ve siyasal güçlerin oluşması olgunlaşması ve örgütlenmesidir: yani toplumun sosyalist dönüşüme geçişi için gerekli olan sorunlu sosyo-ekonomik ve siyasal koşulların hazırlanması bu dönemin karakteristik görüntüsüdür."(adı geçen eser sy.222).

Bu alıntılar uzatılabilir. Ama işte görüldüğü gibi Brevnejci anlayış budur ya Mao'nun yukarıdaki alıntılardaki evrimci anlayışla ne kadar benzediği ve hatta bir olduğu gün gibi ortadadır. Durum bu iken kalkıp gözü kapalı iftiralarda bulunma kuşbeyinli olmakla birdir. Daha ilerde Zıtların birliği ve İnkârın inkarı yasalarıyla ilgili onların görüşlerinin birliğinde göreceğiz. Burada görüldüğü gibi gerek Brevnejci gerek Mao'cu ve gerekse de diğer revizyonist-reformist görüşler toplumsal gelişmenin nitel değişimler e vardığını inkar etmekle kalmıyorlar, fakat değişik türden

ama özde aynı kapıya çıkan revizyanist-reformist siyasetler yaparak gelişmeyi ve onun zorunlu olarak kesin bir biçimde varaacağı devrimci frenleme ye çalışıyorlar.Lenin şunları söylüyor:

"Her şeyin yavaş yavaş ve düzenli olarak yük selen bir doğru çizgi üzerindeymiş gibi "sıçrama"sız gideceğini :sıranın ilkin sanki liberal büyük burjuvazi ve mutlakiyetten küçük ödümlerin sonra devrimci küçük-burjuva olacağını düşünmek için gerçekte çocukça bir tarih fikrine"sahip olmak gerek."(Burjuva demokrasisi ve Proleterya diktatörlüğü sy. 12)

Günümüzde Brejnevcilerden Maocu karşı-devrimciler e kadar bütün revizyonist -reformistler Lenininkast ettiği "Çocukça bir tarih fikrine" kasıtlı olarak sarmaktan çekinmiyorlar. Hem Zaten bu tür görüşlere ihtiyaçları var. Lenin onların bu tür yoz görüşlerine karşılık şunları söylüyor:

"Demokratik devrimden derhal ve gücümüze sınıf bilincine varmış ve örgütlenmiş proleteryanın güç derecesine tamamen uygun bir şekilde sosyalist devrime geçmeye koyulaacağız. Biz kesintisiz devrimden yanayız.Yarı yolda durmamaacağız."(S.B.K.P.(B) Tarihi sy. 96)

Her türden ve renkten karşı-devrimci revizyonist reformist görüş anlayış Mao Zedung düşüncesi" de kesintisiz devrim teorisine karşıdır. Burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi Leninist teorisine karşılık enternasyonal oportünistlerinin anti-marksist-leninist reformist evrimci görüşlerini savundu. Mao Zedung'un eserleri incelendiği zaman yukarıda görüldüğü gibi görülecektirki o yarı yolda kalmaya "azemli"dir Bütün revizyonist-reformist görüşlerde olduğu gibi mao Zedung'da demokratik devrimi sosyalist devrimden ayırmakta ve onlar arasındaki ilişkiyi kavrayamamaktadır. Marsist-Leninist teorisinin kanıtlağı gibi burjuva demokratik devrimlerle, sosyalist devrimler arasında yakın kopmaz bağlar mevcuttur. Bu yüzden onlar arasında Çin setti mevcut olamaz ve uzun zaman birbirinden ayrı olarak tutulamaz. Ama , tamda bunun tersini yapmak tadır gerek teori ve gerekse çin devrim piratığı her kesin şimdi daha açık görebildiği gibi bunun

kanıtıdır. Stalin burjuva demokratik devrimlerin ve sosyalist devrimlerin görevlerinin iç içe olduğunu ve bu yüzden bu devrimlerin kopmaz bağlarla birbirlerine bağlı olduğunu çin üzerine yazdığı bir makalede bilimsel olarak şöyle izah etmektedir:

"eğer birinci evre devrimin sivri ucunun esas olarak yabancı emperyalizme karşı yönetilmesi olgusu ile kendini belli ediyorsa, ikinci evrenin ayırıcı özelliği de, devrimin sivri ucunu esas olarak iç düşmanlara her şeyden öncede, feodallere, feodal rejime yöneltilmesidir. Birinci evre, yabancı emperya hizmi devirmek olan görevini yerine getirdi mi? Hayır getirmedi. Bu görevin gerçekleşmesini, miras olarak çin devriminin ikinci evresine bıraktı. Daha sonra, koşusunu durdurmak ve bu işi geleceğe aktarmak üzere emperyalizme karşı devrimci yığınlara ilk atılımı bu evresinde. emperyalistleri dışarı atmak olan görevini tamamen yerine getirmeyi başaramayaçağına inanmak gerekir. Emperyalizme karşı büyük çin işçi ve köylü yığınlarına yeni bir atılım verecek, ama bu işi, daha sonra bu işin tamamlanmasını çin devriminin bir sonraki evresine, sovyetik evreye aktarmak üzere yapacaktır. Ve bunda da şaşılacak bir şey yok. bizim devrim tarihimize de, başka bir durumda ve başka koşullar içinde de olsa, benzer olayların oldukları bilinmez mi? Bizim devrimimizin ilk evresinin de tarihsel devrim tamamlama olan görevin tamamen yerine getirmediği, ama bu işi devrimin bir sonraki evresine feodal kalıntıların kökünü kazıma görevini tamamen ve koşulsuz yerine getirmiş bulunan ekim devrimine aktardığı bilinmez mi? Bundan ötürü, eğer çin devriminin ikinci evresinde, tarımsal devrimin sonuna kadar tamamlanması başarılabilir ve eğer devrimin ikinci evresi, sayısız köylülük yığınlarına ilk adımları attırdıktan ve onları feodal kalıntılar karşısına diktikten sonra bu işin tamamlanmasını devrimin bir sonraki evresine,sovye-

tik evreye aktarırsa, bundan şaşılacak hiç bir şey olmayacaktır. ve bu, ancak çin'de gelecekteki sovyetik devrimin yararına olacaktır.(Marksizm,ulusal sorun sömürgelersorunu sy. 297)

İşte bu dahiyane izah brejnev'inde Mao Zedung'una kadar bütün revizyonist reformistlere karşı yenilmez bir silahtır. Devrimlerin birbirine bağlılığı ve dönüştürülmesi zorunluluğu işte bundan ileri gelmektedir. Peki bu durumda biz stalin'in bu marksist-Leninist görüşlerine karşılık ve onu doğru tarzda kavrayıp savunan Enver Hoca'ya karşılık nasıl olurda Mao Zedung'u savunabiliriz? Gerekli olan şeyin bu durumda ona mahkum edilmesi değildir.?

ZİTLARIN BİRLİĞİ VE MÜCADELESİ YASASI:

Herhangi bir doğa, toplum yada düşünce anlamındaki olay incelendiğinde çelişmelerle, karşıt yönlerin veya eğilimlerin çatışmalarıyla karşılaşmak mümkün değildir. Örneğin bir nesnel gerçeklik "durgun" halde iken incelendiği takdirde sadece onun ayırıcı dış özellikleri görülebilir, hiç bir çelişkiye ve karşıta ve onların mücadelesine rastlanılamaz. Fakat hareket, değişim, nesnel gerçeklikteki gelişim izlenip incelendiğinde ondaki karşıt yönler ve süreçler fark edilir. Bundan dolayı materyalist diyalektik felsefe hareketin ve gelişimin nedeni ve itici gücünü zıtları (karşıtlar) birliği ve mücadelesi olarak tanımlar. Hareketin ve gelişimin kaynağını nesnel gerçekliklerin ve olayların dışında arayan metafizik felsefenin aksine diyalektik anlayış gelişimin ve hareketin tayin edici itici güçlerini nesnel gerçekliklerin ve olayların içinde, özünde arar ve hareketin ve gelişimin kaynağını çelişkilerin ve onların etkilerinin oluşturduğu sonuca varır. O Halde herhangi bir nesnel gerçeklik yada olay nasıl ve ne ile açıklanabilir? aşırtı ki onların var oluşunu ve kökenini meydana getiren, oluşturan zıtların bilinmesiyle, öğrenilmesi koşuluyla olabilir. buda "Zıtların birliği ve mücadelesi" olgusuna götürür insanı: Yani zıtların birliği ve mücadelesi yasasının diyalektik en temel yasalarından biri olduğuna, hareke-

tin ve gelişimin iç kaynağını ortaya koyduğunu. Bu çelişkidir. Karşıtlar (zıtlar) mücadelesinin çelişkinin ürünü olmayan hiç bir hareket yoktur ve düşünülemez. Lenin karşıtların (zıtların) birliğini diyalektiklerini "temellerinden" biri hatta özü olarak şöyle ele alır:

"Tek bir bütünün parçalanması ve onun çelişkili parçalarının kavranması diyalektik özüdür" (temellerinden) biri başka gelen değil se başta gelen özelliklerinden yada niteliklerinden biridir." (Materyalizm ve Ampiryokritisizm sy. 412)

Lenin Karşıtların (zıtların) birliğini de şu şekilde izah eder:

"Karşıtların özdeşliği (onların "birliği" demek billkide daha doğru olurdu bununla birlikte özdeşlik ve birlik terimleri arasındaki farklılık, burada pek önem taşımaz: Belli bir anlamda her ikisinde doğrudur.) doğanın (zihin ve toplumda dahil) tüm görüngülerindeki ve süreçlerindeki çelişen, birbirlerini karşılıklı dışlayan, karşıt eğilimlerin tanınması (keşf edilmesi) dir." (Materyalizm ve Ampiryokritisizm. sy. 413) (a.c. Lenin)

Oysa bu yasayı inceledikçe gerçekte yahnız her türlü revizyonist-reformist görüşlerin değil ama aynı zamanda Mao Zedung'unda bu yasaya ilişkin söyledikleri anti-marksist-Leninist metafiziktir.

Özellikle Mao Zedung bu yasa konusunda söyledikleriyle kendini materyalist diyalektik felsefeye "katkıda" bulunmuş, onu "geliştirmiş" kişi olarak ilan ediyor. fakat ne "yazık ki" onun bütün söyledikleri lafta kalmanında ötesinde metafizik anlayışın ötesine geçmiyor. Daha öncede gördüğümüz gibi Mao Zedung diyalektik diğer yasalarını red ederek, bu yasaları bir taneye "zıtların birliğinin yasasına indiriyor ve bunuda Lenine dayanarak yapıyor. O şöyle diyor:

"Şeyler içindeki çelişkinin yasası, yani karşıtların birliği yasası, materyalist diyalektik temel yasasıdır." (teori ve pratik. sy. 4), "Bol yağınları" Marksist felsefe, karşıtların birliği yasasına evrenin temel yasası olarak kabul eder." (M. Zedung adı ge-

çen eser. sy. 82)

Fakat ne varki Marksist-Leninist felsefe hiç bir zaman bu yasayı ne evrenin temel yasası olarak ve nede yalnız başına materyalist diyalektik biricik temel yasası olarak görmez. Nitekim hemen yakardaki Leninin alıntısından da anlaşılacağı gibi bu yasa diyalektik temel yasalarından biri olarak ele alırmakta yer yer, bu yasanın diyalektik özünü olarak tanımlanması ise hareketin ve gelişimin asıl nedeni ve itici gücünü oluşturmaktadır. bu yasa hareketin ve gelişimin biçimlenişini ve dönüşümü izahta yetersiz kalmaktadır. Marks, Engels ve Stalin'de bu böyledir. Onların söylediklerinin aksi şeyler, olsa olsa onların çarpıtılması veya inkar edilmesidir. İşte Mao Zedung'ta bütün yazılanlara ve söylenenlere karşı bu yasayı diyalektik biricik temel yasası olarak görmekte ısrar eder durur. Üstelik bu yasanın ne olduğu konusunda eserleri pek birşey vermemektedir. ancak şurasıda bir gerçek ki o "zıtların birliğinden" marksist-Leninistlerin anladığını kesinlikle anlamamaktadır. Bunu aşağıdaki örneklemelerle açık görebileceğiz. Lenin şunu bize öğretmektedir:

"Diyalektik, karşıtların nasıl özdeş olabileceklerini (ve olduklarını hangi koşullar içinde birbirlerine dönüştüklerini niçin insan aklının bu karşıtları ölü veya donup kalmış şeyler olarak değilde canlı, koşullanmış, hareketli, birbirlerine dönüşen şeyler olarak göz önünde tutması gerektiğini gösteren teoridir, "(Altını çizen Lenin) (Felsefe defterleri. sy. 90)

Mao Zedung ise karşıtların (zıtların) birliğini ebedi, zıtları kullanarak izah etmeye çalışmakta, böylece zıtları ölü, hareketsiz ve soyut bir şekle sokmaktadır.

"Yaşam olmaksızın ölüm olamaz:ölümsüzde yaşam olmaz. "üst" olmadan "alt" olmaz "alt" olmadan "üst" olmaz. Talihsizlik olmazsa, talihlik olurmu. Talihlik olmazsa talihsizlik olurmu? kolaylık olmaksızın zorluk olmaz: zorluk olmaksızın kolaylık olmaz. "(Mao Zedung Teori ve pratik. sy. 60)

İşte görüldüğü gibi o, şeylerle zıtların birliğinin izah edebileceğini sanıyor. Lenin şunları

söylemektedir.

"Her şey çelişkilidir", Her şeyin olumlu ve olumsuz belirlenimi vardır. anlamına geliyorsa bu ilke, diyor (Hegel-bizim) o zaman iyi. ama bu ilkeden, çoğunlukla yapılageldiği gibi, bütün yüklemeler arasından ya birini yada bu birinin karşıtını almak gerektiği anlamı çıkarılıyor, o zaman bu ilke "sıradan ve bayağı" bir şeydir." (Felsefe Defterleri, sy. II2)

Mao Zedung'ta tıpkı bu alıntıdaki ikinci sıkta geçen şeyi yani zıtlardan ya birini yada ötekisin i anlamak gerektiği "Bilgeliğini" yaparak aslında "Her şey çelişkilidir" diyalektik ilkeyi bayağı, ılaştırmaktadır, basitleştirmektedir. Gerek yukarıdaki alıntısında ve gerekse şu aşağıdaki alıntı da Mao Zedung Gerçekten bu durumu gayet açık bir tarzda izah etmektedir:

"...Birşeyki iki çelik yönün her biri, belirli koşullar nedeniyle, kendi karşıtına dönüşmek eylemi taşır. (...) gördüğümüz gibi, bir zamanların yönetilen proletaryası, devrim yoluyla, yönetilmekten kurtuluyor: Daha önce yönetici durumundaki burjuvazi ise bu durumunu yitiriyor ve karşıtların başlangıçtaki yerini alıyor.

"(a.b.c.) (Teori ve Pratik, sy. 6I)

O, görüldüğü gibi zıtların dönüşümünün, o şey içrisinde basit yer değiştirme olarak görmesinden dolayı zıtların ya birini yada ötekini anlaması gerektiği yanlış metafizik görüşe varmaktadır.

"Şöyle kavranmalıdır Diyalektik:

a-Dış diyalektik olarak, çözülüp eriyen şeyin ruhu olarak değil, diden ve gelen bir akıl yürütme olarak: b-nesnenin içkin diyalektik olarak ama ...öznenin düşüncesine düşen içkin diyalektik olarak: c- nesneligi, yani doğrudan doğruya kendisi ilke olarak göz önüne alınan diyalektiktir." (Hegel, aktaran Lenin, felsefe defterleri, sy. 2I3)

İşte Mao Zedung'un diyalektik anlayışı, özü değil ama "giden ve gelen" hesabı katam, dış olgularla uğraşan öznelcilik değil, nedir? dolayısıyla o, "Herşey olumlu ve olumsuz belirlenimi vardır" olgusunu nasıl kavrayabilir?

Stalin bize Şunları öğretmektedir:

"Diyalektik, metafiziğin tersine, doğadaki

nesnelerin ve olayların iç çelişkiler içerdi kler, çünkü hepisinin olumlu ve olumsuz yanları, bir geçmişleri ve bir gelecekleri olduğu, hepisinin yok olup giden yada gelişen öğeler taşıdıkları görüşünden yola çıkar: karşıtların mücadelesi, eski ile yeni arasındaki, ölen ile doğan arasındaki, yitip giden ile gelişen arasındaki mücadele işte bu, gelişme, gelişme sürecinin, nicel değişimlerin nitel değişimlere çevrilmesinin içindeki içeriktir." (Lenini zm Sorunları, sy. 656.)

Burada görüldüğü gibi, doğadaki nesnelerin ve toplumsal olayların olumlu yada olumsuzyanları mevcuttur. Bu yüzden bir çelişkiyi içerirler. Çünkü, çelişki nesnel çelişkiler ve olayların yada süreçlerin içerisinde karşılıklı olarak birbirlerini red eden fakat yine aynı olay veya süreçte birbirinden ayrılmaz olan karşıt(zıt) yönlerin varlığı anlamına gelir, yani kısacası zıtların birliği ve mücadelesi olarak tanımlanır şunuda belermek gerekir ki mücadele olmaksızın çelişkide olmaz. Bunun için zıtların birliği, zıtların birbirlerini şart koşmalarında ve birbirleriyle mücadelelerindenidir. Çünkü:

"Kendi kendisiyle soyut özdeşlik, hayatıyet değildir henüz, ama "kendinde olumlu"olumsuzluk olduğu için kendi kendinden çıkar ve hareket haline geçer. Böylece, birşey ancak, çelişkiyi kendinde içerdiği hatta çelişkiyi kuçaklayıp, yüklenmek gücü olduğu ölçüde canlıdır." (a.c. Lenin)(Hegel aktaran Lenin)(felsefe Defterleri, sy. II4)

Örneğin sınıfların durumu budur. Özel mülkiyet dünya'yı sınıfları doğruladığı şartlarda henüz "kendi kendisiyle soyut özdeşlik" Durumundadır. Bu yüzden özde bir çelişki gün yüzüne çıkmamıştır. Ama ne yazık ki özel mülkiyet dünyası zenginliği ve burjuvaziyi ile yoksulluğu ve proleteriyayı doğurduysa işte o zaman bütünlüğü olumlu ve olumsuz yanlar olmak üzere karşıt iki yana bölünmüştür. ve işte o zaman özel mülkiyet dünyasında bir çelişki meydana geldiği için somut bir hareket ve "canlılık" hasıl olur. Çelişki kavramı da hareketi ve gelişmenin karakterize edilmesinde tayin edici bir rol oynar böylece Stalin'in yukarıdaki alıntısı

sında da ifade ettiği gibi çelişki-ki bu karşıtların(zıtların) mücadelesi demektir. "eski ile yeni arasındaki, ölen ile doğan arasındaki, yitip giden ile gelişen arasındaki mücadeledir. " ancak tek başına bir karşıt olamıyacağı gibi iki karşıt ta ilelebet beraberce var olmazlar. Bir zorunluluk olan birbirleriyle mücadeleleri sonucu yeni ve gelişen, eski ve çürük yok olmaya gideni alt etmek inkar etmek veya dıştalamak zorundadır. Dönüşüm böyle meydana gelir. karşıt güçlerin çatışması yerlerin dönüşümünün itçi gücüdür. Örneğin sınıf mücadelesi karşıtların birliğini içerir yani burjuvazi ve proleterya, zenginlik ve yoksulluk birbirlerinin zıttıdır. Biri olmadan diğeri olamaz. çünkü birbirlerini koşullandırır. Özel mülkiyet dünyası içinde bir bütünü ikiyanını oluşturan proleterya ve burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi ise dönüşümün, yani kapitalizimden komünizme geçişin itçi gücünü oluşturur. Bu olguyu kavraya-
k için zıtların birliğini ifade eden çelişki içinde zıtların her birinin "hangi belirli yeri kapladığını bilmek " gerekiyor. Çünkü Lenininde ifade ettiği gibi:

"Dünyanın tüm süreçlerin" kendi hareketleri" içinde, kendiliğinde gelişmeleri içinde gerçek yaşamları içinde bilinmeleri koşulu, onların bir karşıtların birliği olarak bilinmesidir." (Materyalizm ve ampirokiritizm, sy. 413)

Ancak marksın'da söylediği gibi zıtların "birbütünü"nün iki yüzü olduklarını söylemek yetmez". Yukarıda da izaha çalıştığımız gibi asıl mesele, zıtların bir çelişki içinde hangi yeri kapladıkları ve bunun bilinmesi meselesidir. Bu materyalist diyalektik görüş bilinmeden "dönüşüm"de bilinmez. Mao Zedung'un eserleri incelendiği zaman, zıtlardan söz edildiği görülür, ama bu kadar. Çünkü, o, zıtlara marksın dediği gibi sadece "bir bütünü iki yüzü" olarak bakmakta ve kavramaktadır. şüphesiz böyle bir yaklaşım(alalede tasarımdan) ileri bir şey ifade etmez. Lenin şunları söylüyor:

Alalede tasarım, farklı ve çelişkili kavrar: ama bunların birbirinde ötekine geçişi kavrayamaz: oysa en önemli olan da budur. " (Felsefe defterleri sy. II 67

İşte Mao Zedung'un durumu tamda budur. O, dönüşümü kavrayamadığı için zıtların birbirlerini inkar ederek nitel bir geçiş sonucu yeni bir şeyin meydana gelişini de kavrayamaz haliyle, o, 1957 yılında şunları söylemektedir:

"Şehirlerdeki siyasetlerimizin sağa saptığı şeklindeki suçlamaya gelince kapikalişlerin geçimini sağlamaya ve yedi yıllık bir süre için onlara sabit bir faiz ödemeye siz verdiğimiz için bunu doğru olduğu söyleyebiliriz. Yedi yılın sonunda ne yapılmalıdır? Buna, o zamanın koşullarına göre karar verilecektir. Bu meseleyi açık bırakmak: yani onlara sabit bir faiz ödemeye devam etmek daha iyidir. " (a.b.c.) (s.e c.5, sy. 409)

Mao Zedung bu durumu sömürü olarak basit kendisi kabullenmektedir. peki nitel dönüşüm, birbirinden ötekine geçiş ve yeni bir şeyin meydana gelmesi, bunun neresinde? Proleteryanın burjuvaziye, kapitalistleri mülksüzleştirmesi bumudur? Biz Biliyoruz ki Marksizm-Leninizmin öğrettiği gibi, dönüşüm yeni bir şeyimeydana gelmesidir. yani zıtların birbirlerini inkar ederek, dıştalararak dönüşümün sağlanması demektir, Mao Zedung'un görüşlerinin aksine iki zıttın beraberce tekrar yaşaması değil ama iki zıttan yenileştiriçi olan hem zıttını ve hemde kendisini ortadan kaldıracak şartları yaratması demektir. Marks toplumsal gelişme içerisinde sınıf mücadelesini kavranması koşulunu şu dahi-yane sözlerle izah etmektedir.

"Proleterya ve zenginlik, karşıttırlar. Bu karşıt oluşumları içerisinde bir bütünlük meydana getirirler. Her ikisinde özel mülkiyet dünyasının oluşumlarıdır. Her birinin bu çelişki içinde hangi belirli yeri kapladığını bilmektedir asıl sorun. Bunların birbütünü iki yüzü olduklarını söylemek yetmez. " (Marks ve Engels-Kutsal Aile, aktaran Lenin. Felsefe Defterleri. sy. 16)

Buderin ve kapsamlı bir düşünceye karşılık Mao Zedung ne diyor peki? Onun eserleri incelendiğinde bu konudada görülecektir ki o anti-Marksis-anti Leninisttir. Yukarıda da değindiğimiz gibi sınıf mücadelesi arasında celişmesinde sınıfların ha-

ngi"belirli yeri kapladıklarını" ve mevzilendiklerini kavrayamadığı için o, zıtların dönüşümünü basit bir yere değişmesi olarak görmektedir böylece o, bir zıttın diğerine karşı, daha önce olduğu gibi mutlak yan haline gelmesi gerektiği anti-Marksis-Leninist görüşleri savunmuştur. Toplumsal gelişmenin bir zorunluluğu sonucu kaçınılmaz bir şekilde proleterya yüklenen tarihsel görevi o, kavramaktan uzak kalmıştır. Çelişkinin olumlu ve olumsuz, tutucu ve yıkıcı kutuplarının, çelişki içinde kapladığı yeri kavramamasında ötesinde onlar arasında bir denge kurma çabaları içerisine girdiği ve bu konuda geriçi siyasetler oluşturduğu görülüyor. Tabiki bunun bize, devrimcilere, toplumun gelişmesini sağlayacak dönüşüm yolu olarak önermekte ve propaganda etmektedir. Bu tür geriçi bir siyaset açıktır ki, burjuvaciği güçlendirmekte proleterya ve onun mücadelesini zayıflatmaktadır ama bu tür denge siyasetlerin günümüzde daha açık bir tarzda görüldüğü gibi tamamen burjuvacinin çıkarını temsil ettiği ayan be yayandır. Esasen"denge" unsuru sınıflar arasında mevcut olamaz. Çünkü sınıflar-ki bu zıtlığı meydana getiriyor arasında sürekli diyalektik bir mücadele mevcuttur bu yüzden böyle bir şey sınıfların varlığı ile uyumsuz. Buna rağmen o açıkca "denge"siyasetinden bahsetmekten ve bu konuda teori yapmakta çekinmez. o şöyle diyor

"Her çelişkide, çelik yönlerin gelişmesi aynı değildir. Bazan bir denge varmış gibi gelir ama, bu, daima geçici ve bağlantılı bir durumdur. "(Teori ve Pratik. M. Zedung sy.54)

Başka bir yerde ise şunları söylemektedir

"Bazı kapitalistler kendilerini devletten çok uzakta görmektedirler, tutmaktadırlar ve" kâr her şeyden önce gelir" şeklindeki zihniyetlerini değiştirmemişlerdir. Bazı işçiler çok hızlı gidiyor ve kapitalistlerin hiç kâr sağlamasına izin vermiyorlar? Bu işçileri ve kapitalistleri eğitmeye ve adım adım (ama ne kadar hızlı olursa o kadar iyidir) kendilerini devlet siyasetimize uydurmalarına yardımcı olmaya yani Çin'in özel sanayi ve ticaretinin esas ülke ekonomisine ve halkın geçim koşullarına hizmet etmesini ve kısmen kapitalistlere kâr

sağlanmasını, böylelikle devlet kapitalizmini yoluna koyulmasını sağlamaya çalışmalıyız." (S E.C.5, sy.128)(a.b.c.)

Sanıyoruz bundan daha acık, "denge" siyasetini açıklayan bir ifade tarzı bulunamazdı. Bu her iki alıntıda anlaşılacağı gibi o, "denge"den zıtların birliğini kast ediyor. Üzerinde yorum yapmayacak kadar açık değil mi bu? açıktır ki geçicide olsa zıtlar arasında bir "denge" olamaz. Böyle bir şey ne anlama gelir? Materyalist diyalektik felsefenin öğrettiği gibi olsa olsa hayatın ve çelişkinin "geçicide" olsadurması demek değildir? Kuşkusuz böyle kaba "hatalara", ancak, proleterya ile burjuvaziyi uzlaştırmaya, onlar arasındaki muazzam sınıf mücadelesini çelişkilerini yumuşatmak ve burjuvazinin emrinin uzatılmasına niyeti olanlar düşünebilir. M. Zedung'un felsef düşüncesini metafizik olduğu daha açıklık kazanmıyormu? Ama mesele bununla kalmıyor. Görülen odur ki onun bu sınıf uzlaşmacı siyaseti Sivyet modern-revizyonistlerinin sınıf uzlaşmacı siyasetleriyle tam bir uygunluk halindedir. Onlarda "büyük bir yüreklilikle" sınıf lar arasındaki uygunluktan, dengeden bahs ediyor lar. Şöyle demektedirler:

"Günümüz aşamasında, devletin geçiş döneminde ki başlıca rollerinden ulusul ve sosyal görevini doğru bir biçimde yürütmekten ibarettir. Bir sınıfın diktatörlüğü söz konusu değildir. Bir çok durumda, devlet, köylüler, milli burjuvazi, orta tabakalar ve aydınlar gibi bütün ulusal yurt sever güçlerin işbirliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sınıfların veya sosyal güçlerin bloklaşması, devletin siyasal tabanını veya sınıfsal kökenini oluşturur." (E. Jukov, A. İskenderov. Çağımızda Ulusal Kurtuluş Savaşları ve Üçüncü Dünya. Marksçı-Leninçi açıdan, sy. 228, konuk yay.)(a.b.c.)

Marksizm-Leninizmin devlet üzerindeki öğretilerinin de gösterdiği gibi devlet sınıflar üstü olamaz, birçok sınıfın çıkarlarının uyduğu, onların uzlaştıkları bir yönetim Mekanizması değildir. Mao Zedung'un yukarıdaki alıntısında geçen kapitalistlerin ve işçilerin kendilerinin yaşadıkları devlet siyaseti ile cümlelerin ne farklılığı vardır.

ikiside sömürücülerin ve emekçilerin uzlaşmasını, onlar arasında "denge" kurulmasından yanadır. Mao Zedung ve diğer türden revizyonist-milliyetçiler, sınıflar arasındaki diyalektik çelişkiyi kaldırma makta, sadece maskeleyemekte, ertelemekte, örtmek ve gizlemektedirler. Onlar böylece zıtlar arasındaki, mücadeleyi yumuşatmayı, frenlemeyi sadece istemiyorlar ama pratikte de bunun gergini yapmaktadırlar. Oysa her tünden ve renkten çabaları kesinlikle tarihsel gelişmeyi durduramamıştır ve durduramaz. Şüphesiz belli sınırlar içinde zıtların ayrılmazlığı söz konusudur. Ama, ayrılmazlık onların birbirleriyle mücadele etmediği ve etmeyeceği anlamına gelmez. Aksine birbirlerine karşılık etki yaparlar. Örneğin sınıf mücadelesi sınırları içinde proleterya ve burjuvazi karşılıklı olarak birbirlerini şiddetli şekilde etkilerler. Bu etkileşim mücadele olmaksızın olmaz. Dolayısıyla Proletaryanın uzlaşmaz katı sınıf mücadelesi olmaksızın burjuvazinin zayıflayacağı ve devrileceği düşünce si oportünist tarzda ham hayaldir. Çeşitli renkten oportünist görüş burjuvaziye karşı proletaryanın sınıf mücadelesini yumuşatma yolunu seçerler. Böylece onlar burjuvazinin kuvvetlenmesini ve proletaryanında zayıflamasını sağlarlar. İşte bundandır ki Marksist-Leninistler her türlü oportünizmistler revizyonist-reformist olsun, ister anarşist-maceracı olsun-karşı uzlaşmaz mücadele sürdürürler. Materyalist diyalektik felsefenin bize öğrettiği gibi karşıtların dönüşümü olarak gerçekleşmeyeceği gibi kendiliğindende gerçekleşmez. Belli bir mücadeleyi ve bu mücadelenin olgunluğunu kesinlikle gerekli kılar. Bu yüzden karşıtların dönüşümü karşıtların mücadelesine bağlıdır.

"Bu yüzden diyalektik yöntem, aşağıdan yukarıya doğru gelişme sürecini olayların uyumlu bir evrimi planı üzerinde gerçekleştirdiği, nesnelerin olayların özündeki onlardan ayrılmaz çelişkilerin ortaya çıkarılması planı üzerinde, bu çelişkiler temeli üzerinde etki yapan karşıt etkilimlerin "mücadelesi" planı üzerinde gerçekleştirdiği görüşündedir." (Stalin, Leninizmin sorunları. sy. 656)

Ve özellikle karşıtların birliğinin mücadeleyle

sürdüğünü ve nihayet mücadeleyle çözülüp dağıldığını kavrayamayanlar kesinlikle metafiziğe düşerek materyalist diyalektikten uzaklaşırlar. Bunu böyle kavramak proleteryanın sınıf mücadelesi açısından son derece oldukça önemlidir. Ancak şurada varki: karşıtların "zıtların" mücadelesi belli bir süreci de kapsamak zorundadır. O halde aynı zamanda zıtların birbiriyle mücadelesinden, birliğin (bütünlüğün) yıkılmasına yol açıcı süreçlerin varlığının anlaşılması gerekir. Karşıtların "zıtların" birliği aşaması nasıllı gelişimin zorunlu bir aşaması ise bu süreç içinde bu birliğin tamamen gelişmesi ve kendi özünün niteliğinin aşılmasını hazırlayan olguların oluşması gerekliliğide o kadar zorunludur. Peki bu zorunluluk nereden gelmektedir? Şüphesiz zıtların sürekli mutlak olan mücadelelerinden gelir. Mao Zedung bu materyalist diyalektik felsefi düşünceye karşılık her ne kadar zıtların mücadelelerinden bahs ediyorsa ve bu mücadelesinin mutlak olduğunu söylüyorsa da aslında o geçici göreceli olan zıtların birliğini mutlaklaştırır. ve zıtların birliği ile mücadelelerini karşı karşıya koyarak ayrı ayrı ele alır, onları birbirinden ayırır. Oysa zıtların birliği ve mücadelesi beraberce vardır ve ancak böylece kavranabilirler. Zıtların geçiciliği, göreceliliği, koşula bağlı oluşu ve süreksizliği nereden ileri gelir? bir bütünün zıtlara bölünmesi, bu zıtların birbirleriyle sürekli mücadelesi ve bunun sonucu olarak bu zıtların birbirlerini dışlamasıyla dönüşümün meydana gelmesi ve bu zıtların birliğinin yerini başka bir zıtların birliğine bırakmasından ileri gelir. Zıtların mücadelesi ise gelişmeyi ve hareketi temsil eder. Onun sürekliliği ve mutlaklığı da bundan ileri gelir. Lenin bize şunları öğretiyor:

"Karşıtların birliği (çakışması, özdeşliği, eşit hareketi) koşullara bağlı, geçici süreksiz, görelidir. Birbirlerini dışlayan karşıtların mücadelesi, tıpkı gelişme ve hareketin mutlak oluşu gibi mutlaklıktır." (Materyalizm ve Ampiryo kriticizm. sy. 414)

Mao Zedung'ta sözde, bu bilimsel izaha "dayanıyor" Ama onun yapmak istediği aslında sadece bu bilimsel izaha arkasına sinsice sığınmaktadır. Örneğin, Dev

rimden sonra hakimiyeti almış olan proletarya partisi, özünde kendisinden farklı ve başka sınıf ve tabakaların damgasını taşıyan ve bu yüzden komünist partisine karşıt olan partilere yaşama izni veremez. Onları dışlamak, ortadan kaldırmak zorundadır, ve böyle yapması gerekiyor. Ama "Mao Zedung düşüncesi"ne göre zıtlar arasındaki birlik "mutlak" olduğu için onlar, komünist partisi ve çeşitli türden burjuva ve küçük burjuva partiler karşıt olmalarına rağmen sosyalizmde bile uzun süre beraberce kafa kafaya vererek yaşayabilirler. Mao Zedung şunları söylüyor:

"Hangisi daha iyidir, bir tek partimi, yoksa bir çok partimi? Şu anda gördüğümüz gibi belki de birçok partinin olması daha iyidir. Bu, geçmiş içind olduğu kadar gelecek içinde doğru olabilir." (S.E.C.5. sy. 337)

Komünist partiside demokratik partiler de (burjuva ve küçük burjuva partiler-bizim) hep tarihin ürünleridir. Tarihte ortaya çıkan gene tarihte ortadan kaybolur. Bu yüzden Komünist partisi de günün birinde ortadan kaybolacaktır, Demokratik partilerde." (S.E.C.5, sy. 338)

Yukarıda da değindiğimiz gibi Mao Zedung zıtların birliğini mutlaklaştırmakta onların varlığını son suza dek uzatmaktadır. Buna karşılık zıtların mücadelesi onun için pek önem taşımaz. O zıtların arasındaki mücadeleyi "denge", "dengesizlik" şeklinde izah etmekte ve böylece süreksiz, göreceli ve koşula bağlı olarak ele almaktadır. Peki bumudur zıtların mücadelelerinin sürekli ve mutlak oluşu? İşte onun metafizik felsefi düşüncesi onu her şeyiyle temsil ettiği sınıflar itibarıyla, ideolojisiyle, siyasetiyle, geleneğiyle ve kültürüyle taban tabana birbirlerine zıt(karşıt) partilerin sosyalist toplumda beraber yaşamalarını amaçlayan teoriler, ama hiçte Marksizm-Leninizm için yeni olmayan oportünist çürük teoriler, yapmaya götürmüştür. Peki nerede kaldı, onun için zıtların birliğinin geçiciliği, göreceliliği ve zıtların mücadelesinin sürekli mutlaklığı? Dönüşümünde ne anladığı gayet açık değilmi? Mao Zedung'tan buna benzer birçok örnekleme yapılabilir. Bu konuda da "ne yazıkki" Mao Zedung Sovyet modern revizyonistleriyle aynılık gösteriyor. Onlarda güya Mao Zedung'u eleştiriyorlar. Ama bunu yaparlarken Mao Zedung'la aynı şeyleri söyledikleri ortaya çıkarıyor. Onlar şunu diyorlar:

Gerçekte Mao diyalektiğin katagori ve yasalar dan oluşan tüm zenginliğini, karşıtlıklar arasındaki savaşım sorununa indiriyor."

"Mao Taze-tung karşıtların savaşını mutlaklaştırılmaktadır." (Marksizm -Leninizm ideolojik ve politik düşmanı: Maoizm. sy. 46)

Oysa Mao Zedung'un bütün eserlerinde de açıkça, görülebileceği gibi onun için karşıtların mücadelesinin mutlaklığı yerine "denge" vardır, zıtların birliğinin "sonsuzluğu" vardır. Ön planda olan onun için zıtların birliğidir. Yine o şöyle demektedir.

"Milli burjuvaziyle olan ilişkilerimizi kötüleştirmek yerine geliştirmek amacıyla sanayi ticaret ve vergilendirmede uygun yeniden düzenlemeler yapmalıyız."

"Milli burjuvazi eninde sonunda yok olup gider. ama bu aşamada onu kendimizden uzaklaştırmamalı tem terisine kendi çevremizde toplamalıyız." (S.E.C.5 sy. 37)

Bunları 1950 yılında söylüyordu. 1957 yılında ise gene buna uygun şeyler söylemişti:

"Ülkemizde, işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişme, halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer.(...) Milli burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişme sömürenle sömürülen arasındaki bir çelişmedir. ve miteliği gereği uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut koşullarında, iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme, doğru bir biçimde ele alınırsa uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir. ve barışçı yöntemlerle çözülebilir (S.E.C.5, sy. 443) (a.b.c.)

İşte görüldüğü gibi aslında onun için proletarya ile milli burjuvazi yani sömürenler arasında mücadele yerine bu iki birbirine düşman sınıfın birliği önemlidir. Herhalde bütün bunlara rağmen Mao Zedung'un zıtların(karşıtların) mücadelesini mutlak gördüğü söylenemez. Onun bütünlüklü, ekletik anlayışınınözünde yatan gerçek budur. Trockist anlayışlarda olmuştur. Ama biz şunu biliyoruzki "sol" anlayış özünde "sağdır" Yukarıdaki alıntılarda

görüldüğü gibi sovyet modern-revizyonistleri de belliki karşıtların mücadelesini mutlak görmedikleri Mao'yu bu konuda eleştirerek belirtiyorlar. Onların çizgisinde olan Revizyonist Almanya Komünist Partisinde bu konuda şunları söylemektedir.

"Karşıtların birbiriyle"mücadelesinin" Mutlaklaştırılması ise karşıtları nasıl olupta geliştiğini ve doruk noktasına varabildiğini açıklayamaz." (Marksist-Leninist partinin temel Eğitim dersleri sy. 233)

Onlarda tıpkı Mao gibi zıtların mücadelesinden ve zıtların sürekliliğinden ve mutlaklığından bahs ediyorlar, ama sonunda işte böyle anti-diyalektik metafizik görüşler savunmadan da edemiyorlar. Mao Zedung'un yukarıdaki alıntılarda görüldüğü gibi özünde karşıt iki sınıf olan proleterya ile milli burjuvazi arasındaki mücadelenin niteliği "barışçıl tarzda uyum denge sağlanması için bir mücadele"ye dönüştürülüyor. Bu durumda mücadelenin mutlaklığı ve sürekliliği söz konusu olmaz. Peki bu ne demektir? Bu Mao Zedung'un zıtların birliği ni mutlaklaştırdığı ve mücadeleyi ise göreceli, kesintili ve geçici olarak gördüğü ve savunduğu anlamına gelir. Zaten açık değilmi? Gerçi daha ileride yine, Mao zedungun felsefi düşüncelerinin temellendirdiği teorik kanıtları da da göreceğimiz gibi onun zıtların birliğinin mutlaklaştırma buna karşılıklı zıtların mücadelesini geçici ve göreceli olarak görmesi ve kavramasının sonucunda sınıf uzlaşması siyasetler ortaya koyması bu kadar be rakkem vede üstelik görüldüğü gibi sovyet modern revizyonistleriyle aynı felsefi ve teorik düşüncelerde paralellik göstermesine rağmen, kalkıp seviyesiz bir şekilde onun savunulmasına geçmek ve onu eleştirmenin ve mahkum etmenin brevnejcilik olduğu çokukça iddialara bel bağlamak, açıktır ki bu durumda olanlar için Marksizm-Leninizm'den uzaklaştıkları ölçüde bir "talihsizliktir". Bu yüzden onların Mao Zedung'un eleştirilmesine kulak vermenin de ötesinde felsefi ve teorik araştırma içerisinde girmeleri bir zorunluluktur. Bazı soy-suz karşı devrimci (aydınlık-TİKP gibi) mihrakların özellikle Mao Zedung'u ısrarla savunmaları öğretici değilmi? Şimdi, Mao Zedung'un zıtların birliği ve mücadelesi ile ilgili metafizik felsef.

düşüncesinin onu zıtların dönüşümü konusunda nasıl anti-Marksist-Leninist teoriler savunmayagötürdüğüne bakalım. EnverHoca bu konuda şu doğru tespiti bulunuyor:

"Mao Zedung, bir çelişkinin iki zıt yanını karşılıklı olarak birbirine dönüşmesini, bu çelişkinin çözümü olarak yada bu zıtların içeren olayın kendisinde meydana gelen bir niteliksel değişme olarak değilde basit bir yeni değiştirme olarak kavramakta ve bunu yani zıtların karşılıklı olarak birbirine dönüşmesini herşeyin onun buyruğuna uyduğu kesin bir şema olarak kullanmaktadır." (Emperyalizm ve devrim. sy. 297. Yıldız yayınları)

Enver Hoca'nın bu doğru görüşlerini haklı çıkaran Mao Zedung'un anti-marksist-Leninist anlayışı şöyledir:

"Eğer burjuvazi ile proleterya birbirlerine dönüşmezlerse nasıl oluyorda devrim yoluyla proleterya yöneten, burjuvazi ise yönetilen durumuna gelebiliyor?Örneğin biz, Çin kay-Şekin Guominlangının tam karşıtı idik. Birbirine karşı olan iki tarafın birbirleriyle mücadele etmesi ve birbirlerini karşılıklı olarak dışarıda bırakması sonucu hem onların hemde bizim durumumuzda bir değişiklik oldu. yani onlar yönetenken yönetilen, bizse yönetilenken yöneten haline geldik(S.E.C.5 sy. 422)

Onun dönüşümden anladığı, insanın insan tarafındasömürülmesini, baskıyı zulümü ortadan kaldıran yeni bir niteliğin meydana gelmesi değil ama burjuvazi ve proleterya arasında basit bir yer değiştirmesidir. yani yönetenlerle yönetilenler arasında bir değişikliklerdir. Oysa diyalektik, doğada ve toplumda gerçekleşen dönüşümlerle ispatlandığı gibi dönüşümden, zıtların mücadelelerinin sonucu olarak bir çelişkinin çözümünü ve zıtlardan herhangi birisinin Marks'ında dediği gibi mutlak yan haline gelmesini değilde, çelişkinin olumsuz yanını oluşturan yani yıkıcı yanını oluşturan zıttın hem karşıtının ve hemde kendisinin yok olmaları şartlarının hazırlanmasını anlar. İşte bu niteldeğışimdir. Mao Zedung'a göre zıtlardan birisi, çelişkinin mutlak yanını diğeri yanını oluşturmak zorundadır. Ona göre:

"Bir birliğin birbirleriyle mücadele eden iki karşıt yönünden biri esas, diğeri ise ikincil yönolmak zorundadır."(S.E.C.5 sy. 425)

Böylece onun için dönüşüm her seferinde biri esas diğeri tali, yani ikincil duruma gelebilecek bir şemadan başka bir şey değildir. Bu durumda onun için elbetteki bir nitel durum söz konusu olamaz. Çünkü o, zıtların dönüşümünde aynı şey içinde gelişkinin zıt kutuplarından esas ve tali olanın basit yerdeğişmesini anlıyor. Nitekim yukardaki bu anlaşılırmıyormu? Onun anlayışına göre, zıtlar arasındaki mücadelenin mutlaklığından durumdan bahsedilemeyeceği bir kez daha ortaya çıkmıyormu? Gerçek olan şuku: zıtların mücadelesinin mutlak oluşları kendilerini nitel dönüşümde somutlaştırır. Yani nitel dönüşümler aynı zamanda zıtların mücadelesinin mutlak oluşunun kanıtıydı. Şu alıntı onun metafizik düşüncesini açıkça ortaya koyuyor :

"Yeni Çin tarihinin belirli bir döneminde olumlu bir rol oynayan Kuomintang sınıfsal niteliği gereği ve emperyalizmin kışkırtmasıyla (koşullar bunlardı) 1927'den sonra karşı devrimci bir parti olduysa da Çin ile Japonya arasındaki ulusal çelişkilerin şidetlenmesiyle ve komünist partinin ulusal birlik cephesi siyaseti güdmesiyle(koşullar bunlardı) Japonya'ya karşı koymak konusunda bizimle anlaşmak zorunda kaldı. Çelişik şeyler birbirlerine dönüşür ve aralarında belirli bir özdeşlik vardır."(Teori ve Pratik. sy. 61)

Guomintang özü gereği başından beri proleteryanın temsilcisi bir parti değildi. Esasta o, sömürü sınıflarının varlığından karakterini alıyordu. Karşı devrimci olarak. ABD emperyalizminin uşağı olarak Japon emperyalizmine karşı komünist partisiyle ittifak etmesi onun niteliğini acaba değiştirirdi? Ama tarih gösteriyor ki böyle bir şey olmamıştır. Guomintang'ın özünde bir nitel dönüşüm olmadığına göre, demekki Mao dönüşümden aynı şey için de yani Guomintang içinde basit, öze ilişkin olmayan bazı değişiklikleri anlamaktadır. Örneğin komünist partiyle geçiçi ittifakı gibi. Mao Zedung'a göre nitel durumların olmaması gayet doğaldır? Çünkü, o, böyle bir şeyi zıtların birliğinin sonunu getiren "felaket" olarak görür. Bu yüzden sos

yalizmde burjuvazinin her şeyiyle, sömürsüyle, kültürüyle var olmasına göre gayet doğaldır. Oysa karşıtların birbiriyle mücadelesi sonucu sürecinin belirli bir ananda meydana gelen dönüşüm yeni bir nitel durumdur. Marksist-Leninistlerin dönüşümden anladıkları budur. yani tamamen yeni bir durumun, olgunun meydana gelmesidir. Yoksa onlar karşıtların dönüşümünden mekanik bir değişikliği, bir tekrarı, basit bir yer değişmeyi anlamazlar. Dönüşüm bir kere oldumu artık hiç birşey değişmeyecek anlayışı yerine, diyalektik görüş, nitel durum oluşması ve karşıtların dönüşümü sonucu karşıtların yok olmaya gittiklerini anlar. Mao Zedung ise bunu böyle kavramamaktadır. Örneğin o, sınıflar ortadan kalkıncaya kadar burjuvazininde toplumda var olması gerektiğini, çünkü onun karşıtı olan proletaryanın varlığının onu koşullandırıldığını söylemektedir. Ama Biz biliyoruz ki proletarya ancak burjuvaziye, onun iktisadi temeli kapitalist özel mülkiyeti siyasi iktidarını, ideolojisini ve kültürünü ortadan kaldırmadan sosyalizmi inşa edemez ve dolayısıyla kendisinin sınıf olarak yok olma şartlarını da oluşturamaz. Mao Zedung'un kavrayamadığı tarihi kaçınılmazlık kuşkusuz budur. Ona göre bunlar yok edildii takdirde sosyalist toplumdaki çelişkilerde biter, çelişkiler bitimde herşey biter. Bu yüzden "yüz çiçek açsın yüz fikir yarışsın", burjuva ve küçük burjuva partiler komünist topluma kadar komünist partisiyle yan yana yaşasın, şehir ve kırsal burjuvazisi sosyalizmle bütünleşmeli v.s. .. v.s.

O şöyle demektedir:

"Bırakın yapsınlar kapitalizm taraftarlığı. Toplum çok karmaşıktır. Eğer sadece sosyalizm taraftarlığı olsa ve hiç kapitalizm taraftarlığı olmasa bu çok basit olmaz mı? O zaman zıtların birliğinden mahrum kalmaz, sadece. tek taraflı olmaz mıydık?"(Yayınlanmamış Yazılar. sy. 169)(a.b.ç.)

İşte böylece o, burjuvaziye, kapitalizmi, onların kültürünü, ideolojisini ve partilerinin varlıklarını sürdürmelerini meşrulaştırmaktadır. Bu tür anti-Marksist-Leninist teorilerle onların varlığını sonsuzlatırmaktadır. Buna da anti-diyalektik tarzda kavradığı zıtların birliği yasası dayanak

olarak hazırlar. Ardından kalkmış Lenin'den şu alıntıyı yaparak diyalektik ve onun bir yasası olan zıtların birliğinin geliştirilmesi görevinin kendisine düştüğünü söylemektedir:

"Diyalektikle ilgili olarak Lenin şöyle demişti: "Sözün kısıası, diyalektik, karşıtların birliği öğretisi olarak tanımlanabilir. Bu diyalektik özünü ortaya koyar ama açıklanması ve geliştirilmesi gerekir?" Bu öğretiyi açıklama ve geliştirmek bize düşen bir görevdir." (Ma o Zedung. S.E.c.5 sy.419)

Peki ne yapmıştır, yaptığı katkı nedir? Orası bir gerçekten meçhul. Onun eserleri incelendiğinde, zıtların birliği yasası ile ilgili pek bir şey ve rmemektedir. Hele "Geliştirilmesi bize düşüyor" dediği halde, bundan sonrasına var olan eserlerin de rastlamak mümkün değildir. Oysa biz onun diyalektikten ve onun temel yasalarından ne anladığını yukarıda izah etmeye çalıştık. Onun felsefi düşüncesinin nasıl evrimci olduğunu gösterdik zıtların birliğinden ne anladığını. buna karşılık zıtların mücadelesinden dem vurmasına ve hatta bu mücadele nin mutlak oluşundan bahs etmesine rağmen, aslında zıtların mücadelesini inkar ve engellemek için nasıl "teoriler" yaptığını kanıtlamaya çalıştık. Aşağıda yadsımanın yadsıması dönüşüm yasasında nasıl inkar ettiğini göreceğiz. Ama arkasına sığınmaya çalıştığı Lenin'in şu sözleri ne anlama geliyor, onu görelim:

"Diyalektik, karşıtların birliği teorisi olarak tanımlanabilir. Kısaca diyalektik çekirdeği bununla sezilip kavranacaktır, ama bir dizi açıklamayı ve bir geliştirmeyi gerekli kılar bu?" (Felsefe Defterleri, sy. 181)

Bundan hareketle, Zıtların birliğinin diyalektik temel yasası olduğu sonucuna gidilemez. Ayrıca ne bu alıntıda nede başka bir alıntısında Lenin bu yasayı hiç bir zaman diyalektik temel yasası olarak görmez: ama diyalektik başta gelen özelliklerinden yada niteliklerinden biri olarak görür. (bakınız, bu yazının zıtların birliği ve mücadelesi yasası, adli bölümün başlarında) ve tek başına başta gelen özelliği olarak görmediğini de belirtir. Yani şu da belirtmek gereklidir ki bu yasayı diyalektik öz olarak görmesi temeli,

olarak görmesi anlamına gelmez. Zaten Lenin aynı alıntıda özün temel olmadığını, bu yasanın diyalektik temel özelliklerinden biri olarak nitelendirilmesiyle ortaya koyuyor. Öz demek temel demek değildir: çünkü temel özden daha kapsamlı ve derindir. Bir temel, özü, yanısıra niteliğine ilişkin birçok özellikleri bulunabilir. O halde Lenin bu yasadaki niye diyalektik olduğu özüdür diye bahs? çünkü zıtların birliği ve mücadelesi, diyalektik nesnelerden getiren hareketin ve gelişimin asıl nedeni ve iticisidir. İşte bu yüzden. Mao zedung'un Lenin'e "dayanma" sahteliği böylece bir kez daha ortaya çıkıyor. Mao zedung'un Lenin' "dayanma" sahteliği yanısıra Stalin'ede dil uzatarak onu karalamaya girişme cesaretini "kendinde" bulabiliyor. O şöyle diyor:

"Stalin, karşıtların mücadelesiyle karşıtların birliği arasındaki bağı göremedi" (S.E.C. 5. sy.423)

Herşeyden önce bu tür bir iddianın Marksız-Leninizmin bir ustası, bir dehası olan Stalin'e yapılması seyyesiz olduğu kadar bizce gülünçtür. Çünkü tamamen temelsiz ve en küçük bir kanıtta dahi dayanmamaktadır. Kaldı ki Stalin'in diyalektik yasalarını zenginleştirdiğinde bir gerçektir. Neki Stalin zıtları mutlaklaştırmamış, onlar arasındaki ilişkinin, gene onlar arasındaki mücadeleyle kavranabileceğini önemle vurgulamış. Zıtların birliğinin mücadeleyle doğduğunu ve gene mücadeleyle çözülüp dağılabileceğini bu yüzden zıtlar arasındaki mücadelenin yenileştirici ve sürekli olmasından dolayı mutlak olduğunu kabul etmiş ama zıtların gecici olduğunu, sonsuzluğun onlar için olmayacağını, zıtlardan yenileştirici olanın diğerini, yane birliğin tutucu yanını oluşturanı keskin ve uzlaşmaz mücadelele mutlaka dışlayacağını, inkar edeceğini koşulsuz kabul etmenin ötesinde devrim yapmak istiyenlere, dünyayı değiştirmek istiyenlere öğretmiş ve hayata geçirmiştir. İşte bu yüzden o, Mao'ya göre karşıtların mücadelesiyle karşıtların birliği arasındaki bağı "görememiş". Saçmalık. Birkere yazımızda da görüldüğü gibi Mao Zedung zıtların birliği ve mücadelesini metafizik tarzda kavramakta ve revize etmektedir. oysa Stalin şunları söylüyor:

"Diyalektik, metafiziğin tersine, doğadaki, nesnelerin ve olayların iç çelişkiler içerdekileri, çünkü hepsinin olumlu ve olumsuz yanları bir geçmişleri ve bir gelecekleri, olduğu, hepsinin olumlu ve olumsuz yanları bir geçmişleri ve bir gelecekleştirdiği, hepsinin yok olup giden yada gelişen öğeler taşıdıkları görüşünden yola çıkar: karşıtların mücadelesi, eski ile yeni arasındaki, ölen ile doğan arasındaki, yitip giden ile gelişen arasındaki mücadele, işte bu gelişme sürecinin, nicel değişimlerin nitel değişimlere çevrilmesinin içindeki içerektir." (Leninizim sorunları, sy.656)

İşte dahiyane kavrayış budur. Mao Zedung'un iddiasını çürüğe çıkaran, onun felsefi iddiasını yerle bir edecek kanıt budur.

Gördüğümüz gibi Mao Zedung diyalektik ve onun yasalarını ret etmekte yerine metafiziğin savunmaktadır. Onun savunduğu "zıtların birliği" yasasında ne olduğunu gördük. Ancak o, bu metafizik tarzda kavradığı yasayı sadece gelişmenin ve hareketin, yani diyalektik değil ama düşüncenin temel yasası olarak kavramaktadır. O şöyle diyor:

"şeylerdeki çelişkinin yasası, yani karşıtların birliği yasası, doğanın ve toplumun temel yasası olup, bundan dolayı, düşüncenin de temel yasasıdır." (Teori ve pratik. sy.69)

Yasılki doğanın ve toplumun, gelişmesinin ve hareketinin bilinmesi diyalektik temel kanunları, yasalarıyla oluyorsa, aynı şey düşünce içinde geçerlidir, çünkü düşünceye kaynaklık eden doğa ve toplumdur, bu durumda doğa ve toplum için geçerli olan yasalar düşünce içinde geçerlidir, Lenin bunları söylemektedir:

"...düşünce kategorileri, insan için formüller derlemesi değil: doğa kadar insanında boyun eğdiği yasaların dile gelişidir." (Felsefe Defterleri, sy. 74)

halede biz önümüze çıkan her yasayı düşüncenin temel yasası olarak ilan edemeyiz. İnsanın ve doğanın kabul etmek zorunda olduğu yasaları başında diyalektik temel yasaları gelir. işte bu yasalar düşüncenin temel yasalarını oluşturur. ama doğanın ve insan toplumun gelişmelerinin ve hare-

ketlerinin yasalarını kavramayan Mao'nun düşüncesinin temel yasalarını kavradığı söylenemez. Üstelik o, gördüğümüz gibi zıtların birliğinden bahsetmesine rağmen, zıtların mücadelesine pek önem vermez. Öyleki onda geçerli olan zıtların ilelebet birliğidir. Zıtların birliğinin geçici, göreceli olduğunu daha yukarda gördük. Zıtların birliğini felsefesine temel alan Mao Zedung böylece mutlak olan zıtların mücadelesini bir kenara itiyor. Oysa marksist felsefe göreceli olanı kendisine temel almaz. göreceliği retetmemekle birlikte mutlaklık ile beraber ele alır. Ama diyalektik için asıl önemli olan mutlaklıktır. Lenin şöyle der:

"Diyalektik, Hegel'de zamanında açıkladığı gibi, göreceliğin, yadsımanın ve şüpheçiliğin bir ögesi B kapsar, ama diyalektik göreceliğe indirgenemez. Marks ve Engels'in diyalektik materyalizmi, elbetteki göreceliği kapsar. ama ona indirgenemez yani diyalektik materyalizm, bütün bilgilerimizin göreceliğini nesnel gerçeğin yadsıması anlamında değil, ama bilgilerimizin bu gerçeğe yaklaşmasının sınırlarının tarihsel göreliliğini anlamında kabul eder"

(Materyalizm ve Ampiryokritisizm, sy II4)
Bizim bilgi teorimiz diyalektik ve yasalarının dile gelişinin biçimlenmesidir. Bildiğimiz gibi diyalektik ve yasalarıyla bilgi teorisi arasında yakın ve kopmaz bir bağ vardır. Çünkü diyalektik ile bilgi teorisi arasında bir uygunluk vardır. Bu uygunluk ise doğa ile düşünce ve bilinç arasındaki doğal uygunluktan ileri gelir. İşte bu yüzden Lenin'in ifade ettiği gibi:

"Diyalektik (Hegel'inve) marksizmin bilgi teorisidir." (Materyalizm ve Ampiryokritisizm sy. 416)

Bunun için MAO Zedung'un göreceli olan zıtların birliğini diyalektik ve düşüncenin temel yasası olarak ele alması bilgi teorisinin görecelik üzerine kurması demek tir. Lenin gene şöyle demektedir:

"...bilgi teorisinin görecelik üzerine kurmak, kendini kaçınılmaz olarak mutlak şüpheçiliğe, bilgiçiliğe yada öznelç-

iliğe, mahkum etmek demektir. "(Materyalizm ve Ampiryokiritisizm, sy 144)
Mao Zedung'un durumu tamda bu değilmi? VE bu durumda mahcılığa düşmekle kalmıyor, onu aynı zamanda çin piratlığında hortlatarak "yüceltmektedir". Lenin'in dehasının yerle bir ettiği kokuşmuş mahcılığın hangi biçimde olursa olsun itibar görmeyeceği çağımız komünist harekete defalarca kanıtlamıştır. Böylece gerçek bir kez daha haykırıyor: Marksizm-Leninizm ile "Mao Zedung Düşüncesi"nin ortak hiç bir yanlarının olamayacağı gibi bir arada savunulup barındırılmaz.

DIYALEKTİĞİN YADSIMANIN YADSIMASI YASASI

EngelsDoğanın Diyalektiğinde her şeyin:

"en küçük unsurdan en büyüğüne, kum zerreciklerinden güneşlere, protistadan (en ilkel tek hücreli canlı-bizim) insanakadar, doğanın tümünün kesintisiz ve sonsuz yaşama geliş ve gidişte, kesintisiz bir akımda, bitmek bilmez bir hareket ve değişim içinde ..."olduğusöyler (doğanın Diyalektiği, sy 148)

Dolayısıyla her şeyi kapsayan, değişmeyen ve hep aynı kalan bir doğa ve insan toplumu tarihi bilgisi sistemi, diyalektik düşüncenin temel yasalarıyla gelişiminde olan metafizik düşünceye aittir. o, şeylerin (nesnel gerçekliklerin) görünüşteki değişmezliği mutlak sayar: Onların ancak değişmez gibi görünen varlıklarını dikkate alır. Bundan hareketle metafizik düşünce "değişmez toplum) gerici iddiaları saçmalığı mantıksızlığına saplanıp kalır. Oysa konumuzun başında izaha çalıştığımız gibi diyalektik düşünce ise nesnel gerçekliklerin görünüşüne saplanıp aldanmaz, onları mevcut cereyan eden hareketleri içinde titizlikle ele alır, ve o biliyorki değişim her nesnel gerçekliğin içinde saklı duran bir özelliktir; bu özellikte ancak öz de mevcuttur. Doğa ve insan toplumunun tarihi incelendiğinde her şeyin sürekli dönüşme ve doğuş (oluş) ve yok oluş durumunda olduğu, ala bu ayrıntıları bilmemizi öğrenmemizi hemen sağlayamayacağı; ancak nesnel gerçeklikleri ve onların düşüncemizdeki kavramsal yansımalarını, niteliklerini, öz neden ve sonuçlarıyla nasıl bileceğimizi ve öğrenebileceğimizi diyalektik ve diyalektiğin temel yasaları:

"Nesneleri ve onların kavramsal yansılarını, özsel olarak bağlantıları, zincirlenmeleri, hareketleri, doğuşları ve sonları içinde" sağlar. (anti-Dühring, sy, 73 Engels)

Gene Engels Anti-Dührig'de (sy, 74); nasılkı evrenin, onun ve insalığın evriminin kavranması ve bilinmesi için diyalektik gerekli ise, bu evrimin insanların beynindeki yansımalarında doğru bir biçimde kavranmasının ancak oluş ve yok oluşun, ilerliyen ve gerileyen değişikliklerin evrensel karşılıklı etkilerini sürekli göz önünde tutarak diyalektik yoldan olanaklı olduğu söyler. Diyalektik yol karşımıza, onun temel yasalarını çıkarır; ama sadece bu da değil aynı zamanda onların doğru kavranması ve özümlemesi gerektiği gerçeğini önümüze koyar. Yukarıda, yazımız bir bütün olarak bunu doğru bir şekilde işlemeye çalıştı. Yani niceliğin niteliğe, niteliğin niceliğe dönüşümü ile karşıtların (zıtların) birliği ve mücadelesi, yasalarının bilinmesi ve doğru kavranması gerekliliğini aksi halde ise doğurduğu yanlış ve bilimsel olmayan sonuçlara nasıl götürdüğünü ve götürebileceğini göstermeye çalıştık. Fakat sadece bu yasaları bilmek, kavramak ve özümlemek yetmez; çünkü bu yasalar hareketin ve gelişimin biçimleri yanısıra öz nedeni ve itici gücünü bize vermezler, öğretmelerine rağmen; dönüşümü asıl izah eden, yeni bir şeyin nasıl ve ne şekilde olduğunu ve nasıl doğduğunu, geliştiğini ve yok olduğunu inkarın inkarın yada yadsımanın yadsıması diyalektik yasası verilebilir. Stalin şunları söylemektedir.

"diyalektik, metafiziğin tersine, doğaya, dincilik ve kimildamazlık, durağanlık ve değişmezlik durumu olarak değil, daima her şeyin doğduğu ve geliştiği, her şeyin dağıldığı ve kaybolduğu sonsuz bir hareket ve değişim durumu, kesiksiz bir yenileme ve gelişim durumu olarak bakar". "Bu yüzden diyalektik yöntem, olayların yalnızca karşılıklı bağlantıları ve birbirlerini karşılıklı koşullandırmaları açısından değil, ama zamanda hareketleri, değişimleri, gelişimleri açısından, ortaya çıkışları ve ortada kayboluşları açısından dikkate alınmalarını gerektirir. (Leninizmin sorunları, sy 633)

Buda bize öz olarak inkarın inkarın yada yadsımanın yadsıması diyalektik yasasını verir. Peki nedir in-

karın inkarı yada yadsımanın yadsıması diyalektik yasası? Engels şöyle tanımlar bu yasayı:

"Peki yadsımanın yadsıması nedir? Sen derece genel, ve işte bu yüzden büyük bir önem ve büyük bir değer taşıyan doğanın, tairin ve düşün- cenin bir gelişme yasasıdır. (Anti-dürük, sy, 240)

Ama Engels şu ayırımında yapar:

"Yadsımak, diyalektikde, sadece hayır demek, yada yada bir şeyin var olamadığını söylemek yada onu herhangi bir biçimde yok etmek anlamına gelmez." (a.e.g.sy, 241)

Oysa Mao Zedung diğer yasalar gibi bu yasayıda in- kar etmektedir.

"Yadsımanın yadsıması diye bir şey yoktur. Ol- umlama, yadsıma, olumlama yadsıma...şeylerin gelişiminde, olaylr zincirinin her halkası, hem olulama hemde yadsımadır." (Yayınlanmamış yazı- , sy 179)

Engels'in bize öğrettiği gibi bir şeyi, keyfi veya daha değişik bir şekil ve nedenden dolayı yadsıma yada inkar, o şeyin gerçekten yadsıması veya inkarı anlamına gelmez. Materyalist diyalektik felsefenin gerçek yaratıcıları ve savunucuları büyük deha ve ustaların ortaya koydukları ve idalist metafizik geriçi felsefeye karşı fedakarca yılmadan savunduk- ları, yıkılmaz ve gerçekten çürütülmez bir şekilden kanıtlanan ve doğrulanan diyalektikğin temel yasala- rını daha öncede gördüğümüz gibi Mao Zedung, küçük-

burjwa geriçi matığıyla inkar yada yadsıma kalcıyor Engels böle mantıklarla alay ederek geriçi- metafizik düşünceyi hak ettiği bir biçimde yarlc bir etmektedir. Mao Zedug'un, örneğin, yukarıdaki alıntısında da görüldüğü gibi yadsımanın yadsınma- sı diyalektik yasasını inkar etmesi yada yadsıması gerçekte neyi değiştirir? Bu yasanın olamayaacağına hata olmadığını mı? Ama hayır. Çünkü eğer doğa ve toplum öncemiz ve sonsuz, yaşama geliş yani doğuş ve gidişte yani ölümda, kesintisiz bir var oluş ve yok oluş süreci içinde sonsuz bir hareket ve geliş- imi içeriyorsa-ki bu tartışılmaz; o halde yadsıma- nın yadsınması diyalektik yasasını da her an işler- likte olduğu doğrudur. Ayrıca şurasıda doğrudurki

diyalektikğin yasaları bizim irademiz dışında işler- ler, yani biz istesekte istemekte onlar işliyor- lar, fakat insanlar yavaşlatır veya hızlandırabilirler. Örneğin burjuvazi ile proleterya arasındaki müca- delede, eninde sonunda burjuvazi proleterya tarafın- da yadsınacaktır yada mülksüzleştirilecektir; ancak çeşitli türden revizyonist bujuva düşüncesi bu ger- çegin biraz daha gecikmesi için çalışırlar. Vebelli ölçülerde geçici başarılarla elde ettiler; Sovyet- lerde, bir sürü doğru Avrupa ülkelerinde ve Çin'de. İşte Mao Zedug'un da bütün derdi budur: Burjuvazi- nim ve diğer sömürücülerin yadsınmaması, yada mülk- süzleştirilmemesi ama proleteryanın ve diğer emek- çilerin onlarla barışçı bir şekilde yan yana yaşa- ması. O bunun teorisini oluşturmuştur. Elbetteki bu yüzden diyalektikğin inkarın inkarı yada yadsıma- nın yadsınması yasasını kolaylıkla ret edecekti. Çünkü her şeyin kitabına uyması gerekiyordu. Aşağı- da bunu nasıl olduğunu örneklerle daha iyikavraya- cağız. Şimdi ise yadsımanın yadsınması doğada ve toplum tarihinde kendisini nasıl ortaya koyar; onu görelim; Engels şu örneklemeyi yapar:

"...örneğin bir dalya yada bir orkide alalım; tohum ve tohumun coğan bitkiyi bahçıvan ustalı- gıla işliyelim; bu yadsımanın yadsınmasının so- nucu olarak, sadece daha çok tohum değil, ama daha da güzel çiçekler veren, nitelikçe daha iyi bir tohum elde ederiz, ve bu sürecin her yenilenmesi, her yeni yadsımanın yadsınması, bu yetkinleşmeyi pekiştirir."

Engels devam ederek başkabir örnek daha verir:

"Bu süreç, arpa taneleri bakımında olduğu gibi. böceklerin çoğu, örneğin kelebekler bakımından da böyle olur. Kelebekler, yumrtanın yansınması ile yumurtadan doğar, cinsel olgunlaşmaya kadar değişmelerini tamamlar çiftleşir, ve çiftleşme süreci tamamlanıp da dışı çok sayıdaki yumurta- larını yumurtlar yumurlamaz, ölmeleri sonucu, bu kez de kendileri yadsınmış olur."

(Anti-Dühring, sy, 233)

Bazıları Engels'in bu kadar açık ve basit örnekle- melerle, doğadan yadsımanın yadsınmasını dahiyane bir şekilde ispatlanmasını yaptığı için sorumsuzca ve aptalca kötü bir şekilde "eliştirmeye kalkıyor. Böylece Engels'in dehasının altındaki derin kavrayı- şını, kavrama zametine girmeden, onun verdiği örnekle-

lerle, yadsımanın yadsınmasını mekanikleştirdiğini söylemektedirler. Oysa Engels yukarıda yaptığımız alıntılarının hemen altında devamla şunu göstermektedir:

"Öbür bitki ve öbür hayvanlarda sürecin bu yalnızlıkta olmaması, bunların yok olmadan önce bir tek kez değil, birçok kez tohum, yada yavru vermeleri, şu anda bizim için önemliden değil, biz, burada, sadece yadsımanın yadsınmasının organik dünyanın iki çevresinde de gerçekten ortaya çıktığını göstermek istiyoruz." (aynı yerde, sy, 234 a.ç. Engels)

İnsanların son olan görünüşleri ve organik bileşimlerinin kavuşmaları için defalarca, bir çok kez her defasında kendisinde daha yüksek düzeydeki organizma tarafından yadsındıkları bir gerçek dağılmı?

Veya bünküğü bitki ve hayvanlar son şekillerini almaları için kendi türlerince birçok kez yadsınmış, tekrar yadsınmış değillermi? Demeki Engelsin dediği gibi her bitki veya hayvanda, veya herhangi bir nesnel gerçeklikte daha olgun, daha yüksek nitelikçe değişik şeylerin medana gelmesi için farklı farklı süreçlere ihtiyaç vardır. İnsan toplumlarında da bu böyledir. Fakat gerek doğada ve gerekse insan toplumunda olsun her yadsımanın yadsınmasından sonra yeni bir süreç başlar ve bu süreçte yadsıyan kendisini yadsıyacak olanı da kendisiyle beraber oluşturur; ve tabi daha yüksek bir düzeyde. İnsan Toplum tarihinde yadsımanın yadsınması yasasının nasıl bir işlediğini görelim:

"Tarihte durum başka türlü değil. Bütün uygar halklar, işe toprağın ortak mülkiyeti ile başlarlar. Belirli bir ilkel aşamayı aşan bütün halklarda, bu ortak mülkiyet, tarımın gelişmesi içinde, üretim içinde bir engel durumuna gelir. az çok uzun araç aşamalardan sonra, ortaya kaldırılır, yadsınır, özel mülkiyet biçimine dönüştürülür. Ama tarımın, toprağın özel mülkiyeti sayesinde erişilmiş daha yüksek bir gelişme aşamasında, tersin bu kez mülkiyet, üretim için bir engel durumuna gelir-küçük toprak mülkiyeti bakımından olduğu kadar, büyük toprak mülkiyeti bakımında da bugün olduğu gibi. Toprak özel mülkiyetinin yadsınmasına, yeni baştan ortak mülkiyet biçimine dönüştürülmesine yönelen istemin, Bir zorunluluk niteliği ile ortaya çıktığı görülür. Ama bu istem

eski ortak mülkiyetin canlandırılması anlamına değil, üretim için bir engel olmak şöyle düşünürse, kollektif mülkiyetin, üretimi egelelerinden ilk kurtaracak, ve ona modern kimyasal bulgular ve mekanik buluşlardan tam bir yararlanmayı ilk sağlayacak çok daha yüksek ve çok daha gelişmiş bir biçiminin kurulması anlamına gelir." (Ayniler, sy 239)

Bu olgunun yaratılmasına nasıl gelinir? Yani sonuç olarak "baskıcılar baskı altına" nasıl alınır? Vebu yol ne gibi bir süreç izler? marks'ın dahiyane diyalektik yaklaşımı, bu sorunları bir bir açığa çıkarır ve bu son işi yani sınırları ortada kaldıracak, insanları refaha ve mutluluğa gömülmesini yaratacak, kaçınılmaz tarihi yansımayı proletaryanın azimli yaratıcı nasırlı elerine. (kapital'in I.ciltinde) Buraya, şu gerçek tarihi olgularda varır. Sahibinin emeğine dayanan özel mülkiyet, emekçinin kendi kullandığı üretim araçlarının özel mülkiyeti ile olur; emekçinin üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti gelişip serpilerek tüm canlılığın kavuşur. Yani işlediği toprağın köylüsü ve bir hüner sahibi olarak kullandığı aletlerin zanaatçısı olur. Böylece, mülk sahibinin emeğine dayanan kişisel özel mülkiyet gelişmesinin belli bir aşamasında kendisinin çözülüp dağılmasına yol açacak maddi şartları ve öğeleride yaratır. Toplumun bağından doğup filizlenip güçler gelişir, ama eski tohum düzeni tuttuğu olduğu için bunları baskı altına alır. Ayakbağı olan bu düzenin yok edilmesi, dışlanması gerekir. Yeni güçler bu işi başarır ve başarmazda pek çok insanın küçük, cüce mülkiyetinin, bir kaç kişinin dev mülkiyetine dönüştürülmesi kendisini gösterir. Bu dönüşüm. Büyük halk yığınlarının emek araçlarından, geçim araçlarından koparılıp korkunç, ıstıraplı mülksüzleştirilmesiyle, kapitalist üretim biçiminin ürünü olan kapitalist mülk edinme biçimi, kapitalist özel mülkiyeti yaratır. Tabiki bu bir dizi zor yöntemle, acımasız bir vaşetle olur. İşte doğrudan üreticilerin, emeğe dayanan kişisel özel mülkiyetin mülksüzleştirilmesi, yadsınması budur; emeğe dayanan kişisel özel mülkiyet yerini ücretli-emeğin sömürülmesine dayanan kapitalist özel mülkiyete bırakır. Bu dönüşüm süreci yeter derecede gerçekleşir gerçekleşmez emekçiler proletaryaya, onların emek araçları sermayeye çevrilir. Şimdi mülksüzleştirilecek olan

kimse, artık kendi hesabına çalışan emekçi değil, bir emekçiyi sömüren kapitalisttir. Marks devala şunu belirtir: Bu mülksüzleştirme, kapitalist üretimin kendi içinde taşıdığı yasalardan işlemesiyle sermayenin merkeleşmesiyle gerçekleşir. Bütün insanların dünya pazarları ağına sokulması ve böylece kapitalist rejimin uluslararası bir nitelik kazanması, bu merkezileşme yada bir çok kapitalistin bir kaç kapitalist tarafında mülksüzleştirilmesiyle el ele gider. Ama sömürü, sefalet, baskı kölelik, soysuzlaşma da alabildiğine artar; böylece sayıları sürekli artan eğitilen, birleşen ve örgütlenen işçi sınıfında baş kaldırmaları ogunlaşır ve yağışır. Son olarak Marks şöyle der:

"Sermaye tekeli, kendisiyle birlikte ve kendi egemenliği altında fişkırtıp boy atan üretim tarzının ayakbağı olur. Üretim araçlarının merkezileşmesi ve emeğin toplumsallaşması, en sonunda, bunların kapitalist kabuklarıyla bağdaşmadıkları bir noktaya ulaşır. Böylece kabuk paçalanır. Kapitalist özel mülkiyetin yanı çalmıştır. Mülksüzleştirilenler mülksüzleştirilirler." Kapitalist üretim tarzının ürünü olan kapitalist mülk edinme tarzı, kapitalist özel mülkiyet yaratır. Bu, mülk sahibinin emeğine dayanan kişisel özel mülkiyetin ilk yadsınmasıdır. Ama kapitalist üretim bir doğa yasasının kaçınılmaz zorunluğu ile kendi yadsınmasını doğurur. Bu yadsınmanın yadsınmasıdır." (Karl Marks, Kapital, sy, 782) a.b.c.c.)

Kuşkusuz, Engels'in dedi gibi süreç tarihsel bir süreçtir, ve aynı zamanda diyalektiktir. Ama diyalektik felsefenin bize öğrettiği gibi her süreç bir çelişkiyi içerir. İşte arı yokarda izaha çalıştığımız süreçte, yani özel mülkiyet dünyasında da bir çelişki mevcuttur. Çelişkiyi, bir birliğini dışlayacak olan proletaryaya ile burjuvazi karşıtlığı oluşturur; sözkonusu olanı bir zıtların, karşıtların birliği yani bütünlüğüdür. Her ikiside özel mülkiyet dünyasının oluşumları olup bu çelişki içinde belirli bir yeri kaparlar ve asıl sorun; bu çelişki içinde, proletarya ile burjuvazinin hangi belirli yerli kapladığını bilmek olduğunu söyler Marks. Marks ve Engels şu dahiyane tespiti yaparlar:

"Özel mülkiyet olarak, zenginlik olarak özel

mülkiyet, kendi öz var oluşunu sürdürmek sorunudur; ve bundan dolayı, kendi karşıtının, proletaryanın varoluşunun da sürdürmek zorundadır, özel mülkiyet. hoşnutluğu kendi kendinden bulmuş olan özel mülkiyet, çelişkinin olumlu yanındır. (a.c.marks) bunun tersine, proletarya, proletarya olarak kendi kendini yıkıp yok etmek; ve dolayısıyla, yani bu kendi kendini yıkıp yok edişle, bağlı bulunduğu ve onu proletarya yapan kapitali de, yani özel mülkiyeti de yıkıp yok etmek zorundadır, çelişkinin olumsuz yanındır proletarya; çelişkinin yüreğindeki kuşku, eriyen ve kendi kendine yok eden özel mülkiyettir. (a.c.Marks)

"Öyleyse, bu çelişkinin bağrında: özel mülkiyet sahibi, koruyup sürdürücü tutucu taraftır; proletarya ise yok edici, yıkıcı taraf. Çelişkiyi koruyup sürdüren etki, birincisinden; çelişkiyi yok eden etki ise ikincisinde gelmektedir!" (a.c. Marks)

"Proletarya zarfı kazanacak olursa bu proletaryanın toplumun mutlak yanı halini almış olduğu anlamına gelmez katien; çünkü proletarya bu zarfı ancak kendi kendini ve kendi kendisiyle birlikte kendi karşıtında yok ederek kazanmaktadır. Zarfı kazandığı anda da proletarya. Kendini içeren karşıtıyla, özel mülkiyetle birlikte ortadan kalmış olur." (Kutassal Ayle, Aktaran Lenin, felsefe defterleri, sy, 16-17)

İşte gördüğümüz gibi "bir doğa yasını kaçınılmaz zorunluluğu" ile yadsınmanın yadsınması, yada inkarın inkarı yasasını toplumda kaçınılmaz işleyişi budur. Bu işleyişi durdurmak yada ortadan kaldırmak mümkün değildir. Her şeye rağmen yani burjuvazinin, diğer sömürücülerin ve onların çömezleri her renkten ve türden oportünist-revizyonistlerin açık veya gizli bütün engellemelerini ve entirikalarına karşın devrim olduktan sonra. Bu sefer bütün cabalar sosyalizmin kurulmasını engellemeye yönelir. Mao zedung'un eserleri yadsınmanın yadsınması diyalektik yasası ile ilgili hemen hemen hiç bir şey vermez; sadece onu inkar ettiği beyan eder. Bilinen şuki; o burjuvazinin ve diğer sömürücülerin mülksüzleştirilerek tasfiyesinde, geçmişten kalan imtiyazlarına son verilmesinden yana olmuştur. Daha yukarıda gördüğümüz gibi bunu diyalektik-

in bazı temel yasalarını revize ederek, bazılarında açıkça inkar ederek dayanak yapmaya çalışır. Bu yüzden, genel olarak sömürücülerle proleterya ve onun yandaşı diğer emekçiler arasındaki ölüm kalım savaşımında, onun oluşturduğu revizyonist-milliyetçi siyasetin, Çin burjuvazisinin ve diğer imtiyazlı tabakaların çıkarlarına ne kadar çok yaradığı "kokunluğu" ortaya çıkıyor. "Mao Zedung Düşüncesi"nin Çin'de sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşu önünde nasıl bir engel olduğu daha açıklıkla görülüyor. Aşağıda da göreceğimiz gibi o, sosyalizmin çok uzun bir süre boyunca burjuvazi ve diğer imtiyazlı sınıfların bir aradan var olması gerektiği ve bunun burjuvazi için olduğu kadar sosyalizmde çıkarına olduğunu içeren anti-Marksist Leninist teorileri Çin'de hortlatarak savunmuştur. Gerçekte onun savunduğu "teoriler" olan önceki revizyonistlere aittir: ve bu yüzden oda Marksizm-Leninizm'in temel evrensel yasalarının diyalektiğin buyuruçu vasıflarına uygun olarak hayata geçirildiği başarılar kazandığı Lenin'in ve Stalin'in sosyalist sovyetler birliğinin zengin ve doğru deneyimlerinden hiç bir zaman yararlanma yoluna gitmemekle kalmamış, fakat açıkça karşı çıkmıştır. Bununda ötesinde o, aslında aynı bir bütünlüğün, sosyo-ekonomik düzenin iki evresi olan sosyalizm ile komünizme ilişki Marksist-Leninist teorileri bile revize etmiştir. Aynı sosyo-ekonomik yapının iki evresini yani sosyalizm ve komünizmi karşı karşıya koyarak ikili zıt şeymiş gibi. Taban tabana karşıtmış gibi ele almakta; onların sadece birlerinde gelişme ve olgunluk dereçesi bakımından farklılık gösterdiklerini inkar etmektedir. O şöyle diyor:

"diyalektiğe göre, insanların birgün ölmesi nasılsa kaçınılmaz bir şeyse, sosyalist sistemde tarihi bir olgu olarak bir gün sona erecek, komünist sistem tarafından inkar edilecektir. Sosyalist sistemin ve sosyalist sistemdeki üretim ilişkileriyle üst yapının ortadan kalmaya çağını söylemek ne türden bir Marksizmdir? bunu, tanrının sonsuza kadar varlığını sürdüreceğini söyleyen bir dini inancı yada din-bilimi savunmakla aynı şey değildir. (S.E.Ç.5, sy, 4-32)

Her şey den önce böyle bir saçmalık anti-diyalekti-

ktir. çünkü eğer sosyalist sistem komünist sistem tarafından "inkar" edilecekse bu, sosyalist sistem ve komünist sistemin bir bütünlük mücadele eden iki kutubu meydana getiriyorlar demektir; yani bu karşıtların birliği ve mücadelesi demektir. Peki bu birlik içinde, bu sistemleri savunan "toplumsal güçler" veya "sınıflar" nasıl, ne şekilde ve neyin sonucu, neyin ürünü olarak doğdular veya oluştular? Hangisi, bu karşılık içinde hangi yeri kaplamaktadır yada hangi kutupta bulunmaktadır? Baskı ve sömürücü kimdir, baskı gören ve sömürülen kimdir? kendinden bir evelkini yadsıyan kim? Yadsıyanı yadsıyacak olan kimdir? Açıktır ki bu sorulara verilecek cevap yoktur. İşte "Mao Zedung Düşüncesi"nin varlığı saçmalık ve sefillik budur. Bu sefillik ve saçmalık, Lenin'in Devlet ve ihtilal bize öğrettiği şu görüşlerle daha açıklık kazanıyor:

"Ama sosyalizmle komünizm arasındaki bilimsel ayırım açıktır. Genel olarak sosyalizm diye adlandırılan şeyi Marks, komünist toplumunun "ilk" yada alt evresi olarak adlandırmıştır. Üretim araçları ortak mülk haline geldiği ölçüde bunun tam komünizm olmadığını unutmamak şartıyla, "komünizm" kelimesi kullanılabilir. Marks'ın açıklamalarını büyük değeri, burada da, meteryalist diyalektiği, evrim teorisini, tutarlı biçimde uygulamak, ve komünizmi, kapitalizden itibaren gelişen bir şey olarak düşünmektedir. sosyalizm nedir? komünizm nedir? gibi "uydurulmuş" akolaistik ve suni tanımlamalarla, kuru kelime çekişmeleriyle yetinmek yerine, Marks, komünizmin ekonomik olgunluk aşamaları denebilecek şeyi tahlil eder. (Devlet ve ihtilal, sy 134, emek yay.) (a.b.ç.)

İşçilerin ve bütün emekçi halkın yaşam şartlarının düzeltilmesi ve sürekli yükseltilip olgunlaştırılması için küsküsüz sosyalizm kesin kes kırılması şarttır. Ancak sosyalizmin kurulabilmesi, sayanının gelişmesine bağlıdır; sanayinin gelişmesi içinde güçlü bir sosyalist sermaye kaynağı gereklidir. Bunun şartı toprak ağalarını ve kapitalistlerin dışlanması, yani mülksüzleştirilmesi, toprakta, fabrikalarda, bankalarda, özel mülkiyetin kaldırılması ve bunların işçilerin emekçi köylülerin ve bütün halkın ortak mülkiyetine dönüştürülmesidir. Fakat şu önemli gerçeği bilmek çok gereklidir: dönüşüm bir bütün olarak

yadsımayı gerekli kılar, yani burjuvazi ve genel olarak sömürücülere ayit olan ne varsa veya onların ayakta kalmalarını sağlayan ve sağlayacak yada ömürlerini uzatacak, onların tasfiyesini, dıştalanmasını geciktirerek toparlanmalarına ve yıkıcı köstekleyici konumlarına yarıyacak ne varsa toptan, bir bütün olarak yadsımasını kesinkes şart koşar. Yoksa, burjuvazinin ve diğer imtiyazlı tabakaların şu veya bu geleneksel konumlarını tasfiye etme ama şu veya bu geleneksel konumlarına kokunmama, bir kısmını üzerine baskı uygulamak, bir kısmını gözden kaçırma, sosyalizmin kurulması anlamına gelmiyeceği gibi burjuvazinin ve imtiyazlıların yeniden gelişer başagelme - lerinin yolunu açmak olur. Çin pratiğinde tamda bölesi bir durum görülmesine rağmen, bazı ilerici, demokrat girişimlerin olması sosyalist olarak dünya, devrimci yutsever komu oyuna empoze etirilmeye çalışılmıştır. Bütün yanıltıcı sahte girişimlere rağmen bütün daha iyi görüldüğü gibi Çin'in durumu or - bir zaman gerçek anlamda, burjuvazinin ve diğer sömürücü imtiyaz sahibi sınıfların mülksüzleştirilmedikleri ve sosyalizmin kurulmadığını açıkça gösteriyor. Bundan "Mao Zedung Düşünçesi"nin büyük rol oynadığıda bir gerçektir. Mao Zedung gördüğümüz gibi yadsımanın yadsınması diyalektik yasasını inkar et - esi, aslında belli bir siyasetin kendiliğinde tesa - üfü ürünü değildir. Aksine bilinçli açık bir amaca hizmet içindi; çünkü o kendi sınıfının tavrını orta - a koyuyordu. şimdi bunun çeşitli meselelerden nasıl - ldüğünü görelim. Örneğin kültür ve sanat için o şu - arı savunuyordu: Ona göre, "yüz çiçek yan yana açsın yüz fikir akımı tartışsın" çizgisi siyaseti, "sanat - n gelişmesini ve bilimin ilerlemesini sağlamak" ama - yla oluşturulmuş.

"Yüz çiçek açsın. bence buna izin vermeye devam etmeliyiz. bazı yoldaşlar sadece güzel kokan çi - ceklerin artmasına izin verilmesini, zehirli ot - ların yaşamasına ise izin verilmemesini savunuy - orlar. bu yaklaşım, yüz çiçek açsın yüz düşünce birbiriyle yarışsın siyasetinin iyi kavranmadığı - nı gösteriyor". (M.Zedung.S.E.C.5. ay.411)

u siyaset. düşünce özgürlüğü ve tartışmaların yolu - u açmak bir yana aynı zamanda Marksizm-Leninizmi g - liştirmek içinde ona göre kesinliklegereklidir; "ko - ulu çiçeklerin" yanı sıra "zehirli otların" olması e varlıklarını sürdürmeleri doğal olur. o şöyle di -

yor:

"Burjuvazi ile küçük-burjuvazide, ideolojilerini elbette ortaya koyacaklardır. Siyasal ve ideolojik sorunlar üzerinde kendi fikirlerini her yola başv - rarak inatla yaymaları gereği. kaçınılmaz bir gerç - ektir. onlardan böyle yapmalarını bekleyemezsiniz. Fikirlerini ortaya koymalarına engel olmak için ba - skı yöntemleri kullanmak doğru olmaz. Tersine. fik - irlerini dilegetirmelerine olanak vermeliyiz ve ay - nı zamanda da kendileriyle tartışmalı ve iyi düşün - ülmüş eleştirilerimizi onlara yöneltmeliyiz."

(a.b.c.)(M.Zedug Teori ve Pratik, s.106)

Her ne kadar proleterya iktidarından bas ediyorsada yukarıdaki alıtısında da görüldüğü gibi aslında o, bu - dan yana olmamıştır. Çünkü proleterya iktidarı, burju - vazı, kültürü, ideolojisi üzerinde ve ondan kalma büt - ün gerici gelenekler ve ne varsa hepsinin üzerinde baskıya dayalı diktatörlük demektir. Bu sınıfların va - rlığından ve mücadelesinden doğan kaçınılmazlıktır. A - ma o, bu siyasetle aslında burjuvaz ile işbirliği ve onun gerici ideolojisiyle yan yana bir arada yaşamaya teorik temel oluşturunuyordu. "Mao Zedung Düşünçesi" ni savunanlara sormak lazım, proleterya diktatörlüğü ne demektir? Bu diktatörlük altında burjuva ve küçük-bur - juva ideolojilerin açıkça varlıklarını sürdürmelerine izin verilir mi? Bu her ne sebeple olursa olsun prole - tarya diktatörlüğün varlığıyla bağdaşır mı? Aynı şey burjuva ve küçük-burjuva partisi içinde geçerlidir. Bu konudaki revisyonist liberal görüşleride elbete onun anti-diyalektik felsefi görüşlerinden kaynaklanıyordu. Mao Zedung şunları söylemektedir:

"Uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı dene - tim"de Çin'de somut tarihi koşullarının bir ürünü - dür. Bu bir anda ortaya atılmış bir slogan de ğil - dir, uzun yıllar boyunca olgunlaştırılmıştır. uzun süreli bir arada yaşama görüşü, uzun zamandan beri bizim aramızda yaşamaktadır. Geçen yıl sosyalist - sistem eses olarak kurulduktan sonra, bu slogan b - errak bir biçimde ortaya kondu. Burjuva ve küçük burjuva demokratik partilerin işçi sınıfının par - tisiyle uzun bir süre yan yana yaşamasına neden i - zin verilmiyor? Çünkü sosyalizm davası için halkı birleştirme görevine geçekten bağlı ve halkın gü - venine sahip olan bütün siyasi partilere karşı uz - un süreli bir srada yaşama siyasetini benimsemek için herhangi bir neden yoktur. (...)

tiler arasındaki karşılıklı denetim de, birbirlerine danışmaları ve birbirlerini eleştirmeleri anlamında, uzun süreden beri var olan birolgudur. Karşılıklı denetim elbette tek yanlı bir mesele değildir; Komünist Partisinin demokratik partisi üzerinde denetim uygulayabilmesi ve onların da Komünist partisini denetleyebilmesi demektir. Demokratik partinin Komünist partisi üzerinde denetim uygulamasına niçin izin verilmelidir? Herhangi bir kimse gibi, bir partinin kendisinin-
kinden farklı görüşleri dinlemeye büyük bir ihtiyacı vardır.(...) Böylece yeni toplumun ihtiyec-
larına cevap vermek için bütün demokratik par-
tilerin ideolojik bakımdan yeniden kalıba dökül-
meye önem vereceklerini ve komünist partisiyle
uzun süreli bir aradan yaşama ve karşılıklı den-
etim için çaba harçayaçaklarını umuyoruz." (S.E.-
5. sy 473-474)

Zıtların birbirleriyle mücadelesi sonucu dönüşümün
yani yadsımanın yadsınmasının meydana getirdiği nit-
el değişiklik kendisiyle beraber geçmişten kalma ne
varsa, bütün gelenekleriyle silip süpürür. Bunu, zı-
tların yıkıcı ama yenileştirici kutubu yakmak zorun-
dadır. Tarihi kaçınılmazlık budur. Bu yüzden prole-
tarya partisi dönüşümü gerçekleştirirken geleneksel ol-
arak geçmişe ait olan ve onu şu veya bu sevyede sa-
vunan burjuva ve küçük-burjuva partilerinde yaşama
izini vermez onları ortadan kaldırır. Çünkü onlar k-
endi sınıflarının temsilçisidirler, onlardan halkı
birleştirmeleri ve sosyalizm davasına hizmet etmele-
rini beklemek "balığın kavağa çıkmasını beklemek"le
birdir. Marksizm-Leninizm proleter devrimi yapma ve
sosyalizmi kurma tarihi görevini niçin proletaryaya
ve onun öncüsü patisine vermektir? Çünkü bu işi yap-
abilecek en kararlı ve en devrimçi sınıf proletarya-
dır ve onun temsilçisi partisidir. Oysa burjuva ve
küçük-burjuva partiler proletaryanın ve onun öncüs-
ünün önünde her zaman engel oldukları bir gerçek-
tir. İşte onlara yaşama hakkı vermeme bu gerçekten il-
leri gelir. Mao'da ise bu gerçeğin aksine bir ters y-
üzlük vardır. Ona göre çeşitli sınıfları temsil eden
partiler komünist partisiyle "uzun yıllar boyunca" be-
ber yaşamalıdır. Ona göre komünist partisi bir şey
yapmaz çünkü bu olgu onun iradesi dışında olan bir
zorunluluktur. Üstelik bununlada kalmıyor, o, bu bur-
juva, küçük-burjuva partilere komünist partisini el-

estirmeleri ve denetlemeleri görevinde yüklüyor, ko-
münist partisinin bu partilerin görüşlerine ihtiyacı
dahi olduğunu vaaz etmektedir. Peki marksizm-Lenini-
zmin bilimsel öğretisiyle silahlanan komünist parti-
lerin anti-bilimsel burjuva görüşlerine ihtiyacı va-
r mı? Onun sadece bilimsel görüşlere ihtiyacı vardır.
Burjuva ve küçük-burjuva partiler bilimsel eleştiri
ve görüşlere sahip olmadıklarına göre komünist part-
isinin bu zarvalıklara ihtiyacı yoktur. Ayrıca Mao Z-
edung bu partilerin yeniden kalıba dökülmelerinden
bazı ediyor. Ama tarihi gerçekler gösteriyorki yeni -
den kalıba dökülen komünist partisi ve Çin devrimi-
nin kazançları olmuştur. İşte onun anti-Marksist-le-
ninist düşüncesini ürünleri bunlar olmuştur. Yalnız
Mao Zedung bu konuda da yalnız değil. Sovyet modern-
revizyonistleride aynı revizyonist görüşlere sahipti-
rler. Onlarda şöyle diyorlar:

"İlk olarak, kimi halk demokirasisi ülkelerde b-
ir kaç parti vardır. Nitekim şu anda Polanya'da
Polanya birleşik işçi partisinden başka birleşik
köylü partisi ve demokratik parti: Bulgaristan
da, Komünist Partisinin dışında Bulgar Halk Çi-
ftçi Birliği; Demokratik Alman Cumhuriyetinde A-
lmanya Sosyalist Birlik Partisinin yanında Hırı-
stiyen Demokratik Birliği, Liberal-Demokratik
Parti, Ulusal-Demokratik Parti, Demokratik Köy-
lül Partisi vardır."

"Avrupa halk demokirasilerinde (...) köylülüğün
aydın emekçilerin ve sanatkarların bazı katman-
larını temsil eden parti ler işçi sınıfının mar-
ksist partilerinin yönetici rolünü tanıdılar ve
yeni toplumun inşasında üyelerini seferber ettiler.
Bu koşullarda komünist partilerin diğer par-
tilerle işbirliği yapması sadece olanaklı değil,
zorunludur da. "Bu işbirliği, komünistlerin iyi
ortaklar olmayacakları ve iktidara geldikten so-
nra başka partilerin varlığını kabul etmeyecek-
leri yolundaki iftiraı kesinlikle çürütmekte-
dir. "(K. Zaredov, Leninizm ve Kapitalizmden so-
syalizme geçiş, sy, 300- 301-302. T. yayılları)
İşte, onların anti-Marksist-Leninist görüşlerde be-
raberlikleri açıkça kendisini göstermiyormu? Bunu-
dur "M. Zedung Düşüncesi"nin Sovyet moderen reviz-
yonizme karşı oluşu? Tabi Sovyet moderen revizi-
yonistleride istediği kadar Mao'culuğu süyüp say-
sınlar,

görüldüğü gibi onlar sahtekar iki yüzlüklerini gizli-
liememektedirler. Gerek Mao Zedung ve sovyet modern-revizyonistleri
gerek sade diğer revizyonist akımlar bir düzenin d-
emokratikliğini çok partililiğe bağlamaktadırlar. Böylece onlar nitel dönüşümü ret etmektedirler. Ama
Lenin ve Stalin'in ülkesi o zamanın Sovyetler Birli-
ği, zengin prratığı ve onun şanlı yolunda ilerleme-
ye azimli olan Arnavutluk, hayat içinde onların bu
kof ve iki yüzlü teorilerini yerle bir etmiştir ve
bir düzeni demokratikliğini çok partililiğe sahip o-
lmayla alakası olmadığını göstermiştir. Görüyoruzki
her türlü revizyonist milliyetçi görüşlerden farklı
olan, Mao Zedung'un revizyonist milliyetçi düşüncesi
değil ama Enver Hoca'nın ve AEP'in Marksist-Leninist
militan görüşlerdir. Enver Hoca Eylül 196 yılında
Arnavutluk Demokratik Cephesinin dördüncü kongresi-
ne sunduğu raporda şunları söylemiştir:

"proleterya diktatörlüğü komünist partisi yöneti-
minde kurulduğu ve güçlendirildiği zaman, uzun
yada az bir süre için başka partilerin varlığı
-bunlar "ilerici" olsalar bile-cephe içinde yada
cephe dışında hiç bir anlam taşımaz. Genekleriyle
de olsa, hatta salt biçimsel de olsa, bunlar-
ın yaşamalarına hiç bir neden yoktur. Her ilerici
gelenek, komünist partisinin devrimci çizgisin-
de temellenir. devrim, bütün bir dünyayı yıkar
ama daha çok da geleneği yıkar. Sosyalizmin kuru-
lması ve komünizme geçiş dönemleri boyunca sınıf
mucadelesi sürdüğüne, siyasal partiler de belli
sınıfların çıkarlarını temsil etiklerine göre:
proleterya diktatörlüğü siteminde özellikle sos-
yalizmin ekonomik temelinin kurulmasından sonra,
Marksist Leninist olmayan başka partilerin bu-
lunması saçmadır ve oportonizmdir demokrasiye
zarar getirmek şöyle dursun, tam tersine bu, pr-
oleteryanın geçek demokirasasını yalnızca sağlam
laştırır. Bir düzenin demokratik niteliği, parti-
lerin sayısıyla belirlenemez; bir düzenin niteli-
ği, onun ekonomik temeliyle, iktidarda bulunan
sınıfla, devletin her türlü politikası ve çalışma-
larıyla, geniş halk kitlelerinin yararına olup,
olmaması ve onlara hizmet edip, etmemesi gerçeği-
yle belirlenir." (Enver Hoca, Arnavutluk'ta demo-
kratik Cephenin Rolü ve Görevleri, Günce Yayın-
ları, sy.29)

Mao'cu ve Sovyet Modern revizyonistleri başta olmak
üzere diğer bütün revizyonist milliyetçi akımların t-
ersine Lenin'i ve Stalin'i fedakarca takip etmek bud-
ur. nitelik değişikliklerin, geçmişten kalma ne varsa
hepsinin silip süpürülmesi yanısıra komünist partile-
rin dışında çeşitli türden burjuva ve küçük-burjuva
partilerinde ortadan kaldırılması anlamında bir zor-
nluluktur. Yukarıda da izaha çalıştığımız gibi Mao Z-
edung yadsımanın yadsınması yasasını ret etmekte bu
yüzden metafizik tarzda bir anlayışa düşmektedir. Bir
çok kanıtıyla gösterdiğimiz gibi o, sosyalizmin in-
şası sorununda da metafiziğe düşerek diyalektik yak-
laşmamış ve bu yüzden Buharin'ci sağ oportunist küç-
ük-burjuva sosyalizminin savunmuştur. Böylece o sos-
yalizmi burjuvaziyle beraber "inşa etmek"saçmalığına,
ama oportunizm çinsinden saçmalığa kadar vardiıyor
meseleyi, ama Lenin ve Stalin öğretileriyle ve bu öğ-
retilerin ışığında gerçekleşen, gerek bir zamanların
sosyalist Sovyetler Birliğinde ve gerekse sosyalist
Arnavutluğun hayat içinde gösterdiği gibi sosyalizmin
kurulması ve inşası her türlü sömürücünün, burjuvazi-
nin toprak ağalarının ve kulakların yokluğunu, orta-
dan kaldırılması sorununu ortaya koyar. Bundan
bir sosyalizm türünü olsa olsa anti-Marksist-Len-
ninistler, çeşitli türden burjuva ve küçük-burjuva
düşünceye sahip olanlar savunabilirler. Gösterdikki,
Mao Zedung Zıtların dönüşümünden basit yer değiştir-
meyi ve onunda ötesinde, zıtların birbirlerini inkar
etmesini değil aksine iki zıttın bütünleşmesini an-
lıyor ve bu doğrultuda revizyonizmi vaaz ediyor. Aşa-
ğıdada görüleceği gibi o iki zıt olanı temelde farklı
ve birbiriyle asla bağdaşmayan sosyalizm ile kapita-
lizmin bütünleşmesinden bahs ediyor:

"Özel mülkiyetin iki türünden emekçi halkın mülki-
yeti kolektif mülkiyete, burjuvazinin mülkiyeti
ise devlet mülkiyetene dönüştürülmelidir. (devlet
ile özel sermayenin ortak yönetimi yoluyla sosya-
lizmle bütünleşme). Ancak bu şekilde üretici güc-
ler gelişebilir ve Çin'in sayılaşması tamamlana-
bilir." (S.E.Ç.5, sy.154, altını biz çizdik.)

Mao Zedung'u öve öve göklere çıkaran, onu "Marksizmin
büyük ustadır" diye niteleyenlerinacaba Mao'nun bu an-
tika, sosyalizmin inşası ile ilgili görüşlerden haberdar-
darmıdır? Ama o bununlada kalmıyor, eski toplumun
sömürücü burjuvazisiyle birleşerek antika sosyalizmini
kuruyor; o şunları söylüyor:

"Eski toplumdan gelen burjuvazinin büyük çoğunluğu ile aydınların büyük çoğunluğu yutseverdir ve anayurtlarının yüksalmesine hizmet etmek istegindedir."(teorik ve pratik sy, 104)

"... kolej öğrencilerimizden çoğu, emekçi ailelerden gelmekle birlikte, pekaz sitisna ile hep si yutseverdir ve sosyalizmi desteklemektedir ve Macaristan olayları sırasında huzursuzluğa yol açmamışlardır. Aynı şey, ulusal burjuvazi içinde doğrudur."(Teori ve pratik, sy.87)(a.b.ç.) "Kapitalistleri yurtseverlik ruhuyla eğitmeye devam etmek gereklidir ve bu amaçla onların arasından, daha geniş ufuklu veKomünist partisine eğilimi olan kimseleri sistemli bir şekilde kazanmaya çalışmalıyız: böylece öteki kapitalistlerin çoğu onlar aracılığıyla ikna edilebilir."(S.E.C.5,SY. 129)

"Bakanlarımızın, bakan yardımcılarımızı, bölüm yada büro başkanlarımızı ve ayrıca eyalet düzeyindeki kadrolarımızın önemli bir bölümü toprak aşası, zengin köylü ve hali vakti yerinde orta köylü ailelerinden gelmektedir ve bunlardan bazılarının babaları hala oy hakkında yoksun olan toprak ağalarıdır."(S.E.C.5,SY.402)

İntılar daha çok uzatılabilir. Fakat artık bütün arksist-Leninistler ve devrimçiler biliyor ve görüyorlar ki bu durumlar Çin'de yapılan Milli Demokratik devrimin kazançlarını silip süpürmekle kalmamış aynı zamanda Çin'in S.emporaryalist bir ülke haline gelmesinde yolunu açmıştır. O bu konuda da yalnız eğil. Örneğin Sovyet modern-revizyonistleri de buna benzer şeyler söylemektedirler; üstelik sözüm na Mao Zedung'u eleştirirken:

"Proleter devrim sırasında sömürücü sınıfların etkisiz hale getirilmesi "mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi" sağlanır: yeni sömürücüler üzerinde zor uygulanır. Ama, burjuvazinin veya mülk sahibi sınıfların toplumsal olarak yok olması, bu sınıftan kişilerin fiziksel ölümleri ile aynı şey değildir. Sosyalist dönüşüne karşı koymayan veya yeni iktidardan birlikte çalışmak isteyen sömürücü sınıf üyelerine proletarya özgürlük ve çalışma hakkı tanır."(Mao'nun teorik görüşlerinin özetirisi sy, 108-109)(a.b.ç.)

Mao gibi onlarda burjuvazinin sosyalizme karşı çıkmayacaklarından ve yeni iktidarla yeni proletarya diktatörlüğüle birlikte çalışabileceklerini bu yüzden de onlara özgürlük verilmesinden bahs ediyorlar. Bu ne biçim burjuvazi oluyorki sosyalizme karşı çıkmıyor ve kendisini yok edecek olan proletarya sınıfı ile birleşip sosyalizmi kuruyor? Büyük Lenin'in şu aşağıdaki derin ve diyalektik teorik izahı bile sadece M. Zedung'un deil ama bütün anti-marksist-leninist revizyonist görüşleri yerle bir edecek kadar sade ve bilimseldir:

"Kapitalizmden komünizme geçiş-der Lenin- bir tarihsel dönemin tümünü kapsar. Bu dönem tamamlana kadar, sömürücülerin, eskiyi yeniden kurma umudunu beslemeleri kaçınılmazdır. Bu umut, eski düzeni yeniden kurmak isteyen çabalara da dönüşür. İlk ciddi yenilgiden sonra, yenilgiyi hiç beklemeyen ve buna inanan, iktidarı elden çıkarmak fikrini kabul etmeyen sömürücüler, kaybolan "cenneti"yenden fethetmek için, eskiden c kadar mutlu bir hayat süren veşimdi"adi halk guruhu"tarafından iflase ve yoksulluğa yada"aşagılık"işlerde çelmaya mahkum edildikleri için, iki kat enerji ile, şiddetli bir tutkuyla, yüz kat artmış bir kinle savaşa atılırlar."(proletarya devrimi ve dönek Kautsky, sy.106)

Sınıf savaşımı zıtların birliğini ve mücadelesini oluşturur. Bu yüzden bir sınıf diğerini alt etmek, yani yok etmek zorundadır. Yeni ve gelişen olduğu ve aynı zamanda devrimci olduğu için proletarya bu savaşında karşıtı olan burjuvaziye mülksüzleştirerek yok edecek zıttır. Burjuvaziye hiç bir zaman hayat hakkı tanımaz. Çünkü o biliyorki; ancak böyle dönüşüm sağlanır ve toplumsal ilerleme anlamını bulur. Burjuvaziyle proletarya arasındaki mücadele tam anlamıyla bir ölüm kalım mücadelesidir. Bu yüzden burjuvazi sosyalizmi kabul etmez kesinlikle; tıpkı proletaryanın kapitalizmi ve sömürüyü kabul etmediği gibi. Bunu böyle kavramak Marksist-Leninistler için bu zorunluluktur. Bu zorunluluktur. Bu zorunluluk Marksist-Leninistlerin diyalektige ve onun yasalarına inansmalarından ileri gelir. M. Zedung'un sosyalizmin insası ve zaferi için şart olan kırsal alanlardaki kollektif leştirmelerle ilgili görüşleride, onun yadsımanın

adsınmasından ne anladığını açığa çıkaracak nitelik
edir. Lenin ve Stalin bize öğrettikleri gibi bir ü-
kede sosyalizmin zaferi için gerekli ekonomik teme-
li yaratmak için o ülkenin bir tarım ülkesinden san-
yi ülkesinde dönüştürülmesi şarttır. Gene. hayatın-
a kanıtladığı gibi biz biliyoruz ki bunun aksi bir
iyasetin sonunda varacağı yer kapitalist emperyaliz-
me teslimiyettir. Bu yüzden kırsal kollek-
tifleştirmesinin sağlanması lazımdır. Amak kırsal kesi-
de kollektifleştirmeye geçiş, köylülerin kollektif
iftlilere basit ve hele barışçıl bir geçiş biçimi-
de olmayacağını ve bu konuda sosyalizmin kuruluşu
georisini somut olarak geliştiren Stalin, kırsal bu-
rjuvaziye, kulaklara karşı köylü kitlelerinin uzlaş-
maz mücadelesinin şart olduğunu gösterdi. Tabiki bu,
tam bir kollektifleştirmenin kırsal kesimindeki söm-
ürücü burjuvazinin, kulakların bir sınıf olarak tes-
fiyesiyle, mülksüzleştirilmesiyle tamamen organik o-
larak sıkı sıkıya bağlıdır. Stalin dönemindeki sovi-
yetler birliği ve günümüzün tek gerçek sosyalist ül-
kesi olan sosyalist Arnavutluk bunun böyle olduğunu
göstermiştir. Bu tarihi gerçek kanıtlar, aynı zamanda
sosyalizmin kuruluşuyla ilgili tüm revizyonist anti-
marksist-Leninist görüşleri yerle bir edilmesinde
göstergesidir. Ama Mao Zedung bunların aksine şunla-
rı savunuyor:

"...sağlamlaştırılmış kooperatifler toprak ağala-
rıyla zengin köylüleri, davranışlarına göre, gur-
up gurup ve aşama aşama ele almaya başlayabilir-
ler Tutumu iyi olanlar, dürüst olup yasaya uyanl-
ara kooperatif üyeliği tanınabilir." (S.E.C.5, sy.
258)

Görüldüğü gibi onun kırsal kesimde de dönüşümden
anladığı kır burjuvazisinin, zengin köylülük ve top-
rak ağalarının "sosyalizmde bütünleşmeleri" durum-
udur. Toprak ağalarının ve zengin köylülerin kabul
edileceği kollektifleştirmeler ne dereceye kadar so-
syalizmi temsil edebilirlerdi? Bu durumda sosyalizi-
mden bahs edilebilir mi? Açıkta ki toprak ağalarının
ve zengin köylülüğün de kabul edileceği kooperatif-
ler, gerek üretim araçların ve gerekse toprağın mül-
küyetinde özel mülkküyetten başka bir mülküyet şek-
li olamazlardı. Bu yüzden böyle bir temelde kurulan
kooperatiflerle sömürünün tasfiye olamayacağı ve ak-
sine zengin köylülüğün ve imtiyazlı diğer sınıfların
iktisadi ve siyasi durumlarının dahada düzelecekleri

tamamen diyalektik olarak bu anlama gelmektedir. Gene
Stalin aynı makalesinde şunları da söylemektedir:

"...kulağı kolhoza kabul edebilirmiyiz? Besbell-
iki edemeyiz. Edemeyiz çünkü kulak, kolhoz hare-
ketinin en azılı düşmanıdır. Durumaçıktır sanır-
ım (Leninizmin Sorunları, aynı yerde.)

Evet Marksist-Leninistler için durum Stalin'in dedi-
ği gibi gayet açıktır. Ama idealist-metafizik bir
felsefeye sahip olanlar ve M.Zedung için durum hiçte
açık olmadığı gibi bu Leninist görüşlerden veya has
talığından kaçtıkları gibi kaçmışlardır ve kaçıyor-
lar. Çünkü o sınıfsal tabiatı gereği elbetteki kesin
bir dönüşümden mülk sahibi sınıfların mülksüzleştir-
ilmesinden yana olamazdı ve o, sömürülenlerle sömüren-
lerin uzlaştıracak küçük-burjuva teoriler yapacaktı.
Evet o, kendisi gibi konuşamayacak, Marksizm-Leniniz-
m'in dehalarında büyük Stalin'i elbetteki "özelci"
olarak değerlendirecekti:

"Stalin niçin hata yaptı? Çünkü onun bir çok me-
seledeki özelci düşünceleri nesnel gerçeklere
uymuyordu." (S.E.C.5, sy. 359)

Ama gerek teorik planda ve gerekse hayatın kendisi
pratikte kanıtladığı gibi metafizik ve özelci olan
Büyük Stalin değil Mao Zedung'un kendisidir. Çin'in
Sosyal emperyalist bir ülke haline gelmesinde Mao-
Zedung'un büyük bir payı var. Çin'in ve ÇKP'nin
bugünkü durumları "Mao Zedung Düşüncesi"nin ne oldu-
ğu konusunda artık eskisinden daha çok herkese bir
fikir verebilmektedir. Onun düşüncesinin her yönüyle
ne olduğu konusunda en büyük kanıt bu olmasına karşı-
n yazımızın başındanberi gösterdiği kanıtlar, fels-
efizik düşüncesinin ne olduğu ve teorik ile pratik
meselelere nasıl yansıdığını göstermektedir. Bu duru-
mda kimi savunacağız, Stalin'imi? Yokse anti-Marksist
-leninist Mao Zedung'u mu? Kuşkusuz bizim tutumumuz
tartışmasız olarak ve büyüklüğünden en ufak kuşku da
uymaksızın Stalin'i sonuna kadar savunmak olacaktır.
zaten aslında böyle bir karşılaştırma böyle bir karşı-
laştırma yapmak ve bu çerçevede tartışma kesinlik-
le biz marksist-Leninizmin bir dehanını, bir ustası-
nı, bir küçük -burjuva demokrasiyle karşılaştırmak
bizim ülkemiz olamaz. bu ülkemizde, sadece devrim y-
apmak için değil ama Marksist-Leninist olmak içinde
kesinlikle gerekli olan bir şeydir. Mao Zedung iktid-
ar kadar atıp tutmuş olsun, Marksizm-Leninizm kon-
usunda. Bu hiç bir şekilde onun niteliğini gizleyemez
örneğin Yukarıda gösterdiğimiz gibi sosyalizmin

Gayet açıktır. böylece sömürücü sınıflar için devri-
ni alacağı etme kapitalist düzeni getirmel-
ni bukanı doğmuş oluyor. "sömürücülerin sosyalizmle
mülksüzleştirilmesi" teorisi, böylesine tehlikeli ve
bildiğine gerici bir görüşü temsil etmektedir. M.
bu konuda yalnız değildir. sovyet moderin-
istlerde Mao Zedung'la aynı şeyleri söyleme-
lerier Moğolistan'da "sosyalizmin kurulması"yla
olarak onlar şöyle diyorlar:

"1950 yıllarının sonuna doğru hayvan yetiştiric-
i aratlar(köylüler) kitle halinde tarım birli-
lerine girdiler. Not edelimki, kooperatifleşme
süreci kırlardaki sömürücü ögeler mülksüzleştir-
ildikten, bunlarında tarım kooperatiflerine kendi
larıyla üye olmalarıyla gerçekleştirildi."
"Leninizm ve Kapitalizimden Sosyaliz-
me Geçiş sy.309,Temel Yayınları)(a. b ç.)

Madur Brejnevden ayrı düşünmek, onun revizyonisti-
si olmak? "Mao Zedung Düşüncesi"nin neresi bu
ist görüşlerden farklıdır? aynı görüşleri p-
aylaşmaları gayet doğaldır aslında. Çünkü onlarınfe-
lsfeleri idealist metafiziktir.Elbetteki aynı düşü-
neceklerdir. Ama onlar istedikleri kadar birbirlerine
ne atıp tutsunlar, bu dıların aynı ağacın zehirli m-
eyvaları oldukları gerçeğini gizleyemez.Lenin ise bu
konuda, kırsal alanlarda sosyalizmin kurulmasıyla il-
giliolarak şunları söylemektedir:

"Ama biz köylü vurguncu ile eşitliği asla kabul
etmeyeceğiz. tıpkı sömüren ile sömürülen, tıkabası
doyan ile aç kalan arasındaki"eşitliği", bir-
ncisinin ikincisini soyama "özgürlüğünü" kabul
etmeyişimiz gibi. "(Marks-Engels-Maksizm,sy.518)
Oysa, gerek Mao Zedung'un ve gerekse Birevnejci rev-
izyonistlerin görüşü kırsal kesimde kurulan koopere-
tiflerde eşitliğinin saunulması görüşüdür. Biz bili-
yoruzki böyle bir "eşitlik" her zaman sömürücülerin
çıkarına olmaktadır.

Stalin bu konuda sağ oportunist Buharin ve tarafta-
rlarını mahkum ederek şunları söylüyor:

"Kulağın (kır sömürücü burjuvazisi-bizim) mülkt-
en tecridi, artık kolhozların(kollektif koopera-
tifler-bizim) kuruluşu ve gelişmesinin bir parç-
ası olmuştur."(Leninizmin sorunları, sy. 364)

Yeni kollektif kooperatifler olarak kolhozların ku-
rulmaları ve gelişmesi için kulakların kesinlikle m-
ülksüzleştirilmeleri, tasfiyeleri zorunluluktu.Stal-
in'in dahiyane şekilde ortaya koyduğu görüş tamamen

inşası sorununda Buharin'den farklı hiç bir şey savun-
muyor. Onun söylediklerini gerek Buharin ve gerekse
Buharin'den çok önceleri bir sürü revizyonist söyle-
mişlerdi. Ama o ısrarla söylediklerinin Çin'e özgü
olduğunu. Onun şartlarından doğduğunu her ne kadar
söylüyorsa da bu doğru olmaktan uzaktır. Mesala Buhri
daha önceleri şunları yazmıştır:

"Köylü koparatif örgütlerimizin temel ağı, kulak
tipinde değil ama emekçi tipinde koparatif hücre
lerinden, devlet organizmalarımız sistemi için-
de bütünleşen, böyleliklede sosyalist ekonominin
bir tek zincirinin halkaları haline gelen hücre-
lerden oluşacaktır.Öte yandan, kulak koparatif
ocakları tastamam aynı biçimde, bankaların v.b.
aracılığı ile aynı sistemde bütünleşeceklerdir.
Ama örneğin imtiyaz hakkı verilmiş işletmeler gi-
bi bir dereceye kadar yabancı halka olacaklardır
(a.ç. Stalin)(leninzmin sorunları.sy.284)(akta-
ran Stalin)

Stalin bu konuda derin diyalektik kavrayışı otaya
kayarak zıtların bütüleşerek gelişmenin ortadan kal-
kacağı revizyonist metafizik kavrayışı mahkum ederek,
zıtların birbirlerini dışalıyarak, yok ederek çelişme-
nin hal olacağını savundu ve o Buharin'in revizyonis
anlayışını yerle bir ederek şöyle diyor:

"Sosyalizmde bütünleşen kent ve kır kapitalist-
leri kulaklar ve imtiyaz sahipleri-Buharin böyle
sine bir budalalığa varacak kadar ileri gidiyor.
Hayır yoldaşlar, böyle bir "sosyalizm"ın gereği
yok bize. Buharin onu kendine saklasın."
şimdiye kadar bizler, biz marksist-Leninistler,
köyün ve kentin kapitalistleribir yanda, işçi sı-
nıfı öte yanda olmak üzere aralarında uzlaşmaz
bir çıkar karşıtlığı olduğunu düşünüyordu.Marks-
ist sınıf mücadelesi teoriside kesinlikle buna
dayanır. Oysa bugün,Buharin'in, kapitalistlerin
sosyalizmde barışçıl bütünleşmesi teorisine göre
bütün bunlar başaşağı çevrildi, sömürülenler sö-
mürülenler arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı orta-
dan kalkıyor, sömürülenler sosyalizmde bütünleş-
iyorlar." "(...)kent ve köy kapitalitleri prole-
tarya diktatörlüğü sisteminde bütünleşince, o za-
man kime karşı yürütmek gerekir mücadeleyi, o za-
man kime karşı yürütmek gerekir en keskin biçimi
yle sınıf mücadelesini? Proletarya diktatörlüğü,
kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz bir mücadele-

yi yürütmek için burjuvaziyi ezme için ve kapitalizme bütün kökleriyle söküp atmak için gereklidir. Ama eğer kulak ve imtiyaz sahibi sosyalizmde bütünleşirlerse bundan sonra da, genel anlamda proletarya diktatörlüğü zorunludur, eğer zorunlu ise bu diktatörlük hangi sınıfı baskı altında tutacaktır?"(Leninizmin sorunları.sy 285)

alın devamla şunları söylemektedir:

"İkisinden biri:Ya iktidara gelmiş ve diktatörlüğünü örgütlenmiş işçi sınıfı ile kapitalistler sınıfı arasında uzlaşmaz çıkar karşıtlığı vardır yada bu çıkar karşıtlığı mevcut değildir, o zaman geriye bir şey kalır:Sınıf çıkarlarının uyumluluğunu ilan etmek."ya marksist sınıf mücadelesi teorisi, yada kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşmeleri teorisi, ya sınıf çıkarlarının uzlaşmaz karşıtlığı, yada sınıf çıkarlarının uyumluluğu teorisi. İkisinden biri. "(Leninizmin Sorunları. 286)(a.ç.Stalin)

İki bu dahiyane derin diyalektik kavrayışı ancak ve ancak marksizm-Leninizmin bir ustası ortaya yabılırdı. Yadsımanın yadsınması yasasının derin ve kapsamlı kavranmasının bir sonucu olabilirdi bu. Oysa Zedug kolaylıkla bunları görmezden gelerek Stalin'in pervazsızca şeyler söylüyülmektedir. Ama hey-...t. Bütün gelmiş geçmiş günümüz emperyalistlerin, sosyal emperyalistlerin en soysuz revizyonitlerin,bütününin geriçiliğinin "amansızca" Stalin'e ve onun öğretilerine saldırmalarına rağmen onun adı ve eserleri herat dağı gibi ulu, çelik kılıçta keskin ve altın gibi paslanmazdır. Bu gün daha iyi kavranıldığı gibi Zedug'da Stalin'e karşı bu kervanın bir köşesine işmektedir. "Kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşme teorisinin vardığı noktaya Stalin şöyle tanımlamak dır:

"Zorlu bir sınıf mücadelesi olmadan kapitalistlerin mülksüzleştirmesini pratik olarak gerçekleştirmek ve kapitalizmin köklerini yok etmek olanaklıdır? Hayır, böyle bir olanak yoktur. Kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşmesi teori ve pratiği ile sınıfları kaldırmanın olanaklı varmıdır? Hayır, olanaklı değildir böyle bir teori ve böyle bir pratik sınıfları eylemekten, sonsuzlaştırmaktan başka bir şey yapamaz çünkü bu teori sınıf mücadelesi teorisinin karşıtını ölemektedir."(Leninizmin Sorunları.sy.287)

U marksist-Leninist bilimsel diyalektik görüşlerden

dolayı değilmeydik Lenin'in ve Stalin'in sosyalist sovyetler birliğinde, sosyalist Arnavutlukta kapitalistler mülksüzleştirilmiş ve büyük ölçüde kökleri kazınmıştı. Günümüz sosyalist Arnavutluğa saygınlık, hayranlık ve şan kazandıran bu görüşlerin ışığında sürdürülen azimli ve yılmaz sınıf mücadelesi değil midir? Oysa Çin ve Yugoslavya başta olmak üzere günümüzde daha bir çok ülkede ve sovyetler birliğinde Stalin'in ölümünden sonra kapitalizmin şahlanması bu politikanın terk edilmesi veya hiç kavranmaması sonucu değildir? Stalin bizlere şunları öğütlemektedir.

"Demek oluyorki, politikada yanılmamak için, uzlaşmaz bir proletarya sınıfı politikası izlemek gerekir, yoksa,proleteraya ile burjuvazinin çıkarlarının uyumuna dayanan reformist bir politika değil, kapitalizmin sosyalizmle"bütünleşmesi", onun la kaynaşması gibi uzlaştırıcı bir politikada değildir."(Leninizmin Sorunları.sy.659)

Yugoslavya soysuz revizyonistlerine ilk darbeyi 1948 yılında Stalin'in bu görüşleri doğrultusunda yuran Bolşevik partisinin Yugoslav revizyonistlerine gönderdiği mektuptaki görüşleri rehber edinen o zamanın geçiş Arnavutluk Emek Partisi sosyalizmi kurmaya girişti. Enver Hoca yoldaş Bolşevik Partisinin Tito ve yandaşlarına gönderilen mektuptan şu alıntıyı yapıyor:

"Tito ve arkadaşlarına gönderilen Bolşevik Partisinin mektubundaki şunlar söylenmektedir:"Yugoslavya Komünist Partisinde sınıf mücadelesi ruhu eksiktir. Parti önderliği kapitalist unsurların gelişmesine engel olmak için hiç bir önlem almazken bu unsurların kent ve köylerde hızlı bir büyüme göstermesi söz konusudur. Yugoslavya Komünist Partisi, Bernstein, Vajmar ve buharin'den kaynaklanan kapitalist unsurların barış içinde sosyalizm ile birleşeceği kokuşmuş teorisiyle uykuya yatmıştır."(Enver Hoca Seçme Eserler Cilt I,sy,573)

Gene, buna uygun olarak Enver Hoca Arnavutluk Emekpartisinin:

"...bu arada kapitalist unsurların sosyalizm ile barışçı bir biçimde birleşeceklerini savunan kokuşmuş teorilerle acımasızca savaşacak ve sosyalizmin kırsal kesiminde ayrı, anızca kentlerde soyutlanmış bir biçimde kurulmayacağını göterecektir."(S.B.C.I,sy.577)

Görüşünü savunarak sosyalizmi kuracağını söyler. Ve nitekim bu gün sosyalist Arnavutluk hayranlık uyandıran

sosyalizmin kuruluşunu bu görüşlere ve sürdürülen sınıf mücadelesine bağlıdır. İşte bir yanda Stalin'in görüşlerinin aksi revizyonist görüşler savunmakla kalayan aynı zamanda Stalin'i asılsız şekilde suçlamalarla "mahkum" eden Mao Zedug ve diğer yanda Stalin'i ücelden, onun derin diyalektik görüşlerini rehber alan Enver Hoca yoldaş ve A.E.P. Hangisi ? Bu durumda Mao Zedug'u savunmanın tutarlı yanı olurmu? Hangi anlayış Brejnevçilikle ve diğer revizyonist anlayışlarla akışıyor? İşte süreç içinde gerici" gelişmeler" götö - ren ve sosyal-emperyalist bir ülke haline gelen Mao Zedug'un daha dün kadar bizzat kendisinin önderlik ettiği Çin, işte Enver Hoca'nın Lenin'in ve Stalin'in görüşleriyle önderlik ettiği şanlı Sosyalist Arnavutluk. /diyoruz ki nası ki Sovyet modern-revizyonizmine son dediysek bu günde "Mao Zedug düşüncesi" revizyonizmine son diyoruz. Lenin'in şu görüşleri sanki M.Zedug için yazılmış:

"Küçük-burjuva demokiratlar, sınıf mücadelesiden nefretleriyle, ondan kaçınma hayalleriyle, keskin köşeleri ortadan kaldırma, yumuşatma, uzlaştırma girişimleriyle ayırd edilirler. Bu yüzden, bu tip demokiratlar, ya kapitalizmden komunizme geçişte tüm bir tarihsel dönemin gerekliliğini kabul etmekten kaçınırlar, yada bu güçlerden birinin mücadelesine önderlik etmek yerine çekişen iki gücü uzlaştırmak için pilañlar düzenlemeyi iş edinirler." (Marks Engels, marksizm, sy. 511)

Sanıyoruz bu Mao Zedug ve onun "düşüncesi" hakkındaki tanımlama için açık bir fikir verebilmektedir.

DIYALEKTİĞİN BÜTÜN NESNEL GERÇEKLER VE OLAYLAR BİRBİRLERİNE BAĞLIDIR YASASI.

İnceleme yazımız buraya kadar, diyalektiği ve onun temel üç yasasını inceledi. Karşıtların birliği ve mücadelesi, nicelik ve nitelik değişimler ve yadsımaların yadsınması yada inkarın inkarı yasaları, gördüğümüz gibi her hangi bir nesnel gerçeklik veya olayın nesnel durumuyla ilgili olarak bir niteliğe sahiptirler. Yani bu üç yasa, bir nesnel gerçeklik yada olayın kendi öz bünyesiyle ilgilidirler, daha çok söyleye gerekirse bir bütünün karşıt tutumlara ayrılması ve bir biriyle mücadelelerini, bu mücadelenin yada çelişmenin doğurduğu hareketen veya gelişimin biçimleri ve son olarak bir zıtların bir birlerini dıştalanarak, inkar ederek yada yadsıyarak nitel dönüşümün

meydana gelmesini izah ederler. Bütün her şey her hangi bir öz içinde ceryan ediyor ve bu yasalar işte bu öz içinde olup biten ne varsa hepsiyle ilgilidir. Ancak böyle bir durum nesnel gerçekliklerin ve olayların birbirleriyle olan kopmaz bağın, kesin ilişkilerin izahını veremezler. Bunu ise, bize, "bütün nesnel gerçeklikler ve olaylar birbirlerine bağlıdır" diyalektik yasası verebilir.

Bu yasayı, bazıları küçümsemeye kalkıyorlar ve Stalin'in bu yasanın kavranmasında ve derinleştirilmesinde yaptığı katkıları görmezden geliyorlar: hata M.Zedug gibileri, onun, "nesnel gerçekliklerin ve olayların birbirleriyle olan ilişkilerini, bağlarını" göremediğini ve kavramadığını dahi iddia konusu yapıyorlar bunun böyle olmadığını ileride işlemeye çalışacağız, ana önce bu yasa nedir ne değildir onu görelim. Lenin diyalektiğin öğelerini sıralayıp öz olarak tanımlarken şunları söyler:

"Bu şeyin öbür şeylere olan katmerli ve çeşitli bağlantılarının hiç eksiksiz tümü." (a.ç. Lenin)

"Her bir şeyin (fenomenin, vs.) bağlantıları sadece katmerli ve çeşitli değil, aynı zamanda evrenseldir. Her şey (fenomen, süreç vs.) her baskaya bağlıdır." (a.ç. Lenin, felsefe Defterleri, sy. 180) Demek ki, şeylerin yeni nesnel gerçekliklerin ve olayların birbirlerine bağlılıkları bir çeşitlilik göstermesini yanı sıra olgunlukta göstermektedir. Bu ilişkiler ve bağlılıklar kaçınılmaz olarak evrenseldirler de: Çüğükü bir nesnel gerçeklik veya olay kendini kuşatan çevreyle vardır, ondan bağımsız onun butunluğu dışında olması mümkün olmadığı gibi kendi başına olması da imkansızdır. Buda gösteriyor ki, nesnel gerçeklikler ve olayların karşılıklı bağlılıkları ve ilişkileri ancak onları kuşatan, sınırlayan şartlarla birlikte ele alındıklarında bilinebilir ve öğrenilebilir. Oysa metafizik felsefe anlayışı, nesnel gerçeklikleri ve olayları birbirine kesin kes bağlılığını ve bu yüzden de evrenselliğini inkar ederek, birbirinde ayrılmaz olan şeyleri birbirinde ayırır ve onları tek başına var olabilirlermiş gibi ele alır: böylece herhangi bir şartın veya şartların hazırladığı herhangi bir olayı veya hareketi bu şartlarla alakası yokmuş gibi bir konuda algılamaya çalışır ancak diyalektiğin bize öğrettiği gibi en böyünde en küçüne, en sonsuzunda sonluya kadar her şey birbirine bağlıdır ve bağlılıkta

...r bütünlüğü meydana getirir. Bu olgu, yani Lenin'inde belirttiği gibi herşeyin ve her sürecin birbirine bağlılığı, diyalektik, bütün nesnel gerçeklikler ve olaylar birbirlerine bağlıdır yasasını temelini oluşturur. Bu yasa, karşılıklı etkileşim ve karşılıklı şartlandırma ilkesini kendin de taşıyarak, nesnel gerçekliklerin ve olayların varoluşunu evrensel şartlarında bu ilkeye bağlar. Böylece, bu yasa sayesinde, herhangi bir şeyin kendiniküştürme şartlarıyla birlikte ile alınması sonucu gerçek izahı da olanaklı hale geldi. Örneğin kendi ülkemizin, kürt ulusunu milli ve sosyal kurtuluşunun teorik meseleleri dünya devrimci hareketinin teorik meselelerinden soyut olarak ele alındığında gerçek anlamda bilimsel olmaktan uzak burjuva milliyetçi bir konumda olmayacak mı? Hiç kuşkusuz Kürdistan devrimini milli ve sosyal kurtuluşunun teorik meseleleri Marksist-Leninist yaklaşım içermeyeceği için burjuva milliyetçi çözüme götüür. Diyalektik, "herşey zaman ve mekan şartına bağlıdır" ilkesi kendisini bu yasada somutlaştırarak doğada ve insan toplumunda bütün nesnel gerçeklikleri ve olayları kavrayarak açıklaması yani sıra, onları karşılıklı etkileşim ve bağlılıkları içinde kendilerini doğurmuş olan tarihsel şartlara bağlar. Stalin şöyle der:

"herşey koşullara, yere ve zamana bağlıdır. Belli, toplumsal olayların bu tarihsel anlayışı olmaksızın, tarih biliminin varlığı ve gelişmesi olanaksızdır: yalnız böyle bir anlayış, tarih bilimini bir olumsallıklar karmaşası ve bir saçma yanlışlar yığını olmasını engeliye bilir." (Leninizmin Sorunları, sy. 657, a.ç. Stalin)

Fakat metafizik düşünce ihtimallerle, saçma tesadüfi kaoslarla doğa ve insan toplumu tarihini izaha kalkarak nesnel gerçekliklerin ve olayların karşılıklı etkileşim ve bağlılıklarını tarihsel oluşumundan kopararak soyutlar: böylece zaman ve mekan şartında keyfi bir şekilde hesaba katmayarak ret eder. Aynı şekilde o, sosyal olguları ve yapıları da birbirinde soyutlayarak (ekonomik, sosyal hayat, kültürel yapı, politika vs.) gibi şeyleri kopuk şekilde ele alır. Bunu niye yaparlar? Çünkü onlar, burjuvazinin ve diğer imtiyazlı tabakaları sömürsünü yapılması ve uzatılması için her şeyin parça parça olduğunu, bu yüzden bütün çabaların boşuna olacağını isplamaya çalışıyorlar. Oysa hiç bir çaba boşuna değildir. Örneğin dün-

yada komünizmi davasına çok kıymetli katkılar yapar ve böylece diğer ülkelerin proletaryası ve emekçi sınıflarına direkt veya dolaylı muazzam destekler sağlayarak komünizm davasına bir adım daha yaklaşılmasını getirir. Bunu bilmemizi sağlayan diyalektik + ğin bu yasası hiç bir çabanın boş olmadığını ve ol- mayaacağını bize öğretir.

Peki M. Zedung'un bu yasaya karşı tavrı ve konumu nedir? O, bildiğimiz gibi diyalektik diğer yasalara rını inkar ettiği şekilde bu yasayla kolaylıkla redd ederek hakaniyete kavuşur: böylece onlardan gönül rahatlığı ile "kurtulmuş oluyor. Salt bununla kal-mıyır: ama Stalin'e habire atıp tutuyor:

"Stalin'de önemli ölçüde metafizik vardı ve bir çok kişiye metafiziği izlemelerini öğretti.

Stalin Sovyetler Birliği Komünist Partisi (bolşevik)k

Marksist diyalektik dördüncü özelliğinin olduğunu söylüyor. Stalin, birinci özellik olarak şeylerin birbirleriyle olan ilişkilerini ele alırken, bundan, sanki şeyler sebepsiz yere birbirleriyle ilişkiliymiş gibi söz ediyor. Peki o zaman birbirleriyle ilişkili olan nedir? Birbiriyle ilişkili olan, bir şeyin birbiriyle çelişen iki yönüdür. her şeyin birbiriyle çelişen iki yönü vardır. " (Mao Zedung, S.E.C. 5, sy. 421, a.ç. Mao)

İşte o böyle söylüyor. Ama biz şunu hemen belirteli ki, kuşkusuz diyalektik bir bütündür. Bu yüzden onun temel yasaları arasında kopmaz bağlar olduğu gibi bir birlerini koşullandırır ve tamamlarlar. Bu niye böyledir? Çünkü bütün doğa ve insan toplumunda gerçek tek tek nesnel gerçeklik ve olaylar arasında diyalektik bir bütünlük ve bağlar mevcuttur: diyalektik ve yasaların ise varlıklarının bu doğa ve maddi gerçeklikten alır. Bunun böyle olması, bizim diyalektik yasalarını birbirlerine karıştırmamızı gerektirmez. Gördüğümüz şuki: Mao Zedung Stalin'i eleştirdiği altında diyalektik yasalarının da birbirlerine doluyor: bir şeyin, bir bütünlüğün, iç yapısında birbiriyle çelişki halinde olan zıtların birbiriyle ilişkili olması ayrı bir şey: ama bir şeyin, bir bütünün başka şeyler başka bütünlülerle, ilişkili olmasında ayrı bir şey. Açıkta ki bunları birbirine karıştırmak, ancak: herşeyde, her ilişkide doğasına bacağına ve a-besine varıncaya kadar zıtların birliğini arıyan

Mao Zedug'a mahsustur.

Stalin, diyalektik birinci özeliği olarak kabul ettiği bu yasada, zıtların veya çelişen şeylerin birbiriyle ilişkilerini değil: başka başka özelliklere sahip ve her birisi ayrıca, özüne ilişkin çelişki yönler taşıyan nesnel gerçekliklerin ve olayların birbiriyle ilişkilerini işler. Diyalektik bu yasasına hak ettiği gibi bir değer veren Stalin, nesnel gerçekliklerin olayların sanki sebepsiz "yere birbiriyle ilişki halindeymiş gibimi ele alıyor? Bu Mao'nun gerçeğe uymayan iddiası. Oysa Stalin şeylerin birbiriyle olan ilişkilerinin nedenini, sebebini onların yani nesnel gerçekliklerin ve olayların birbirlerinin organik bağlılıklarında ve karşılıklı birbirlere koşullandırmalarında görür

Stalin şöyle der:

"Diyalektik, metafizik tersine, doğaya, birbirinden kopuk, tek başına ve birbirinden bağımsız ayrı ayrı nesnelerin ve olayların rasgele gir araya toplanmış bir yığını olarak değil nesnelerin ve olayların organik olarak bağlı bulundukları, birbirlerine bağımlı oldukları ve karşılıklı olarak birbirlerini koşullandırdıkları bağlantılı tam bir bütün olarak bakar." ~~Stalin'in diyalektik düşüncesi~~

Bumudur, Stalin'in, "şeylerin sebepsiz yere birbirleriyle ilişkili" olduğunu söylemesi? Bumudur Stalin'in önemli ölçüde metafizik oluşu? Bumudur Stalin'in bir çok kişiye metafiziği öğretmesi?

Stalin devamla şunları söyler:

"Bu yüzden diyalektik yöntem göre hiç, bir doğa olayı, tek başına, çevresindeki olayların dışında ele alındığında anlaşılabilir: çünkü doğanın her hangi bir alanındaki her hangi bir olay, çevresindeki koşulların dışında düşünülmüş ve koşullardan ayrılırsa anlamsız bir şey haline gelir: tersine her hangi bir olay, çevresindeki olaylarla çözülmez bağları açısından kendisini kuşatan olayların onu koşullandırdıkları gibi düşünülürse, anlaşılabilir ve açıklanabilir." (Leninizmin Sorunları, sy. 653)

Stalin'in sarsılmaz bu materyalist diyalektik düşüncesine karşılık, M. Zedung'un bütün yaptığı şey, Stalin'i, "gözden düşürme", saçma sapan gerçeğe uymayan iddialarla onun "hatalı" olduğunu bir sürü

meselede "özelci", "metafizik" düşündüğünü, "sübjektizm düşüncesini" ve bu yüzden %30 hatalı olduğunu söyleyip durdu: ama Stalin'in öğretilerinden sarsılmaz ira desinden ve büyük başarılarından hiçmi hiç bassetmedi Enver Hoca yoldaş. Emperyalizm ve Devrim adlı bilimsel kitabıda şunları söylüyor:

"Tıpkı diğer revizyonistler gibi M. Zedug'da Stalin'e yönetilen eleştirileri, Stalin'in tutarlı bir biçimde savunmuş ve zenginleştirmiş olduğu Marksist-Leninist ilkelerden sapmayı haklı göstermek için kullandı. Çin'li revizyonistler Stalin'e saldırarak onun eserlerini ve otoritesini küçük düşürmek ve böylece M. Zedug'un otoritesini dünya çapında bir önder derecesine, sözde: daima doğru ve yanlışsız bir çizgi izlemiş olan, Marksizm-Leninizmin bir ustası mertebesine yükseltmek istiyorlardı." (Emperyalizm ve Devrim, sy. 315, Yıldız yayınları)

Gerçekte ise bu hevesleri haklı olarak kursaklarında kaldı. Çünkü Mao'nun düşüncesi "marksizm-leninizmden etkilenmesine rağmen esasta idealist, pragmaci ve revizyonist felsefe ilkelerinin birbirine karıştığı bir görüşler kargaşasına dayanıyordu. Araştırma yazımızda da gördüğümüz gibi onun, marksist-leninist olmadığı, "devrimci" lafazanlık ve solaganlarla örtülmüş olmasına rağmen "düşüncesinin idealist metafizik felsefeden kaynaklandığı açık ve seçiktir.

Bize, biz Kurdistanlı marksist-leninistlere ve marksist-leninist olmak isteyenlere düşen görev, tıpkı, yıllardan beri kurdistan işçi ve emekçilerinin milli duygularını istismar ederek, yüce ve kutsal Marksist leninist idoloji benimselerini şiddetle, hile ve iki yüzlü tertiplerle içiçe bir şekilde engellen ve hal hazırda çeşitli tür ve şekillerle engellemeye çalışan Kürt burjuva milliyetçiliğini ve modern-revizyonizmin en telikeli türü olan Sovyet modern revizyonizmini, anı şekilde revizyonist milliyetçi "M. Zedung Düşüncesi"ni ve genel olarak Çin revizyonizminin de yere çalma görevidir. Daha dün Kürt burjuva-milliyetçiliğinin ortalığı kasıp kavurduğu ve sovyet modern-revizyonistlerini içi içmiş iki yüzlü uşaklarının bunu "pekiştirdiği" şartlarda nasılkı, gerek Kürt burjuva-milliyetçiliğini ve gerekse Sovyet modern revizyonizmi redetmemiz; Marksist-Leninist idolojide inancımızdan ve marksist-leninist oluşumuzun bir ifadesi

idiyse, Bugün de Mao'cu revizyonist-milliyetçiliği ret etmemiz aynı şekilde marksist-leninist oluşumu zun gerçek bir ifadesidir. hiç bir yanlış iddia ve tutarsız tanımlama bu gerçeği karartamaz ve bizim sınıf mücadelesi yolunda yürümemizi inkar edemez. Kürdistan'da, marksizm-leninizmi ve Stalin'i sarsılmaz gerçek devrimci iradesini hakim kılmak isteyen biz, işçi ve emekçi halkımızın sınıf bilinçli yiğit fedakar ve azimli evlatları önünde başka bir başka bir yol yoktur. Başında gerçek devrimci marksist-leninist Enver Hoca'nın bulunduğu şanlı Arnavutluk Emek Partisi'ne yakın olmanında ötesinde onunla emperyalizme sosyal-emperyalizme, her türlü dünya geriçiliğine karşı dünya işçi sınıfını ve ezilen ta-lan edilmiş emekçi sömürge ve yarı-sömürge halkların sınıf mücadelesi barikatlarındayken almak, Sosyalist Arnavutluğu karalamaya ve küçümsemeye çalışanlarla ançak yılmadan ve usanmadan bu yola mücadele edilebilir. Bu yola, genel olarak Kürt ulusunun ve özel olarak da Kürdistan işçi ve emekçi halkınile Kürdistan emperyalistlerin her türlü yardımı ve desteği ile ilhak edip sömürgeleştiren ülkelerin (Türkiye, İran, Irak, Suriye gibi) işçi ve emekçi halklarını birbirine yakınlaştırmamızın ötesinde bütünleşmelerinin yollarını açabiliriz. Bizim için tek enteras-yonal yol budur. Kürdistan'da marksizm-leninizmin saflığını ve yüce bilimsel özünü, her türlü Kürt burjuva miraklara ve her türlü uluslararası modern revizyonizmin uzantısı ve uşağı karşı-devrimci Em-peryalizm karşı göz bebegimiz gibi korumalıyız. Kürdistan da hareketimizin ve devrimimizin müzafer oluşu ve başa geçişi bu gerçeğe bağlıdır. Son olarak E.Hoca yoldaşın şu sözleriyle yazımızı bitirelim:

"marksizm-leninizm müzafer bir ideolojidir. Onu benimsiyenler, onu savunan ve geliştireler, devrimin şanlı ordusuna: dünyayı değiştirmek, kapitalizmi yıkmak ve yeni dünyayı. Sosyalist dünyayı kurmak için proletaryaya ve tüm ezilenlere önderlik eden gerçek komünitlerin şanlı ordusunun büyük ve yenilmez ordusuna dahildirler." (Emperyalizm ve Devrim, sy.331)

(Birinci bölümün sonu)

12 EYLÜL DARBESİ ÜZERİNE....

Türkiye ve Kürdistan'da karşı-devrimci güçler taaruza geçerek, sınıf mücadelesini yeni bir asamaya ve yeni bir döneme soktular. Sömürgeci-faşist güçler, Kürdistan milli devrimci mücadelesi ile Türkiye devrimci-demokratik mücadelesi karşısında son kozlarını oynuyorlar. 12 Eylül darbesi ile karşı-devrimci güçleri, halkın devrimci güçleri ile nihai bir vuruşmaya giriştiler. Mücadelenin eski platformda devam etmesi halinde zaman faktörünün devrim lehine işlediğini gören ve aynı şekilde sömürgeciler aleyhine işlediğini, devletin tüm kurumlarıyla yozlaştığı, rollerini yerine getiremediği, halk nazarında giderek tehşir olduğu, Kürdistan milli devrimci ile Türkiye devrimci-demokratik mücadelesi karşısında acze düştüğünü gören sömürgeci, faşist güçler beklenen saldırıya geçtiler. 12 Eylül darbesi, kavgayı kendi platformunda, kendi millitarist mantıkları ile halletme çabasıdır. Daha bir sene önce cuntanın başı Evren Nato'nun Büküsel toplantısından dönerken "bir onlardan bir bizden ölüyor, böylece biz onların sonunu getireceğiz" diyerek saldırı perspektifini açıklamıştı. Ne varki "bire bir" taktiği devrimci güçlerin değil, karşı-devrimci güçlerin sömürgeci olacağı anlaşıldığında, generaller çetesi taktik değiştirerek, kısmi toplu saldırı planları yaptılar, "nokta operasyonları" adıyla bilinen bölgesel saldırıya geçtiler. Zan ediyorlarki, halkın devrimci muhalefeti bölge bölge sömürgeci, faşist güçler basvurdıkları her yolun bataga gittiğini görünce topyekün taaruza geçtiler, halka ve devrimcilere kudurmuşcasına hırsla saldırdılar. Kısa zamanda sonuç almak istiyorlar, çünkü mücadele uzadıkça yıpranıyor ve son kozlarını da kaybetmekle başbaşa kalabilirler. Onun için sömürgeci faşistler eski devlet örgütlemesinin halk güçleri karşısında yetersiz ve etkin olmadığı için, generaller çetesine engelleri süngü ile asma görevini verdi ve halk güçlerine karşı nihai ve sonuç alıcı saldırı görevini "emir kumanda zinciri" içinde verdi ve aynı zamanda devleti yeniden örgütleme, devrimci güçlere karşı etkinleştirme, ekonomik bulanının faturasını emekçi halkın sırtına bindirme, emperyalist tekeller ve uluslararası sermaye güçleri ile iyice kaynaşma görevini de çözüm için önüne koydu.

SÖMÜRGEÇİ-FAŞİST CUNTANIN GELİŞİMİ!

12 Eylül darbesinden önce de ordu, Kürdistan'da ve Türkiye'de yönetici güç durumunda idi. Yönetim, sıkıyönetim generallerinin elinde idi ve halkın devrimci güçlerine bütün güçleri ile saldırdılar ve iç savaşın karşı-devrimci tarafını oluşturmuyordu. Ancak 12 Eylülden sonra, daha halka karşı savaşa sokulan ordu, savaşın kurallarını ve platformunu değiştirmiştir. Sömürgeci burjuvazinin kendi içindeki çatışmasından dolayı ordu, etkin bir şekilde kullanılamıyordu. Çünkü burjuvazinin her iki kampa halka hoş görünmek ve kanlı yüzünü gizlemek için bu saldırının sorumluluğunu birbirine

atmak istiyordu ve karşı-devrimci güçlerini,devrimci güçlere karşı aktif bir şekilde seferber edemiyordu. General Kenan Evren bu durumu söyle dile getiriyor "parti çıkarları ve oy kayguları ile bölücülüğe ve teröre karşı etkin önlem almadılar" iste cunta bu savaşın sorumluluğunu üstlenerek karşı-devrimci güçleri topyekün bir saldırıya hazırladı. Zulüm,katliam ve terörü ve azgın ve yaygın bir şekilde uygulamasını formalitelere bağlayan kuralları,kanunları bir tarafa attı,"Türk milleti adına" Türk ve Kürt milletine karşı emperyalizmin bekcilliğini üstlendi.

12 Eylül darbesi,aynı zamanda emperyalizmin stratejisinin bir parçasıdır.Sömürgeci,fasist Türk burjuvazisinin çıkarları,emperyalist burjuvazinin dünya ölçüsündeki çıkarlarıyla bütünleştirilmiştir.Sömürgeci Türk burjuvazisi Orta-doğu'da,emperyalizmin çıkarlarını korumakta,kollamaktadır.Orta-doğu dünyanın kaynayan, sosyalizmin güçleri ile kapitalizmin güçlerinin kıyasıya vuruştugu bir bölgedir.Ekonominin candamarı durumuna gelen petrolün bol olduğu Orta-doğu dünyamızın dinamiğini oluşturan gelişmelerin keskinleştiği,emperyalistlerin dünya stratejisinin odağı durumuna gelmiştir.Hem emperyalistler arası çelişkinin hemde emperyalizmin ve işbirlikçileri ile halklar arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir.Süriye bir kaç ay önce SSCB ile ekonomik ve siyasi "işbirliği anlaşması imzalamıştır.Iran ile Irak emperyalistlerin çıkarlarını politikalarını etkileyen bir savaşa girmişlerdir.Arap ülkeleri arasında,İsrail'e karşı oluşan birlik,İsrail'e karşı tavır yerine ARD ve SSCB'ye karşı tavrın öne çıkması üzerine ikiye bölünmüştür. AFD İran'ı kayıbetmesinden sonra bölgede bir hamle yaparak,İsrail'i kendi orta-doğu politikasının merkezine koyma yerine,gerici arap devletlerini yanına almak için İsrail'e karşıda olsalar,Sovyetlere karşı kendi cephesine almaya çalıştı.APD'nin yeni başkanı Reagaen "Ürdün politikamız orta-doğu politikamızın anahtarıdır" derken gerici arap devletlerini yanına alma çabasını açıklıyordu.Bunun üzerine Süriye Ürdün ilişkileri gerginleşti.Irak,Ürdün,Kuveyt,SudiArapistan,Ummman cephesine,Arap dünyasından tecrit edilen Mısır ile birlikte İsrail gizli üyedirler.Karşı-devrim cephesindeki bu gelişmelere karşılık devrime cephesinde de önemli gelişmeler olmaktadır.Arap halklarının mücadelesi yanında Filistin ulusal kurtuluş savaşı,Dofar ve Eritre ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalizmin ve usaklarının çıkarlarını darbelemektedir. Son olarak İran devrimi ile birlikte önemli gelişmeler kaydeden Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi önemli gelişmelere yol açabilecek mahiyettedir.Kürdistan sorunu Orta-doğu'daki gelişmelerin odağı olma durumuna gelmekte ve Filistin ulusal kurtuluş hareketi ile birlikte anti-emperyalist cephenin en önemli iki ögesidir.Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi orta-doğu'nun siyasi haritasını değiştirebilir.Degışik emperyalist kamplara bağlı 4 devlete karşı gelişen Kürdistan halkının mücadelesi Orta-doğu halklarını kaynaştıracağı gibi,sömürgeci ülkeler arasındaki ilişkileride derinden etkilemektedir.Bugün İran ile Irak Kürdistan halkı sömürgecilere karşı askeri gücünü oluşturmış

ve sıcak savaşın içine girmiştir.Kitlelerin geniş katılımı ile verilen mücadele sömürgecilerece yok edilmeyecek kadar köklemiştir.Kuzey (Türkiye) Kürdistan'da kitleler oldukça politize olmuş ve devrimci uyanışın içine girmişlerdir.Türk devletinin Kürdistan'da kitle desteği yoktur denebilir.Güçlü milli devrimci potansiyel oluşmuştur.Türkiye'de oldukça güçlenen devrim mücadelesi ile birlikte Kürdistan ve Orta-doğu'daki gelişmeler Türk egemen burjuvazisini ürkütüyordu.İçin de bulunduğu ekonomik ve siyasi krizle birlikte,Türkiye'de işçi sınıfının mücadelesi geliyor,Kürdistan'da milli devrimci mücadele önu alınamaz boyutlara ulaşmış ve sömürgeci devlet denetimi yitirmiştir,Güney ve özellikle Doğu Kürdistan'da kitleler ayaklanmış,silahlı mücadeleyle zafere doğru yürüyorlardı,diger tarafta bağlı olduğu emperyalist ABD ile Sosyal-emperyalistler arasındaki çatışma yeni boyutlar kazanmıştır.Bu gelişmeler karşısında,Türk devletine yeni görevler verilecekti.Emperyalist çıkarları orta-doğu'da korumak.Bunun için iki yol düşünüldü,Nato'nun sorumluluk alanı Basra körfezine kadar genişletmek ve Nato bünyesinde bu görevi T.C. vermek,veya ikinci yol olarak Nato'nun Sorumluluğu dışında T.C. bu görevi üstlenecek.Bağlı emperyalist kampın çıkarları Orta-doğu'da,sosyal-emperyalistlere veya devrimci güçlere karşı korunacak.Bunun içinde güçlü,astığını astım,kestigim kestik,jandarmalık politikasına karşı doğacak muhalefeti sindiren lakıyla hizmet veren bir Türkiye gerekiyor,İste 12 Eylül fasist-sömürgeci darbenin bölgesel sebeblerinden biri budur.

Kürdistan'ın diğer bölgelerinde kabaran ve kitle ayaklanmalarına ve silahlı savaşa varan mücadelesinin bastırılması,Kuzey bölgesinde gelişmekte olan milli devrimci mücadeleyi ve Türkiye'de gelişmekte olan devrimci-demokratik mücadeleyi bastırmak,Batılı emperyalistlerin çıkarlarını orta-doğu çapında korumaktır.

12 Eylül fasist askeri darbesinin diğer bir hedefi de,ekonomik çöküntünün ızdıraplarını emekçi halk kitlelerine çektirmektir,bu doğrultudaki IMF ve emperyalistlerin direktiflerini eksiksiz uygulamaktır.Daha önce buna cesaret edemiyen,halkın direnişinden ürken Demirel ve Ecevit hükümetlerini "oy kaygısı" ile suçlayan generaller çetesi,bugün zam üstüne zam yapmakta,paranın değerini düşürmekte,enflasyonun tırmanışını körüklemekte,ücretleri dondurmuş,grevleri yasaklamış,kıdem tazminatlarını patronun keyfine bırakmış,memurun emekliliğini kuşa çevirmiş,fazla istihdam var gerekçesiyle memur ve işçiler sokaga atılmakta,KİT'ler özel sektöre devredilmeye çalışılmakta,işçiler askeri disiplin içinde çalıştırılmaktadır.Daha önce Demirel'in aldığı fakat uygulamaya cesaret edemediği kararları uygulamaktadır. 24 Ocak kararları ile ekonomik güç bir avuç tekelcinin denetimine girmiştir.Kredi muslukları bunlara açılmıştır.Kredi faizlerinin yükseltilmesi ile küçük ve orta burjuvazinin kredi alma imkanları yok edilmiş ve iflase sürüklenmiştir.Holdinglere kasasını açarken Tütün,çay,fancar,pamuk,fındık v.s. üreticilerinin emeğinin karşılığı bile olmayan birikmiş bir veya iki-üç yıllık parasını dahi vermemektedirler.

Diger taraftan emperyalist ekonomi ile bütünleşme çabala-
rı arttırılmış, uluslararası tekelci finansman, sinai ve ti-
cari gruplar yapılan anlaşmalar, Türkiye'yi cazip bir pazar
haline getirmektedir. ABD bankaları daha simdiden sube açmak
için girişimlerini sürdürüyorlar. Türkiye ve Kürdistan halkı-
nı emperyalistlere peşkeş çekiyorlar. Emperyalist ekonominin
buhranından doğan ızdırapları Türkiye ve Kürdistan halkının
sırtına bindiriyorlar. Ama nafi! 12 Eylül cuntacıları eko-
nomik çöküntüyü durduramazlar. Herseyden önce Türkiye ve Kür-
distan halkı bu soyguna uzun süre sessiz kalmayacaktır. İkinci-
ci, ekonominin bünyevi hastalıkları düzelecek nitelikte de-
ğildir. Herseyi ile emperyalizme bağımlı olduğu için en ufak
bir sarsıntıdan etkilenir. Üretim için gerekli olan hammadde-
yi sağlayacak döviz girdisine sahip değil. Ağır sanayi montaj
düzeyini aşmış değil, montaj sanayisi, döviz olmadan işleye-
mez. Petrol fiatları artmakta, sanayi için gerekli petrol da-
hi bulunamıyor. Son İran, Irak savaşı petrol sorununu daha da
geniş boyutlara varırmıştır. Üretim artmakta, fiatlar yüksel-
mektedir. Yatırımlar durdurulmuştur. İhracatın temel malları
olan tarım ürünlerine dahi dış pazar bulanamamaktadır. İşsiz-
ların faizleri her yıl milyarlarca doları bulmaktadır. İşsiz-
ler ordusuna her yıl yüzbinlerce kişi katılmaktadır. v.b. Ge-
neraller çetesi ve emperyalistlerin has adamı Turgut Özal

sorunları çözebilecek değillerdir, onlar ancak bu sorun-
ları dahada derinleştirirler. Çünkü bu sorunların çözümü an-
cak Demokratik Halk Devrimi ile mümkündür. Ekonominin kanun-
ları zordan, şiddetten ve işkenceden anlamazlar, kendi doğ-
rultusunda gitmekte inat ederler.

12 Eylül, darbesi birçok açıdan değerlendirilebilir. ve
değerlendirilmelidir de. Ne var ki, 12 Eylül darbesi salt ken-
di başına bir olay değil ve yalıtılmış bir biçimde ele alın-
mamalı, ordu müdahalesi ve cunta eylemleri, yarı-sömürge ve
bağımlı ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de olağanüstü ve
istisnai bir olay değil, aksine olağan ve kural halini almış-
tır. Hemen her yer askeri darbelerin düzenlendiği Latin Ame-
rika, Afrika ve Orta Doğu ülkeleri bir yana "demokrasinin"
istikrar kazandığı iddiası ile övünen Türkiye burjuvazisi-
nin tarihi bunu örneklemektedir. Gericici Osmanlı ordusunun
artıklarının yeniden örgütlenmesi olan Faşist-sömürgeci Türk
ordusu, daha T.C. kuruluş yıllarında, emperyalist işgale kar-
şı savaştan Türkiye ve Kürdistan halkına karşı savası ve
T.C.yi Türkiye ve Kürdistan halkının milli ve demokratik
taleplerini kara kara gerçekleştirdi. Ordu sadece askari bir
kurum ve örgütlenme değil, fakat aynı zamanda politik bir
örgütlenme idi. Türkiye ve Kürdistan halkı askeri baskılar-
la denetim altına alındı, iktidar doğrudan generallerin, pa-
saların elinde idi ve ordu aynı zamanda yönetici organdı.
Kurtuluş yıllarında, ordunun rolünü şu rakamlar çok açık bir
şekilde belirlemektedir. Ordunun İngiliz, Fransız, İtalyan iş-
galcilerine karşı bir çok kurtuluş savaşı ve bir subayın
burnu dahi kanamamış, Emperyalistlerin desteğindeki Yunan
ordularına karşı savaşta ölenlerin emperyalist işgale karşı
savaşan halktan öldürdüklerinin yarısından fazlasıdır.
Albaylardan oluşan seyyar istiklal baskınlarının aynı yıl-
lar içinde astığı, kestigi insan sayıları Kurtuluş Savaşına

ölenlerin üç katıdır. Türk ordusu 1908'den bu yana çoğu zam-
an doğrudan bazende dolaylı olarak siyasi hayatın düzenle-
yicisi olmuştur. 1925 e kadar ordu doğrudan ekonomik, siyasi
iktidarı elinde tutmuştur. 1925 ten sonra Türkiye'de ordu
"kıralaya" yavaş yavaş çekilirken, Kürdistan'da yönetim ve idare
doğrudan askeriyenin elinde kalmıştır. İkinci dünya sava-
sına kadar sürekli sıkıyönetim, askeri valiler, istiklal mah-
kemeleri Kürdistan'a sömürgeci boyunduruğu yerleştirme ça-
ası sürüp gitti. İkinci dünya savaşından sonra demokrasinin
dünya ölçüsünde zafer kazanması ile birlikte, Türkiye'de söz
de demokrasi oyunu sahneye çıkardı, fakat ordu sahnenin arka-
sında oyunu idare eden bir güçtü. Nato'nun emrine verilen or-
du yeniden örgütlenildi. Generaller yine orduda olduğu gi-
bi sivil hayatta en yetkin görevleri üstlenirlerdi.

Cumhurbaşkanının emekli bir general olmasını gelenekselleş-
tirdiler. Ekonomik ve siyasi krizin doğması ile zor döneme
giren sömürgeci-faşist burjuvazi 1960 da 27 Mayıs darbesi
ile orduya tarihsel ve geleneksel görevi verdi. 1960 ta ör-
gütlediği, devletin yozlaştığını ve devrimci mücadele kar-
şında etkisiz kaldığını görünce, tekrar halka ve devrimcile-
re saldırarak, Sömürü düzenini "korudu ve kolladı", fakat za-
man devrimci güçlerin lehine işledi ve işliyecektir. 1974'
ten sonra Kürdistan ve Türkiye halkının devrimci mücadelesi
daha güçlü bir şekilde gelişti. Kapitalist emperyalizmin dün-
ya ölçüsündeki bulanım Türkiye ekonomisini derinden etkile-
di ve enflasyon alabildiğine yükseldi. Buna paralel olarak
siyasi krizde gelişti. Egemen sınıfların kampları arasında
mücadele kızıştı. Devlet kurumları yozlaşarak işliyeemez dur-
uma geldi. Her alanda bir çöküntü başladı. Sömürgeci burjuva-
zi önce çöküntüde kurtulmak için bir çok çareye başvurdu.
Hükümetler değişti, koalisyonlar kuruldu, sivil ölüm çeteleri
oluşturdu faşistleri böylece halk muhalefetine karşı örgüt-
lemeye çalıştı. Tüm partilerin birleşmesi çabaları yapıldı,
24 Ocak kararları ile ekonomik çöküntüye çare aradı. fakat
attığı her adımda halkın devrimci gücünü karşısında gördü,
sınıf mücadelesi devrimin lehine geliyordu ve nihayet sö-
mürgeci-faşist güçler çareyi, millitarist gücüne görevi dev-
retmekte buldular. General Evren'in deyiimi ile "buna mecbur
kaldılar" aslında, 12 Eylül'den öncede, ordu bütün gücüyle Tür-
kiye'de ve özellikle Kürdistan'da devrimci güçlere karşı
seferber edilmisti. Ne varki generallerin canını sıkkan bazı
kurallardı. Egemen sınıfların kendileri için uyguladıkları
sözde demokrasinin bazı kuralları vardı ve egemen sınıfla-
rın tanımak zorunda olduğu bazı haklar burjuvazinin canını
sıkıyordu. 12 Eylül cuntası ile yüzlerindeki demokarsi mas-
kesini attılar, kanun generallerin iki dudağı arasındaki laf
oldu. İşkence, katliam, beyaz terör daha kolay yapılır oldu ve
içki hakları, demokratik haklar yok edildi.

BAGIMLI VE YARI-SOMURGE ÜLKELER DE DARBELER NEDEN

SIK SIK OLMAKTADIR!

Gelişmiş kapitalist ülkelerde rastlanamıyan askeri darbe-
lerin Türkiye gibi bağımlı veya yarı-sömürge ülkelerin tari-
hinde sık sık görölmesinin sebeplerini şöyle sıralayabiliriz.

I-Bu ülkeler emperyalist tekellere ve devletlere bağımlı-
dır. Emperyalizm siyasi gericilik demektir. Faşizm emperyal-

izmden kaynaklanan bir olgudur. Ne varki emperyalist ülkeler-
de işçi sınıfının yoğun kararı koyucu sözkonusu olacağı için
darbeci heveslerini uygulayamayan geleneksellenen bujuva de-
mokrasisini tanımak zorunda kalan emperyalistler sömürge ve
yarı-sömürge ülkelerde bizzat doğrudan darbeler tezgahlamak-
tadırlar. Örneğin Kamboçya'da, Sili, Kore'de, Bolivya v.s. doğ-
rudan darbeler tezgahlanmış veya Türkiye'de olduğu gibi ter-
vik etmiş ve desteklemiştir.

Emperyalist burjuvazi, kapitalist ekonominin buhranlarının
faturasını bağımlı ve yarı-sömürge ülkelerin halklarına öd-
etilmek üzere bu ülkelerin burjuvazisine IMF, Dünya bankası
bankalar birliği, ortak pazar v.s. kuruluşların reçeteleri
şeklinde sunmaktadır. Bağımlı, sömürge ve yarı-sömürge ha-
kklarının bu ağır yüke karşı dirençlerini kırmak için mil-
itarist güce, askeri darbeye başvurmaktadırlar. Nitekim 12 Ey-
lül cuntacıları, emperyalist burjuvazinin direktiflerini ay-
nen uygulamakta, zamlarla, ücretlerin ve taban fiyatların
dondurulması ile, develesiyonlarla, ekonomik ve siyasi işbir-
liği andlaşmalarıyla Türkiye ve Kürdistan halkı emperyalist-
lere peşkeş çektilirmekte emperyalizmin buhrandan doğan yü-
künü halka çektilirmektedir.

2-Emperyalist ülkelerde, işçi sınıfı burjuva demokrasisi-
nin özünü oluşturan temel hak ve "özgürlükleri" yüzyıllar
süren savaşım sonu kazanmış ve bugünde bu mevzileri kolay
kolay terketmesi söz konusu olamamakta, demokrasiye sahip
çıkmakta ve kendisi için bir kazanım olduğunun bilincinde-
dir. Oysa bağımlı veya yarı-sömürge ülkelerde, gerek kapital-
izmin gelişme düzeyi gerekse işçi sınıfının nicel ve nitel
olarak gelişim düzeyi daha geridir. Bu ülkelerde egemen sin-
ıflar, halk kitlelerini politik uğraştan uzak tutmak için
herşeyi yapmakta ve bunu belirli ölçüde basarmaktadır. Var-
olan demokratik kurumlar(partiler, parlamento v.s.) ise kit-
lelerin mücadelesi sonucu değil, burjuvazi için kabul edile-
bilir ve burjuva klikleri arasındaki mücadelenin ürünü ola-
rak doğmuşlardır, dolayısı ile halka yabancı halkın sahiplik
etmediği kurullar ve kurallardır.

Artık gerçekten demokratik olan haklar ve özgürlükler dev-
bir sorunu olmuştur ve kitleler bu doğrultuda mücadeleye at-
ılmakta yani burjuvazi için olan hak özgürlükleri konuma de-
ğil, kendisi için bunları yaratma mücadelesi vermektedir. İtali
Avrupa'da olduğu gibi halkın politik mücadelesinin sonucu
olmayan bir parlamentonun dağılması, partilerin kapatılması
yayın organlarının yasaklanması, toplantı ve gösteri hakları-
na sahiplik yaparak bunların oratadan kaldırılmasına karşı
dise dış bir mücadelede sözkonusu değildir. Dolayısı ile bur-
juvazi hakları nisbeten rahat bir şekilde geri alınamamakta-
dır. Bir grev hakkı, sendika hakkı, toplu sözleşme hakları, bur-
juvazi bu hakları asgari düzeyde de olsa en kısa zamanda
tanımak zorundadır. Fakat Türkiye ve Kürdistan halkının var-
lığından bile yeni yeni haberdar olduğu kadın haklarının ge-
ri alınması pek zor olmayacaktır. Seçme ve seçilme hakkıda
aynı niteliktedir. Halk oy versede vermesede bir şeyin değış-
miyeceği varsısına sahiptir. Demek ki Türkiye'de sözü edilen
demokrasi (Kürdistan'da varlığı idda edilemez) halka yabancı
burjuvazi için demokrasidir. Yok, 198

miyecek bir sorun yaratmaz. 12 Eylül darbesinden sonra direni-
şin olmamasının sebebidir budur.

3-Burjuvazi salt emperyalizmin siyasi gericiligi ile de-
ğil, aynı zamanda, feodalizmi devrimci bir şekilde tasfiye et-
mek bir yana feodalizmin ekonomik ve siyasi dünyası ile iç-
içe geçmiş ve feodalizmin köylülük üzerindeki kırıbacını ay-
nı zamanda işçi sınıfı üzerinde kullanma eglimindedir ve
feodal zorba yöntemleri sıkça benimsemektedir. Yarı-sömürge
ülkelerde faşist darbelerin temellerinden biride feodaliz-
min varlığı, onun dünya görüşünün kitlelerde yarattığı uy-
sukluk, kadercilik teslimiyettir.

4-Yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde burjuvazi işçi sınıfı-
fına ekonomik ve siyasi taviz verdiği taktirde, ekonomik ve
siyasi gücünden çok şey kaybeder ve bunu göze alabilecek ka-
dar güçlü değildir. Dış pazar bulma imkanı sınırlı olduğu i-
çin tek sömürü kaynağı olan ulusal pazarlar içindeki halka
dadanır durur ve halkın en küçük bir talebine dahi tahamül
etmez, militarist gücüne başvurur.

5-Emperyalistler arası çelişkiler, bağımlı ve yarı-sömür-
ge burjuvazisi arasında hemen yankısını bulur. İşbirliği hal-
inde olduğu emperyalist devletlerin kutuplaşmasına uygun
bölünür ve kendi aralarında efendilerinin desteği ile ikti-
dar mücadelesine girer. Bağlı oldukları emperyalist kutup-
lar arasındaki çelişkinin seyrine göre birbirine karşı dar-
beler tezgahlar askeri güçlerine başvururlar.

6-Yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerin burjuvazisi gerek pa-
zarlarını kaptırmama, gerek yeni sömürü alanları bulma ve
ekonomik gücü ile ele geciremediği, iktisadi değerleri ele
geçirmede olsun, siyasi iktidarın aktif desteğini ister ve
militarist gücüne başvurur.

7-Yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde, sermayesi yoğun üre-
tim yerine emek yoğun üretim ön planda olduğu için, sermaye-
yi (aynı zamanda teknolojiyi) yoğun bir şekilde kullanma ye-
rine, emegi azami ölçüde sömürebilecek bir şekilde disipline
ve organize edilir, için de militarist gücüne başvurur, işye-
rine Jandarma diker ve işçiyi en verimli şekilde en az üc-
retle çalıştırır.

Özgül sebebler ayrılmak üzere, bu ve buna benzeri sebebler-
den dolayı, bağımlı ve yarı-sömürge ülkelerde askeri müdahale-
ler, darbeler olmaktadır.

CUNTANIN GELECEĞİ VE MUHTEMEL GELİŞMELER!

GENERALLER KİTLELERDEN TECRİT OLUYORLAR!

Devrimci güçlerin iktidar alternatifi olabilecek düzeyde
güçlü ve örgütlü olmadıkları için, kitleler sorunların çözü-
münü burjuva sınırlar içinde arayıp durdular. Burjuvazi halk
kitlelerinin bu arayışını sömürebilmek için Ecevit'i "umut"
yaptı. Fakat bu "umut" halka büyük bir umutsuzluk verdi. Pe-
şinde yeni arayışlar ve yeni hükümetler, cepheler yarattı, bu
gelişmelerle halkı bir müdet oyaladı. Halk burjuva partiler-
inde ve barışçı yollarla kurtuluşun gerçekleşmeyeceğini
kendi tecrübesiyle anlayıp devrimci güçlere ve devrimci yö-

nerilken, sömürgeci-burjuvazi, tehsir ve tecrit olmuş parti-
lere tekme vurdu ve son alternatifini ortaya koydu. Parti-
lerüstü" hükümet ve ordunun yönetimi! yukarda izah ettiğimi-
z gerekçelerle kitleler askeri cuntaya karşı direnisi ol-
madı. Devrimci hareketlerinde generaller çetesine karşı kit-
leleri seferber ederek direnme gücünden yoksun olması nede-
niyle özellikle Türkiye'de ara tabakalar cuntanın yanında
yer aldılar. Cunta "sağa da sola"da karşı olduğu demogojisi
ile kitleleri uyutmaya çalıştı. Hatta faşist MHP'nin üzerine
kısmende gitmektedir. Yönetecilerini tutuklamakta, katil mili-
tananlarını yakalamaktadır. Fakat bu hiç bir zaman karatma-
malıdır. Halk nazarında tehsir ve tecrit olmuş bu cinayet
örgütünün üstüne sözdede olsa gitmek, yöneticilerini tutukla-
mak, faşist katilleri cezalandırmak hiç bir zaman resmi fa-
şist çetenin faşizme veya sağa karşı olduğunu göstermez. Zira
bu sahte tavırlar, halkı uyutmak, gerçeği saklamak ve kitle
destegini kazanmak içindir. 12 Eylül'ün ilk dönemlerinde bu
demogojisi ile nisbeten başarılı olan generaller çetesinin
yüzü artık ortaya çıkmıştır. 12 Eylül çetesinin, sağa karşı
olmadığı, MHP ve AP'nin cinayet örgütlerinin yerini alarak,
Kürdistan ve Türkiye devrimci güçlerine kendi deyimleri ile
"Hüculük ve komunizm" saldırıkları kitleler yine tercü-
le öğrenmişlerdir. Bizat sıkıyönetimin açıklamaları
bu terçülin öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Artık cunta
"sağa da sola da karşıyız" demogojisi kazandığı kitle deste-
ginin yitirmişti. Hatta önce cuntanın yanında safını belirle-
yen tabakalar cuntaya karşı tavrı almayla yönelmişlerdir. Çün-
kü generaller MHP ve AP'nin programını uyguluyor, bütünüyle
devrimci-demokrat, yurtsever hatta MHP'nin mantığıyla kendi-
sinden olmayan herkese saldırıyorlar. Başnazca Kemalizmin
temsilciliğini yapan Cumhuriyet gazetesinin yaşaması dahi
çeteyi rahatsız etmektedir. Denebilir ki çete gelecekte, bir
avuç MHP'li ve AP'li ile birlikte kitlelerden tecrit edilmiş
olacaktır.

Yine çeteye kitle destegini sağlayan diğer bir durumda,
can güvenliğinin sağlanacağı demogojisi idi. Can güvenliğinin
sağlanması kitlelerin bir talebi idi. Faşist-sömürgeci ci-
nayet sebekeleri Türkiye ve Kürdistan'da halka saldırıyor,
malına el koyuyor, varalıyor ve öldürüyorlardı. Devrimci güç-
ler kitleleri örgütliyerek faşist saldırılara karşı kitle-
lerin can ve mal güvenliğini sağlayamıyordu. Herkes her an
öldürülebilir düşüncesi için yasıyor ve faşist ıgal altın-
daki bölgelerin yanından geçmekten bile korkuyordu. Veya faş-
ist saldırılar karşısında yerini, yurdunu, ismini, okulunu terk-
etmek zorunda kalıyordu. Faşist saldırılara karşı can güven-
liğinin sağlanması kitlelerin acil talebi haline gelmişti.
Devrimci hareketler, kitleleri bu talepler doğrultusunda ör-
gütliyemediler. İşte cunta bu kargaşa ortamında, kitlelerin
can güvenliği ve hergün soyulan veya haraç alınan orta taba-
kanın acil talebi olan mal güvenliği taleplerini istismar e-
derek, can ve mal güvenliğini sağlayacağı demogojisini yaptı,
kitle destegini aldı. Fakat kısa bir zaman içinde generaller
çetesinin yüzü açığa çıktı. Teröre karşı olduğu, can ve mal

güvenliğini sağlayacağı vaadinin bir demogojisi olduğu ortaya
çıktı ve kitleler bu konudada destegini çekmektedirler ve
tecrit edilmektedirler. Her şeyden önce faşist-sömürgeci ge-
neraller çetesi teröre karşı değil bizzat kendileri terörit-
tirler. Hemde faşist teröristlerin en büyükleri ve en kanlı-
ları. Halktan yüzlerce kişi sorgusuz ve sualsiz kursuna diz-
ilmiş, idam edilmiş, iskenceden öldürülmüş veya sakat bırakıl-
mış, veya akibetinde haber alınamamıştır. Bugün Türkiye ve
Kürdistan'da sokaklarda canında emin bir şekilde dolasama-
makta, her an iskenceye götürülmekte, veya dur emrine uymadı-
ğigerekcesiyse, arkadan kursunlanabilmektedir. Türkiye ve Kür-
distan'da can güvenliğinin sağlanması bir yana kan gölüne
çevrilmiş bir cehennem haline getirilmiştir. Yine mal güvenliği
vaadinde bir demogojiden ibaret olduğu tercübelerle anlaşılmış-
tır. Terörist generaller çetesi, bizzat köyler yakmış cvl-
er yıkmıştır. Türkiye ve Kürdistan'ın her kasabasında hatta
her köyünden "silahlı kuvvetlerimize yardım" adı altında har-
aç toplanmakta ve hergün gazetelerde falanca kasabada kara
kuvvetleri veya hava kuvvetleri vakfına kaç milyon toplandı-
ğı reklam edilmektedir. Bu haraç MHP'li faşist canilerin yap-
tığı gibi zorla toplanmaktadır. Halkın siddetli tepkisi üzeri-
ne, konsey sekreteri "yardım"ın zorla alınmadığını(!) ve al-
ınmamasını açıklamak zorunda kalmıştır. Halkın acil talebi haline gelen can ve mal güvenliği talebi-
ni istismar ederek kitle destegini alan faşist-sömürgeci ge-
neraller çetesinin sırttan suçlu yüzü açığa çıkmış ve kitle
destegini yitirmiştir.

Daha ilk günden itibaren faşist generaller işci sınıfı,
öğrenci gençlik gibi toplumun en dinamik ve devrimci kesim-
ce niteliği bilinmekte idi. Yine Kürdistan halk kitleleri
cuntanın ırkçı-söven yüzünü açıkca -ki ilk günden dışlarını
Kürdistan halkına göstermekten çekinmediler- gördükleri iç-
in cuntaya destek sağlaması söz konusu degildir. Faşist ge-
neraller sözcüsü oldukları bir avuç burjuvazi dışında daha
çok orta kesimin, memur ve küçük esnafın destegini almayı ba-
şarmıştı. Fakat bu destegide hergün yitirmektedir. Kitle des-
teginin yitirmesinin, yukarda saydığımız sebebler yanında eko-
nomik politikasında bir sepettir. Turgut Özal'ın politikası,
ekonominin bir avuç Holdingin eline geçmesini-orta ve küçük
burjuvazinin iflasını hedeflemektedir. Artan maliyeti ile ma-
lini pazarlayamayan orta ve küçük burjuvazi kredi alamamakta
birer tefeci olan bankerlerin eline düşmekte veya hammadde
bulamamaktadır. Küçük ve orta Memur aldığı maaşı ile kendi
kişisel harçlığını dahi karşılayamamakta, yükselen fiyatlar
karşısında bunalıp kalmakta, Cuntanın getirdiği askeri di-
siplin ile eskiden kaçak (kanunsuz!) çalıştığı ve bir yan
gelir getiren işlerini bırakmak zorunda bırakılmıştır. Cun-
tanın yarattığı hayaller artık yok olmuştur. Cuntanın yeni-
den düzenlediği emeklilik ve vergi kanunları bu tabakayı
dahada kötü durumlara düşürmüştür. Denebilir ki sömürgeci-faş-
ist generaller çetesi, ilk aylarda orta ve küçük burjuvaziden
destegide yitirmiştir.

Sömürgeci-faşist generaller çetesi süreç içinde egemen
sınıfların bir kesiminin desteginide yitirecektir. Cunta ger-
çek yüzü açığa çıkıp gerçek bulunca, bugün destek sağlayan

fakat iktidar nimetlerinden yararlanma uman reformcu-sömürgeci kesim desteğini çekecektir. Faşist generaller, süreç içinde, AP, CHP ve HEP'in temsil ettiği burjuvazinin temsilciliğini üstlenecek, iktidar nimetlerinden yararlanma umudunu yitirecek olan CHP'nin temsil ettiği burjuvazi cuntaya karşı tavrı alacaktır.

Katili emperyalist devletlerde, kendi ülkelerindeki devrimci-demokratik kamuoyunun baskısı üzerine, ucaıkları olan generallerine kayıtsız pertsiz destek sağlamıyorlar. Hatta bu ülkelerdeki devrimci-demokratik güçler cuntaya yardım kesilmesi için hükümetlerini baskı altına alabilecek kamuoyunu oluşturmışlar. Bu yüzden emperyalist hükümetler bile generallere sertli destek vermektedirler. Bunun ne kadar süreceği ise bu ülkelerdeki anti-faşist, anti-şöven demokratik güçlerin mücadelesine bağlıdır.

Ekonomik ve siyasi buhran cuntanın boyunu asmış, kapitalist sistemin dünya çapındaki buhranı halini almıştır. Generaller çözüm için önüne kondukları sorunların içinde boğulup gidecektir. Zor ve şidet sorunları daha da çarpasık hale getirir.

Generaller gelimekte olan anti-faşist muhalefeti önlemek için demokarsiye dönüleceği vaadi yapmaktadırlar. Kürdistan'da ki milli muhalefete taviz vermesi hiç bir zaman söz konusu olmamıştır. Ancak Türkiye'de şövenizmi körükleyerek sağladığı desteği kayıbetmek istememektedir. Türkiye ve dünyadaki anti-faşist güçlerin tepkilerini frenlemek için vaad edilen demokrasi, cunta yönetiminden farklı olacaktır. Kesin hayır. Cuntanın amaçlarından biride, devrimci-demokratik muhalefetin doğuşunu ve legalleşmesini imkansız kılmaktır. Bunun için anayasal ve kanuni düzenlemeler yapmaktır. Bugünkü zorba militarist yönetimi devlet örgütlemelerinde kurumsallaştıracaktır, kanunlaştıracaktır. Yani zulüm ve katliam kurallara bağlanacaktır. Her an feshedilmeyle yüzyüze bir burjuvazinin tepistği parlamento oluşturulacak ve son söz yine generallerin olacaktır. Basın "hürriyet" toplantı ve gösteri "hürriyeti" dernekler kanunu, partiler ve seçim kanunu v.b. kanunlar cuntanın bugünkü askeri faşist-sömürgeci diktatörlüğe uygun olarak yeniden düzenlendi veya düzenlenmektedir. Furucu meclisin yapacağı tek şey bu faşist kanunlara uygunluk arzeden bir anayasayı hazırlamaktır. Kısaca vaadedilen demokarsinin burjuva demokarsisi ile uzaktan yakından ilgisi olmayacaktır.

BU DÖNEMDE NE YAPILMALIDIR?

Halk güçleri bu gelişmelere sesiz kalmıyacaktır. Basta Türkiye ve Kürdistan proleteriyası, yıllardır diye diye verdiği mücadeleden kazandığı mevzilerin elinden alınmasına sesiz kalmıyacaktır. Proleteryanın kanları pahasına kazandığı, toplu sözleşme hakkının, sendika kurma hakkının, grev hakkının, kıdem tazminat hakkının idis edilmesine müade etmiyecektir. Sömürgeci-faşist burjuvazinin bu haklara yapacağı her türlü saldırıyı kanı pahasına göğüsliyecektir ve generaller çetesinin getireceği düzenlemeleri uzun süre kabullenemeyecektir.

Türkiye ve Kürdistan proleteriyası kazandığı bu mevzileri koruyacak güçte ve bilinçtedir. Orta ve küçük burjuvazi, generallere verdiği desteği çekerek bugün seyirci durumdadır, fakat devrimci mücadelenin kabarmasıyla devrimci saflarda yerini alacaktır.

Halk güçleri dağınık ve örgütsüzdür. Generallerin saldırılarını bu yüzden göğüsleyememektedir. Fakat ilk günlerdeki sakinlik ve yalınlik giderek yok olmaktadır. Devrimci güçler halkın devrimci potansiyelini kucaklayamamakta, var olan kitle desteğini de önemli ölçüde yitirmektedirler. Devrimci hareketler askeri düzeyde direnebilecek güçte değildir. Bazı hareketler panik içinde, bazı hareketler nispeten düzenli bir şekilde geri çekilmektedirler. Doğru olanda devrimci hareketlerin düzenli planlı geri çekilmeleridir. Çünkü devrim daygası yükselmiyor, düşüyor. Devrimci güçler bu düşüce uygun olarak geri çekilmektedir. Doğru tavrı asla teslimiyet değildir ve asla saldırı değildir. Bugün saldırı veya askeri anlamda direnişler örgütlemek devrim ve karşı-devrimin güç dengesi göz önünde tutulduğunda bir intihardır, mace-racılıktır, halka ve devrime zarar verir. Keza generallerin zulüm ve baskılarına sessiz kalmakta teslimiyettir, karşı-devrime hizmettir. İlegaliteyi güçlendirerek, propaganda ve ajitasyonla cunta tehşir ve tecrit edilmeli ve cuntaya karşı mücadele bir devrim sorunu olarak ele alınmalı, aksi halde 1974 de olduğu gibi sömürgeci-reformcu burjuvaziye hizmet etmek demektir. 12 Eylül faşist-sömürgeci darbe ile girilen yeni dönemde, devrimci güçlerin yeni mücadele yöntemlerini geliştirmeleri gerekir.

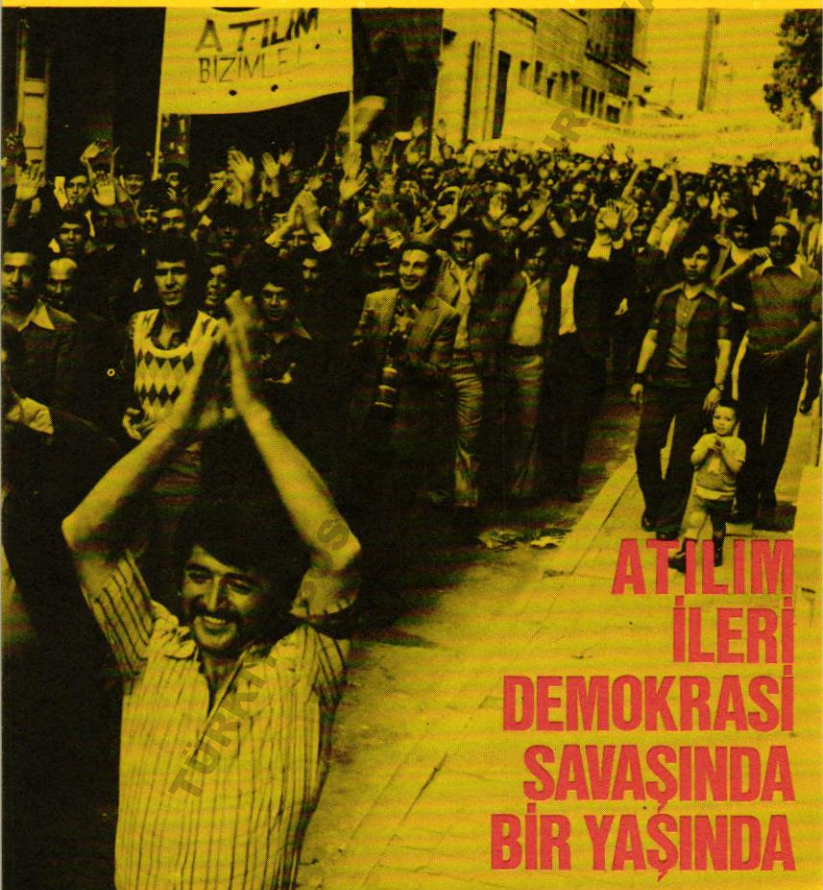
Türkiye'de sömürgeci-burjuvazi, Kürdistan'ı sömürge olarak elinde tutması için gereken gücü Türkiye'den aldığı müdetçe Türkiye halkının anti-faşist demokrasi mücadelesini basaraya ulaşıamaz. Türkiye'de, burjuvazinin bu kaynağı kurutulmadıkça faşizmin kökü de kazılamaz. Türkiye devrimci güçleri bu olgunun bilincinde olmalıdırlar.

Kürdistan'da milli devrimci mücadelenin kabarması uzak değildir. Generallerin Kürdistan'da hiçbir desteği yoktur. Cuntaya karşı direnişin olmamasının sebepleri Türkiye'ye göre farklılık arzeder. Cuntanın ne terörü önleme demogojisi ne sağa da sola da karşı olduğu yalanı, demokrasi vaatleri, ulusal varlığın tehlikede olduğu demogojisi, Kürdistan ulusal devrimci potansiyelini etkileyememiş etkileyemez. Tek ve başlıca sebep devrimci potansiyelin örgütlü olmamasıdır. Sömürgecilerin Kürdistan devrimci güçlerine karşı daha güçlü olması nedeniyle kitleler, sömürgecilerin saldırıları karşısında sığınacakları ve direnecekleri bir devrimci örgütlenme bulamadılar ve bir bugün bekleyiş içindedirler. Devrim güçlerin sistemli ve doğru çalışmaları, bugünde bu potansiyeli sömürgeci güçlere karşı seferber edebilirler. Kürdistan'da kitlelerin, anti-sömürgeci bir mücadeleye geniş katılımı için aynı zamanda proleter devrimci örgütlemenin güçlü bir askeri yapıya olmasına bağlıdır. Bu dönemde Türkiye'de olduğu gibi Kürdistan'da da silahlı mücadele biçimi önplanda olmadığı için, Kürdistan halk kitleleri sömürgecilerin silahlı saldırı-

rıları karşısında karşısında sessiz kalmakta geri çekilmek-
tedir. Fakat Doğu ve Güney Kürdistan'daki gelişmeler ve Tür-
kiye'de beklenen muhtemel gelişmelerin etkisi ve Kuzey
Kürdistan'da devrimci güçlerin çalışmaları ve objektif ge-
lişmeler, Kuzey-kürdistan'da ulusal devrimci mücadelenin da-
hada güçlü bir şekilde gelişeceği açıktır. Fasist-sömürgeci
generaller çetesinin taaruzları karşısında güçlerimizi koru-
malı sömürgecileri tehsir ve tecrit çalışmaları hızlandır-
malı generaller çetesine karşı gelişen muhalefeti devrimci
özü ile birleştirerek örgütlenmeli, yüksелеcek olan ulusal
devrimci mücadeleyi örgütliyerek anti-sömürgeci mücadelenin
başına geçmelidir. Türkiye devrimcileri de yüksелеcek olan
anti-facist mücadelenin geçebilmeleri için bugünkü görevle-
rini doğru tespit etmeli, yarısını bugünde tayin etmeli, bugün
generaller çetesine karşı gelişen muhalefeti kucaklamalı ve
anti-facist, anti-söven bir potada eritmeli, generallere kar-
şı en tutarlı ve kararlı mücadeleyi vermelidir.
Geminin değerlendirilmesini, devrimci hareketlerin hata
ve zaafılarını başka bir yazımızda ele alacağız.

ATILIM

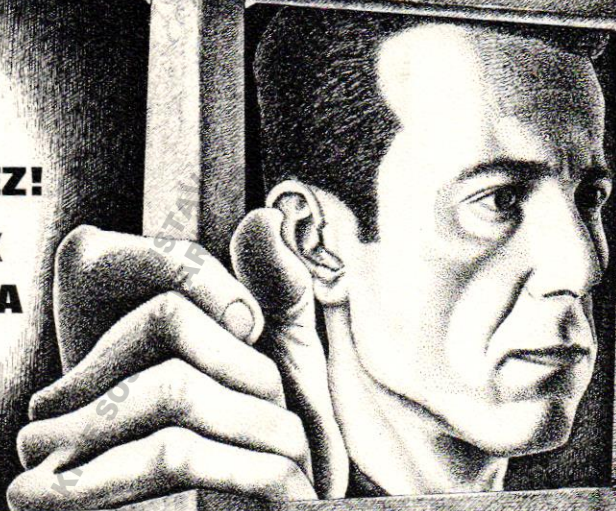
Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı

**ATILIM
İLERİ
DEMOKRASİ
SAVAŞINDA
BİR YAŞINDA**

**Y.KÜPELİ
ÖLÜME
TERKEDİLEMEZ!
TÜM POLİTİK
TUTUKLULARA
ÖZGÜRLÜK**

- ABOK. Avrupa Barış Özgürlük Komitesi
Reisler Str.33 a
6 Frankfurt

**LASST Y.KÜPELİ NICHT STERBEN!
DON'T LET Y.KÜPELİ DIE !**

**FREIHEIT FÜR ALLE POLITISCHE GEFANGENE IN DER TÜRKEI!
FREEDOM FOR ALL THE POLITICAL PRISONERS IN TURKEY!**

Ağır ciğer ve kalp hastası Y.Küpe-
li tedavi ettirilmemekte,hapiste ölü-
me terkedilmektedir.İnsanlık dışı bu
tutuma son verilmeli,Y.Küpeli serbest
bırakılarak tedavisinin sağlanması ve
tüm politik tutukluların serbest bı-
rakılması için yetkinizi kullanmanızı
saygılarımızla rica ederiz.

Der schwere Lungen und Herzkranke
politische Gefangene Y.Küpeli wird
nicht arztlich betreut,zum Tode über-
lassen.

Wir bitten Sie,mit Ihrer Autorität
dafür zu sorgen,dass mit solchen un-
menschlichen Handlungen Schluss ge-
macht wird,und Y.Küpeli sowie alle po-
litische Gefangenen freigelassen wer-
den.

Y.Küpeli, who is consumptive and
has heart trouble,isn't cured; he is
put to death in prison.

We beg you use your authority to
stop this inhuman act and to ensure
all the political prisoners and Y.Kü-
peli's freedom and his medical treat-
ment.

Sayın
Fahri Korutürk
Cumhurbaşkanı
Çankaya-ANKARA
TÜRKİYE

International Press Correspondence

Vol. 2. - No. 1 3 Jan. 1922. - till No. 56 30 June 1922.

Haggling over the Orient by Arthur Rosenberg.

Vol. 2, No. 23 - 24. March 1922.

Vol. 3, July - Dec. 1923

Vol. 3, No. 60 [38] 13 September 1923
p. 670

THE WHITE TERROR

Events in Turkey in July

By Henri Paulmier

The month of July brought ^{victory} to the Kemalists in Turkey. Wherever candidates of the so-called "People's Party" were nominated, they were victorious in the election. The opposition had been deprived of any possibility of defending its program before the masses of electors, and it will be as well here to draw

public attention to the methods used by the Kemalists agents in pursuance of their aims.

When the voters approached the ballot box, they were given a sealed envelope containing a voting paper of the People's Party, and were obliged to throw this into the box under the supervision of the polling clerks who consisted of spies. In this manner they were forced to vote for Kemal and his followers.

The signing of the peace treaty was celebrated with unprecedented pomp. The governor of the city gave 3000 francs to the national socialist organisation for the arrangement of a demonstration. And this demonstration was then arranged with all possible promptitude. Tramway traffic

was stopped for several hours, in order to allow the workers to take part in the demonstration.

The persecution of the communists continues. Thus comrade Riazim, already indicted at the last alleged communist conspiracy, was refused to leave to quit Constantinople to go to his place of employment in Kerazunde. This practically amounts to a sentence to death by starvation as the gates of every factory here are closed to him. On the application of the state attorney, the conspiracy trial was passed on to the court of cassation in Sivas. This has now quashed the decision for acquittal pronounced by the court of

justice in Constantinople in favor of
the 18 imprisoned ~~com~~ comrades.
The communist trial will thus begin
all over again.

Party comrades in all other coun-
tries must now concentrate their
attention on Angora and Constantinople,
which will presently be the scene of
two trials of a class character. The
law upon which the indictment of
our comrades is based provides for
hard labor as a minimum sentence
and a maximum sentence of capital
punishment.

==

[Full]

~~Comrade Nizameddin Nazif~~
~~Vol. 3, No. 51 (30)~~

1912 July 1923

Vol. 3, No. 51 (30) p. 535

A Further Arrest in Turkey by Henri Saulnier

Comrade Nizameddin Nazif has been arrested on orders from Angora. It is the fifth time that he has been arrested. He was chief editor of the newspaper Yeni-Hayat (New Life) and contributor to the Yeni-Dunyat (New World). These newspapers appeared in Angora, and were suppressed by Mustapha Kemal Pacha.

Two years ago this comrade was sentenced to eight years hard labor for high treason. He was granted an amnesty but a short time later he was again condemned

to 6 years imprisonment for crimes against the state power.

As delegate to the IV Congress of the Communist International he had been staying in Constantinople for some months.

He has now been once more arrested on account of his communist work. He has been taken to Angora, and will be brought before Kemal's judges in company with the comrades already imprisoned in this town some months ago.

The proletariats of all countries must raise their voices against the persecutions now being carried on by the Kemal Government.

[Full]

Vol. 4 (not there)

Vol. 5 July-December 1925.

Vol. 5, No. 70 17th Sept. 1925 p. 1038-1039

Persecution of Communists in New Turkey
By B. Ferdi (Constantinople)

During the demonstration on
May Day, 48 workers and intel-
lectuals case.

"Aydınlık", "Orak Çelik".
These publications were read by more
than 3000 persons, mostly workers.

17 champions of communists
sentenced to 159 years imprisonment.

The blow has, however, only
struck those comm. champions who
have worked on exclusively legal
lines. The illegal apparatus of the

Communist Party in Turkey has scarcely
been touched.

The reply of wcl. in Bursa form-
ding a proletarian weekly, "Yıldız".

Shortened
Summarised

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Vol. 5, No. 58

23rd July 1925

SPECIAL NUMBER

THE AGITPROP CONFERENCE OF THE
ENLARGED EXECUTIVE OF THE COMMUNIST
INTERNATIONAL

Reports presented in an abbreviated
form.

Report of Comrade Bela Kun
on Agitprop Work

Comrades, I would refer you to my report made at the Plenum. For the present moment I shall not touch on the importance of theory in the Comm. Party as such and the importance of theory at the present stage for the proletarian revolution. I must, however, remark that interest in theoretical work, that is to say, theoretical education and propaganda by educating the Party members is still in its infancy.

in the entire International. In my opinion, that is quite a natural phenomenon.

First of all, in the ranks of the Communist International the opinion still exists that we are in the stage of storm and stress and that we shall be able to seize power without a fully matured Comm. Party. At such a time it is not possible to devote sufficient attention to the theoretical propaganda education of the Party. It is, however, quite clear that at the present moment we are not experiencing a ^{period} rapid progress in the revolution, no, the pace of the revolution has slackened. Communist mass Parties must now become bolshevised. I believe that the moment has now come when every Party should set itself, as an immediate task, the Marxist-Leninist education of the Party members and the cul-

Com. P.s face to face with the problem of trade union movement and the national and agrarian questions. ...

... serious attention to be devoted to peasant problem. ... The absence of firm theoretical foundations lead to "agrarian revisionism".

5. Our propagandist work should be an inseparable component part of the ideological bolshevisation of the Comintern. ...

On Rosa Luxemburg's wrong conceptions ...

... in America and Britain in overcoming trade unionist ideology.

6. In order that our propagandist work be ^{really} what we have indicated, Com.P.s should immediately take a number of organisational measures. First and foremost, every Party should select a group of comrades to concentrate on

the correctness of the strategy and tactics of the Com. vanguard. For this it is in the first place necessary to ensure the assimilation of M-L theory by the wide masses of the Party membership.

3. In the process of propaganda work the Parties should widely propagate Marxist theory as ~~as~~ a single world conception.

... ..
... .. the connection between the problems of philosophic theory and social-political practice.

... .. Only the narrow-minded "realpolitiker" of reformism or anarchism can deny the reality of this connection.

... .. philosophical revisionism of Lukács, Korsch.

4. The process of Bolshevizing the Parties and winning over to their side the proletarian and also non-proletarian masses brings the

At the present moment we have to admit the absence of any immediate revolutionary situation in the West. In this period the Parties should devote a considerable part of their forces to the theoretical study of all forms of work not for one moment losing sight of the fundamental contradictions of the present period of the imperialist development, which tomorrow might bring us face to face with a revolutionary situation.

... The task of M-L prop. amounts to creating within the separate Sections of the Comintern theoretical pre-requisites for drafting and applying a correct political strategy and tactic. This demands from the Party the preparation of well-equipped theoretical leaders. It is not sufficient merely to point out what are the correct strategy and tactics, one must be able to prove to the wide masses — including both the Party members and non-Party workers, —

level-headed Bolshevik action is impossible.

2. Although the comprehension of revolutionary theory is undoubtedly growing, the Com.P.s, however, have not as yet sufficiently clearly realised that the executive role of theory, is in the main dependent on the present historical phase of the development of the Comintern.

.... Events have shown that the characteristic features of the present epoch are as follows: 1) The complicated nature of all the different kinds of offensive movements and with this the ever-present danger that revolutionary ideology might become distorted and infected with a reformist, opportunist spirit. 2) The possibilities of revolutionary situations arising which will compel the Com.P.s directly to enter into the struggle for political power.

....

Central Committees and national leading bodies and leading organs of the small organisations, and to mobilise all the propagandist forces of the Party for this work.

...

THESES ON THE TASKS OF PROPAGANDA WORK

1. The Fifth Congress recognised the special importance of propagating the idea of M-L. The ranks of various Comm. P.s are already being permeated with the realisation of the important role of M-L prop., and they have made an endeavour to create organisational prerequisites for its widespread development. We may characterise this step in its entirety as the stage of agitation for propaganda.

... In order to have a clear understanding of the general tasks of M-L propaganda, the Com. P.s must become firmly conscious of the fact that without an orthodox and level-headed M-L theory

is instructed to make preparations for an International Press Day with the object of extending the influence of the Communist press.

5. Serious attention must be paid to the theoretical periodicals published by the Parties. Their task is to raise the ideological level of the Party and to discuss and work out the tactical problems created by the struggles of the Party. ...

6. Inprecise.

7. attention to be paid to the spread of correct and abundant information regarding the situation ~~to~~ in the USSR.

8. In order successfully to institute and organise the permanent of agit. and prop. work by the Parties, the Sections must endeavour to strengthen the Agitprop. Departments of the

must be pursued for proletarianising our periodical press and for the creation of a network of worker correspondents and of factory newspapers. The parties must exercise close control of the existing dailies and weeklies and assist in their distribution. The number of these periodicals must be contracted as far as possible in order to facilitate the creation of a real Communist mass working class ~~dailies~~ press which will be reliable on questions of principle. Care must be taken that the whole Party press pursues the political policy of the Party and that the leading Party organs retain political leadership and control. The Central Committees of the Sections of the C.I. must appoint a member of the Political Bureau who shall be responsible for the political policy pursued by the central organ of the Party. The Presidium

the plan, and maintain the constant interest of the masses of the Party and the leading Party organs in that work. ...

2. To provide for the theoretical training of the basic cadres of the Party, each Section, under the control of the Party Central Committee, must organise a Central Party School providing for a course of training lasting from two to nine months according to the practical possibilities. ...

3. The Enlarged Exe. Committee of the C.I. approves the drawing up of a plan for the organisation of international Party courses in Moscow and instructs the Presidium to take measures to start the courses in the autumn of this year.

4. As regards the Party press, the main tasks have been set forth in the Resolution on the Bolshevisation of the Parties. A firm policy

improvement of our Communist press have been obtained. The Enlarged Exe. Committee, while drawing the attention of all the Sections to the resolution of the Agitprop Conference of the sections on the question of propaganda adopted at the time of the meeting of the Enlarged Exe. Committee, lays down the following immediate tasks in this sphere:

1. It is necessary to put an end to the present passive attitude of many sections to the Party training of the mass of their membership. The aim must be ^{to} get every Party member, and primarily the Party officials, to take an elementary course embracing the fundamentals of our ideology and tactics and our principles of organisation. The Central Committee of every Section must in the immediate future draw up a timetable of extensive prop. work: it must organise that work, take part in its control, carefully supervise the execution of

RESOLUTION ON THE IMMEDIATE AGITATIONAL AND PROPAGANDA WORK OF THE SECTIONS OF THE COMINTERN

The task which faces the whole Comm. International and its Sections of securing the closest revolutionary consolidation of their ranks and the extensions of their ideological and political influence over the proletarian masses, demands that special attention be given by all the Sections towards perfecting and developing the forms and methods of agitational and prop. work. ... The broad network of Party organisations must be used for the propaganda of Marxism and Leninism both among the Party members and the masses outside the Party. Serious attention towards theoretical work and the serious conduct of systematic propaganda are integral parts of the Bolshevisation of the Parties.

The Enlarged Executive has to record that since the Fifth World Congress certain important successes in the sphere of propaganda and the

Party Schools is to educate people who, trained in theories, become the practical leaders of the Party organisations. Of course, in the time allotted there can be no question of receiving a thorough theoretical Party education in these Central Party Schools, that would be absurd; but it is possible to lay a theoretical foundation for their future practical activities so that on every occasion they should be able to carry out clearly and consciously the definite party policy decided on as a part of a strategical plan.

creation of cadres. This is matter to be decided upon by the Central Party School, but not by such a one as existed in the French Party which only flourished for two months. ...

... Naturally this question also is one of finance, but not only a material one, it is a question of propaganda, of methods, of the choice of the future people for the cadres of the Com.P. And in this we have the second question which we raise for the consideration of our comrades. In our opinion, these Central Party Schools will be able to give a more thorough education in Marxism and Leninism to the future cadre of leaders. We consider that six months should be the minimum length of the course, and the maximum, on account of the position of the various parties, should be nine months.

The following points should be considered in connection with the programme: The aim of the Central

lity, we were not in a position to say anything because we were not able to decide what was the better form, whether these courses should be organised in the manner of nuclei or whether on the plan of the residential organisations. Every Party must decide on this point individually; for as I have already pointed in my report, the chief issue is that Leninism should not become the property of small sect within the Party, but the common property of the membership as a whole. In other words, that signifies the education of all members to be real Party members. That is the entire crux of Bolshevisation. This question can only be solved by means of elementary Party schools, by means of the mass propaganda of Leninism within the precincts of the Comm. P.

The second important question is that of the

in every stage of the organisation, we must organise agitational and educational activities, both in the district and local organisations and in the individual Party nuclei.

The fact that the Party itself has as yet no firm organisation, renders the form of organisation of Agitprop work still more difficult. Although reorganisation of the Party on the basis of factory nuclei was begun already more than a year and a half ago, still in the various countries it is still in its elementary stages, and therefore it is difficult to solve the question of elementary schools for Party members. You may remember, comrades, that we published a programme of such a school in Imprecorr. (See, Vol. V. 1925, No. 5, p. 48) On the question of organisation and the very closely allied question of loca-

as yet. The subdivision of the activities of agit. and prop. work is naturally very difficult in the various countries before gaining power. Lenin said that the Russian Party before the conquest of power was, in reality, one big prop. and agitational department. Eighty per cent of the work consisted in agitation and prop. Hence we see that such organisations strictly limited to a special task cannot be created in the period preceding the conquest of power or even in the early stages thereafter. Contact with the masses in as far as this is not a purely organisational question, is a question of agitation and of the press. The contact of the Party with its own membership can be attained primarily by educational activity.

Comrades, we see that it is very difficult to gauge the correct line in our entire work. One thing, however, is certain, and that is that

our special work must remain simply in the air, if it is not supported by the work of the various sections.

We can only give general directions. We can indicate the struggle against various ideological deviations, we can help to supply the various theoretical journals with a selection of Russian and scientific material, we can issue various instructions in general to the Parties, but ~~the~~ real co-operation with the individual sections will only then be possible, if the sections themselves organize their Agitprop work and thereby establish close contact with us.

With reference to Agitprop work in the various sections, as we have seen, very little has been done

all numbers of The Comm. Party. We cannot form any definite judgement as to the success of this venture, since all preliminaries are still in their initial stages.

In America, after the Fifth Congress attempts were made to organise Leninist-Marxist circles and schools.

We must also discuss the fact that in various smaller countries, like, for example, Norway, the work was organised; agitational work only was carried out in Czechoslovakia in a way similar to Germany.

So much for the general review of the position of Agitprop work in the various countries.

As I have already remarked,

nal. As regards the systematical organisational work of the department, we are more or less in the dark, probably because hitherto very little has been accomplished in that sphere.

Our contact with the Agitprop Department of the Comm. P. of Great Britain has been the most systematic.

Constant correspondence has been carried on between us and Comrade Bell, the chief of the Agitation and Propaganda Section of the British Party.

We must admit that several very good attempts have been made in order to organise work better over there. The British Party was the only one to make the attempt to organise an Elementary Party School for

entire Agitprop work, was not in existence until recently. Now however, the first beginnings have been made in this direction.

In Germany various spontaneous attempts to form Leninist circles must be reported.

There is an Agitprop Department in Italy which is under the direction of very good comrades. We are in possession of very few facts in regard to this department; but we hear that it also carries on very good educational work among the peasants. We have also heard that our comrades in Italy have serious intentions of publishing Marxist books and of starting a scientific theoretical jour-

the Agitprop apparatus in the various Parties is somewhat as follows:

In Germany there is an Agitprop Department which, however, is first of an Agitation Department which has accomplished very much as regards agitational technique, but which hitherto has not even dealt with the questions of propaganda.

In France beginnings have been made in respect to propaganda work. French comrades have established a Central Leninist Party School, and thereby have displayed very praiseworthy initiative, but the conduct of this Party ~~the~~ school was scarcely in the hands of the Party centre. The department which should have conducted the

of propaganda work, but because the nature of the conference is such that it is necessary ~~to~~ to draw the attention of the various Parties in the first instance to the fact how organs for agitational and propaganda work can be created on the spot.

During the six months which we have been carrying on Agitprop work, we have more or less had the feeling that we have been working in the air; a factor that was not dependent on us. The cause was that in the various sections, even in the centres and other organisations in the Party nuclei, no organisation existed capable of carrying on propaganda educational work. The position of

tivation of a Leninist Party cadre.

The chief point at issue is — the propaganda thesis has dealt with this in the first instance — that we should determine at this moment what the content of the Agitprop work should be on the one hand, and what organisational forms education and agitation work should assume on the other hand.

I attempted to deal with content of propaganda work in my Plenum report and, in addition, there is a fairly good foundation for this in the Theses on propaganda work.

In my present short report I wish to deal with organisation questions, not because organisational questions are more important than the question

questions of propaganda. ...

7. The task of creating an upper stratum of leaders is not our only task. We must also create the connecting link between the upper stratum and the rank and file of the Party, we must bring into being "Bolshevik officials", and organisers of local Party organisations theoretically conscious, possessing practical political experience. Central Party Schools organised by the various sections will help to cope with this task. In view of the nature of the task, the programme of these central schools should not be too elementary. All the fundamental questions of M-L theory and practice should be studied in the school. It should be emphasised that the practical requirements of the work raise in a considerable number of Com.P.s the question of differentiation.

between various forms of work. There is great need of Party propagandists and organisers, special trade union workers and * workers for propaganda among the peasantry, the youth and the working women. The ~~the~~ school curriculum should be such as to give the students in addition to a general ^{theoretical} training, an opportunity to become familiar with the different methods of practical work of the future functionaries.

8. Since it is of the utmost importance not only to elaborate on the basis of a correct M-L theory corresponding political strategy and tactics, but also to demonstrate the correctness of this theory to very large sections of workers — Party members as well as non-Party workers — the organisation of elementary Party education, elementary Party courses, is the mainstay of our entire organisational work on the field of propaganda.

The task of elementary Party courses, should be to teach every Party member the ABC of Leninism. "Every member of the Party must know the ABC of Leninism", such is the slogan of the elementary Party school. Every Party should draw up a plan for elementary Party courses suitable to the existing situation and actual working possibilities. Every Party should fix a definite date by which all Party members should have completed the elementary Party courses. The main difficulty will be the lack of the necessary number of trained instructors. The Parties should make it their first business to make a survey of all the existing propagandist forces and form from them several shock detachments to be sent from place to place for the purpose of

developing propaganda work. In case only a minimum of instructors should be available, the Parties should organise special schools of a temporary nature to train as rapidly as possible instructors of elementary Party courses. A beginning with the organisation of such courses, should be made in the most important working class districts, and from here this work should be extended systematically and gradually to other districts. The elaboration by every Party of a concrete plan of elementary Party courses and the creation of the necessary organisational-propagandist prerequisites for the realisation of this plan should be considered the most important and foremost task of the propagandist work of the Com. P. The students should undergo an examination at the end of the elementary courses.

9. Wherever the Parties have not enough propagandists for a big network of elementary schools, "instruction by correspondence" may be resorted to, as this is an extremely important form of elementary mass instruction. The programme for these correspondence courses should be in strict accordance with the curriculum of the elementary Party schools. Those Parties who organise elementary courses, but only on a small scale, may supplement them by these correspondence courses, in order to provide Party education for those members for to whom there were no vacancies in the school.

10. The intervening link in the organisational system of M-L propaganda is the M-L study circle. The programme of the study circle should by its content be the connecting link

between the programme of the elementary Party courses and that of the central Party school.

11. ... creating good all-round leading press organs of the Com. P. which are one of the most important forms of propaganda work.

By indicating the existing deficiencies of our periodical press organs we at the same time point out how they can be reformed. The main deficiencies are as follows:

a) An inadequate concentration of attention on the question of theoretical principles in the domain of the philosophy of dialectical materialism and pol. economy, the absence of a serious and consistent analysis of the deep-rooted class antagonisms and tendencies of the economic development of a given country, as also of the fundamentals of international imperialist policy,

and finally the study of the agrarian, colonial and national problems.

b) The absence of a decisive consistent and systematic Marxist criticism of bourgeois distortions of rev. Marxism by all schools of Soc-Dem. revisionism, ...

c) Absence of an open, decisive, and consistent struggle against opportunist retrogressions and left-infantile deviations in our own ranks, whether in the field of theory or of practical politics.

e) The mechanical transference of the different methods of struggle and specific forms of Party structure of R.C.P. to other sections without a proper consideration of the specific character of the given sections

and the tasks confronting them.

In addition to removing the above-mentioned deficiencies our press organs are also in need of the following reforms:

a) The Editorial staffs should be composed of educated Marxists who have gone through a political school, definite partisans of ^{the} dial. mat. of M, E, and Lenin.

b) The Party organ should be written in a language that will be understood by the advanced workers of The Comm. Party.

c) The editors of the organ work in close contact with the Agitprop Dep. of The C.C. of the respective Com. P. and in all circumstances should express the ideological-political standpoint of The C.C.

12. The current tasks and the situation of the Com. P.s bring to the fore

two organisational forms of our prop. work. There are in the first place, the Elementary Party Courses, and secondly the Central Party School. Com. P.s should concentrate all the main forces of their propagandist activities on the development of these organisational forms of propaganda, imbuing them with a concrete content as dictated on the one hand by the general tasks of the given epoch, and ~~on the~~ on the other, by ^{the} process of the Bolshevisation of the Comintern.

RESOLUTION ON THE QUESTION OF ORGANISATION OF AGITPROP WORK

1. The great importance for the Com. P. of agitational-propagandist work in all its forms makes it incumbent on the Party to maintain the superintendence of this work always

in its own hands, acting through its central and local committees, planning out the work connected with the fundamental political and organisational tasks of the Party and seeing to it that this plan be carried out on party lines.

2. In its Resolution on Propagandist Activity, the Fifth Congress of the Comintern recognised the necessity to form within the apparatus of the Central Committees special agitational-propagandist departments to coordinate and superintend this work. Whilst placing on record that during the period subsequent to the Fifth Congress, many sections have undertaken the organisation of such departments in the Central Committees, the conference is of the opinion that the task of the immediate future must be the consolidation and improvement of these central departments

so as to make them instruments fit to guide and superintend agit-prop. work in all its various forms, and also the establishment of special organs for the conduct and guidance of Agit-prop work in all the leading Party organisations (regional and local committees, bureaux of factory and workshop nuclei).

3. In order to insure to the Party the guidance of the three main forms of agit-prop. work, three sub-departments corresponding with the various branches of work should be formed in the central Agitprop Department of every Party, as well as in the most important regional committees : a) For agitation, b) For propaganda or Party-educational work, and c) for the superintendence of the Party press and publications. The task of these Sub-Departments should consist in

carefully preparing every action and demonstration of the Party, in familiarising themselves with the work of the local Party organisations which is within their competence and in issuing detailed instructions. The work of the sub-departments should be in charge of a responsible superintendent of the entire Agit-prop work of the Central Committee or the Regional Committee.

4. Care should be taken that the apparatuses established for the guidance of agit-prop. work be always in close contact with the everyday work of the local organisations. For this purpose, conferences of local workers should be convened periodically, and an agitprop organiser from the party organisation in the capital should be included on the board

of the central agitprop.

5. With the organisation of the factory and workshop nuclei, most of the educational work of the Party will be transferred to the enterprises themselves, and Party-educational work will ~~be~~ also be carried on in the large factory and workshop nuclei. In view of this it is essential to see to it that already on the organisation of nuclei a special person ("an agitprop organiser") be appointed to their elective bureaux, who should be in charge of the entire agit-prop. work.

6. In countries with a large number of workers belonging to national minorities, it is essential to have in the central apparatus of the Agitprop Dep. and in corresponding regional apparatus, special sub-departments in charge of the agitational -

propagandist work in the languages of
the national minorities.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

In countries in which the proletarian revolution has been delayed for one reason or another, the domination of monopoly capital leads with objective ^{inevitability} ~~certainty~~ to the development of monopoly capitalism into state-monopoly capitalism.

Kozlov, p. 402

With due respect for a difference of opinion, I cannot help but pity those who think otherwise.

Alexander Trondovsky's long poem Vasil'i Tyorkin. ("Crossing" and "Death and the Soldier")

"Can you harness a horse?"

"People pine for the old village life, but they prefer warm, city-style loos".

"since capitalism has long ago come in conflict with time, in hopeless battle with history."

"Semi andım yone kalkında bir sen var.
Yone canlandı hayalinde bütün hatıralar"
~~Has~~

Neo-Thomism prefers not to notice the emptiness of these arguments, which as Francis Bacon once aptly put it, are like the thread that the spider draws out of himself.

~~nasırcı politikası kampanya~~ ~~nasırcı politikası~~
kampanya.

nasırcı - topluluk.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Engels says: "Hegel was the first to state correctly the relation between freedom and necessity. To him, freedom is the appreciation of necessity. 'Necessity is blind only insofar as it is not understood.' Freedom does not consist in an imaginary independence from natural laws, but in the knowledge of these laws, and in the possibility of this gives of systematically making them work towards definite ends.

"Those who have the slightest acquaintance with the actual state of our movement cannot but see that the wide spread of Marxism was accompanied by a certain lowering of the theoretical level. Quite a number of people with very little, and even a total lack of theoretical training joined the movement because of its practical significance and its practical successes. We can judge from that how tactless Rabocheye Delo is when, ~~in this~~ with an air of triumph, it quotes Marx's statement: "Every step of real movement is more important than ~~a dozen~~ a dozen programmes." (M&E, SW, Vol. II, Moscow 1958, p. 16) To repeat these words in a period of theoretical disorder is like wishing mourners at a funeral many happy returns of the day." (What Is To Be Done?)

Zor, yeni topluma gebe olan her eski toplumun ebesidir.
(Marx)

Undoubtedly, the revolution will teach us, and will teach the masses of the people. But the question that now confronts a militant political party is: shall we be able to teach the revolution anything?
(Two Tactics)

Çekemem bu derdi de yavrum felek seninle
Bağımıza gazel düştü de güz oldu
Geçti bu vakitler ^{anılar} hem en tez oldu
Dedim binbir iken binbergüz oldu
Çekemem bu derdi de yavrum felek seninle

"Friend in need are friends indeed" — "friends of an hour",
fine-weather friends —
Once on the slippery slope —
One step leads to another.

The greater ^{the} difficulties of our position, the greater the number of
enemies the more closely will all the Soc-Dem.s, irrespective
of their shades of opinion, rally in defence of the Party.

A Russian proverb says: make a certain person pray and
he will do it with such zeal that he will bang his forehead
against the ground! [Notes of a Publicist, Lenin]

"The bulldog has dropped his bone again," writes Emrys Hughes,
referring to Churchill's failure to return to office in the Parlia-
mentary elections of 1950.

It is not by chance that even the bourgeois press calls
foreign workers the "negroes of Europe". (Kozlov)

The social revolution ... cannot draw its poetry from the
past, but only from the future. (Karl Marx)

Life has repeatedly confirmed that to safeguard the leader from just criticism is to ruin him.

Yvan Kapitonov, The CPSU's Cadres Policy, BSS 1980.

When we speak of the epistemological roots of idealism, we mean a one-sided approach to cognition, the exaggeration or even absolutisation of one of the aspects of this complex, many-sided, and internally contradictory process. In pointing out the epistemological roots of idealism, Marxism thus emphasises that idealism is not a meaningless jumble of words, but a distorted reflection of reality, that it is connected with certain peculiarities and contradictions of the process of cognition.

Idealist philosophy, as Lenin put it, is a barren flower, but it is a barren flower that grows on the living tree of a fruitful, powerful, indeed all-powerful human knowledge. Lenin compared the process of cognition to spiral motion. If we take a one-sided, subjective approach, any section of the spiral may turn into a straight line and will lead us away from the main stream of cognition towards distortion of the truth.

The contradictions we encounter in cognitive activity in search for knowledge, take many forms. They may be contradictions between thinking (concepts) and the sensory reflection of reality (sensations), between theory and practice, and so on. The epistemological roots of idealism lie in the fact that a particular side

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

of cognition or a particular proposition is exaggerated or absolutised to such an extent that it loses its viability and truth and becomes an error.

Lenin characterises dialectics as the doctrine of development in its fullest, most profound and unbiased form, the doctrine of the relativity of human knowledge which provides us with a reflection of eternally developing matter.

Generalisations at a high level can be made only with a flourishing philosophical culture.

Mert dayanır, nâmet kaçar

Korkak titrer, cesur savaşıır.

Başkalarının büyüttüğü çiçekleri koparmak

"Beş batman tuz ye, bir dirhem su içme!"

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

It was estimated that the volume of accumulated information would double approximately every 15 years. Admittedly, not all new information was useful. But that had also been true, if not more true, before. When Copernicus was constructing his adequate model of the Universe, monks in adjacent cells of Frombork Monastery were probably busy estimating the maximal concentration of devils on the tip of a needle.

(G. Shakhnazarov)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

If a liking for good wine is allowed to grow into an obsession for alcohol, it changes a man into a morally degenerate drunkard, a degraded individual, and hinders the realisation of all his other desires.
(Kosolapov, Communism and Freedom)

THE FETTERISM OF COMMODITIES

The dependence of commodity producers on market forces is seen on the surface of society as the domination of a certain supernatural power of things (commodities, money) over people, who begin to worship the commodities they produce, just as the religious man bows down before the image of a God he has himself drawn. In the past peasants, believing that "God set prices", sometimes had products blessed in church, and offered prayers, before taking them to market.

(Koslov, Eco. Pol.)

These propositions, it seems to me, are quite obvious but, notwithstanding Cicero's remark that proof only belittles the obvious, I believe that they still demand to be proved, theoretically grounded...

(Oizerman, Problems of the History of Philosophy) p. 6

This primitive accumulation plays in Political Economy about the same part as original sin in theology. Adam bit the apple, and thereupon sin fell on the human race.

Capital, I, p. 713

taver.

"Komünizm fikirlerine en fedakarca bağlılık ile her türlü zorunlu pratik uzlaşmalar, zik-zaklar, barış manevraları ve ric'at vb. ile birleştirilebilmelidir ki, D. Ent'in kahramanları Henderson'lar siyasi iktidara gelebilsin ve orada yıpratılsın."

Devrimci sınıf, görevini yerine getirebilmek için sosyal sistemin ritüzasına bütün biçimlerine ve bütün veşhelerine sahip çıkmasına bilmelidir; gerektiğinde, bir bütün yerine bir başkasını hemen kaymaya hazır olmalıdır.

İllegal savaşın biçimleriyle bütün legal savaşın biçimlerini birleştirmeyi bilmeyen devrimciler pek kötü devrimler sayılabilirler.

Taktiklerde azami esneklik gereği.

Yine de şu anda "sol" ~~da~~ sağnazlığın temsil ettiği yanlış, sağ sağnazlığın, yani sosyal-faşizmin ve Kautskiceiliğin temsil ettiği yanlışya oranla bin kez daha az tehlikeli ve vahimdir.

"SOL" KOMÜNİZM, BİR ÇOCUKLUK
HASTALIĞI, 10. BÖLÜM - BAZI SONUÇLAR.

"İşçi hareketinin tarihi, bugün, doğan, büyüyen zafere doğru yürüyen komünizmin bütün ülkelerde ilk önce ve özellikle her ülkeye özgü olan "menşevizm"e karşı, yani oportünizme ve sosyal-şovenizme karşı; sonra da bunun tamamlayıcısı olarak "sol" komünizm denen akıma karşı bir mücadele döneminden geçmesi gerekmektedir."

Temel ilkeleri uygulamak, ulusal özgüllükleri bulmak. "Proleter devrimimize geçmek ya da ona yaklaşmak için gerekli biçimlerin araştırılması."

"Öncüyle hasmı yenmek mümkün değildir." Yığınlar öncüyü doğrudan destekleyebilmeli ya da hayırhah bir tarafsızlık tutumunu benimsemeli. Bu olmadıkça öncüyü kesin savaşa sürmek bir cinayettir.

Sadece partiyi değil, yığınları da yönetmeyi bilmek gerek. İlkinde oportünizme ve sosyal-şovenizme karşı savaş zorunluydu, ikincisinde de "sol" bağnazlığı yenmek zorunlu.

Öncüyü komünizme kazandırırken salt propaganda yetekliyordu. Yığınları kazanmak için sadece "saf" komünizmin gerçeklerinin yinelenmesi yetmez.

Burjuvazinin iki kanadına karşı

Mithat Cemal Kuntay : Namık
Kemal : Devrinin İnsanları
ve Olayları Arasında
İstanbul, İktisadiyatı Bası-
mevi, 1944-1957, II Cilt.

R. Çavlı : "Ahmet Rıza'nın Hayatı
ve Pozitifliği Alakası,"
İş Mecmuası, XIII (1947),
8-10, XIII (1947), 12-14.

Richard P. Appelbaum : Toplumsal
Değişim Kuramları, Çev. Tüker
Alkan, Ankara

Sick Heddoye Gençlik ve Alkollü-
lükleri, Çev. Ayşen Tarım
İst. 1988

Perry Anderson : Toplumsal Mater-
yalizmin içinde, Çev. Mehmet
Bahadır, H. Gürvit, İst. 1986

Perry Anderson, Batıda Sol
Düşünce, Çev. Bulent Aksoy,
İst. 1982.

E. J. Hobsbawm : Sanayi ve İmpa-
ratorluk , Çev. Y. Gülerman - A. Eri-
soy , Ankara , 1987.

Henry Lefebvre : Tarihî Becerik
Medenî , Derl. Ali Boratan ,
İst. 1986.

Andre Guez : Evrende Proletarya ,
Çev. Hilmi Tufan , İst. 1986.

Jean-François Revel : Ne Marx ,
Ne İsa , İst. 1972.

Fernand Braudel : Tarih ve
Toplumsal Bilimler , İst. 1985

- (1898) - Şevket Süreyya Aydemir (Suçun
 - Vedat Nedim Tör (Kemal'inin Dramı)
 - Burhan Belge (Kader).
 - Ahmet Cevat Emre (İki Neslin Tanrısı)

(1887-1961) Mustafa Kemal Neler Yaptı? İstanbul,
 Halkın Güzergahı, 1960)

- Valâ Nurettin
 - İ. H. Tökün
 - Nurullah Esat Simer
 - Mehmet Vehbi Sarıdal
 - Sadri Etem (Ertem)?

Şefik Hüsnü Deymer (1887-1959)
Sadrettin Celâl Antel

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Ayrılmak ne kadar zor, unutulmak çok acı
Dün gülen bakışların bugün bana yabancı
O kadar zalim olma bu mahzun kalbe karşı
Dün gülen bakışların bugün bana yabancı

Bir mevsim o yollarda, o yaz bahçelerinde

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

İsmail'in Kaynak

Ben ağıtların eller güler, ben de boza

Handet'in bafnı deler, ben de boza
(Seyitlik) " " geleceğim

Ben oğdan isterim sevgi, yeter İsmail de
darlık

Yarımın verdiği ...

Gözgörmeye dileceğim

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Ana boğ tac, miş bu de de 189
imş

Bin ellet, tür ise de anaya ^{imş}
imş

Anam, anam, ah ^{ah} ~~anem~~

Bazen ne güli kıldı ne de
bilbütü kıldı

Yavrum böyle anasız boynun bükülü
kıldı

Ana anas ah ah anas

Gülüm sel oya oya yara aymos
obaya

Bırakin ağlayayım anası doğa
doğa

Ana ana ah ah ana.

Oduna sedim keli (2)

Beyin iiven deli (2)

Ören meşelliklerden (2)

Kömin var böyle gör (2)

Öf, öf, suisedin sınıhtan anen (2)

Çok sevdiğim, öliyen ören (2)

Ödane sedim kili (2)

Bel olur benim pütüm yay (2)

Ne dedim de dardın (2)

Yarultın ağızından yay (2)

Öf, öf suisedin sınıhtan sevdiğim anen (2)

Öf, öf sedim öliyen men (2)

Suisedin su istem (2)

Bane çeyre şökin yay (2)

Çaymeden inoindana (2)

Af genaktan istem yay (2)

Öf, öf, suisedin sınıhtan anen (1)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

Çay sevdiğim öliyen men (2)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

İsmailin Arslan

Uzun yolları senden hatırlarım mı?
Sana gülme bakışından bir demet gül sığın mı?
Canım benim plin benim
Senden haberi plin benim
Bir kase gülmeye mi
Seydim diye her gün
Karanlık, sığın mı?

Başındaki pusu maddesi log log?
Diyarbakır işi maddesi log log
Buzun yuma kaze plin log log
Bir de devlet gülmeye maddesi log log
Noktası sana gurban olan log log
Sandığın, ağlamadan log log
Caygını sevmeyen log log
Yardan olan sel plin log log
Büzel yare dıymedin
Noms, sana gurban olan log log
Yeni

Hey hecey yit sen gembelin drey? log
yandı sen anlamanı yoreji
Yitlen yitlen yitlen anan
As kuzum jüzeğin yitlen anan
Hey hecey, sen kuzum kordone yitlen hecey
yitlen hecey hecey
As kuzum kordone yitlen anan
Hey hecey d.
sarı
kuzum anan

(Karadır hastaların ferman yazdırır
 Bu dert beni dayar diğer yazdırır
 Lokman hekim gelse yâren azdırır
 Yarımı sarmaya yâr kendi gelin
 Osmanlıdan aşağı ^{karar} ~~karar~~ ^{gözet} ~~gözet~~ ^{gözet} ~~gözet~~
 Nâzî yârî koybettim ^{gözet} ~~gözet~~ ^{gözet} ~~gözet~~
 Dememlerin jübirtide bozma vucur
 Nâzî yârî kuyulı karında durur
 Kulen önü yoldur yoldur ya
 Basımızda ~~durur~~ ~~durur~~ ~~durur~~ ~~durur~~
 Ellem zâlim fâilidir

2) Kırmızı pîl demet demet
 Sende değil bir ~~demet~~, balam nenni,
yarım nenni

2) Bittir gelmez o muhannet

2) İn revanda balam kaldı, yarım kaldı
balam nenni

2) Kırmızı pîl her dem olmaz
 Yaradın melhem olmaz, balam nenni, yarım nenni

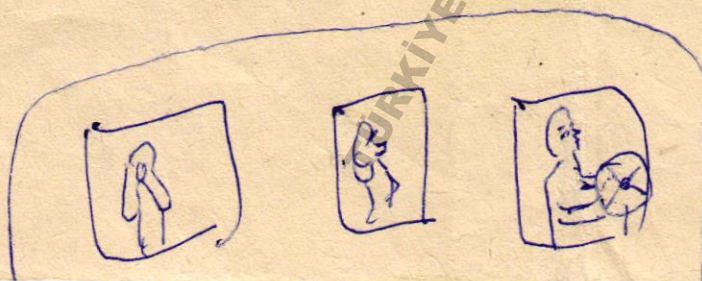
2) Ol tabibten deman geldikiz

2) İn revanda balam kaldı, yarım kaldı,
balam nenni

2) Kırmızı pîlin et.

Ayarlar --

A

(2) Yine bir oze var ^{icinde} absam oldu diye (Senf Yili - huzram)

(2) Gözüm acıyor ağlaram hâlâ bilmen niye

(2) İstemedi geceyi onda mehtap gam olur diye

(2) Gözüm acıyor ağlaram hâlâ bilmen niye

(2) Geinde kim vander bir bilebilsem, bir bilebilsem (Yusuף Nalkesen - huzram)

(2) (Sen seni bulursun kalbime gissen, kalbime gissen
Kendini

(1) Ben gibi yansan bir sevebilsem, bir sevebilsem

(2) (Sen seni bulursun kalbime gissen, kalbime gissen.
Kendini

(Sadettin Kaygusark - Rgâh)

Dertli ruhuma hicranımı sardım da yine

İnlerin şimdi uzaklarda olan gül gibiyim

Gecelerin rengini kattım ^{icim} matemine

İster mi gülün, yine ölgün gibiyim

Baharın yıldıza sanmışım seni

Sendiz karantık her günüm deyle

Ayulık, ayulık, ayulık

Mezmun'a döndürdün beni

Dertliyim, dertliyim, yârçeten

Ağzımın heyle, içimim deyle, içimim deyle.

Ah, ah, deyle

Giden gelmiyor deyle.

(Zeki Hürri'nin kendi bestesi)

(1) Bir demet yosunen ^{astım} ömrümün tek hatırası

(2) Baktıyım ayulık, dınmıya gönlümün hicran yarası

(2) Ağlaram, inlerem silinmez bahar hararı

(2) Baktıyım ayulık, dınmıya gönlümün hicran yarası

Kavarna, enyana

Bir

Anadolun bir yanda
Aşklar destan yazan dağlarda
Yunus'un, Emrah'ın

Bütün âlem kurban benim yurduma
Meenun'a deylisne
Buzlu su su

Yeniden doğdum derim
Dunya olur pidenim
Bir baskadan benim memleketim
Gözümün yantı başı

Zengin fakir hepsi de sevdi
Ben gönlümü eplerim
Gardi Allah Kerim
Bir baskadan benim memleketim

Konya'da verdim mahr - qad. bülgeyi dolartım - Bir
insanlar badesi ola - Doğmadım Antakya'ya - Doğmadım
Antakya'ya - Doğmadım
Adana, Mersin, Maras - Bir götme badesi, Aşkân benim
Göbi olurum sana yolda - Doğmadım Eskişehir'e, dey-
nadam
Elazığ, Malatya'dan, Diyarbakır, Malatya'dan - Ayıldım
Kuşçuk Erzurum, Erzurum'dan. Doğmadım Trabzon'a
doğmadım - Doğmadım Samur'a. Nizde, Amasya, Bursa,
İzmit, Amasya, .. Ayıldım fonda ola, acaba hangisi de
ola. Antakya güzümiz. Doğmadım Anadolu'ya. Doğmadım
Türkiye'ye...